

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE

622

Na osnovu člana III.5. a) i IV.4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na sjednici Predstavničkog doma, održanoj 28. septembra 2005. godine, i na sjednici Doma naroda, održanoj 5. oktobra 2005. godine, usvojila je

ZAKON

O ODBRANI BOSNE I HERCEGOVINE

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Predmet Zakona)

Ovaj Zakon regulira jedinstveni odbrambeni sistem Bosne i Hercegovine, uspostavlja i definiira lanac komandovanja i ulogu svih elemenata kako bi Bosna i Hercegovina imala pun kapacitet u civilnom nadzoru i zaštiti suvereniteta i teritorijalnog integriteta Bosne i Hercegovine. Zakon utvrđuje prava, dužnosti i postupke institucija Bosne i Hercegovine, Oružanih snaga Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Oružane snage) i entitetskih organa za odbranu suvereniteta i teritorijalnog integriteta, političke nezavisnosti i međunarodnog subjektiviteta Bosne i Hercegovine kao i pružanje pomoći civilnim vlastima.

Član 2.

(Oružane snage)

- (1) Oružane snage su profesionalna, jedna vojna sila koju organizira i kontrolira Bosna i Hercegovina. Oružane snage imaju aktivnu i rezervnu komponentu. Oružane snage, kao instituciju Bosne i Hercegovine, čine pripadnici iz reda sva tri konstitutivna naroda i reda ostalih, u skladu s Ustavom i zakonima Bosne i Hercegovine.

- (2) Oružane snage sastoje se iz rodova organiziranih po sistemu pukova. Postoje tri pješadijska puka koji su organizacije odgovorne za vojno naslijeđe i identitet jedinica i naroda iz kojih potiču. Oni nemaju operativna ni administrativna ovlaštenja.
- (3) Brigada je osnovna formacija Oružanih snaga. Komande brigada sastoje se od pripadnika više pukova. Brigade se sastoje od bataljona iz više od jednog pješadijskog puka.

Član 3.

(Vojne snage)

- (1) Vojnim snagama, u smislu ovog Zakona, smatraju se sve formacije i jedinice, borbene i za podršku, kopnene, zrakoplovne i snage za protuzračnu odbranu organizirane od institucija Bosne i Hercegovine. Vojne snage ne mogu biti organizirane, obučavane, opremljene ili mobilizirane na teritoriji Bosne i Hercegovine, osim u skladu s ovim Zakonom i Zakonom o službi u Oružanim snagama BiH krivično je djelo i kažnjivo je prema odredbama Krivičnog zakona.
- (2) Svako vođenje vojne evidencije ili evidencije za potrebe organiziranja ili obučavanja vojnih i paravojnih snaga od strane lica i organa koji nisu propisani ovim Zakonom i Zakonom o službi u Oružanim snagama BiH krivično je djelo i kažnjivo je prema odredbama Krivičnog zakona.

Član 4.

(Zadaci Oružanih snaga)

Zadaci Oružanih snaga su:

- a) učešće u operacijama kolektivne sigurnosti, u operacijama za podršku miru i samoodbrani, uključujući i borbu protiv terorizma,
- b) pružanje vojne odbrane Bosni i Hercegovini i njenim državljanima u slučaju napada,
- c) pomoć civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge katastrofe i nesreće,
- d) protuminsko djelovanje u Bosni i Hercegovini,
- e) ispunjenje međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.

Član 5.

(Zabrana političkog angažiranja)

Oružane snage ne mogu se koristiti u političke svrhe niti za aktivnosti političkih stranaka.

POGLAVLJE II. PRAVA I DUŽNOSTI INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE**ODJELJAK A. Nadležnosti Bosne i Hercegovine**

Član 6.

(Ciljevi)

Bosna i Hercegovina organizira, razvija i održava vojni kapacitet i spremnost Oružanih snaga radi:

- a) osiguranja suvereniteta, teritorijalne cjelovitosti, političke nezavisnosti i međunarodnog subjektiviteta Bosne i Hercegovine,
- b) unapređenja ciljeva vanjske politike Bosne i Hercegovine,
- c) ispunjenja međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine,
- d) zaštite državljana Bosne i Hercegovine.

Član 7.

(Civilna kontrola)

Bosna i Hercegovina osigurava transparentnu, demokratsku i civilnu kontrolu nad Oružanim snagama.

Član 8.

(Komandovanje i kontrola)

- (1) Bosna i Hercegovina vrši komandovanje i kontrolu nad Oružanim snagama.
- (2) Lanac komandovanja i kontrole nad Oružanim snagama počinje od Predsjedništva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Predsjedništvo) do ministra odbrane Bosne i Hercegovine, zatim preko načelnika Zajedničkog štaba Oružanih snaga, komandanata Operativne komande Oružanih snaga i Komande za podršku Oružanih snaga do komandanata podređenih komandi i jedinica.

Član 9.

(Vojnoobavještajni poslovi)

- (1) Planiranje, kontrola i obavljanje svih vojnoobavještajnih poslova spada u nadležnost Bosne i Hercegovine. Vojno obavještavanje je rod Oružanih snaga koji prikuplja, obrađuje i distribuira informacije u vezi s Oružanim snagama, s ciljem podrške vojnih misija Oružanih snaga.
- (2) Osim dužnosti propisanih u stavu (1) ovog člana, vojnoobavještajni rod Oružanih snaga pružit će pomoć Obavještajno-sigurnosnoj agenciji Bosne i Hercegovine u prikupljanju strateških vojnih podataka i vršenju protuobavještajnih aktivnosti.
- (3) Prikupljanje strateških vojnih podataka i obavljanje protuobavještajnih aktivnosti iz stava (2) ovog člana, koje zahtijeva posebne istražne aktivnosti i upotrebu tehničkih sredstava za nadgledanje, obavlja isključivo Obavještajno-sigurnosna agencija Bosne i Hercegovine, u skladu sa Zakonom o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 12/04 i 20/04).
- (4) Koordinacija između vojnoobavještajnog roda Oružanih snaga i Obavještajno-sigurnosne agencije Bosne i Hercegovine detaljnije se uređuje sporazumom koji će ministar odbrane Bosne i Hercegovine i generalni direktor Obavještajno-sigurnosne agencije Bosne i Hercegovine potpisati najkasnije 30 dana nakon stupanja na snagu ovog Zakona.

ODJELJAK B. Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine

Član 10.

(Nadležnost Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine)

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlamentarna skupština) nadležna je da:

- a) proglasi ratno stanje na zahtjev Predsjedništva u slučaju direktnog napada na Bosnu i Hercegovinu ili dio Bosne i Hercegovine,
- b) proglasi vanredno stanje na zahtjev Predsjedništva kada postoji prijetnja postojanju Bosne i Hercegovine, prijetnja napada na Bosnu i Hercegovinu ili bilo koji dio Bosne i Hercegovine ili neposredna ratna opasnost,
- c) vrši demokratsku parlamentarnu kontrolu nad Oružanim snagama i svim institucijama odbrane na nivou Bosne i Hercegovine,
- d) za donošenje zakona koji se odnose na organizaciju, finansiranje, popunjavanje, obuku, opremanje, razmještaj i upotrebu Oružanih snaga,
- e) potvrđuje postavljenja načelnika i zamjenike načelnika Zajedničkog štaba Oružanih snaga, komandanta i zamjenike komandanta Operativne komande Oružanih snaga, komandanta i zamjenike komandanta Komande za podršku Oružanih snaga i svih oficira s činom generala u Oružanim snagama,
- f) nadzire i istražuje sva pitanja koja se odnose na organizaciju, finansiranje, popunjavanje, obuku, opremanje, razmještaj i upotrebu Oružanih snaga,
- g) donosi propise o čuvanju tajnih podataka tokom istraga i razmatranja.

ODJELJAK C. Predsjedništvo Bosne i Hercegovine

Član 11.

(Komanda i kontrola)

Predsjedništvo, djelujući prema konsenzusu, ima vrhovnu komandu i kontrolu nad Oružanim snagama.

Član 12.

(Nadležnosti Predsjedništva)

Predsjedništvo donosi odluke konsenzusom i nadležno je da:

- a) zahtijeva proglašenje ratnog stanja od Parlamentarne skupštine,
- b) zahtijeva proglašenje vanrednog stanja od Parlamentarne skupštine,
- c) uputi Oružane snage u operacije tokom rata, vanrednog stanja ili mirovnih operacija van zemlje, u skladu sa zakonom,
- d) ovlasti ministra odbrane Bosne i Hercegovine da naredi upotrebu i razmještaj Oružanih snaga,
- e) angažira vojne snage za pomoć civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge katastrofe i nesreće,
- f) određuje i mijenja veličinu i strukturu Oružanih snaga u skladu sa zakonom,
- g) utvrdi odgovarajuću nacionalnu zastupljenost u Oružanim snagama uzimajući u obzir posljednji popis stanovništva, operativnu gotovost, potrebe za popunjavanjem, moral i koheziju Oružanih snaga. Predsjedništvo će se posebno pobrinuti da se, osim u pješadiji, odgovarajuća nacionalna zastupljenost osigura i u jedinicama u drugim rodovima putem preciznog definiranja minimalne zastupljenosti lica u tim jedinicama,
- h) odobri organizaciju vojnih snaga za zadatke i misije,

- i) postavlja načelnika i zamjenike načelnika Zajedničkog štaba Oružanih snaga, komandanta i zamjenike komandanta Operativne komande Oružanih snaga i komandanta i zamjenike komandanta Komande za podršku Oružanih snaga,
- j) unapređuje profesionalna vojna lica u činove generala u Oružanim snagama,
- k) postavlja i smjenjuje generale u Oružanim snagama,
- l) smijeni načelnika ili zamjenike načelnika Zajedničkog štaba Oružanih snaga, komandanta ili zamjenike komandanta Operativne komande Oružanih snaga i komandanta i zamjenike komandanta Komande za podršku Oružanih snaga, na prijedlog ministra odbrane Bosne i Hercegovine,
- m) imenuje i smjenjuje vojnodiplomatske predstavnike i vojne predstavnike u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine i međunarodnim organizacijama kao i vojne predstavnike Bosne i Hercegovine u stranim, multinacionalnim ili međunarodnim vojnim komandama i drugim stranim, multinacionalnim ili međunarodnim institucijama,
- n) informira Parlamentarnu skupštinu o strateškim sigurnosnim i odbrambenim pitanjima,
- o) usvoji Sigurnosnu politiku i Odbrambenu politiku Bosne i Hercegovine s ciljem pružanja strateških smjernica u vanjskim poslovima i pitanjima odbrane.

ODJELJAK D. Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine

Član 13.

(Nadležnosti Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine)

- (1) Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo odbrane) nadležno je za:
 - a) stvaranje i održavanje odbrambenog kapaciteta kako bi se osigurala zaštita suvereniteta, teritorijalnog integriteta, političke nezavisnosti i međunarodnog subjektiviteta Bosne i Hercegovine,
 - b) predlaganje budžeta za odbranu Bosne i Hercegovine i izdavanje odobrenja za rashode iz budžeta Bosne i Hercegovine za odbranu,
 - c) organizaciju, opremanje i snabdijevanje Oružanih snaga,
 - d) reguliranje organizacije i vođenja pukova, njihovih komandi i osoblja,
 - e) provođenje definiranih politika i smjernica te osiguranje provođenja zakona, ostalih propisa i općih akata iz oblasti odbrane,
 - f) izvršavanje obaveza u vezi s izgradnjom i održavanjem vojnih i drugih objekata, kao i objekata od posebnog značaja za odbranu Bosne i Hercegovine,
 - g) upravljanje i korištenje sredstava namijenjenih za potrebe Oružanih snaga,
 - h) nabavljanje, čuvanje i obnavljanje rezervnih proizvoda posebne namjene za potrebe Oružanih snaga,
 - i) izrađivanje kriterija o uvjetima i načinu skladištenja, čuvanja i održavanja naoružanja i vojne opreme i brigu o zaštiti materijalnih sredstava i objekata u Oružanim snagama,
 - j) ispitivanje, kontrolu kvaliteta i verifikaciju naoružanja i vojne opreme za potrebe Oružanih snaga,
 - k) planiranje i izvođenje geodetskih, fotogrametrijskih i kartografsko-reprodukcijskih poslova od interesa za odbranu, provođenje nadzora nad izvođenjem tih poslova i briga o čuvanju, skladištenju i distribuciji geodetskih, fotogrametrijskih i kartografskih materijala i dokumenata značajnih za odbranu,

- l) organiziranje veze, protuelektronskog osiguranja i kriptozastite Oružanih snaga,
- m) organiziranje i obavljanje inspekcijskog nadzora nad Oružanim snagama,
- n) organiziranje i provođenje mjera sigurnosti i zaštite odbrambenog sistema, kao i tajnih podataka odbrane,
- o) donošenje politika i osnovnih pravila za Oružane snage,
- p) donošenje propisa o školovanju, odgoju i obrazovanju u Oružanim snagama,
- r) donošenje propisa o vojnoj disciplini i drugih propisa predviđenih ovim Zakonom
- s) predstavljanje Bosne i Hercegovine u međunarodnim odnosima koji se tiču pitanja odbrane,
- t) nadzor nad svim subjektima Oružanih snaga,
- u) upućivanje prijedloga Vijeću ministara Bosne i Hercegovine s inicijativom o učešću u operacijama podrške miru kao i druge nadležnosti propisane Zakonom o učešću pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, policijskih službenika, državnih službenika i ostalih zaposlenika u operacijama podrške miru i drugim aktivnostima u inozemstvu ("Službeni glasnik BiH", br. 14/05),
- v) izradu, pregled i ažuriranje Odbrambene politike Bosne i Hercegovine koju odobrava Predsjedništvo,
- z) izradu i odobravanje politika i propisa u pogledu organizacije, administracije, osoblja, obuke, opremanja i upotrebe Oružanih snaga,
- aa) osiguravanje da Bosna i Hercegovina poštuje međunarodne obaveze koje se tiču pitanja odbrane,
- bb) izradu procedura za odobravanje vojne pomoći civilnim vlastima u slučaju prirodnih i drugih katastrofa i nesreća, prema ovlaštenjima Predsjedništva,
- cc) osiguravanje transparentnosti funkcija Ministarstva odbrane,
- dd) utvrđivanje politike stambenog zbrinjavanja pripadnika Ministarstva odbrane i Oružanih snaga,
- ee) planiranje i organiziranje naučnoistraživačkog rada značajnog za odbranu,
- ff) davanje stručnih mišljenja o nastavnim programima koji se tiču isključivo vojnih aspekata civilne odbrane, a na zahtjev nadležnih institucija,
- gg) ostale nadležnosti definirane u zakonu.

- (2) Ministar odbrane Bosne i Hercegovine donosi propise radi izvršavanja dužnosti navedenih u stavu (1) ovog člana.

Član 14.

(Popunjavanje Ministarstva odbrane)

Ministarstvo odbrane popunjava se državnim službenicima, zaposlenicima i profesionalnim vojnim licima raspoređenim u Ministarstvo odbrane, u skladu s važećim zakonima i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva odbrane.

ODJELJAK E. Ministar odbrane Bosne i Hercegovine

Član 15.

(Organizacija i administrativne nadležnosti)

Ministar odbrane Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ministar odbrane) ima sljedeće organizacione i administrativne nadležnosti, koje su predmet vrhovne komande i kontrole Predsjedništva:

- a) predlaže i donosi propise, izdaje direktive i naredjenja, koja se odnose na organizaciju, administraciju, osoblje, obuku, opremanje, razmjestaj i upotrebu Oružanih snaga kako bi se osigurala maksimalna interoperabilnost u Oružanim snagama i interoperabilnost sa snagama NATO-a,

- b) obavlja ulogu međunarodnog predstavnika Bosne i Hercegovine za pitanja odbrane na ministarskom nivou,
- c) daje preporuke Predsjedništvu vezano za veličinu i strukturu Oružanih snaga,
- d) utvrđuje organizaciju i formaciju komandi i jedinica Oružanih snaga na prijedlog načelnika Zajedničkog štaba Oružanih snaga,
- e) daje preporuke Predsjedništvu vezano za organizaciju vojnih snaga za zadatke i misije,
- f) uspostavlja strateško planiranje za oružane sukobe, operacije podrške miru i reagiranje u slučaju prirodnih i drugih katastrofa i nesreća,
- g) predlaže postavljenje, unapređenje i smjenu generala u skladu s odredbama ovog Zakona,
- h) planira i vrši nadzor nad provođenjem svih vojnoobavještajnih aktivnosti za Oružane snage,
- i) daje preporuke Predsjedništvu vezano za postavljanje vojnodiplomatskih predstavnika i vojnih predstavnika,
- j) angažira profesionalno vojno osoblje za popunjavanje odobrenih upražnjenih mjesta u Oružanim snagama,
- k) unapređuje, postavlja i razrješava vojna lica ispod čina generala,
- l) regulira nabavku robe i usluga za Oružane snage koje su izuzete Zakonom o javnim nabavkama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/04 i 19/05),
- m) upravlja i donosi propise o korištenju pokretne i nepokretne imovine.

Član 16.

(Komandne nadležnosti)

Ministar odbrane ima sljedeće komandne nadležnosti, koje su predmet vrhovne komande i kontrole Predsjedništva:

- a) izdaje naređenje načelniku Zajedničkog štaba Oružanih snaga za razmještaj ili upotrebu bilo koje jedinice Oružanih snaga u zemlji ili van zemlje da bi se omogućilo provođenje odluka Predsjedništva,
- b) izdaje naređenje načelniku Zajedničkog štaba Oružanih snaga za aktiviranje rezervnih jedinica i kategorija rezervista, u skladu s ovim Zakonom,
- c) izdaje naređenje za razmještaj ili upotrebu bilo kojeg dijela Oružanih snaga, s ciljem pomoći civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge katastrofe i nesreće, u skladu s članom 44. ovog Zakona,
- d) vrši komandu i kontrolu nad svim vojnoobavještajnim poslovima koje obavljaju Oružane snage.

Član 17.

(Kontrola i inspekcija)

- (1) Ministar odbrane ima ovlaštenje da nadgleda, prati i vrši inspekciju nad Oružanim snagama kako bi se osiguralo poštivanje ovog Zakona, te njegovih naređenja, uputstava i direktiva. Ministar odbrane imenovat će lica za vršenje inspekcija kako bi se potvrdilo to poštivanje i osigurala transparentnost.
- (2) Ministar odbrane bit će odgovoran Parlamentarnoj skupštini i njenoj komisiji za odbranu i na njen zahtjev će se pojaviti pred njom i podnijeti izvještaj o pitanjima koja su u nadležnosti Ministarstva odbrane. Ministar odbrane osigurat će učešće i pomoć osoblja Ministarstva odbrane ako se bude tražila podrška parlamentarnim procesima.

Član 18.

(Nemogućnost imenovanja)

Lice ne može biti imenovano na dužnost ministra odbrane ili zamjenika ministra odbrane u periodu od tri godine nakon prestanka profesionalne vojne službe u Oružanim snagama.

Član 19.

(Odgovornosti zamjenika ministra odbrane)

- (1) Ministar odbrane imat će dva zamjenika: zamjenika ministra odbrane za politiku i planiranje i zamjenika ministra odbrane za upravljanje resursima.
- (2) Zamjenik ministra odbrane za politiku i planiranje odgovoran je za:
 - a) politiku i planiranje,
 - b) međunarodnu saradnju,
 - c) vojnoobavještajne poslove i sigurnost,
 - d) komandu, kontrolu i komunikacije.
- (3) Zamjenik ministra odbrane za upravljanje resursima odgovoran je za:
 - a) upravljanje osobljem,
 - b) finansije i budžet,
 - c) nabavku i logistiku.
- (4) Ministar odbrane i njegova dva zamjenika neće biti iz reda istog konstitutivnog naroda.

ODJELJAK F. Zajednički štab Oružanih snaga

Član 20.

(Nadležnosti)

- (1) Zajednički štab Oružanih snaga (u daljnjem tekstu: Zajednički štab) je stručni štabni organ potčinjen ministru odbrane.
- (2) Zajednički štab odgovoran je za planiranje, organiziranje i provođenje direktiva i naredbi ministra odbrane, uključujući sljedeće:
 - a) pripremanje i nadgledanje izvršenja vojnih naredbi, po uputstvu ministra odbrane,
 - b) izradu vojnih strategija za implementaciju Sigurnosne politike i Odrambene politike Bosne i Hercegovine, po uputstvu ministra odbrane,
 - c) planiranje i implementaciju angažiranja vojnih snaga u skladu sa zakonom,
 - d) izradu politika kao podrška direktivama i naređenjima koje izda ministar odbrane,
 - e) pružanje pomoći u vojnom osoblju Ministarstvu odbrane.
- (3) Zajednički štab čine: načelnik Zajedničkog štaba, zamjenik načelnika Zajedničkog štaba za operacije, zamjenik načelnika Zajedničkog štaba za resurse i vojno osoblje iz Oružanih snaga.

Član 21.

(Popunjavanje Zajedničkog štaba)

- (1) Načelnik Zajedničkog štaba predlaže ministru odbrane popunjavanje Zajedničkog štaba u skladu s organizacijsko-formacijskom strukturom i procedurama koje uspostavi Predsjedništvo.
- (2) Najviše dva člana najvišeg vojnog osoblja koji su direktno podređeni načelniku i zamjenicima načelnika Zajedničkog štaba bit će iz istog konstitutivnog naroda. Ostalo osoblje bira se na osnovu principa profesionalne stručnosti i odgovarajuće zastupljenosti konstitutivnih naroda i reda ostalih, u skladu s posljednjim popisom stanovništva u Bosni i Hercegovini iz 1991. godine.

Član 22.

(Nadležnosti načelnika Zajedničkog štaba)

- (1) Načelnik Zajedničkog štaba ima sljedeće nadležnosti u okviru lanca komandovanja, pod vrhovnom komandom i kontrolom Predsjedništva:
 - a) vrši dužnost vojnog savjetnika Predsjedništva i ministra odbrane,
 - b) osigurava operativnu gotovost Oružanih snaga,

- c) izdaje naređenja u skladu s nadležnostima Zajedničkog štaba,
 - d) nadgleda i osigurava izvršavanje direktiva i naredbi ministra odbrane,
 - e) daje preporuke i mišljenje ministru odbrane u vezi s unapređenjem i postavljenjem lica u činu pukovnika, brigadira i generala,
 - f) predstavlja Bosnu i Hercegovinu u pitanjima odbrane u svim međunarodnim organizacijama i u svim zemljama na nivou načelnika zajedničkog štaba-načelnika odbrane,
 - g) usmjerava, nadgleda i odgovara za aktivnosti osoblja Zajedničkog štaba.
- (2) Načelnik Zajedničkog štaba, služeći u tom svojstvu, imat će čin general-pukovnika i bit će oficir s najvišim činom u Oružanim snagama.

Član 23.

(Odgovornosti zamjenika načelnika Zajedničkog štaba)

- (1) U okviru Zajedničkog štaba, zamjenik načelnika Zajedničkog štaba za operacije odgovoran je za:
- a) vojnoobavještajne poslove, kontraobavještajne poslove i sigurnosne operacije,
 - b) razvijanje kapaciteta za provođenje operativnih komandi i planova, razvoj snaga i modernizaciju,
 - c) održavanje odnosa između Oružanih snaga i civilnih vlasti.
- (2) U okviru Zajedničkog štaba, zamjenik načelnika Zajedničkog štaba za resurse odgovoran je za:
- a) ljudske resurse,
 - b) snabdijevanje, održavanje, transport i usluge za Štab,
 - c) tehnološko-informativne sisteme i komunikacije.

Član 24.

(Postavljenja)

- (1) Načelnika i zamjenike načelnika Zajedničkog štaba predlaže ministar odbrane, a postavlja Predsjedništvo, uz konsultacije sa Stalnim komitetom za vojna pitanja. Parlamentarna skupština potvrđuje imenovanja u roku od 45 dana od dana kada joj Predsjedništvo dostavi svoju odluku o imenovanju.
- (2) Predsjedništvo može smijeniti s dužnosti načelnika Štaba i zamjenike načelnika Štaba, na prijedlog ministra odbrane.
- (3) Načelnik Zajedničkog štaba i njegova dva zamjenika ne mogu biti iz reda istog konstitutivnog naroda niti će načelnik Zajedničkog štaba biti iz reda istog konstitutivnog naroda kao komandant Operativne komande Oružanih snaga i komandant Komande za podršku Oružanih snaga.

ODJELJAK G. Operativna komanda Oružanih snaga

Član 25.

(Komandant Operativne komande Oružanih snaga)

- (1) Komandant Operativne komande Oružanih snaga je:
- a) operativni komandant za sve taktičke jedinice u Oružanim snagama,
 - b) operativni komandant za sve misije koje zahtijevaju razmjestaj i upotrebu bilo kojeg operativnog dijela Oružanih snaga,
 - c) komandant za obuku i multinacionalne vježbe koje zahtijevaju razmjestaj ili upotrebu bilo kojeg dijela Oružanih snaga.
- (2) Komandant Operativne komande Oružanih snaga podređen je načelniku Zajedničkog štaba.
- (3) Komandant Operativne komande Oružanih snaga ima dva zamjenika, koji su mu podređeni u okviru Operativne komande Oružanih snaga.

Član 26.

(Nadležnosti)

- (1) Komandant Operativne komande Oružanih snaga ima sljedeće nadležnosti u okviru lanca komandovanja, pod vrhovnom komandom i kontrolom Predsjedništva:
- a) izdaje naređenja podređenim komandama i snagama, neophodna za izvršavanje misija dodijeljenih Komandi,
 - b) provodi politike Zajedničkog štaba,
 - c) priprema operativne planove na osnovu naređenja načelnika Zajedničkog štaba,
 - d) utvrđuje rješenja taktičke komande i kontrole za komande i snage u okviru Operativne komande Oružanih snaga,
 - e) organizira komande i snage unutar Komande u okviru svojih ovlaštenja za izvršavanje misija dodijeljenih Komandi,
 - f) angažira snage unutar Komande u okviru svojih ovlaštenja za izvršavanje misija dodijeljenih Komandi,
 - g) postavlja komandante privremenih sastava za izvršavanje misija,
 - h) koordinira i odobrava one aspekte uprave i podrške uključujući kontrolu resursa i opreme, internu organizaciju i obuku, i disciplinu neophodnu za izvršavanje misija dodijeljenih Komandi,
 - i) izvještava načelnika Zajedničkog štaba o operativnim potrebama,
 - j) predlaže inicijative za poboljšanje interoperabilnosti Oružanih snaga s oružanim snagama država članica NATO-a.
- (2) Komandant Operativne komande Oružanih snaga, vršeći tu dužnost, imat će čin general-majora.

Član 27.

(Postavljenja)

- (1) Ministar odbrane predlaže komandanta Operativne komande Oružanih snaga i njegova dva zamjenika, a postavlja ga Predsjedništvo, uz konsultacije sa Stalnim komitetom za vojna pitanja. Parlamentarna skupština potvrđuje imenovanja u roku od 45 dana od dana kada joj Predsjedništvo dostavi svoju odluku o imenovanju.
- (2) Komandant Operativne komande Oružanih snaga i njegova dva zamjenika ne mogu biti iz reda istog konstitutivnog naroda, niti će komandant biti iz reda istog konstitutivnog naroda kao načelnik Zajedničkog štaba ili komandant Komande za podršku Oružanih snaga.
- (3) Predsjedništvo, na preporuku ministra odbrane, može smijeniti s dužnosti komandanta Operativne komande Oružanih snaga i njegova dva zamjenika.

ODJELJAK H. Komanda za podršku Oružanih snaga

Član 28.

(Komandant Komande za podršku Oružanih snaga)

- (1) Komandant Komande za podršku Oružanih snaga je komandant za:
- a) osoblje,
 - b) logistiku,
 - c) obuku i doktrinu.
- (2) Komandant Komande za podršku Oružanih snaga podređen je načelniku Zajedničkog štaba.
- (3) Komandant Komande za podršku Oružanih snaga ima dva zamjenika komandanta koji su mu podređeni u okviru Komande za podršku Oružanih snaga.

Član 29.

(Nadležnosti komandanta Komande za podršku Oružanih snaga)

- (1) Komandant Komande za podršku Oružanih snaga ima sljedeće nadležnosti u okviru lanca komandovanja, pod vrhovnom komandom, uputstvima i kontrolom Predsjedništva:
 - a) izdaje naređenja i uputstva podređenim upravama i snagama, neophodna za izvršavanje misija dodijeljenih Komandi, uključujući naređenja i uputstva nad svim aspektima individualne vojne obuke i logistike,
 - b) provodi politike, propise i naredbe Ministarstva odbrane i Zajedničkog štaba vezane za osoblje, logistiku i obuku,
 - c) priprema planove za podršku operacijama na osnovu naređenja načelnika Zajedničkog štaba,
 - d) pruža podršku Operativnoj komandi Oružanih snaga na osnovu naređenja načelnika Zajedničkog štaba,
 - e) organizira uprave i snage u okviru Komande na način koji on smatra neophodnim za izvršavanje misija dodijeljenih Komandi,
 - f) pruža podršku u razmještanju ili preraspoređivanju Oružanih snaga,
 - g) koordinira i odobrava one aspekte uprave i podrške uključujući kontrolu resursa i opreme, internu organizaciju i obuku, i disciplinu neophodnu za izvršavanje misija dodijeljenih Komandi,
 - h) predlaže načelniku Zajedničkog štaba logističke potrebe, te standarde za obuku osoblja, opremanje i snabdijevanje Oružanih snaga,
 - i) utvrđuje potrebe za obukom Oružanih snaga, izrađuje Nacrt doktrine obuke, te organizira izvođenje individualne obuke,
 - j) održava nepokretnu imovinu Oružanih snaga,
 - k) izrađuje i provodi planove za upravljanje lokacijama za skladištenje municije i lokacijama za skladištenje oružja u skladu s međunarodnim obavezama, odgovarajućim zakonima i propisima koje izda Ministarstvo odbrane i Zajednički štab,
 - l) daje preporuke za nabavku robe i usluga za Oružane snage u skladu s važećim zakonskim propisima,
 - m) predlaže inicijative za poboljšanje interoperabilnosti Oružanih snaga s oružanim snagama država članica NATO-a,
 - n) odgovoran za upravljanje evidencijama o osoblju u skladu s propisom koji donosi ministar odbrane.
- (2) Komandant Komande za podršku Oružanih snaga, vršeći tu dužnost, imat će čin general-majora.

Član 30.

(Postavljenja i smjene)

- (1) Ministar odbrane predlaže komandanta Komande za podršku Oružanih snaga i njegova dva zamjenika, a postavlja ga Predsjedništvo, uz konsultacije sa Stalnim komitetom za vojna pitanja. Parlamentarna skupština potvrđuje imenovanja u roku od 45 dana od dana kada joj Predsjedništvo dostavi svoju odluku o imenovanju..
- (2) Komandant Komande za podršku Oružanih snaga i njegova dva zamjenika ne mogu biti iz reda istog konstitutivnog naroda, niti će komandant biti iz reda istog konstitutivnog naroda kao načelnik Zajedničkog štaba ili komandant Operativne komande Oružanih snaga.
- (3) Predsjedništvo, na preporuku ministra odbrane, može smijeniti s dužnosti komandanta Komande za podršku Oružanih snaga i njegova dva zamjenika.

Član 31.

(Trajanje dužnosti)

Načelnik Zajedničkog štaba i njegovi zamjenici, komandanti Operativne komande Oružanih snaga i Komande za podršku Oružanih snaga i njihovi zamjenici postavljaju se na te dužnosti na period do četiri godine.

ODJELJAK I. Stalni komitet za vojna pitanja

Član 32.

(Dužnosti)

Stalni komitet za vojna pitanja vrši sljedeće dužnosti ako Predsjedništvo ne odluči drugačije:

- a) razmatra i daje savjete o Sigurnosnoj politici i Odbrambenoj politici Bosne i Hercegovine, koje se pripremaju po uputstvu ministra odbrane,
- b) daje savjete Predsjedništvu o postavljenju načelnika i zamjenika načelnika Zajedničkog štaba, komandanata i zamjenika Operativne komande Oružanih snaga i Komande za podršku Oružanih snaga,
- c) kako svi članovi Stalnog komiteta za vojna pitanja s pravom glasa mogu podnijeti žalbu ako Predsjedništvo ne odobri postavljenje ili smjenu oficira s činom generala, takve žalbe razmatra cijeli Stalni komitet za vojna pitanja i mogu se preinačiti u skladu s Poslovnikom Stalnog komiteta za vojna pitanja.

POGLAVLJE III. SASTAV ORUŽANIH SNAGA**ODJELJAK A. Opće odredbe**

Član 33.

(Sastav Oružanih snaga)

Oružane snage sastoje se od profesionalnog vojnog osoblja, pripadnika rezervnog sastava koji su angažirani u vojnu službu, civilnih lica i kadeta.

Član 34.

(Dan Oružanih snaga)

- (1) Dan Oružanih snaga je 1. decembar, kao dan donošenja Odluke o formiranju Oružanih snaga Bosne i Hercegovine 2003. godine.
- (2) Ministar odbrane propisom utvrđuje dan pukova u Oružanim snagama.

ODJELJAK B. Rezervni sastav

Član 35.

(Zadatak)

Oružane snage u svom sastavu imaju pripadnike rezervnog sastava, čiji je zadatak pružanje podrške aktivnim mirnodopskim snagama, održavanje operativne gotovosti, dopuna operativnim potencijalima i poboljšanje održivosti aktivnih snaga.

Član 36.

(Popunjavanje)

- (1) Pripadnici rezervnog sastava su vojnici, podoficiri i oficiri kojima je prestala profesionalna vojna služba po ugovoru. Služba u rezervnom sastavu definira se Zakonom o službi u OSBiH.
- (2) Ministar odbrane može regrutirati dodatne pripadnike rezervnog sastava, koji mogu biti bez prijašnjeg vojnog iskustva, kako bi popunio formacijska mjesta za koja su potrebni stručnost i iskustvo. Obaveza služenja u rezervnom sastavu takvih stručnjaka definira se ugovorom.

Član 37.

(Veličina i struktura)

Predsjedništvo, u skladu s članom 12. ovog Zakona, određuje veličinu i strukturu rezervnog sastava za Oružane snage, koja će biti 50% od odobrenog brojnog stanja

profesionalnog vojnog sastava. Ministar odbrane odgovoran je za organiziranje, opremanje i obuku snaga rezervnog sastava.

Član 38.

(Obuka)

Pripadnici rezervnog sastava koji nemaju prijašnjeg vojnog iskustva moraju proći vojnu obuku u skladu s dodijeljenom vojnoevidencijskom specijalnošću, odnosno položajem. Svi pripadnici rezervnog sastava moraju proći redovnu obuku kako bi ispunili zakonske obaveze.

Član 39.

(Prava i odgovornosti)

Prava i odgovornosti pripadnika rezervnog sastava reguliraju se u skladu s odredbama Zakona o službi u OSBiH i drugim propisima.

POGLAVLJE IV. PROGLAŠENJE RATNOG ILI VANREDNOG STANJA

Član 40.

(Zahtjev za proglašenje ratnog stanja)

- (1) Predsjedništvo zahtijeva proglašenje ratnog stanja od Parlamentarne skupštine u slučaju direktnog napada na Bosnu i Hercegovinu. Vojni napad na bilo koji dio Bosne i Hercegovine bilo kakvim vojnim sredstvima i u bilo kojem obliku smatra se napadom na cijelu Bosnu i Hercegovinu.
- (2) U slučaju direktnog napada na Bosnu i Hercegovinu, Parlamentarna skupština sazvat će vanrednu sjednicu što je prije moguće kako bi se razmotrio zahtjev za proglašenje ratnog stanja.

Član 41.

(Zahtjev za proglašenje vanrednog stanja)

Predsjedništvo zahtijeva proglašenje vanrednog stanja od Parlamentarne skupštine kada postoji prijetnja postojanju Bosne i Hercegovine, prijetnja normalnom funkcioniranju ustavnih institucija ili neposredna ratna opasnost.

Član 42.

(Proglašenje ratnog ili vanrednog stanja)

- (1) Proglašenje ratnog ili vanrednog stanja razmatra Parlamentarna skupština, na zahtjev Predsjedništva, ako ona zasjeda u vrijeme zahtjeva.
- (2) Ako Parlamentarna skupština ne zasjeda u vrijeme zahtjeva za proglašenje ratnog ili vanrednog stanja, Predsjedništvo može narediti angažiranje jedinica Oružanih snaga ili njihovu upotrebu.

Član 43.

(Rokovi za razmatranje)

- (1) Ako postoje opravdani razlozi za proglašenje vanrednog stanja, ili u slučajevima kada je Predsjedništvo, zbog hitnosti, naredilo angažiranje jedinica Oružanih snaga za uklanjanje uzroka za objavu vanrednog stanja, Parlamentarna skupština sazvat će specijalnu sjednicu u roku od 48 sati kako bi razmotrila zahtjev za proglašenje vanrednog stanja ili naredbu o upotrebi Oružanih snaga.
- (2) Ako Parlamentarna skupština ne proglasi vanredno stanje u roku od 72 sata od zahtjeva Predsjedništva ili naredbe za angažiranje i upotrebu Oružanih snaga, zahtjev će se smatrati odbijenim, a naredba stavljena van snage.

POGLAVLJE V. PRIRODNE I DRUGE KATASTROFE I NESREĆE

Član 44.

(Angažiranje)

- (1) Ministar odbrane, po ovlaštenju Predsjedništva, može angažirati Oružane snage u slučaju prirodnih i drugih katastrofa i nesreća, na zahtjev odgovarajućih civilnih organa

Bosne i Hercegovine ili entiteta o čemu izvještava Parlamentarnu skupštinu.

- (2) Jedinice Oružanih snaga mogu se razmjestiti kao pomoć civilnim vlastima u slučaju prirodnih i drugih katastrofa i nesreća, u skladu s uputstvima koja donosi ministar odbrane.

Član 45.

(Sadržaj misije)

Naredba kojom se razmještaju jedinice Oružanih snaga za pomoć civilnim vlastima sadrži:

- a) konkretnu prirodu misije,
- b) jedinice i broj angažiranog ljudstva,
- c) kome su jedinice odgovorne,
- d) trajanje misije,
- e) zadatak.

POGLAVLJE VI. SUKOB INTERESA I PROFESIONALIZAM

Član 46.

(Lice na službi)

Lice na službi u Oružanim snagama štiti i održava državnu imovinu i koristi je samo u ovlaštene svrhe. Dužnost lica na službi je i da iznese na vidjelo prevare i korupciju lica u lancu komandovanja.

Član 47.

(Sukob interesa)

Profesionalna vojna lica na službi u Oružanim snagama neće:

- a) imati finansijski interes koji je u sukobu sa savjesnim obavljanjem njihovih dužnosti,
- b) imati zaposlenje van Oružanih snaga ili obavljati bilo koje druge aktivnosti koji su u sukobu sa zvaničnim dužnostima i odgovornostima.

Član 48.

(Političko i javno djelovanje)

- (1) Pripadnici Oružanih snaga, uključujući generale, neutralni su u političkim pitanjima i neće se angažirati u bilo kojoj vrsti aktivnosti političkih stranaka niti biti izabrani ili imenovani na javnu dužnost.
- (2) Ovaj član ne sprečava pripadnike Oružanih snaga da se registriraju za glasanje i glasaju ili da se kandidiraju za izbore u skladu s odredbama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04 i 20/04).
- (3) Pripadnik rezervnog sastava, koji je izabran ili imenovan na javnu dužnost, nije obavezan dati ostavku na dužnost ako je angažiran na redovnoj obuci, ali ne može za vrijeme boravka u Oružanim snagama djelovati i nastupati s pozicije stranačke pripadnosti.

Član 49.

(Podržavanje Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini)

Od vojnih lica očekuje se da podržavaju provođenje Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini. Aktivnosti protiv Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i opstrukcija smatraju se osnovom za smjenu s dužnosti.

Član 50.

(Zabrana službe)

- (1) Oficirima s bilo kojim činom nije dozvoljeno da služe u Oružanim snagama ili da budu zaposleni u Ministarstvu odbrane nakon službe u oružanim snagama druge države.
- (2) Pripadnici Oružanih snaga ne mogu pripadati oružanim snagama drugih država ni svim ostalim vojnim i paravojnim snagama i ne mogu ih regrutirati druge države.

- (3) Odredbe stava (1) ovog člana ne odnose se na oficire s bilo kojim činom, koji su u profesionalnu vojnu službu entitetskih vojski stupili do dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 51.

(Zabrana angažiranja državljana Bosne i Hercegovine)

Državljanima Bosne i Hercegovine čije je prebivalište na području Bosne i Hercegovine, uključujući i one s dvojnim državljanstvom, zabranjeno je služiti vojni rok i obučavati se u svojstvu regruta u oružanim snagama drugih država.

Član 52.

(Kodeks ponašanja)

Ministar odbrane može propisati kodeks ponašanja za pripadnike Oružanih snaga.

POGLAVLJE VII. GENERALNI INSPEKTORAT

Član 53.

(Generalni inspektorat)

- (1) Generalni inspektorat je organizaciona jedinica Ministarstva odbrane.
- (2) Generalnim inspektoratom rukovodi generalni inspektor koji je profesionalno vojno lice u činu generala i postavlja se na dužnost u skladu s ovim Zakonom.
- (3) Generalni inspektor može, po odobrenju ministra odbrane i prema potrebi, angažirati dodatne inspektore s ciljem obavljanja poslova Generalnog inspektorata.

Član 54.

(Nadležnosti)

- (1) Generalni inspektorat osigurava da vojna lica u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama budu upoznata i ponašaju se u skladu s Poglavljem VI. ovog Zakona, kao i bilo kojim drugim kodeksom ponašanja ili propisima koje usvoji ministar odbrane, a koji se odnose na etičko ponašanje i profesionalizam.
- (2) Generalni inspektorat, u tom smislu, ima sljedeće nadležnosti:
 - a) obuka i obrazovanje profesionalnih vojnih lica u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama u profesionalnom i etičkom smislu,
 - b) iniciranje, provođenje, kontrola i nadgledanje ispitivanja i istraga tvrdnji o lošem vladanju profesionalnih vojnih lica u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama,
 - c) davanje savjeta ministru odbrane u vezi s uklanjanjem okolnosti koji štete moralu, djelotvornosti i reputaciji Oružanih snaga,
 - d) davanje preporuka za propise i koordinacija uspostavljanja profesionalnih standarda i pravila moralnog rukovođenja, kako bi se poboljšala profesionalnost, etičko ponašanje i lične sposobnosti vojnih lica u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama.

Član 55.

(Žalbe i pomoć)

- (1) Bilo koje profesionalno vojno lice u Oružanim snagama ili drugi državljani Bosne i Hercegovine mogu uložiti žalbu ili zahtjev za pomoć Generalnom inspektoratu, a u vezi s pitanjima koja su u njegovoj nadležnosti.
- (2) Generalni inspektor predlaže ministru odbrane donošenje uputstava kojima se uspostavljaju odgovarajuće procedure za primjenu ovog člana. Takva uputstva sačinjena su na način koji promovira povjerenje javnosti u etičko ponašanje i profesionalnost profesionalnih vojnih lica u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama.

POGLAVLJE VIII. ZAKLETVA

Član 56.

(Polaganje zakletve)

Lice koje prvi put pristupa Oružanim snagama položiti će sljedeću zakletvu:

"Svečano se zaklinjem da ću braniti suverenitet, teritorijalni integritet, ustavni poredak i političku nezavisnost Bosne i Hercegovine i odgovorno i savjesno izvršavati sve dužnosti potrebne za njenu odbranu."

POGLAVLJE IX. ZASTAVE, HIMNA I VOJNA OBILJEŽJA

Član 57.

(Zastava, himna i obilježja Oružanih snaga)

- (1) Oružane snage imat će svoju zastavu, himnu i obilježja. Zastava i himna bit će zastava i državna himna Bosne i Hercegovine, a obilježje će biti zastava Bosne i Hercegovine.
- (2) Obilježja će nositi svi pripadnici Oružanih snaga. Upotreba zastave i državne himne bit će obavezna za Oružane snage.

Član 58.

(Zastave i obilježja pukova, brigada, jedinica i institucija Oružanih snaga)

- (1) Pukovi će imati svoje zastave i obilježja.
- (2) Brigade, jedinice i institucije Oružanih snaga mogu imati svoje zastave i obilježja.
- (3) Oficiri u činu generala ne mogu nositi obilježja pukova.
- (4) Ministar odbrane donosi propise o izgledu zastava i obilježja iz st. (1) i (2) ovog člana.
- (5) Predsjedništvo je odgovorno za odobravanje izgleda zastava i obilježja iz st. (1) i (2) ovog člana, na prijedlog ministra odbrane.

Član 59.

(Zabrana)

Nikome nije dozvoljeno reproducirati ili koristiti obilježja Oružanih snaga bez pisanog ovlaštenja ministra odbrane.

POGLAVLJE X. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

ODJELJAK A. Stručni tim za provođenje tranzicije

Član 60.

(Uspostavljanje i poslovi Stručnog tima)

- (1) Ministar odbrane, u skladu s ovim Zakonom, uspostavlja Stručni tim za provođenje tranzicije (u daljnjem tekstu: Stručni tim) u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.
- (2) Stručni tim odgovoran je ministru odbrane i po njegovim naređenjima i instrukcijama obavljat će sljedeće poslove:
 - a) planirati, organizirati, pružati pomoć i nadgledati proces preuzimanja funkcija iz člana 67. ovog Zakona u oblasti odbrane na državni nivo,
 - b) dostavljati, u pisanoj formi, prijedloge i preporuke ministru odbrane o svim pitanjima vezanim za proces tranzicije,
 - c) ostale dužnosti koje odredi ministar odbrane.
- (3) Ministar odbrane propisat će dužnosti, zadatke, sastav i trajanje mandata Stručnog tima.
- (4) Stručni tim donosi Poslovnik o radu.

Član 61.

(Izvjestavanje o procesu tranzicije)

- (1) Stručni tim će o procesu tranzicije mjesečno i po potrebi izvještavati ministra odbrane.
- (2) Ministar odbrane će, na osnovu izvještaja iz stava (1) ovog člana, izvještavati Predsjedništvo, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i nadležnu komisiju Parlamentarne skupštine.

- (3) Cjelokupno osoblje iz Ministarstva odbrane, Zajedničkog štaba, komandi i pripadnici Oružanih snaga pružit će punu podršku Stručnom timu u skladu s direktivama i uputstvima koje izda ministar odbrane.

ODJELJAK B. Status državnih službenika i zaposlenika

Član 62.

(Reguliranje statusa državnih službenika i zaposlenika)

- (1) Izuzetno od odredbi člana 19., stav (4) i člana 32a) Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 35/03, 14/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05), 1. januara 2006. godine svi državni službenici iz ranijih entitetskih ministarstava odbrane, kojima je u postupku nadležnih entitetskih agencija utvrđen status državnih službenika, postaju državni službenici u Ministarstvu odbrane, i na njih se primjenjuje Zakon o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine, uz sljedeće izuzetke u primjeni:
- a) član 15. stav (1) tačke a) i d) ne primjenjuju se,
 - b) Poglavlje IV. ne primjenjuje se, osim čl. 22., 30. i 31.,
 - c) Poglavlje V. ne primjenjuje se, osim čl. 38., 39. i 41.,
 - d) član 51. st. (1) i (2) ne primjenjuju se.
- (2) Izuzeci navedeni u stavu (1) ovog člana primjenjuju se do donošenja konačne odluke o statusu državnih službenika u Ministarstvu odbrane od strane ministra odbrane, nakon procesa izbora predviđenog članom 64. ovog Zakona.
- (3) Dana 1. januara 2006. godine namještenici/radnici iz ranijih entitetskih ministarstava odbrane postaju zaposlenici u Ministarstvu odbrane i na njih će se primjenjivati Zakon o radu u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 26/04 i 7/05).
- (4) Danom propisanim u st. (1) i (3) ovog člana pravilnici o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji entitetskih ministarstava odbrane postaju sastavni dio Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva odbrane. Državni službenici i zaposlenici iz st. (1) i (3) ovog člana nastavljaju obavljati prethodne poslove i zadatke u mjeri u kojoj to nije u suprotnosti s ovim Zakonom, dok ministar odbrane ne donese konačnu odluku o njihovom statusu u Ministarstvu odbrane nakon procesa izbora iz člana 64. ovog Zakona.
- (5) Državni službenici i zaposlenici iz st. (1) i (3) ovog člana zadržavaju svoju poziciju, plaću i naknade sve dok ministar odbrane ne donese konačnu odluku o njihovom statusu u Ministarstvu odbrane nakon procesa izbora predviđenog u članu 64. ovog Zakona.
- (6) Državni službenici i zaposlenici u Ministarstvu odbrane koji su u slučaju razrješenja s dužnosti nastalog zbog prekobrojnosti prema odluci ministra odbrane iz člana 65. ovog Zakona, donesenoj nakon završetka procesa izbora iz člana 64. ovog Zakona, imaju pravo na otpremninu u iznosu od šest mjesečnih plaća, ili na otpremninu u iznosu od 12 mjesečnih plaća u slučaju državnih službenika s najmanje 15 godina radnog iskustva.

Član 63.

(Zabrana zapošljavanja)

Od dana stupanja na snagu ovog Zakona pa do dana preuzimanja državnih službenika i namještenika/radnika koji je propisan u članu 62., st. (1) i (3) ovog Zakona, entitetska ministarstva odbrane i Ministarstvo odbrane neće moći primati nove državne službenike, namještenike/radnike i zaposlenike.

Član 64.

(Proces izbora)

- (1) Ministar odbrane, na prijedlog Stručnog tima, imenuje jednu ili više komisija za izbor. U toku imenovanja ministar je dužan voditi računa o nacionalnoj strukturi, spolu, stepenu stručne spremlje i stručnim sposobnostima lica koja će biti imenovana u članstvo komisije za izbor. U sastav svake

komisije ulaze po tri člana. Ministar odbrane donosi odluku o radu komisije za izbor kojom će regulirati sastav komisija za izbor, način rada, izborni kriterij i postupak, koja će donijeti Poslovnik o radu.

- (2) Prije osnivanja komisije za izbor, shodno stavu (1) ovog člana, ministar odbrane vrši provjeru članova komisije kako bi se utvrdilo da oni ispunjavaju uvjete propisane u stavu (3) ovog člana.
- (3) Komisija za izbor ima odgovornost da utvrdi da li državni službenici i zaposlenici u Ministarstvu odbrane ispunjavaju uvjete za nastavak radnog odnosa u Ministarstvu odbrane koji su utvrđeni relevantnim propisima, kao i druge kriterije koje je utvrdio ministar odbrane, a odobrilo Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.
- (4) Ministar odbrane može imenovati međunarodne eksperte kao pridružene članove komisije za izbor. Međunarodni eksperti imaju pravo glasa prilikom donošenja odluka.
- (5) Komisija za izbor dostavlja prijedloge za sve državne službenike i zaposlenike u Ministarstvu odbrane, preuzete iz ranijih entitetskih ministarstava odbrane, zajedno s izvještajem, ministru odbrane na razmatranje prije nego što on donese odluku iz čl. 65. i 66. ovog Zakona.

Član 65.

(Odlučivanje o statusu državnih službenika i zaposlenika)

Nakon završetka procesa izbora iz člana 64. ovog Zakona, ministar odbrane donosi odluke o statusu svih državnih službenika i zaposlenika u Ministarstvu odbrane, u skladu s izvještajem iz člana 64. stav (5) ovog Zakona.

Član 66.

(Donošenje Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji)

- (1) Ministar odbrane pripremit će i podnijeti Vijeću ministara Bosne i Hercegovine na davanje saglasnosti novi pravilnik o unutrašnjoj organizaciji u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.
- (2) Nakon usvajanja pravilnika iz stava (1) ovog člana, ministar odbrane vrši postavljenje na predviđena radna mjesta izabranih državnih službenika i zaposlenika.

ODJELJAK C. Prijenos funkcija

Član 67.

(Plan preuzimanja funkcija)

- (1) Ministar odbrane, do 1. januara 2006. godine, na osnovu prijedloga Stručnog tima, donosi Plan preuzimanja funkcija.
- (2) Nakon preuzimanja funkcija ministar odbrane će, uz pomoć Stručnog tima, osigurati punu implementaciju Plana iz stava (1) ovog člana.

Član 68.

(Lanac komandovanja u periodu tranzicije)

- (1) Od 1. januara 2006. komandant Zajedničke komande Vojske Federacije BiH i načelnik Generalštaba Vojske Republike Srpske direktno su odgovorni načelniku Zajedničkog štaba do ukidanja Zajedničke komande Vojske Federacije BiH i Generalštaba Vojske Republike Srpske.
- (2) Komandant Zajedničke komande Vojske Federacije BiH i načelnik Generalštaba Vojske Republike Srpske nemaju operativna komandna ovlaštenja.

Član 69.

(Privremeno upravljanje prijašnjim entitetskim ministarstvima odbrane)

Ministar odbrane, najkasnije do 1. januara 2006. godine, određuje po jedno lice za svako prijašnje entitetsko ministarstvo odbrane da obavlja one poslove i zadatke neophodne za efikasno upravljanje prijašnjim entitetskim ministarstvima do završetka procesa tranzicije.

ODJELJAK D. Prijenos imovine, aktive i arhive**Član 70.****(Prijenos pokretne imovine, arhive, spisa i drugih dokumenata)**

- (1) Ministarstvo odbrane i entitetska ministarstva odbrane će, danom stupanja na snagu ovog Zakona, na osnovu svih podataka o pokretnoj imovini, početi sačinjavanje sveobuhvatnog popisa pokretne imovine u svom posjedu koja služi za potrebe odbrane, uključujući, uz ostalo, arhivu, spise i druge dokumente (u daljnjem tekstu: pokretna imovina). Sveobuhvatni popis bit će dostavljen Ministarstvu odbrane u roku od 30 dana.
- (2) U roku od 30 dana od dana prijema sveobuhvatnog popisa pokretne imovine, Stručni tim će Ministarstvu odbrane predložiti plan za daljnje postupanje svom pokretnom imovinom koja i dalje služi za potrebe odbrane, koji će sadržavati prijedlog načina, metoda i vremenske dinamike za konačno raspoređivanje na svim pravima i obavezama u odnosu na pokretnu imovinu.
- (3) Ministarstvo odbrane će 1. januara 2006. preuzeti pravo posjeda nad svom pokretnom imovinom iz stava (2) ovog člana, uključujući arhive, spise i druge dokumente, koji i dalje služe za potrebe odbrane.

Član 71.**(Prijenos nepokretne imovine)**

- (1) Ministarstvo odbrane i entitetska ministarstva odbrane će, danom stupanja na snagu ovog Zakona, na osnovu svih podataka o nepokretnoj imovini, početi sačinjavanje popisa nepokretne imovine koja služi za potrebe odbrane, a na kojoj pravo upravljanja i raspolaganja, pravo korištenja ili pravo vlasništva ima Federacija BiH, Vlada Republike Srpske, Vlada Federacije BiH, ministarstva odbrane, Vojska Republike Srpske, Vojska Federacije BiH ili neki drugi organ Bosne i Hercegovine ili bilo koje njene administrativne jedinice (u daljnjem tekstu: nepokretna imovina). Nadležne institucije dužne su u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona dostaviti sveobuhvatne popise nepokretne imovine Ministarstvu odbrane, ali u svakom slučaju najkasnije do 31. decembra 2005. godine.
- (2) Stručni tim u roku od 30 dana od prijema sveobuhvatnog popisa nepokretne imovine predlaže ministru odbrane plan za konačno postupanje sa svom nepokretnom imovinom koja će i dalje služiti za potrebe odbrane, a u skladu sa važećim propisima.
- (3) Ministarstvo odbrane će 1. januara 2006. preuzeti na korištenje i ući u posjed nepokretne imovine iz stava (2) ovog člana.

Član 72.**(Prijenos drugih prava i obaveza)**

- (1) Ministarstvo odbrane i entitetska ministarstva odbrane će, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, sačiniti sveobuhvatan popis ostalih prava i obaveza prijašnjih entitetskih ministarstava odbrane i predložiti plan o prijenosu ostalih prava i obaveza Ministarstvu odbrane, s 1. januarom 2006.
- (2) Osim ako nije drugačije predviđeno u planu za prijenos ostalih prava i obaveza iz stava (1) ovog člana odobrenog u skladu s članom 73. ovog Zakona, entitetske vlade i dalje su odgovorne za dugove, zaduženja i ostale obaveze entitetskih ministarstava odbrane nastalih do 1. januara 2006.
- (3) Entitetske vlade ne mogu tražiti odštetu, doprinos ili obeštećenje od Bosne i Hercegovine u pogledu prijenosa ostalih prava i obaveza, osim u slučaju ako ih za to ovlasti Vijeće ministara Bosne i Hercegovine ili Parlamentarna skupština.

Član 73.**(Sporazum o prijenosu imovinskih prava)**

- (1) Ministarstvo odbrane dostavlja plan o konačnom raspolaganju imovinom iz člana 70., stav (3), člana 71., stav (3) i člana 72. na odobrenje Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.
- (2) Nakon što Vijeće ministara Bosne i Hercegovine odobri plan, a u roku od 60 dana, ali u svakom slučaju najkasnije do 31. decembra 2005., Ministarstvo odbrane podnosi Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, vladama Republike Srpske i Federacije BiH na potpis sporazume, odluke, rješenja ili ostale relevantne akte potrebne za okončanje raspolaganja svim pravima i obavezama nad pokretnom i nepokretnom imovinom.

Član 74.**(Zabrana raspolaganja imovinom)**

Od dana stupanja na snagu ovog Zakona do dana stupanja na snagu sporazuma, odluke, rješenja ili drugog relevantnog akta iz člana 73. ovog Zakona kojim se okončava raspolaganje imovinskim pravima između prijašnjih entitetskih ministarstava odbrane i Ministarstva odbrane, zabranjuje se bilo kakvo raspolaganje imovinom iz člana 70., stav (3), član 71., stav (3) i člana 72. ovog Zakona.

ODJELJAK E. Budžet i finansijska pitanja**Član 75.****(Budžet za odbranu za 2006. godinu)**

- (1) Počevši od fiskalne 2006. godine, sve aktivnosti na pripremi budžeta, donošenju, izvršenju, računovodstvu, izvještavanju i nadzoru budžeta za Ministarstvo odbrane i Oružane snage obavljaju se u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 61/04).
- (2) U skladu s odredbama člana 11. Zakona o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine, privremeno finansiranje za fiskalnu 2006. godinu obračunavat će se na osnovu "ukupnog budžeta za odbranu za Bosnu i Hercegovinu" za 2005. godinu, kao što je to utvrđeno u članu 46. Zakona o odbrani Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 43/03).

Član 76.**(Entitetski budžeti za odbranu za 2005. godinu)**

- (1) Obaveze entiteta nastale i izvršene u budžet do 31. januara 2006. kao predviđeni troškovi entitetskih budžeta za odbranu za 2005. godinu ostaju obaveza odgovarajućeg entiteta i neće ih na sebe preuzeti Bosna i Hercegovina, osim ako se izričito ne postigne dogovor između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i vlade relevantnog entiteta.
- (2) Obaveze entiteta nastale u 2005. godini, a koje nisu izvršene u budžet za 2005., izmirit će entitetske vlade - entitetska ministarstva finansija. Ove obaveze na osnovu dokumentacije koju su obradila lica iz člana 69. ovog Zakona bit će dostavljene na knjiženje i realizaciju entitetskim ministarstvima finansija.
- (3) Ministar odbrane pružit će pomoć entitetskim organima vlasti koji će preuzeti odgovornost za zatvaranje entitetskih budžeta za odbranu za fiskalnu 2005. godinu nakon 1. januara 2006.

Član 77.**(Zabrana preuzimanja obaveza)**

- (1) Od dana usvajanja ovog Zakona do 1. januara 2006. godine, entitetskim ministarstvima odbrane zabranjuje se zaključivanje ugovora i preuzimanje obaveza koje se ne mogu u potpunosti podmiriti iz sredstava budžeta za odbranu za 2005. godinu.
- (2) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, ministar odbrane može, u izuzetnim slučajevima, i kada je potrebno osigurati

kontinuirano funkcioniranje i rad Oružanih snaga, dozvoliti zaključivanje takvih ugovora.

Član 78.

(Ostale finansijske obaveze)

Do 1. aprila 2006., Stručni tim za provođenje tranzicije pripremit će analizu svih finansijskih pitanja koja nisu obuhvaćena odredbama zakona i predati ministru odbrane izvještaj i prijedloge za rješavanje tih pitanja.

ODJELJAK F. Vojna obaveza

Član 79.

(Ukidanje vojne obaveze)

Vojna obaveza regulirana entitetskim zakonima ukida se na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine 1. januara 2006. godine.

Član 80.

(Evidencije u vezi s vojnom obavezom)

- (1) Evidencije o licima koja su regulirala vojnu obavezu u bilo kojem entitetu prenose se na odgovarajuće organe uprave u entitetima, kantonima ili općinama.
- (2) Evidencije o profesionalnim vojnim licima kojima je prestala služba u Vojsci Republike Srpske, odnosno Vojsci Federacije BiH nakon 1. januara 2002. prenose se u Ministarstvo odbrane.

ODJELJAK G. Struktura i lokacije Oružanih snaga

Član 81.

(Struktura i lokacije Oružanih snaga)

- (1) Veličinu, strukturu i lokacije novih Oružanih snaga predložiti će ministar odbrane, a usvojiti Predsjedništvo najkasnije 1. jula 2006. godine.
- (2) Komande brigada, te njima dodijeljeni bataljoni formirat će se i razmjestiti najkasnije 1. jula 2007. godine.
- (3) Pješadijski pukovi i njihove komande formirat će se i razmjestiti najkasnije 1. jula 2007. godine.
- (4) Svi ostali pukovi i službe formirat će se i razmjestiti najkasnije 31. decembra 2007. godine.

ODJELJAK H. Pravni propisi

Član 82.

(Stavljanje zakonskih propisa van snage)

- (1) Entitetski parlamenti donijet će zakone kojima će se 1. januara 2006. staviti van snage Zakon o odbrani Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 21/96, 46/01 i 33/04), Zakon o vojsci Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 31/96, 46/01 i 33/04), Zakon o odbrani Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 34/04) i Zakon o službi u Vojsci FBiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 34/04).
- (2) Drugi državni i entitetski zakoni i podzakonski akti koji zadiru u pitanja iz oblasti odbrane uskladit će se s odredbama ovog Zakona. U slučaju da je bilo koji entitetski zakon ili podzakonski akt u suprotnosti s odredbama ovog Zakona, odredbe ovog Zakona imaju prednost, a nedosljedne odredbe entitetskog zakona ili podzakonskog akta neće biti pravosnažne ni važeće.
- (3) Entitetski zakoni i podzakonski akti bit će usklađeni s odredbama ovog Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 83.

(Usklađivanje međunarodnih sporazuma)

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i vlade dva entiteta nastaviti će aktivnosti da se Sporazum o subregionalnoj kontroli naoružanja, kao i svi drugi međunarodni sporazumi, usklade s principima ovlaštenja državnog nivoa za komandu i kontrolu nad Oružanim snagama.

Član 84.

(Aktivnosti za prijem u NATO)

Parlamentarna skupština, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo, te svi subjekti odbrane, u okviru vlastite ustavne i zakonske nadležnosti, provest će potrebne aktivnosti za prijem Bosne i Hercegovine u članstvo NATO-a.

Član 85.

(Stupanje na snagu i primjena)

- (1) Početkom primjene ovog Zakona stavlja se van snage Zakon o odbrani Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 43/03).
- (2) Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana nakon objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivat će se od 1. januara 2006. godine, osim ako nije drugačije propisano ovim Zakonom.

PSBiH broj 226/05

5. oktobra 2005. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
dr. Nikola Špirić, s. r.

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Mustafa Pamuk, s. r.

Temeljem članka III.5.a) i IV.4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma, održanoj 28. rujna 2005, i na sjednici Doma naroda, održanoj 5. listopada 2005, usvojila je

ZAKON

O OBRANI BOSNE I HERCEGOVINE

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet Zakona)

Ovaj Zakon propisuje jedinstveni obrambeni sustav Bosne i Hercegovine, uspostavlja i definira zapovjednu liniju i ulogu svih elemenata kako bi Bosna i Hercegovina imala puni kapacitet u civilnom nadzoru i zaštiti suvereniteta i teritorijalnog integriteta Bosne i Hercegovine. Zakon utvrđuje prava, dužnosti i postupke institucija Bosne i Hercegovine, Oružanih snaga Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Oružane snage) i entitetskih tijela za obranu suvereniteta i teritorijalnog integriteta, političke neovisnosti i međunarodnog subjektiviteta Bosne i Hercegovine, kao i pružanje pomoći civilnim vlastima.

Članak 2.

(Oružane snage)

- (1) Oružane snage su profesionalna, jedna vojna sila koju ustrojava i nadzire Bosna i Hercegovina. Oružane snage imaju djelatnu i pričuvnu komponentu. Oružane snage, kao instituciju Bosne i Hercegovine, čine pripadnici iz reda svih triju konstitutivnih naroda i iz reda ostalih, sukladno Ustavu i zakonima Bosne i Hercegovine.
- (2) Oružane snage sastoje se iz rodova ustrojenih po sustavu pukovnija. Postoje tri pješačke pukovnije koje su organizacije odgovorne za vojno naslijeđe i identitet postrojbi i naroda iz kojih potječu. One nemaju operativnih niti administrativnih ovlasti.
- (3) Brigada je temeljna formacija Oružanih snaga. Zapovjedništva brigada sastoje se od pripadnika više pukovnija. Brigade se sastoje od bojni iz više od jedne pješačke pukovnije.

Članak 3. (Vojne snage)

- (1) Vojnim snagama, u smislu ovoga Zakona, smatraju se sve formacije i postrojbe, bojeve i za potporu, kopnene, zrakoplovne i snage za protuzračnu obranu ustrojene od institucija Bosne i Hercegovine. Vojne snage ne mogu biti ustrojene, obučavane, opremljene ili mobilizirane na teritoriju Bosne i Hercegovine, osim sukladno ovome Zakonu i Zakonu o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu Zakon o službi u OSBiH).
- (2) Svako vođenje vojne evidencije ili evidencije za potrebe ustrojavanja ili obučavanja vojnih i paravojnih snaga od strane osoba i tijela koji nisu propisani ovim Zakonom i Zakonom o službi u Oružanim snagama BiH kazneno je djelo i kažnjivo je prema odredbama Kaznenog zakona.

Članak 4. (Zadaci Oružanih snaga)

Zadaci Oružanih snaga su:

- a) sudjelovanje u operacijama zajedničke sigurnosti i operacijama za potporu miru i samoobrani, uključujući i borbu protiv terorizma;
- b) pružanje vojne obrane Bosni i Hercegovini i njezinim državljanima u slučaju napada;
- c) pomoć civilnim tijelima u reagiranju na prirodne i druge katastrofe i nesreće;
- d) protuminsko djelovanje u Bosni i Hercegovini;
- e) ispunjenje međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine.

Članak 5. (Zabrana političkog angažiranja)

Oružane snage ne mogu se koristiti u političke svrhe niti za aktivnosti političkih stranaka.

POGLAVLJE II. PRAVA I DUŽNOSTI INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE

ODJELJAK A. Mjerodavnost Bosne i Hercegovine

Članak 6. (Ciljevi)

Bosna i Hercegovina ustrojava, razvija i održava vojni kapacitet i spremnost Oružanih snaga radi:

- a) osiguranja suvereniteta, teritorijalne cjelovitosti, političke neovisnosti i međunarodnoga subjektiviteta Bosne i Hercegovine;
- b) unapređenja ciljeva vanjske politike Bosne i Hercegovine;
- c) ispunjenja međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine;
- d) zaštite državljana Bosne i Hercegovine.

Članak 7. (Civilni nadzor)

Bosna i Hercegovina osigurava transparentan, demokratski civilni nadzor nad Oružanim snagama.

Članak 8. (Zapovijedanje i nadzor)

- (1) Bosna i Hercegovina obavlja zapovijedanje i nadzor nad Oružanim snagama.
- (2) Zapovjedna linija i nadzor nad Oružanim snagama počinje od Predsjedništva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Predsjedništvo) do ministra obrane Bosne i Hercegovine, potom preko načelnika Zajedničkog stožera Oružanih snaga, zapovjednika Operativnog zapovjedništva Oružanih snaga i Zapovjedništva za potporu Oružanih snaga do zapovjednika podređenih zapovjedništava i postrojbi.

Članak 9. (Vojnoobavještajni poslovi)

- (1) Planiranje, nadzor i obavljanje svih vojnoobavještajnih poslova spada u mjerodavnost Bosne i Hercegovine. Vojno obavještavanje je rod Oružanih snaga koji sakuplja, obrađuje i distribuira informacije vezane uz Oružane snage, s ciljem podupiranja vojnih misija Oružanih snaga.
- (2) Osim dužnosti propisanih u stavku (1) ovoga članka, vojnoobavještajni rod Oružanih snaga pružit će pomoć Obavještajno-sigurnosnoj agenciji Bosne i Hercegovine u sakupljanju strateških vojnih podataka i obavljanju protuobavještajnih djelatnosti.
- (3) Sakupljanje strateških vojnih podataka i obavljanje protuobavještajnih djelatnosti iz stavka (2) ovoga članka koje zahtijeva posebne istražne aktivnosti i uporabu tehničkih sredstava za nadgledanje obavlja isključivo Obavještajno-sigurnosna agencija Bosne i Hercegovine, sukladno Zakonu o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 12/04 i 20/04).
- (4) Koordinacija između vojnoobavještajnog roda Oružanih snaga i Obavještajno-sigurnosne agencije Bosne i Hercegovine podrobnije se uređuje sporazumom, koji će ministar obrane Bosne i Hercegovine i glavni ravnatelj Obavještajno-sigurnosne agencije Bosne i Hercegovine potpisati najkasnije 30 dana nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

ODJELJAK B. Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine

Članak 10. (Mjerodavnost Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine)

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlamentarna skupština) mjerodavna je:

- a) proglasiti ratno stanje na zahtjev Predsjedništva u slučaju izravnoga napada na Bosnu i Hercegovinu ili dio Bosne i Hercegovine;
- b) proglasiti izvanredno stanje na zahtjev Predsjedništva kada postoji prijetnja postojanju Bosne i Hercegovine, prijetnja napada na Bosnu i Hercegovinu ili bilo koji dio Bosne i Hercegovine ili izravna ratna opasnost;
- c) provoditi demokratski parlamentarni nadzor nad Oružanim snagama i svim institucijama obrane na razini Bosne i Hercegovine;
- d) donositi zakone koji se odnose na ustrojstvo, financiranje, popunu, obuku, opremanje, razmještaj i uporabu Oružanih snaga;
- e) potvrđivati postavljenja načelnika i zamjenika načelnika Zajedničkog stožera Oružanih snaga, zapovjednika i dozapovjednika Operativnog zapovjedništva Oružanih snaga, zapovjednika i dozapovjednika Zapovjedništva za potporu Oružanih snaga i svih časnika sa činom generala u Oružanim snagama;
- f) nadzirati i istraživati sva pitanja koja se odnose na ustrojstvo, financiranje, popunu, obuku, opremanje, razmještaj i uporabu Oružanih snaga;
- g) donositi propise o čuvanju tajnih podataka tijekom istraga i razmatranja.

ODJELJAK C. Predsjedništvo Bosne i Hercegovine

Članak 11. (Zapovijedanje i nadzor)

Predsjedništvo, djelujući prema konsenzusu, ima vrhovno zapovjedništvo i nadzor nad Oružanim snagama.

Članak 12.

(Mjerodavnost Predsjedništva)

Predsjedništvo donosi odluke konsenzusom i mjerodavno je:

- a) zahtijevati proglašenje ratnoga stanja od Parlamentarne skupštine;
- b) zahtijevati proglašenje izvanrednoga stanja od Parlamentarne skupštine;
- c) uputiti Oružane snage u operacije tijekom rata, izvanrednog stanja ili mirovnih operacija izvan zemlje, sukladno zakonu;
- d) ovlastiti ministra obrane Bosne i Hercegovine da zapovijedi uporabu i razmještaj Oružanih snaga;
- e) angažirati vojne snage za pomoć civilnim tijelima u reagiranju na prirodne i druge katastrofe i nesreće;
- f) određivati i mijenjati veličinu i strukturu Oružanih snaga, sukladno zakonu;
- g) utvrditi odgovarajuću nacionalnu zastupljenost u Oružanim snagama, uzimajući u obzir posljednji popis pučanstva, operativnu spremnost, potrebe za popunom, moral i koheziju Oružanih snaga. Predsjedništvo će se posebno pobrinuti za osiguranje, osim u pješaštvu, odgovarajuće nacionalne zastupljenosti i unutar postrojbi u drugim rodovima putem preciznog definiranja minimalne zastupljenosti osoba u tim postrojbama;
- h) odobriti ustrojstvo vojnih snaga za zadaće i misije;
- i) postavljati načelnika i zamjenike načelnika Zajedničkoga stožera Oružanih snaga, zapovjednika i dozapovjednike Operativnog zapovjedništva Oružanih snaga i zapovjednika i dozapovjednike Zapovjedništva za potporu Oružanih snaga;
- j) promicati djelatne vojne osobe u činove generala u Oružanim snagama;
- k) postavljati i smjenjivati generale u Oružanim snagama;
- l) smijeniti načelnika ili zamjenike načelnika Zajedničkog stožera Oružanih snaga, zapovjednika i dozapovjednike Operativnog zapovjedništva Oružanih snaga i zapovjednika i dozapovjednike Zapovjedništva za potporu Oružanih snaga, na prijedlog ministra obrane Bosna i Hercegovine;
- m) imenovati i smjenjivati vojnodiplomatske predstavnike i vojne predstavnike u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine i u međunarodnim organizacijama, kao i vojne predstavnike Bosne i Hercegovine u stranim, multinacionalnim ili međunarodnim vojnim zapovjedništvima i u drugim stranim, multinacionalnim ili međunarodnim institucijama;
- n) informirati Parlamentarnu skupštinu o strateškim sigurnosnim i obrambenim pitanjima;
- o) usvojiti Sigurnosnu politiku i Obrambenu politiku Bosne i Hercegovine, s ciljem pružanja strateških smjernica u vanjskim poslovima i pitanjima obrane.

ODJELJAK D. Ministarstvo obrane Bosne i Hercegovine

Članak 13.

(Mjerodavnost Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine)

(1) Ministarstvo obrane Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo obrane) mjerodavno je:

- a) za stvaranje i održavanje obrambenog kapaciteta kako bi se osigurala zaštita suvereniteta, teritorijalnog integriteta, političke neovisnosti i međunarodnog subjektiviteta Bosne i Hercegovine;
- b) za predlaganje proračuna za obranu Bosne i Hercegovine i izdavanje odobrenja za rashode iz proračuna Bosne i Hercegovine za obranu;

- c) za ustrojstvo, opremanje i opskrbu Oružanih snaga;
- d) za propisivanje ustrojstva i vođenje pukovnija, njihovih zapovjedništava i osoblja;
- e) za provedbu definiranih politika i smjernica te osiguranje provedbe zakona, ostalih propisa i općih akata iz područja obrane;
- f) za izvršavanje obveza u svezi s izgradnjom i održavanjem vojnih i drugih objekata, kao i objekata od posebnoga značenja za obranu Bosne i Hercegovine;
- g) za upravljanje i uporabu sredstava namijenjenih za potrebe Oružanih snaga;
- h) za nabavu, čuvanje i obnavljanje pričuvnih proizvoda posebne namjene za potrebe Oružanih snaga;
- i) za izradbu kriterija o uvjetima i načinu uskladištenja, čuvanja i održavanja naoružanja i vojne opreme i briga o zaštiti materijalnih sredstava i objekata u Oružanim snagama;
- j) za ispitivanje, nadzor kvalitete i verificiranje naoružanja i vojne opreme za potrebe Oružanih snaga;
- k) za planiranje, izvođenje geodetskih, fotogrametrijskih i kartografsko-reprodukcijских poslova od interesa za obranu, provedbu nadzora nad izvođenjem tih poslova i briga o čuvanju, uskladištenju i distribuciji geodetskih, fotogrametrijskih i kartografskih materijala i dokumenata od značenja za obranu;
- l) za organiziranje veze, protuelektroničkog osiguranja i kriptozastite Oružanih snaga;
- m) za organiziranje i provedbu inspekcijskog nadzora nad Oružanim snagama;
- n) za organiziranje i provedbu mjera sigurnosti i zaštite obrambenog sustava, kao i tajnih podataka obrane;
- o) za donošenje politika i temeljnih pravila za Oružane snage;
- p) za donošenje propisa o školovanju, odgoju i obrazovanju u Oružanim snagama;
- r) za donošenje propisa o vojnoj stezi i drugih propisa predviđenih ovim Zakonom;
- s) za predstavljanje Bosne i Hercegovine u međunarodnim odnosima vezanim uz pitanje obrane;
- t) za nadzor nad svim subjektima Oružanih snaga;
- u) za upućivanje prijedloga Vijeću ministara Bosne i Hercegovine s inicijativom o sudjelovanju u operacijama potpore miru, kao i druge mjerodavnosti propisane Zakonom o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, policijskih službenika, državnih službenika i ostalih zaposlenika u operacijama potpore miru i drugim aktivnostima u inozemstvu ("Službeni glasnik BiH", broj 14/05);
- v) za izradbu, pregled i ažuriranje Obrambene politike Bosne i Hercegovine, koju odobrava Predsjedništvo;
- z) za izradbu i odobravanje politika i propisa u pogledu ustrojstva, administracije, osoblja, obuke, opremanja i uporabe Oružanih snaga;
- aa) za osiguranje da Bosna i Hercegovina poštiva međunarodne obveze vezane uz pitanje obrane;
- bb) za izradbu procedura za odobravanje vojne pomoći civilnim vlastima u slučaju prirodnih i drugih katastrofa i nesreća, prema ovlastima Predsjedništva;
- cc) za osiguranje transparentnosti funkcija Ministarstva obrane;
- dd) za utvrđivanje politike stambenog zbrinjavanja pripadnika Ministarstva obrane i Oružanih snaga;

- ee) za planiranje i organiziranje znanstvenoistraživačkog rada od značenja za obranu;
 - ff) za davanje stručnih mišljenja o nastavnim programima koji se tiču isključivo vojnih aspekata civilne obrane, a na zahtjev mjerodavnih institucija;
 - gg) za ostale mjerodavnosti definirane zakonom.
- (2) Ministar obrane Bosne i Hercegovine donosi propise radi obavljanja dužnosti navedenih u stavku (1) ovoga članka.

Članak 14.

(Popuna Ministarstva obrane)

Ministarstvo obrane popunjava se državnim službenicima, zaposlenicima i djelatnim vojnim osobama raspoređenim u Ministarstvo obrane sukladno valjanim zakonima i sukladno Pravilniku o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva obrane.

ODJELJAK E. Ministar obrane Bosne i Hercegovine

Članak 15.

(Ustrojstvene i administrativne nadležnosti)

Ministar obrane Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ministar obrane) ima sljedeće ustrojstvene i administrativne nadležnosti, koje su predmetom vrhovnoga zapovijedanja i nadzora Predsjedništva:

- a) predlaže i donosi propise, izdaje naloge i zapovijedi, koje se odnose na ustrojstvo, administraciju, osoblje, obuku, opremanje, razmještaj i uporabu Oružanih snaga kako bi se osigurala maksimalna međuoperabilnost unutar Oružanih snaga i međuoperabilnost s NATO snagama;
- b) obavlja ulogu međunarodnog predstavnika Bosne i Hercegovine za pitanja obrane na ministarskoj razini;
- c) daje preporuke Predsjedništvu vezane uz veličinu i strukturu Oružanih snaga;
- d) utvrđuje ustrojstvo i formaciju zapovjedništava i postrojbi Oružanih snaga na prijedlog načelnika Zajedničkog stožera Oružanih snaga;
- e) daje preporuke Predsjedništvu vezane uz ustrojstvo vojnih snaga za zadaće i misije;
- f) uspostavlja strateško planiranje za oružane sukobe, operacije potpore miru i reagiranje u slučaju prirodnih i drugih katastrofa i nesreća;
- g) predlaže postavljenje, promicanje i smjenu generala, sukladno odredbama ovoga Zakona;
- h) planira i provodi nadzor nad provedbom svih vojnoobavještajnih aktivnosti za Oružane snage;
- i) daje preporuke Predsjedništvu vezane uz postavljanje vojnodiplomatskih predstavnika i vojnih predstavnika;
- j) angažira profesionalno vojno osoblje radi popune odobrenih slobodnih mjesta u Oružanim snagama;
- k) promiče, postavlja i razrješuje vojne osobe ispod čina generala;
- l) propisuje nabavu roba i usluga za Oružane snage koje su izuzete Zakonom o javnim nabavama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 49/04 i 19/05);
- m) upravlja i donosi propise o uporabi pokretne i nepokretne imovine.

Članak 16.

(Zapovjedne nadležnosti)

Ministar obrane ima sljedeće zapovjedne nadležnosti, koje su predmetom vrhovnoga zapovijedanja i nadzora Predsjedništva:

- a) izdaje zapovijedi načelniku Zajedničkog stožera Oružanih snaga za razmještaj ili uporabu bilo koje postrojbe Oružanih snaga u zemlji ili izvan zemlje da bi se omogućila provedba odluka Predsjedništva;

- b) izdaje zapovijed načelniku Zajedničkog stožera Oružanih snaga za aktiviranje pričuvnih postrojbi i kategorija pripadnika pričuve, sukladno ovome Zakonu;
- c) izdaje zapovijed za razmještaj ili uporabu bilo kojeg dijela Oružanih snaga, s ciljem pomoći civilnim tijelima u reagiranju na prirodne i druge katastrofe i nesreće, sukladno članku 44. ovoga Zakona;
- d) obavlja zapovijedanje i nadzor nad svim vojnoobavještajnim poslovima koje obavljaju Oružane snage.

Članak 17.

(Nadzor i inspekcija)

- (1) Ministar obrane ima ovlast nadgledati, pratiti i provoditi inspekciju nad Oružanim snagama, kako bi se osiguralo poštivanje ovoga Zakona te njegovih zapovijedi, uputa i naloga. Ministar obrane imenovat će osobe za provedbu inspekcija, kako bi se potvrdilo takvo poštivanje i osigurala transparentnost.
- (2) Ministar obrane bit će odgovoran Parlamentarnoj skupštini i njezinoj komisiji za obranu i na njezin zahtjev će se pred njom pojaviti i podnijeti izvješće o pitanjima koja su u mjerodavnosti Ministarstva obrane. Ministar obrane osigurat će sudjelovanje i pomoć osoblja Ministarstva obrane ako se bude tražila potpora parlamentarnim procesima.

Članak 18.

(Nemogućnost imenovanja)

Osoba ne može biti imenovana na dužnost ministra obrane ili zamjenika ministra obrane u razdoblju od tri godine nakon prestanka djelatne vojne službe u Oružanim snagama.

Članak 19.

(Odgovornosti zamjenika ministra obrane)

- (1) Ministar obrane imaće dva zamjenika: zamjenika ministra obrane za politiku i planiranje i zamjenika ministra obrane za upravljanje resursima.
- (2) Zamjenik ministra obrane za politiku i planiranje odgovoran je:
 - a) za politiku i planiranje,
 - b) za međunarodnu suradnju,
 - c) za vojnoobavještajne poslove i sigurnost,
 - d) za zapovijedanje, nadzor i veze.
- (3) Zamjenik ministra obrane za upravljanje resursima odgovoran je:
 - a) za upravljanje osobljem,
 - b) za financije i proračun,
 - c) za nabavu i logistiku.
- (4) Ministar obrane i njegova dva zamjenika neće biti iz reda istoga konstitutivnog naroda.

ODJELJAK F. Zajednički stožer Oružanih snaga

Članak 20.

(Mjerodavnost)

- (1) Zajednički stožer Oružanih snaga (u daljnjem tekstu: Zajednički stožer) je stručno stožerno tijelo podčinjeno ministru obrane.
- (2) Zajednički stožer odgovoran je za planiranje, organiziranje i izvršenje naloga i zapovijedi ministra obrane, uključujući sljedeće:
 - a) priprema i nadgledanje izvršenja vojnih zapovijedi, prema uputi ministra obrane;
 - b) izradba vojnih strategija za provedbu Sigurnosne politike i Obrambene politike Bosne i Hercegovine, prema uputi ministra obrane;
 - c) planiranje i provedba angažiranja vojnih snaga sukladno zakonu;

- d) izrada politika kao potpore nalogima i zapovijedima koje izda ministar obrane;
 - e) pružanje pomoći u vojnom osoblju Ministarstvu obrane.
- (3) Zajednički stožer čine: načelnik Zajedničkog stožera, zamjenik načelnika Zajedničkog stožera za operacije i zamjenik načelnika Zajedničkog stožera za resurse i vojno osoblje iz Oružanih snaga.

Članak 21.

(Popuna Zajedničkog stožera)

- (1) Načelnik Zajedničkog stožera predlaže ministru obrane popunu Zajedničkog stožera, sukladno ustrojstveno-formacijskoj strukturi i procedurama koje uspostavi Predsjedništvo.
- (2) Najviše dva člana najvišeg vojnog osoblja koji su izravno podređeni načelniku i zamjenicima načelnika Zajedničkoga stožera bit će iz istog konstitutivnog naroda. Ostalo osoblje bira se na temelju načela profesionalne stručnosti i prikladne zastupljenosti konstitutivnih naroda i reda ostalih, sukladno posljednjem popisu pučanstva u Bosni i Hercegovini iz 1991. godine.

Članak 22.

(Nadležnosti načelnika Zajedničkog stožera)

- (1) Načelnik Zajedničkoga stožera, u sklopu zapovjedne linije pod vrhovnim zapovjedništvom i nadzorom Predsjedništva, nadležan je za sljedeće:
- a) obnaša dužnost vojnoga savjetnika Predsjedništva i ministra obrane;
 - b) osigurava operativnu spremnost Oružanih snaga;
 - c) izdaje zapovijedi sukladno mjerodavnosti Zajedničkoga stožera;
 - d) nadgleda i osigurava izvršenje naloga i zapovijedi ministra obrane;
 - e) daje preporuke i mišljenje ministru obrane u svezi s promicanjem i postavljenjem osobe u činu pukovnika, brigadira i generala;
 - f) predstavlja Bosnu i Hercegovinu u pitanjima obrane u svim međunarodnim organizacijama i u svim zemljama na razini načelnika Zajedničkog stožera - načelnika obrane;
 - g) usmjerava, nadgleda i odgovara za aktivnosti osoblja Zajedničkoga stožera.
- (2) Načelnik Zajedničkog stožera, služeći u tom svojstvu, imat će čin general-pukovnika i bit će časnik s najvišim činom u Oružanim snagama.

Članak 23.

(Odgovornosti zamjenika načelnika Zajedničkog stožera)

- (1) U sklopu Zajedničkoga stožera, zamjenik načelnika Zajedničkog stožera za operacije odgovoran je:
- a) za vojnoobavještajne poslove, kontraobavještajne poslove i sigurnosne operacije,
 - b) za razvijanje kapaciteta za provedbu operativnih zapovijedi i planova, razvoj snaga i modernizaciju,
 - c) za održavanje odnosa između Oružanih snaga i civilnih vlasti.
- (2) U sklopu Zajedničkoga stožera, zamjenik načelnika Zajedničkog stožera za resurse odgovoran je:
- a) za ljudske resurse,
 - b) za opskrbu, održavanje, transport i usluge za Stožer,
 - c) za tehnološko-informativne sustave i veze.

Članak 24.

(Postavljenja)

- (1) Načelnika i zamjenike načelnika Zajedničkog stožera predlaže ministar obrane, a postavlja Predsjedništvo, uz konzultiranje sa Stalnim komitetom za vojna pitanja. Parlamentarna skupština potvrđuje imenovanja u roku od 45 dana od dana kada joj Predsjedništvo dostavi svoju odluku o imenovanju.
- (2) Predsjedništvo može smijeniti s dužnosti načelnika Stožera i zamjenike načelnika Stožera, na prijedlog ministra obrane.
- (3) Načelnik Zajedničkoga stožera i njegova dva zamjenika ne mogu biti iz reda istoga konstitutivnog naroda niti će načelnik Zajedničkoga stožera biti iz reda istoga konstitutivnog naroda kao zapovjednik Operativnog zapovjedništva Oružanih snaga i zapovjednik Zapovjedništva za potporu Oružanih snaga.

ODJELJAK G. Operativno zapovjedništvo Oružanih snaga

Članak 25.

(Zapovjednik Operativnog zapovjedništva Oružanih snaga)

- (1) Zapovjednik Operativnog zapovjedništva Oružanih snaga je:
- a) operativni zapovjednik za sve taktičke postrojbe u Oružanim snagama,
 - b) operativni zapovjednik za sve misije koje zahtijevaju razmještaj i uporabu bilo kojeg operativnog dijela Oružanih snaga,
 - c) zapovjednik za obuku i multinacionalne vježbe koje zahtijevaju razmještaj ili uporabu bilo kojeg dijela Oružanih snaga.
- (2) Zapovjednik Operativnog zapovjedništva Oružanih snaga podređen je načelniku Zajedničkog stožera.
- (3) Zapovjednik Operativnog zapovjedništva Oružanih snaga ima dva zamjenika, koji su mu podređeni u sklopu Operativnog zapovjedništva Oružanih snaga.

Članak 26.

(Nadležnosti)

- (1) Zapovjednik Operativnog zapovjedništva Oružanih snaga, u sklopu zapovjedne linije pod vrhovnim zapovjedništvom i nadzorom Predsjedništva, nadležan je:
- a) izdavati zapovijedi podređenim zapovjedništvima i snagama, nužne za izvršavanje misija dodijeljenih Zapovjedništvu;
 - b) provoditi politike Zajedničkog stožera;
 - c) pripremati operativne planove na temelju zapovijedi načelnika Zajedničkog stožera;
 - d) utvrđivati rješenja taktičkog zapovjedništva i nadzora za zapovjedništva i snage u sklopu Operativnog zapovjedništva Oružanih snaga;
 - e) ustrojavati zapovjedništva i snage unutar Zapovjedništva u sklopu svojih ovlasti za izvršavanje misija dodijeljenih Zapovjedništvu;
 - f) angažirati snage unutar Zapovjedništva u sklopu svojih ovlasti za izvršavanje misija dodijeljenih Zapovjedništvu;
 - g) postavljati zapovjednike privremenih sastava za izvršavanje misija;
 - h) usklađivati i odobravati one aspekte uprave i potpore, uključujući nadzor nad resursima i opremi, interno ustrojstvo i obuku, te stegu nužnu za izvršavanje misija dodijeljenih Zapovjedništvu;
 - i) izvješćivati načelnika Zajedničkoga stožera o operativnim potrebama;
 - j) predlagati inicijative za poboljšanje međuoperabilnosti Oružanih snaga s oružanim snagama država članica NATO-a.

- (2) Zapovjednik Operativnog zapovjedništva Oružanih snaga, obnašajući tu dužnost, imaće čin general-bojnika.

Članak 27.

(Postavljenja)

- (1) Ministar obrane predlaže zapovjednika Operativnog zapovjedništva Oružanih snaga i njegova dva zamjenika, a postavlja ga Predsjedništvo, uz konsultiranje sa Stalnim komitetom za vojna pitanja. Parlamentarna skupština potvrđuje imenovanja u roku od 45 dana od dana kada joj Predsjedništvo dostavi svoju odluku o imenovanju.
- (2) Zapovjednik Operativnog zapovjedništva Oružanih snaga i njegova dva zamjenika ne mogu biti iz reda istog konstitutivnog naroda niti će zapovjednik biti iz reda istog konstitutivnog naroda kao i načelnik Zajedničkog stožera ili zapovjednik Zapovjedništva za potporu Oružanih snaga.
- (3) Predsjedništvo, na preporuku ministra obrane, može smijeniti s dužnosti zapovjednika Operativnog zapovjedništva Oružanih snaga i njegova dva zamjenika.

ODJELJAK H. Zapovjedništvo za potporu Oružanih snaga

Članak 28.

(Zapovjednik Zapovjedništva za potporu Oružanih snaga)

- (1) Zapovjednik Zapovjedništva za potporu Oružanih snaga je:
- a) zapovjednik za osoblje,
 - b) zapovjednik za logistiku,
 - c) zapovjednik za obuku i doktrinu.
- (2) Zapovjednik Zapovjedništva za potporu Oružanih snaga podređen je načelniku Zajedničkog stožera.
- (3) Zapovjednik Zapovjedništva za potporu Oružanih snaga ima dva zamjenika, koji su mu podređeni u sklopu Zapovjedništva za potporu Oružanih snaga.

Članak 29.

(Nadležnosti zapovjednika Zapovjedništva za potporu Oružanih snaga)

- (1) Zapovjednik Zapovjedništva za potporu Oružanih snaga, u sklopu zapovjedne linije pod vrhovnim zapovjedništvom, uputama i nadzoru Predsjedništva, ima sljedeće nadležnosti:
- a) izdaje zapovijedi i upute podređenim upravama i snagama, nužne za izvršavanje misija dodijeljenih Zapovjedništvu, uključujući zapovijedi i upute nad svim aspektima individualne vojne obuke i logistike;
 - b) provodi politike, propise i zapovijedi Ministarstva obrane i Zajedničkog stožera vezane uz osoblje, logistiku i obuku;
 - c) priprema planove za potporu operacijama na temelju zapovijedi načelnika Zajedničkog stožera;
 - d) pruža potporu Operativnom zapovjedništvu Oružanih snaga na temelju zapovijedi načelnika Zajedničkog stožera;
 - e) ustrojava uprave i snage u sklopu Zapovjedništva na način koji on smatra nužnim za izvršavanje misija dodijeljenih Zapovjedništvu;
 - f) pruža potporu u razmještanju ili prerasporedu Oružanih snaga;
 - g) usklađuje i odobrava one aspekte uprave i potpore, uključujući nadzor nad resursima i opremi, interno ustrojstvo i obuku, te stegu nužnu za izvršavanje misija dodijeljenih Zapovjedništvu;
 - h) predlaže načelniku Zajedničkog stožera logističke potrebe te mjerila za obuku osoblja, opremanje i opskrbu Oružanih snaga;
 - i) utvrđuje potrebe za obukom Oružanih snaga, izrađuje Nacrt doktrine obuke te organizira izvođenje individualne obuke;

- j) održava nepokretnu imovinu Oružanih snaga;
 - k) izrađuje i provodi planove za upravljanje lokacijama za uskladištenje streljiva i lokacijama za skladištenje oružja, sukladno međunarodnim obvezama, odgovarajućim zakonima i propisima koje izda Ministarstvo obrane i Zajednički stožer;
 - l) daje preporuke glede nabave robe i usluga za Oružane snage, sukladno valjanim zakonskim propisima;
 - m) predlaže inicijative za poboljšanje međuoperabilnosti Oružanih snaga s oružanim snagama država članica NATO-a;
 - n) odgovoran je za upravljanje evidencijama o osoblju, sukladno propisu koji donosi ministar obrane.
- (2) Zapovjednik Zapovjedništva za potporu Oružanih snaga, obnašajući tu dužnost, imaće čin general-bojnika.

Članak 30.

(Postavljenja i smjene)

- (1) Ministar obrane predlaže zapovjednika Zapovjedništva za potporu Oružanih snaga i njegova dva zamjenika, a postavlja ga Predsjedništvo, uz konsultiranje sa Stalnim komitetom za vojna pitanja. Parlamentarna skupština potvrđuje imenovanja u roku od 45 dana od dana kada joj Predsjedništvo dostavi svoju odluku o imenovanju.
- (2) Zapovjednik Zapovjedništva za potporu Oružanih snaga i njegova dva zamjenika ne mogu biti iz reda istoga konstitutivnog naroda niti će zapovjednik biti iz reda istoga konstitutivnog naroda kao i načelnik Zajedničkoga stožera ili zapovjednik Operativnog zapovjedništva Oružanih snaga.
- (3) Predsjedništvo, na preporuku ministra obrane, može smijeniti s dužnosti zapovjednika Zapovjedništva za potporu Oružanih snaga i njegova dva zamjenika.

Članak 31.

(Trajanje dužnosti)

Načelnik Zajedničkoga stožera i njegovi zamjenici, zapovjednici Operativnog zapovjedništva Oružanih snaga i Zapovjedništva za potporu Oružanih snaga te njihovi zamjenici postavljaju se na te dužnosti na razdoblje do četiri godine.

ODJELJAK I. Stalni komitet za vojna pitanja

Članak 32.

(Dužnosti)

Stalni komitet za vojna pitanja obavlja sljedeće dužnosti, ukoliko Predsjedništvo drukčije ne odluči:

- a) razmatra i daje savjete glede Sigurnosne politike i Obrambene politike Bosne i Hercegovine, koje se pripremaju prema uputi ministra obrane,
- b) daje savjete Predsjedništvu glede postavljenja načelnika i zamjenika načelnika Zajedničkoga stožera, zapovjednika i zamjenika Operativnog zapovjedništva Oružanih snaga i Zapovjedništva za potporu Oružanih snaga,
- c) kako svi članovi Stalnog komiteta za vojna pitanja s pravom glasa mogu uložiti žalbu ukoliko Predsjedništvo ne odobri postavljenje ili smjenu časnika s činom generala, takve žalbe razmatra cijeli Stalni komitet za vojna pitanja i mogu se preinačiti sukladno Poslovniku Stalnog komiteta za vojna pitanja.

POGLAVLJE III. SASTAV ORUŽANIH SNAGA

ODJELJAK A. Opće odredbe

Članak 33.

(Sastav Oružanih snaga)

Oružane snage sastoje se od djelatnih vojnih osoba, pripadnika pričuvnog sastava koji su angažirani u vojnu službu, civilnih osoba i kadeta.

Članak 34.

(Dan Oružanih snaga)

- (1) Dan Oružanih snaga je 1. prosinca, kao dan donošenja Odluke o utemeljenju Oružanih snaga Bosne i Hercegovine 2003. godine.
- (2) Ministar obrane propisom utvrđuje dan pukovnija u Oružanim snagama.

ODJELJAK B. Pričuvni sastav

Članak 35.

(Zadaća)

Oružane snage u svojem sastavu imaju pripadnike pričuvnog sastava, čija je zadaća pružanje potpore aktivnim mirnodopskim snagama, održavanje operativne spremnosti, dopuna operativnim potencijalima i poboljšanje održivosti aktivnih snaga.

Članak 36.

(Popuna)

- (1) Pripadnici pričuvnog sastava su vojnici, dočasnici i časnici kojima je prestala djelatna vojna služba po ugovoru. Služba u pričuvnom sastavu definira se Zakonom o službi u OSBiH.
- (2) Ministar obrane može novačiti dodatne pripadnike pričuvnog sastava, koji mogu biti bez prethodnog vojnog iskustva, kako bi popunio formacijska mjesta za koja su potrebni stručnost i iskustvo. Obveza služenja u pričuvnom sastavu takvih stručnjaka definira se ugovorom.

Članak 37.

(Veličina i struktura)

Predsjedništvo, sukladno članku 12. ovoga Zakona, određuje veličinu i strukturu pričuvnog sastava za Oružane snage, koja će biti 50% od odobrenog brojčanog stanja djelatnog vojnog sastava. Ministar obrane odgovoran je za ustrojavanje, opremanje i obuku snaga pričuvnoga sastava.

Članak 38.

(Obuka)

Pripadnici pričuvnoga sastava koji nemaju prethodno vojno iskustvo moraju proći vojnu obuku sukladno dodijeljenoj vojnoevidencijskoj specijalnosti, odnosno položaju. Svi pripadnici pričuvnog sastava moraju proći redovitu obuku, kako bi ispunili zakonske obveze.

Članak 39.

(Prava i odgovornosti)

Prava i odgovornosti pripadnika pričuvnog sastava reguliraju se sukladno odredbama Zakona o službi u OSBiH i drugim propisima.

POGLAVLJE IV. PROGLAŠENJE RATNOG ILI IZVANREDNOG STANJA

Članak 40.

(Zahtjev za proglašenje ratnog stanja)

- (1) Predsjedništvo zahtijeva proglašenje ratnog stanja od Parlamentarne skupštine u slučaju izravnog napada na Bosnu i Hercegovinu. Vojni napad na bilo koji dio Bosne i Hercegovine bilo kakvim vojnim sredstvima i u bilo kojem obliku smatra se napadom na cijelu Bosnu i Hercegovinu.
- (2) U slučaju izravnoga napada na Bosnu i Hercegovinu, Parlamentarna skupština sazvat će izvanrednu sjednicu što je prije moguće kako bi se razmotrio zahtjev za proglašenje ratnog stanja.

Članak 41.

(Zahtjev za proglašenje izvanrednog stanja)

Predsjedništvo zahtijeva proglašenje izvanrednog stanja od Parlamentarne skupštine kada postoji prijetnja postojanju Bosne i Hercegovine, prijetnja normalnom funkcioniranju ustavnih institucija ili izravna ratna opasnost.

Članak 42.

(Proglašenje ratnog ili izvanrednog stanja)

- (1) Proglašenje ratnog ili izvanrednog stanja razmatra Parlamentarna skupština na zahtjev Predsjedništva, ukoliko ona zasjeda u vrijeme zahtjeva.
- (2) Ukoliko Parlamentarna skupština ne zasjeda u vrijeme zahtjeva za proglašenje ratnog ili izvanrednog stanja, Predsjedništvo može zapovijediti angažiranje postrojbi Oružanih snaga ili njihovu uporabu.

Članak 43.

(Rokovi za razmatranje)

- (1) Ako postoje opravdani razlozi za proglašenje izvanrednog stanja ili u slučajevima kada je Predsjedništvo, zbog žurnosti, zapovjediло uporabu postrojbi Oružanih snaga za uklanjanje uzroka za objavu izvanrednog stanja, Parlamentarna skupština sazvat će specijalnu sjednicu u roku od 48 sati kako bi razmotrila zahtjev za proglašenje izvanrednog stanja ili zapovijed o uporabi Oružanih snaga.
- (2) Ako Parlamentarna skupština ne proglašava izvanredno stanje u roku od 72 sata od zahtjeva Predsjedništva ili zapovijedi za angažiranje i uporabu Oružanih snaga, zahtjev će se smatrati odbijenim, a zapovijed stavljena izvan snage.

POGLAVLJE V. PRIRODNE I DRUGE KATASTROFE I NESREĆE

Članak 44.

(Angažiranje)

- (1) Ministar obrane, po ovlasti Predsjedništva, može angažirati Oružane snage u slučaju prirodnih i drugih katastrofa i nesreća, na zahtjev odgovarajućih civilnih tijela Bosne i Hercegovine ili entiteta, o čemu izvješćuje Parlamentarnu skupštinu.
- (2) Postrojbe Oružanih snaga mogu se razmjestiti kao pomoć civilnim vlastima u slučaju prirodnih i drugih katastrofa i nesreća, sukladno uputama koje donosi ministar obrane.

Članak 45.

(Sadržaj misije)

Zapovijed kojom se razmiještaju postrojbe Oružanih snaga za pomoć civilnim vlastima sadrži:

- a) konkretnu prirodu misije;
- b) postrojbe i broj angažiranog ljudstva;
- c) komu su postrojbe odgovorne;
- d) trajanje misije;
- e) zadaća.

POGLAVLJE VI. SUKOB INTERESA I PROFESIONALIZAM

Članak 46.

(Osoba na službi)

Osoba na službi u Oružanim snagama štiti i održava državnu imovinu i koristi je samo u ovlaštene svrhe. Dužnost je osobe na službi iznijeti na vidjelo prijevare i korupciju osoba u zapovjednoj liniji.

Članak 47.

(Sukob interesa)

Djelatne vojne osobe na službi u Oružanim snagama neće:

- a) imati financijski interes koji je u sukobu sa savjesnim obavljanjem njihovih dužnosti,
- b) imati zaposlenje izvan Oružanih snaga ili obavljati bilo koje druge djelatnosti koje su u sukobu sa zvaničnim dužnostima i odgovornostima.

Članak 48.

(Političko i javno djelovanje)

- (1) Pripadnici Oružanih snaga, uključujući generale, neutralni su u političkim pitanjima i neće se angažirati u bilo kojoj vrsti aktivnosti političkih stranaka niti biti izabrani ili imenovani na javnu dužnost.
- (2) Ovaj članak ne sprečava pripadnike Oružanih snaga da se registriraju za glasovanje i glasuju ili se kandidiraju za izbore sukladno odredbama Izbornoga zakona Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04 i 20/04).
- (3) Pripadnik pričuvnog sastava koji je izabran ili imenovan na javnu dužnost nije obavezan dati ostavku na dužnost ukoliko je angažiran na redovitoj obuci, ali ne može za vrijeme boravka u Oružanim snagama djelovati i nastupati s pozicije stranačke pripadnosti.

Članak 49.

(Potpora Općem okvirnom sporazumu za mir u Bosni i Hercegovini)

Od vojnih osoba očekuje se potpora provedbi Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini. Djelovanje protiv Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i opstruiranje smatraju se temeljem za smjenu s dužnosti.

Članak 50.

(Zabrana službe)

- (1) Časnicima s bilo kojim činom nije dopušteno služiti u Oružanim snagama ili biti zaposlenima u Ministarstvu obrane nakon službe u oružanim snagama druge države.
- (2) Pripadnici Oružanih snaga ne mogu pripadati oružanim snagama drugih država niti svim ostalim vojnim i paravojnim snagama i ne mogu ih novačiti druge države.
- (3) Odredbe stavka (1) ovoga članka ne odnose se na časnike s bilo kojim činom koji su u djelatnu vojnu službu entitetskih vojski stupili do dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 51.

(Zabrana angažiranja državljana Bosne i Hercegovine)

Državljanima Bosne i Hercegovine čije je prebivalište na teritoriju Bosne i Hercegovine, uključivo i one s dvojnim državljanstvom, zabranjeno je služiti vojni rok i obučavati se u svojstvu novaka u oružanim snagama drugih država.

Članak 52.

(Kodeks ponašanja)

Ministar obrane može propisati kodeks ponašanja za pripadnike Oružanih snaga.

POGLAVLJE VII. GENERALNI INSPEKTORAT

Članak 53.

(Generalni inspektorat)

- (1) Generalni inspektorat je ustrojstvena jedinica Ministarstva obrane.
- (2) Generalni inspektorat vodi generalni inspektor koji je djelatna vojna osoba u činu generala i postavlja se na dužnost sukladno ovome Zakonu.
- (3) Generalni inspektor može, po odobrenju ministra obrane i prema potrebi, angažirati dodatne inspektore radi obavljanja poslova Generalnoga inspektorata.

Članak 54.

(Mjerodavnost)

- (1) Generalni inspektorat osigurava da vojne osobe u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama budu upoznate i ponašaju se sukladno Poglavlju VI. ovoga Zakona, kao i bilo kojem drugom kodeksu ponašanja ili propisima koje usvoji ministar obrane, a koji se odnose na etično ponašanje i profesionalizam.

- (2) Generalni inspektorat, u tom smislu, mjerodavan je za sljedeće:

- a) obuku i obrazovanje djelatnih vojnih osoba u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama u profesionalnom i etičnom smislu;
- b) iniciranje, provedbu, nadzor i nadgledanje ispitivanja i istraga tvrdnji o lošem vladanju djelatnih vojnih osoba u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama,
- c) davanje savjeta ministru obrane u svezi s uklanjanjem okolnosti koji štete moralu, djelotvornosti i reputaciji Oružanih snaga,
- d) davanje preporuka glede propisa i usklađivanja uspostave profesionalnih standarda i pravila moralnog vođenja, kako bi se poboljšala profesionalnost, etično ponašanje i osobne sposobnosti vojnih osoba u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama.

Članak 55.

(Žalbe i pomoć)

- (1) Bilo koja djelatna vojna osoba u Oružanim snagama ili drugi državljani Bosne i Hercegovine mogu uložiti žalbu ili zahtjev za pomoć Generalnom inspektoratu, a vezano uz pitanja koja su u njegovoj mjerodavnosti.
- (2) Generalni inspektor predlaže ministru obrane donošenje uputa kojima se uspostavljaju odgovarajuće procedure za primjenu ovoga članka. Takve upute sačinjene su na način koji promovira povjerenje javnosti u etično ponašanje i profesionalnost djelatnih vojnih osoba u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama.

POGLAVLJE VIII. PRISEGA

Članak 56.

(Polaganje prisege)

Osoba koja prvi puta pristupa Oružanim snagama položiti će sljedeću prisegu:

"Svečano prisežem da ću braniti suverenitet, teritorijalni integritet, ustavni poredak i političku neovisnost Bosne i Hercegovine i odgovorno i savjesno obavljati sve dužnosti potrebne za njezinu obranu."

POGLAVLJE IX. ZASTAVE, HIMNA I VOJNA OBILJEŽJA

Članak 57.

(Zastava, himna i obilježja Oružanih snaga)

- (1) Oružane snage imat će svoju zastavu, himnu i obilježja. Zastava i himna bit će zastava i državna himna Bosne i Hercegovine, a obilježje će biti zastava Bosne i Hercegovine.
- (2) Obilježja će nositi svi pripadnici Oružanih snaga. Uporaba zastave i državne himne bit će obavezna za Oružane snage.

Članak 58.

(Zastave i obilježja pukovnija, brigada, postrojbi i institucija Oružanih snaga)

- (1) Pukovnije će imati svoje zastave i obilježja.
- (2) Brigade, postrojbe i institucije Oružanih snaga mogu imati svoje zastave i obilježja.
- (3) Časnici u činu generala ne mogu nositi obilježja pukovnija.
- (4) Ministar obrane donosi propise o izgledu zastava i obilježja iz st. (1) i (2) ovoga članka.
- (5) Predsjedništvo je odgovorno za odobravanje izgleda zastava i obilježja iz st. (1) i (2) ovoga članka na prijedlog ministra obrane.

Članak 59.

(Zabrana)

Nikomu nije dozvoljeno reproducirati ili uporabljivati obilježja Oružanih snaga bez pisane ovlasti ministra obrane.

POGLAVLJE X. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**ODJELJAK A. Stručni tim za provedbu tranzicije****Članak 60.****(Uspostava i poslovi Stručnog tima)**

- (1) Ministar obrane, sukladno ovome Zakonu, uspostavlja Stručni tim za provedbu tranzicije (u daljnjem tekstu: Stručni tim) u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (2) Stručni tim odgovoran je ministru obrane i po njegovim zapovijedima i uputama obavljat će sljedeće poslove:
 - a) planira, organizira, pruža pomoć i nadgleda proces preuzimanja funkcija iz članka 67. ovoga Zakona u području obrane na državnu razinu,
 - b) dostavlja, u pisanom obliku, prijedloge i preporuke ministru obrane o svim pitanjima vezanim uz proces tranzicije,
 - c) ostale dužnosti koje odredi ministar obrane.
- (3) Ministar obrane propisat će dužnosti, zadaće, sastav i trajanje mandata Stručnog tima.
- (4) Stručni tim donosi Poslovnik o radu.

Članak 61.**(Izvrješćivanje o procesu tranzicije)**

- (1) Stručni tim će o procesu tranzicije mjesečno i prema potrebi izvješćivati ministra obrane.
- (2) Ministar obrane će, na temelju izvješća iz stavka (1) ovoga članka, izvješćivati Predsjedništvo, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i nadležnu Komisiju Parlamentarne skupštine.
- (3) Cjelokupno osoblje Ministarstva obrane, Zajedničkog stožera, zapovjedništava i pripadnici Oružanih snaga pružit će punu potporu Stručnom timu, sukladno nalogima i uputama koje izda ministar obrane.

ODJELJAK B. Status državnih službenika i zaposlenika**Članak 62.****(Reguliranje statusa državnih službenika i zaposlenika)**

- (1) Iznimno od odredaba članka 19. stavak (4) i članka 32.a Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 35/03, 14/04, 17/04, 26/04, 37/04 i 48/05), 1. siječnja 2006. svi državni službenici iz ranijih entitetskih ministarstava obrane kojima je u postupku nadležnih entitetskih agencija utvrđen status državnih službenika postaju državni službenici u Ministarstvu obrane i na njih se primjenjuje Zakon o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine, uz sljedeća izuzeća u primjeni:
 - a) članak 15. stavak (1) toč. a) i d) ne primjenjuju se;
 - b) Poglavlje IV. ne primjenjuje se, osim čl. 22., 30. i 31.;
 - c) Poglavlje V. ne primjenjuje se, osim čl. 38., 39. i 41.;
 - d) članak 51. st. (1) i (2) ne primjenjuju se.
- (2) Izuzeća navedena u stavku (1) ovoga članka primjenjuju se do donošenja konačne odluke o statusu državnih službenika u Ministarstvu obrane od strane ministra obrane, nakon postupka izbora predviđenog člankom 64. ovoga Zakona.
- (3) Dana, 1. siječnja 2006. namještenici/radnici iz ranijih entitetskih ministarstava obrane postaju zaposlenici Ministarstva obrane i na njih će se primjenjivati Zakon u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 26/04 i 7/05).
- (4) Danom propisanim u st. (1) i (3) ovoga članka pravilnici o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji entitetskih ministarstava obrane postaju sastavnim dijelom Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva obrane. Državni službenici i zaposlenici iz st. (1) i (3) ovoga članka nastavljaju obavljati prethodne poslove i zadaće u mjeri u

kojoj to nije u suprotnosti s ovim Zakonom, dok ministar obrane ne donese konačnu odluku o njihovom statusu u Ministarstvu obrane nakon postupka izbora iz članka 64. ovoga Zakona.

- (5) Državni službenici i zaposlenici iz st. (1) i (3) ovoga članka zadržavaju svoj položaj, plaću i naknade sve dok ministar obrane ne donese konačnu odluku o njihovom statusu u Ministarstvu obrane nakon postupka izbora predviđenog u članku 64. ovoga Zakona.
- (6) Državni službenici i zaposlenici Ministarstva obrane koji su u slučaju razrješenja s dužnosti nastalog uslijed prekobrojnosti prema odluci ministra obrane iz članka 65. ovoga Zakona, donesenoj nakon okončanja postupka izbora iz članka 64. ovoga Zakona, imaju pravo na otpremninu u iznosu od šest mjesečnih plaća ili na otpremninu u iznosu od 12 mjesečnih plaća u slučaju državnih službenika s najmanje 15 godina radnog iskustva.

Članak 63.**(Zabrana zapošljavanja)**

Od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pa do dana preuzimanja državnih službenika i namještenika/radnika, propisanog u članku 62. st. (1) i (3) ovoga Zakona, entitetska ministarstva obrane i Ministarstvo obrane neće moći primati nove državne službenike, namještenike/radnike i zaposlenike.

Članak 64.**(Postupak izbora)**

- (1) Ministar obrane, na prijedlog Stručnoga tima, imenuje jedno ili više povjerenstava za izbor. Tijekom imenovanja ministar je dužan voditi računa o nacionalnoj strukturi, spolu, stupnju stručne spreme i stručnim sposobnostima osoba koje će biti imenovane u članstvo povjerenstva za izbor. U sastav svakoga povjerenstva ulaze po tri člana. Ministar obrane donosi odluku o radu povjerenstva za izbor, kojom će regulirati sastav povjerenstava za izbor, način rada, izborne kriterije i postupak, koje će donijeti poslovnik o radu.
- (2) Prije osnutka povjerenstva za izbor, shodno stavku (1) ovoga članka, ministar obrane provodi provjeru članova povjerenstva kako bi utvrdio da oni ispunjavaju uvjete propisane u stavku (3) ovoga članka.
- (3) Povjerenstvo za izbor ima odgovornost utvrditi ispunjavaju li državni službenici i zaposlenici Ministarstva obrane uvjete za nastavak radnog odnosa u Ministarstvu obrane koji su utvrđeni relevantnim propisima, kao i druge kriterije koje je utvrdio ministar obrane, a odobrilo Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.
- (4) Ministar obrane može imenovati međunarodne stručnjake kao pridružene članove povjerenstva za izbor. Međunarodni stručnjaci imat će isključivo savjetodavnu ulogu u radu povjerenstva i neće imati pravo glasa prilikom donošenja odluka.
- (5) Povjerenstvo za izbor dostavlja prijedloge za sve državne službenike i zaposlenike Ministarstva obrane preuzete iz ranijih entitetskih ministarstava obrane, zajedno s izvješćem, ministru obrane na razmatranje prije nego što on donese odluku iz članka 65. i članka 66. ovoga Zakona.

Članak 65.**(Odlučivanje o statusu državnih službenika i zaposlenika)**

Nakon okončanja postupka izbora iz članka 64. ovoga Zakona, ministar obrane donosi odluke o statusu svih državnih službenika i zaposlenika Ministarstva obrane, sukladno izvješću iz članka 64. stavak (5) ovoga Zakona.

Članak 66.**(Donošenje Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu)**

- (1) Ministar obrane pripremit će i podnijeti Vijeću ministara Bosne i Hercegovine na davanje suglasnosti novi Pravilnik o

unutarnjem ustrojstvu u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

- (2) Nakon usvajanja Pravilnika iz stavka (1) ovoga članka, ministar obrane provodi postavljenja na predviđena radna mjesta izabranih državnih službenika i zaposlenika.

ODJELJAK C. Prijenos funkcija

Članak 67.

(Plan preuzimanja funkcija)

- (1) Ministar obrane do 1. siječnja 2006. na temelju prijedloga Stručnoga tima, donosi Plan preuzimanja funkcija.
- (2) Nakon preuzimanja funkcija, ministar obrane će, uz pomoć Stručnoga tima, osigurati punu provedbu Plana iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 68.

(Zapovjedna linija u razdoblju tranzicije)

- (1) Od 1. siječnja 2006. zapovjednik Zajedničkog zapovjedništva Vojske Federacije BiH i načelnik Generalštaba Vojske Republike Srpske izravno su odgovorni načelniku Zajedničkoga stožera do ukidanja Zajedničkog zapovjedništva Vojske Federacije BiH i Generalštaba Vojske Republike Srpske.
- (2) Zapovjednik Zajedničkog zapovjedništva Vojske Federacije BiH i načelnik Generalštaba Vojske Republike Srpske nemaju operativne zapovjedne ovlasti.

Članak 69.

(Privremeno upravljanje prijašnjim entitetskim ministarstvima obrane)

Ministar obrane, najkasnije do 1. siječnja 2006. određuje po jednu osobu za svako prijašnje entitetsko ministarstvo obrane radi obavljanja onih poslova i zadaća nužnih za učinkovito upravljanje prijašnjim entitetskim ministarstvima do završetka procesa tranzicije.

ODJELJAK D. Prijenos imovine, aktive i arhive

Članak 70.

(Prijenos pokretne imovine, arhive, spisa i drugih dokumenata)

- (1) Ministarstvo obrane i entitetska ministarstva obrane danom stupanja na snagu ovoga Zakona, na temelju svih podataka o pokretnoj imovini, početi će izradbu sveobuhvatnog popisa pokretne imovine u svojem posjedu koja služi za potrebe obrane, uključujući između ostaloga, arhivu, spise i druge dokumente (u daljnjem tekstu: pokretna imovina). Sveobuhvatni popis bit će dostavljen Ministarstvu obrane u roku od 30 dana.
- (2) U roku od 30 dana od dana prijama sveobuhvatnoga popisa pokretne imovine, Stručni tim će Ministarstvu obrane predložiti plan za daljnje postupanje cjelokupnom pokretnom imovinom koja i dalje služi za potrebe obrane, koji će sadržavati prijedlog načina, metode i vremenske dinamike za konačno raspoređivanje na svim pravima i obvezama u odnosu na pokretnu imovinu.
- (3) Ministarstvo obrane će 1. siječnja 2006. preuzeti pravo posjeda nad svom pokretnom imovinom iz stavka (2) ovog članka, uključujući arhive, spise i druge dokumente, koja i dalje služi za potrebe obrane.

Članak 71.

(Prijenos nepokretne imovine)

- (1) Ministarstvo obrane i entitetska ministarstva obrane danom stupanja na snagu ovoga Zakona, na temelju svih podataka o nepokretnoj imovini, početi će izradbu popisa nepokretne imovine koja služi za potrebe obrane, a na kojoj pravo upravljanja i raspolaganja, pravo uporabe ili pravo vlasništva ima Federacija BiH, Vlada Republike Srpske, Vlada Federacije BiH, ministarstva obrane, Vojska Republike Srpske, Vojska Federacije BiH ili neko drugo tijelo Bosne i

Hercegovine ili bilo koje njezine administrativne jedinice (u daljnjem tekstu: nepokretna imovina). Mjerodavne institucije dužne su u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona dostaviti sveobuhvatne popise nepokretne imovine Ministarstvu obrane, ali u svakom slučaju najkasnije do 31. prosinca 2005.

- (2) Stručni tim u roku od 30 dana od prijama sveobuhvatnog popisa nepokretne imovine predlaže ministru obrane plan za konačno postupanje cjelokupnom nepokretnom imovinom koja će i dalje služiti za potrebe obrane, sukladno valjanim propisima.
- (3) Ministarstvo obrane će 1. siječnja 2006. preuzeti na korištenje i ući u posjed nepokretne imovine iz stavka (2) ovoga članka.

Članak 72.

(Prijenos drugih prava i obveza)

- (1) Ministarstvo obrane i entitetska ministarstva obrane u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona sačinjavati će sveobuhvatni popis ostalih prava i obveza prijašnjih entitetskih ministarstava obrane i predložiti plan o prijenosu ostalih prava i obveza Ministarstvu obrane, s 1. siječnjem 2006.
- (2) Osim ukoliko nije drukčije predviđeno planom za prijenos ostalih prava i obveza iz stavka (1) ovoga članka odobrenog sukladno članku 73. ovoga Zakona, entitetske vlade i dalje su odgovorne za dugove, zaduženja i ostale obveze entitetskih ministarstava obrane nastalih do 1. siječnja 2006.
- (3) Entitetske vlade ne mogu tražiti odštetu, doprinos ili obeštećenje od Bosne i Hercegovine u pogledu prijenosa ostalih prava i obveza, osim u slučaju ako ih za to ovlasti Vijeće ministara Bosne i Hercegovine ili Parlamentarna skupština.

Članak 73.

(Sporazum o prijenosu imovinskih prava)

- (1) Ministarstvo obrane dostavlja plan o konačnom raspolaganju imovinom iz članka 70. stavak (3), članka 71. stavak (3) i članka 72. na odobrenje Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.
- (2) Nakon što Vijeće ministara Bosne i Hercegovine odobri plan, a u roku od 60 dana, ali u svakom slučaju najkasnije do 31. prosinca 2005, Ministarstvo obrane podnosi Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, vladama Republike Srpske i Federacije BiH na potpis sporazume, odluke, rješenja ili ostale relevantne akte potrebne za okončanje raspolaganja svim pravima i obvezama nad pokretnom i nepokretnom imovinom.

Članak 74.

(Zabrana raspolaganja imovinom)

Od dana stupanja na snagu ovoga Zakona do dana stupanja na snagu sporazuma, odluke, rješenja ili drugoga relevantnog akta iz članka 73. ovoga Zakona kojim se okončava raspolaganje imovinskim pravima između prijašnjih entitetskih ministarstava obrane i Ministarstva obrane, zabranjuje se bilo kakvo raspolaganje imovinom iz članka 70. stav (3), članka 71. stav (3) i članka 72. ovoga Zakona.

ODJELJAK E. Proračun i financijska pitanja

Članak 75.

(Proračun za obranu za 2006. godinu)

- (1) Počevši od fiskalne 2006. godine, svi poslovi na pripremi proračuna, donošenju, izvršenju, računovodstvu, izvješćivanju i nadzoru nad proračunom za Ministarstvo obrane i Oružane snage obavljaju se sukladno Zakonu o financiranju institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 61/04)
- (2) Sukladno odredbama članka 11. Zakona o financiranju institucija Bosne i Hercegovine, privremeno financiranje za

fiskalnu 2006. godinu obračunavat će se na temelju "ukupnoga proračuna za obranu za Bosnu i Hercegovinu" za 2005. godinu, kako je utvrđeno u članku 46. Zakona o obrani Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 43/03).

Članak 76.

(Entitetski proračuni za obranu za 2005. godinu)

- (1) Obveze entiteta nastale i uvrštene u proračun do 31. prosinca 2006. kao predviđeni troškovi entitetskih proračuna za obranu za 2005. godinu, ostaju obveza odgovarajućeg entiteta i neće ih na sebe preuzeti Bosna i Hercegovina, osim ako se izričito ne postigne dogovor između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i vlade relevantnog entiteta.
- (2) Obveze entiteta nastale u 2005. godini, a koje nisu uvrštene u proračun za 2005. izmirit će entitetske vlade - entitetska ministarstva financija. Ove obveze, na temelju dokumentacije koju su obradile osobe iz članka 69. ovoga Zakona, bit će dostavljene na knjiženje i realizaciju entitetskim ministarstvima financija.
- (3) Ministar obrane pružit će pomoć entitetskim tijelima vlasti koja će preuzeti odgovornost za zatvaranje entitetskih proračuna za obranu za proračunsku 2005. godinu nakon 1. siječnja 2006.

Članak 77.

(Zabrana preuzimanja obveza)

- (1) Od dana usvajanja ovoga Zakona do 1. siječnja 2006. entitetskim ministarstvima obrane zabranjuje se zaključivanje ugovora i preuzimanje obveza koje se ne mogu u potpunosti podmiriti iz sredstava proračuna za obranu za 2005. godinu.
- (2) Iznimno od odredbe stavka (1) ovoga članka, ministar obrane može, u iznimnim slučajevima i kada je potrebno, osigurati stalno funkcioniranje i rad Oružanih snaga, dopustiti zaključivanje takvih ugovora.

Članak 78.

(Ostale financijske obveze)

Do 1. travnja 2006. Stručni tim za provedbu tranzicije pripremit će analizu svih financijskih pitanja koja nisu obuhvaćena odredbama zakona i predati ministru obrane izvješće i prijedloge za rješavanje tih pitanja.

ODJELJAK F. Vojna obveza

Članak 79.

(Ukidanje vojne obveze)

Vojna obveza regulirana entitetskim zakonima ukida se na cijelome teritoriju Bosne i Hercegovine 1. siječnja 2006.

Članak 80.

(Evidencije u svezi s vojnom obvezom)

- (1) Evidencije o osobama koje su regulirale vojnu obvezu u bilo kojem entitetu prenose se na odgovarajuća upravna tijela u entitetima, kantonima ili općinama.
- (2) Evidencije o djelatnim vojnim osobama kojima je prestala služba u Vojsci Republike Srpske, odnosno Vojsci Federacije BiH, nakon 1. siječnja 2002. prenose se u Ministarstvo obrane.

ODJELJAK G. Struktura i lokacije Oružanih snaga

Članak 81.

(Struktura i lokacije Oružanih snaga)

- (1) Veličinu, strukturu i lokacije novih Oružanih snaga predložiti će ministar obrane, a usvojiti Predsjedništvo najkasnije 1. srpnja 2006.
- (2) Zapovjedništva brigada te njima dodijeljene bojne ustrojiti će se i razmjestiti najkasnije 1. srpnja 2007.
- (3) Pješačke pukovnije i njihova zapovjedništva ustrojiti će se i razmjestiti najkasnije 1. srpnja 2007.

- (4) Sve ostale pukovnije i službe ustrojiti će se i razmjestiti najkasnije 31. prosinca 2007.

ODJELJAK H. Pravni propisi

Članak 82.

(Stavljanje zakonskih propisa izvan snage)

- (1) Entitetski parlamenti donijet će zakone kojima će se 1. siječnja 2006. staviti izvan snage Zakon o obrani Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 21/96, 46/01 i 33/04), Zakon o vojsci Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 31/96, 46/01 i 33/04), Zakon o obrani Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 34/04) i Zakon o službi u Vojsci FBiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 34/04).
- (2) Drugi državni i entitetski zakoni i podzakonski akti koji zadiru u pitanja iz područja obrane uskladit će se s odredbama ovoga Zakona. U slučaju da je bilo koji entitetski zakon ili podzakonski akt u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona, odredbe ovoga Zakona imaju prednost, a nedosljedne odredbe entitetskoga zakona ili podzakonskoga akta neće biti pravomoćne niti valjane.
- (3) Entitetski zakoni i podzakonski akti uskladit će se s odredbama ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 83.

(Usklađivanje međunarodnih sporazuma)

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i vlade dvaju entiteta nastaviti će raditi na usklađivanju Sporazuma o subregionalnoj kontroli naoružanja, kao i svih drugih međunarodnih sporazuma, s načelima ovlasti državne razine za zapovijedanje i nadzor nad Oružanim snagama.

Članak 84.

(Aktivnosti za prijam u NATO)

Parlamentarna skupština, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo te svi subjekti obrane, u sklopu vlastite ustavne i zakonske nadležnosti, provest će potrebne aktivnosti za prijam Bosne i Hercegovine u NATO članstvo.

Članak 85.

(Stupanje na snagu i primjena)

- (1) Početkom primjene ovoga Zakona stavlja se izvan snage Zakon o obrani Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 43/03).
- (2) Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana nakon objave u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivat će se od 1. siječnja 2006. osim ukoliko nije drukčije propisano ovim Zakonom.

PSBiH broj 226/05

5. listopada 2005. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Zastupničkoga doma
Parlamentarne skupštine BiH
dr. Nikola Špirić, v. r.

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Mustafa Pamuk, v. r.

На основу члана III 5. а) и IV 4. а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на сједници Представничког дома, одржаној 28. септембра 2005. године, и сједници Дома народа, одржаној 5. октобра 2005. године, усвојила је

ЗАКОН**О ОДБРАНИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ****ГЛАВА I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ****Члан 1.****(Предмет Закона)**

Овај закон регулише јединствени одбрамбени систем Босне и Херцеговине, успоставља и дефинише ланац командовања и улогу свих елемената како би Босна и Херцеговина имала пуни капацитет у цивилном надзору и заштити суверенитета и територијалног интегритета Босне и Херцеговине. Закон утврђује права, дужности и поступке институција Босне и Херцеговине, Оружаних снага Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Оружане снаге), ентитетских органа за одбрану суверенитета и територијалног интегритета, политичке независности и међународног субјективитета Босне и Херцеговине, као и пружање помоћи цивилним властима.

Члан 2.**(Оружане снаге)**

- (1) Оружане снаге су професионална, једна војна сила коју организује и контролише Босна и Херцеговина. Оружане снаге имају активну и резервну компоненту. Оружане снаге, као институцију Босне и Херцеговине, чине припадници из реда сва три конститутивна народа и реда осталих, у складу са Уставом и законима Босне и Херцеговине.
- (2) Оружане снаге састоје се из родова организованих по систему пукова. Постоје три пјешадијска пука, који су организације одговорне за војно наслеђе и идентитет јединица и народа из којих потичу. Они немају оперативна ни административна овлашћења.
- (3) Бригада је основна формација Оружаних снага. Команде бригада састоје се од припадника више пукова. Бригаде се састоје од батаљона из више од једног пјешадијског пука.

Члан 3.**(Војне снаге)**

- (1) Војним снагама, у смислу овог закона, сматрају се све формације и јединице, борбене и за подршку, копнене, ваздухопловне и снаге за противваздушну одбрану, организоване од институција Босне и Херцеговине. Војне снаге не могу бити организоване, обучавање, опремљене или мобилисане на територији Босне и Херцеговине, осим у складу са овим законом и Законом о служби у Оружаним снагама Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Закон о служби у ОСБиХ).
- (2) Свако вођење војне евиденције или евиденције за потребе организовања или обучавања војних и паравојних снага од стране лица и органа који нису прописани овим законом и Законом о служби у Оружаним снагама БиХ кривично је дјело и кажњиво је према одредбама Кривичног закона.

Члан 4.**(Задаци Оружаних снага)**

Задаци Оружаних снага су:

- a) учествовање у операцијама колективне безбједности, у операцијама за подршку миру и самоодбрану, укључујући и борбу против тероризма,
- b) пружање војне одбране Босни и Херцеговини и њеним држављанима у случају напада,
- c) помоћ цивилним органима у реаговању на природне и друге катастрофе и несреће,
- d) противминско дјеловање у Босни и Херцеговини,
- e) испуњавање међународних обавеза Босне и Херцеговине.

Члан 5.**(Забрана политичког ангажовања)**

Оружане снаге не могу се користити у политичке сврхе нити за активности политичких странака.

ГЛАВА II - ПРАВА И ДУЖНОСТИ ИНСТИТУЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**ОДЈЕЉАК А. Надлежности Босне и Херцеговине****Члан 6.****(Циљеви)**

Босна и Херцеговина организује, развија и одржава војни капацитет и спремност Оружаних снага ради:

- a) обезбјеђења суверенитета, територијалне цјелovitости, политичке независности и међународног субјективитета Босне и Херцеговине,
- b) унапређења циљева спољне политике Босне и Херцеговине,
- c) испуњење међународних обавеза Босне и Херцеговине,
- d) заштите држављана Босне и Херцеговине.

Члан 7.**(Цивилна контрола)**

Босна и Херцеговина обезбјеђује транспарентну, демократску, цивилну контролу над Оружаним снагама.

Члан 8.**(Командовање и контрола)**

- (1) Босна и Херцеговина врши командовање и контролу над Оружаним снагама.
- (2) Ланац командовања и контроле над Оружаним снагама почиње од Предсједништва Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Предсједништво) до министра одбране Босне и Херцеговине, затим преко начелника Заједничког штаба Оружаних снага, команданата Оперативне команде Оружаних снага и Команде за подршку Оружаних снага до команданата подређених команди и јединица.

Члан 9.**(Војнообавјештајни послови)**

- (1) Планирање, контрола и обављање свих војнообавјештајних послова спада у надлежност Босне и Херцеговине. Војно обавјештавање је род Оружаних снага који прикупља, обрађује и дистрибуише информације у вези са Оружаним снагама, са циљем подршке војних мисија Оружаних снага.
- (2) Поред дужности прописаних у ставу (1) овог члана, војнообавјештајни род Оружаних снага пружиће помоћ Обавјештајно-безбједносној агенцији Босне и Херцеговине у прикупљању стратешких војних података и обављању противобавјештајних активности.
- (3) Прикупљање стратешких војних података и обављање противобавјештајних активности из става (2) овог члана које захтијева посебне истражне активности и употребу техничких средстава за надгледање обавља искључиво Обавјештајно-безбједносна агенција Босне и Херцеговине, у складу са Законом о Обавјештајно-безбједносној агенцији Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 12/04 и 20/04).
- (4) Координација између војнообавјештајног рода Оружаних снага и Обавјештајно-безбједносне агенције Босне и Херцеговине детаљније се уређује споразумом, који ће министар одбране Босне и Херцеговине и генерални директор Обавјештајно-безбједносне агенције Босне и Херцеговине потписати најкасније 30 дана након ступања на снагу овог закона.

ОДЈЕЉАК В. Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине**Члан 10.****(Надлежност Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине)**

Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Парламентарна скупштина) надлежна је да:

- a) прогласи ратно стање на захтјев Предсједништва у случају директног напада на Босну и Херцеговину или дио Босне и Херцеговине,
- b) прогласи ванредно стање на захтјев Предсједништва када постоји пријетња постојању Босне и Херцеговине, пријетња напада на Босну и Херцеговину или било који дио Босне и Херцеговине или непосредна ратна опасност,
- c) обавља демократску парламентарну контролу над Оружаним снагама и свим институцијама одбране на нивоу Босне и Херцеговине,
- d) доноси законе који се односе на организацију, финансирање, попуњавање, обучавање, опремање, размјештање и употребу Оружаних снага,
- e) потврђује постављења начелника и замјеника начелника Заједничког штаба Оружаних снага, команданта и замјенике команданта Оперативне команде Оружаних снага, команданта и замјенике команданта Команде за подршку Оружаних снага и свих официра са чином генерала у Оружаним снагама,
- f) надзире и истражује сва питања која се односе на организацију, финансирање, попуњавање, обучавање, опремање, размјештање и употребу Оружаних снага,
- g) доноси прописе о чувању тајних података током истрага и разматрања.

ОДЈЕЉАК С. Предсједништво Босне и Херцеговине**Члан 11.****(Команда и контрола)**

Предсједништво, дјелујући према консензусу, има врховну команду и контролу над Оружаним снагама.

Члан 12.**(Надлежности Предсједништва)**

Предсједништво доноси одлуке консензусом и надлежно је да:

- a) захтијева проглашење ратног стања од Парламентарне скупштине,
- b) захтијева проглашење ванредног стања од Парламентарне скупштине,
- c) упути Оружане снаге у операције током рата, ванредног стања или мировних операција ван земље у складу са законом,
- d) овласти министра одбране Босне и Херцеговине да нареди употребу и размјештање Оружаних снага,
- e) ангажује војне снаге за помоћ цивилним органима у реаговању на природне и друге катастрофе или несреће,
- f) одређује и мијења величину и структуру Оружаних снага у складу са законом,
- g) утврди одговарајућу националну заступљеност у Оружаним снагама, узимајући у обзир посљедњи попис становништва, оперативну готовост, потребе за попуњавањем, морал и кохезију Оружаних снага. Предсједништво ће се посебно побринути да се, осим у пјешадији, одговарајућа национална заступљеност обезбиједи и у јединицама у другим родовима путем прецизног дефинисања минималне заступљености лица у тим јединицама,

- h) одобри организацију војних снага за задатке и мисије,
- i) поставља начелника и замјенике начелника Заједничког штаба Оружаних снага, команданта и замјенике команданта Оперативне команде Оружаних снага и команданта и замјенике команданта Команде за подршку Оружаних снага,
- j) унапређује професионална војна лица у чинове генерала у Оружаним снагама,
- k) поставља и смјењује генерале у Оружаним снагама,
- l) смијени начелника или замјенике начелника Заједничког штаба Оружаних снага, команданта или замјенике команданта Оперативне команде Оружаних снага и команданта и замјенике команданта Команде за подршку Оружаних снага, на приједлог министра одбране Босне и Херцеговине,
- m) именује и смјењује војнодипломатске представнике и војне представнике у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине и у међународним организацијама, као и војне представнике Босне и Херцеговине у страним, мултинационалним или међународним војним командама и другим страним, мултинационалним или међународним институцијама,
- n) информише Парламентарну скупштину о стратешким, безбједносним и одбрамбеним питањима,
- o) усвоји Безбједносну политику и Одбрамбену политику Босне и Херцеговине, са циљем пружања стратешких смјерница у иностраним пословима и питањима одбране.

ОДЈЕЉАК D. Министарство одбране Босне и Херцеговине**Члан 13.****(Надлежности Министарства одбране Босне и Херцеговине)**

(1) Министарство одбране Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Министарство одбране) надлежно је за:

- a) стварање и одржавање одбрамбеног капацитета како би се обезбиједила заштита суверенитета, територијалног интегритета, политичке независности и међународног субјективитета Босне и Херцеговине,
- b) предлагање буџета за одбрану Босне и Херцеговине и издавање одобрења за расходе из буџета Босне и Херцеговине за одбрану,
- c) организацију, опремање и снабдијевање Оружаних снага,
- d) регулисање организације и вођења пукова, њихових команди и персонала,
- e) спровођење дефинисаних политика и смјерница и обезбјеђење спровођења закона, осталих прописа и општих аката из области одбране,
- f) извршавање обавеза у вези са изградњом и одржавањем војних и других објеката, као и објеката од посебног значаја за одбрану Босне и Херцеговине,
- g) управљање и коришћење средстава намијењених за потребе Оружаних снага,
- h) набављање, чување и обнављање резервних производа посебне намјене за потребе Оружаних снага,
- i) израђивање критеријума о условима и начину складиштења, чувања и одржавања наоружања и војне опреме и старање о заштити материјалних средстава и објеката у Оружаним снагама,
- j) испитивање, контролу квалитета и верификацију наоружања и војне опреме за потребе Оружаних снага,
- k) планирање, извођење геодетских, фотограметријских и картографско-репродукцијских послова од интереса за одбрану, спровођење надзора над извођењем тих послова и старање о чувању, складиштењу и дистрибуцији геодетских, фотограметријских и

картографских материјала и докумената значајних за одбрану,

- l) организовање везе, противелектронског обезбјеђења и криптозаштите Оружаних снага,
 - m) организовање и вршење инспекцијског надзора над Оружаним снагама,
 - n) организовање и спровођење мјера безбједности и заштите одбрамбеног система, као и тајних података одбране,
 - o) доношење политика и основних правила за Оружане снаге,
 - p) доношење прописа о школовању, васпитању и образовању у Оружаним снагама,
 - r) доношење прописа о војној дисциплини и других прописа предвиђених овим законом,
 - s) представљање Босне и Херцеговине у међународним односима који се тичу питања одбране,
 - t) надзор над свим субјектима Оружаних снага,
 - u) упућивање приједлога Савјету министара Босне и Херцеговине са иницијативом о учешћу у операцијама подршке миру као и друге надлежности прописане Законом о учешћу припадника Оружаних снага Босне и Херцеговине, полицијских службеника, државних службеника и осталих запосленика у операцијама подршке миру и другим активностима у иностранству ("Службени гласник БиХ", број 14/05),
 - v) израду, преглед и ажурирање Одбрамбене политике Босне и Херцеговине, коју одобрава Предсједништво,
 - z) израду и одобравање политика и прописа који се тичу организације, администрације, персонала, обуке, опремања и употребе Оружаних снага,
 - aa) обезбјеђивање да Босна и Херцеговина поштује међународне обавезе које се тичу питања одбране,
 - bb) израду процедура за одобравање војне помоћи цивилним властима у случају природних и других катастрофа и несрећа, по овлашћењима Предсједништва,
 - cc) обезбјеђивање транспарентности функција Министарства одбране,
 - dd) утврђивање политике стамбеног збрињавања припадника Министарства одбране и Оружаних снага,
 - ee) планирање и организовање научноистраживачког рада од значаја за одбрану,
 - ff) давање стручних мишљења о наставним програмима који се тичу искључиво војних аспеката цивилне одбране, а на захтјев надлежних институција,
 - gg) остале надлежности дефинисане законом.
- (2) Министар одбране Босне и Херцеговине доноси прописе ради извршавања дужности наведених у ставу (1) овог члана.

Члан 14.

(Попуњавање Министарства одбране)

Министарство одбране попуњава се државним службеницима, запосленицима и професионалним војним лицима распоређеним у Министарство одбране, у складу са важећим законима и Правилником о унутрашњој организацији Министарства одбране.

ОДЈЕЉАК Е. Министар одбране Босне и Херцеговине

Члан 15.

(Организационе и административне надлежности)

Министар одбране Босне и Херцеговине (у даљем тексту: министар одбране) има следеће организационе и административне надлежности, које су предмет врховне команде и контроле Предсједништва:

- a) предлаже и доноси прописе, издаје директиве и наређења, која се односе на организацију, администрацију, персонал, обучавање, опремање, размјештање и употребу Оружаних снага како би се обезбиједила максимална интероперабилност у Оружаним снагама и интероперабилност са снагама НАТО-а,
- b) обавља улогу међународног представника Босне и Херцеговине за питања одбране на министарском нивоу,
- c) даје препоруке Предсједништву у вези са величином и структуром Оружаних снага,
- d) утврђује организацију и формацију команди и јединица Оружаних снага на приједлог начелника Заједничког штаба Оружаних снага,
- e) даје препоруке Предсједништву у вези са организацијом војних снага за задатке и мисије,
- f) успоставља стратешко планирање за оружане сукобе, операције подршке миру и реаговање у случају природних и других катастрофа и несрећа,
- g) предлаже постављење, унапређење и смјену генерала у складу са одредбама овог закона,
- h) планира и врши надзор над спровођењем свих војнообавјештајних активности за Оружане снаге,
- i) даје препоруке Предсједништву у вези са постављењем војно-дипломатских представника и војних представника,
- j) ангажује професионална војна лица на попуњавању одобрених упражњених мјеста у Оружаним снагама,
- k) унапређује, поставља и разрјешава војна лица испод чина генерала,
- l) регулише набавку робе и услуга за Оружане снаге које су изузете Законом о јавним набавкама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 49/04 и 19/05),
- m) управља и доноси прописе о коришћењу покретне и непокретне имовине.

Члан 16.

(Командне надлежности)

Министар одбране има следеће командне надлежности које су предмет врховне команде и контроле Предсједништва:

- a) издаје наређење начелнику Заједничког штаба Оружаних снага за размјештање или употребу било које јединице Оружаних снага у земљи или ван земље да би се омогућило спровођење одлука Предсједништва,
- b) издаје наређење начелнику Заједничког штаба Оружаних снага за активирање резервних јединица и категорија резервиста, у складу са овим законом,
- c) издаје наређење за размјештање или употребу било којег дијела Оружаних снага ради помоћи цивилним органима цивилне заштите у реаговању на природне и друге катастрофе или несреће, у складу са чланом 44. овог закона,
- d) врши команду и контролу над свим војнообавјештајним пословима које обављају Оружане снаге.

Члан 17.

(Контрола и инспекција)

- (1) Министар одбране има овлашћење да надгледа, прати и обавља инспекцију над Оружаним снагама како би се обезбиједило поштовање овог закона, те његових наређења, упутстава и директива. Министар одбране именоване лица за обављање инспекције, како би се потврдило такво поштовање и обезбиједила транспарентност.
- (2) Министар одбране биће одговоран Парламентарној скупштини и њеној комисији за одбрану и на њен захтјев ће се пред њом појавити и поднијети извјештај о питањима која

су у надлежности Министарства одбране. Министар одбране обезбједиће учествовање и помоћ особља Министарства одбране ако се буде тражила подршка парламентарним процесима.

Члан 18.

(Немогућност именовања)

Лице не може бити именовано на дужност министра одбране или замјеника министра одбране у периоду од три године након престанка професионалне војне службе у Оружаним снагама.

Члан 19.

(Одговорности замјеника министра одбране)

- (1) Министар одбране имаће два замјеника: замјеника министра одбране за политику и планирање и замјеника министра одбране за управљање ресурсима.
- (2) Замјеник министра одбране за политику и планирање одговоран је за:
 - а) политику и планирање,
 - б) међународну сарадњу,
 - с) војнообавјештајне послове и безбједност,
 - д) команду, контролу и комуникације.
- (3) Замјеник министра одбране за управљање ресурсима одговоран је за:
 - а) управљање персоналом,
 - б) финансије и буџет,
 - с) набавку и логистику.
- (4) Министар одбране и његова два замјеника неће бити из реда истог конститутивног народа.

ОДЈЕЉАК F. Заједнички штаб Оружаних снага

Члан 20.

(Надлежности)

- (1) Заједнички штаб Оружаних снага (у даљњем тексту: Заједнички штаб) стручни је штабни орган потчињен министру одбране.
- (2) Заједнички штаб одговоран је за планирање, организовање и спровођење директива и наређења министра одбране, укључујући следеће:
 - а) припремање и надгледање извршења војних наредби, према упутству министра одбране,
 - б) израду војних стратегија за имплементацију Безбједносне политике и Одбрамбене политике Босне и Херцеговине, према упутству министра одбране,
 - с) планирање и имплементацију ангажовања војних снага у складу са законом,
 - д) израду политика као подршке директивама и наређењима које изда министар одбране,
 - е) пружање помоћи у војном персоналу Министарству одбране.
- (3) Заједнички штаб чине начелник Заједничког штаба, замјеник начелника Заједничког штаба за операције, замјеник начелника Заједничког штаба за ресурсе и војни персонал из Оружаних снага.

Члан 21.

(Попуњавање Заједничког штаба)

- (1) Начелник Заједничког штаба предлаже министру одбране попуњавање Заједничког штаба, у складу са организационо-формацијском струкуром и процедурама које успостави Предсједништво.
- (2) Највише два члана највишег војног персонала који су директно подређени начелнику и замјеницима начелника Заједничког штаба биће из истог конститутивног народа.

Остали персонал бира се на основу принципа професионалне стручности и одговарајуће заступљености конститутивних народа и реда осталих, у складу са последњим пописом становништва у Босни и Херцеговини из 1991. године.

Члан 22.

(Надлежности начелника Заједничког штаба)

- (1) Начелник Заједничког штаба има следеће надлежности у оквиру ланца командовања, под врховном командом и контролом Предсједништва:
 - а) врши дужност војног савјетника Предсједништва и министра одбране,
 - б) обезбјеђује оперативну готовост Оружаних снага,
 - с) издаје наређења у складу са надлежностима Заједничког штаба,
 - д) надгледа и обезбјеђује извршавање директива и наредби министра одбране,
 - е) даје препоруке и мишљење министру одбране у вези са унапређењем и постављењем лица у чину пуковника, бригадира и генерала,
 - ф) представља Босну и Херцеговину у питањима одбране у свим међународним организацијама и у свим земљама на нивоу начелника Заједничког штаба-начелника одбране,
 - г) усмјерава, надгледа и одговара за активности персонала Заједничког штаба.
- (2) Начелник Заједничког штаба, служећи у том својству, имаће чин генерал-пуковника и биће официр са највишим чином у Оружаним снагама.

Члан 23.

(Одговорности замјеника начелника Заједничког штаба)

- (1) У оквиру Заједничког штаба, замјеник начелника Заједничког штаба за операције одговоран је за:
 - а) војнообавјештајне послове, контраобавјештајне послове и безбједносне операције,
 - б) развијање капацитета за спровођење оперативних команди и планова, развој снага и модернизацију,
 - с) одржавање односа између Оружаних снага и цивилних власти.
- (2) У оквиру Заједничког штаба, замјеник начелника Заједничког штаба за ресурсе одговоран је за:
 - а) људске ресурсе,
 - б) снабдијевање, одржавање, транспорт и услуге за Штаб,
 - с) технолошке и информативне системе и комуникације.

Члан 24.

(Постављења)

- (1) Начелника и замјенике начелника Заједничког штаба предлаже министар одбране, а поставља Предсједништво, уз консултације са Сталним комитетом за војна питања. Парламентарна скупштина потврђује именовања у року од 45 дана од дана када јој Предсједништво достави своју одлуку о именовању.
- (2) Предсједништво може смијенити са дужности начелника Штаба и замјенике начелника Штаба, на приједлог министра одбране.
- (3) Начелник Заједничког штаба и његова два замјеника не могу бити из реда истог конститутивног народа нити ће начелник Заједничког штаба бити из реда истог конститутивног народа као командант Оперативне команде Оружаних снага и командант Команде за подршку Оружаних снага.

ОДЈЕЉАК G. Оперативна команда Оружаних снага**Члан 25.****(Командант Оперативне команде Оружаних снага)**

- (1) Командант Оперативне команде Оружаних снага је:
 - a) оперативни командант за све тактичке јединице у Оружаним снагама,
 - b) оперативни командант за све мисије које захтијевају размјештање и употребу било којег оперативног дијела Оружаних снага,
 - c) командант за обуку и мултинационалне вјежбе које захтијевају размјештање или употребу било којег дијела Оружаних снага.
- (2) Командант Оперативне команде Оружаних снага подређен је начелнику Заједничког штаба.
- (3) Командант Оперативне команде Оружаних снага има два замјеника, који су му подређени у оквиру Оперативне команде Оружаних снага.

Члан 26.**(Надлежности)**

- (1) Командант Оперативне команде Оружаних снага има следеће надлежности у оквиру ланца командовања, под врховном командом и контролом Председништва:
 - a) издаје наређења подређеним командама и снагама, неопходна за извршавање мисија додијељених Команди,
 - b) спроводи политике Заједничког штаба,
 - c) припрема оперативне планове на основу наређења начелника Заједничког штаба,
 - d) утврђује рјешења тактичке команде и контроле за команду и снаге у оквиру Оперативне команде Оружаних снага,
 - e) организује команду и снаге унутар Команде у оквиру својих овлашћења за извршавање мисија додијељених Команди,
 - f) ангажује снаге унутар Команде у оквиру својих овлашћења за извршавање мисија додијељених Команди,
 - g) поставља команданте привремених састава за извршавање мисија,
 - h) координира и одобрава оне аспекте управе и подршке укључујући контролу ресурса и опреме, интерну организацију и обуку и дисциплину неопходну за извршавање мисија додијељених Команди,
 - i) извјештава начелника Заједничког штаба о оперативним потребама,
 - j) предлаже иницијативе за побољшање интероперабилности Оружаних снага са оружаним снагама држава чланица НАТО-а.
- (2) Командант Оперативне команде Оружаних снага, вршећи ту дужност, имаће чин генерал-мајора.

Члан 27.**(Постављења)**

- (1) Министар одбране предлаже команданта Оперативне команде Оружаних снага и његова два замјеника, а поставља га Председништво, уз консултације са Сталним комитетом за војна питања. Парламентарна скупштина потврђује именовања у року од 45 дана од дана када јој Председништво достави своју одлуку о именовању.
- (2) Командант Оперативне команде Оружаних снага и његова два замјеника не могу бити из реда истог конститутивног народа, нити ће командант бити из реда истог конститутивног народа као и начелник Заједничког штаба или командант Команде за подршку Оружаних снага.

- (3) Председништво, на препоруку министра одбране, може смијенити са дужности команданта Оперативне команде Оружаних снага и његова два замјеника.

ОДЈЕЉАК H. Команда за подршку Оружаних снага**Члан 28.****(Командант Команде за подршку Оружаних снага)**

- (1) Командант Команде за подршку Оружаних снага је командант за:
 - a) персонал,
 - b) логистику,
 - c) обуку и доктрину.
- (2) Командант Команде за подршку Оружаних снага подређен је начелнику Заједничког штаба.
- (3) Командант Команде за подршку Оружаних снага има два замјеника, који су му подређени у оквиру Команде за подршку Оружаних снага.

Члан 29.**(Надлежности команданта Команде за подршку Оружаних снага)**

- (1) Командант Команде за подршку Оружаних снага има следеће надлежности у оквиру ланца командовања, под врховном командом, упутствима и контролом Председништва:
 - a) издаје наређења и упутства подређеним управама и снагама, неопходна за извршавање мисија додијељених Команди, укључујући наређења и упутства над свим аспектима индивидуалне војне обуке и логистике,
 - b) спроводи политике, прописе и наредбе Министарства одбране и Заједничког штаба у вези са персоналом, логистиком и обуком,
 - c) припрема планове за подршку операцијама на основу наређења начелника Заједничког штаба,
 - d) пружа подршку Оперативној команди Оружаних снага на основу наређења начелника Заједничког штаба,
 - e) организује управе и снаге у оквиру Команде на начин који он сматра неопходним за извршавање мисија додијељених Команди,
 - f) пружа подршку у размјештању или прераспоређивању Оружаних снага,
 - g) координира и одобрава оне аспекте управе и подршке укључујући контролу ресурса и опреме, интерну организацију и обуку и дисциплину неопходну за извршавање мисија додијељених Команди,
 - h) предлаже начелнику Заједничког штаба логистичке потребе, те стандарде за обуку персонала, опремање и снабдијевање Оружаних снага,
 - i) утврђује потребе за обуком Оружаних снага, израђује Нацрт доктрине обуке, те организује извођење индивидуалне обуке,
 - j) одржава непокретну имовину Оружаних снага,
 - k) израђује и спроводи планове за управљање локацијама за складиштење муниције и локацијама за складиштење оружја, у складу са међународним обавезама, одговарајућим законима и прописима које изда Министарство одбране и Заједнички штаб,
 - l) даје препоруке за набавку робе и услуга за Оружане снаге у складу са важећим законским прописима,
 - m) предлаже иницијативе за побољшање интероперабилности Оружаних снага са оружаним снагама држава чланица НАТО-а,
 - n) одговора за управљање евиденцијама о персоналу, у складу са прописом који доноси министар одбране.

- (2) Командант Команде за подршку Оружаних снага, вршећи ту дужност, имаће чин генерал-мајора.

Члан 30.

(Постављења и смјене)

- (1) Министар одбране предлаже команданта Команде за подршку Оружаних снага и његова два замјеника, а поставља га Предсједништво, уз консултације са Сталним комитетом за војна питања. Парламентарна скупштина потврђује именовања у року од 45 дана од дана када јој Предсједништво достави своју одлуку о именовању.
- (2) Командант Команде за подршку Оружаних снага и његова два замјеника не могу бити из реда истог конститутивног народа, нити ће командант бити из реда истог конститутивног народа као и начелник Заједничког штаба или командант Оперативне команде Оружаних снага.
- (3) Предсједништво, на препоруку министра одбране, може смијенити с дужности команданта Команде за подршку Оружаних снага и његова два замјеника.

Члан 31.

(Трајање дужности)

Начелник Заједничког штаба и његови замјеници, команданти Оперативне команде Оружаних снага и Команде за подршку Оружаних снага и њихови замјеници постављају се на те дужности на период до четири године.

ОДЈЕЉАК I. Стални комитет за војна питања

Члан 32.

(Дужности)

Стални комитет за војна питања врши следеће дужности, уколико Предсједништво не одлучи другачије:

- разматра и даје савјете о Безбједносној политици и Одбрамбеној политици Босне и Херцеговине, које се припремају према упутству министра одбране,
- даје савјете Предсједништву о постављењу начелника и замјеника начелника Заједничког штаба, команданата и замјеника Оперативне команде Оружаних снага и Команде за подршку Оружаних снага,
- како сви чланови Сталног комитета за војна питања са правом гласа могу поднијети жалбу уколико Предсједништво не одобри постављење или смјену официра са чином генерала, такве жалбе разматра цијели Стални комитет за војна питања и могу се преиначити у складу са Пословником Сталног комитета за војна питања.

ГЛАВА III - САСТАВ ОРУЖАНИХ СНАГА

ОДЈЕЉАК А. Опште одредбе

Члан 33.

(Састав Оружаних снага)

Оружане снаге састоје се од професионалних војних лица, припадника резервног састава који су ангажовани у војну службу и цивилних лица и кадета.

Члан 34.

(Дан Оружаних снага)

- (1) Дан Оружаних снага је 1. децембар, као дан доношења Одлуке о формирању Оружаних снага Босне и Херцеговине 2003. године.
- (2) Министар одбране прописом утврђује дан пукова у Оружаним снагама.

ОДЈЕЉАК В. Резервни састав

Члан 35.

(Задатак)

Оружане снаге у свом саставу имају припаднике резервног састава чији је задатак пружање подршке активним

миронодским снагама, одржавање оперативне готовости, допуна оперативним потенцијалима и побољшање одрживости активних снага.

Члан 36.

(Попуњавање)

- (1) Припадници резервног састава су: војници, подофицири и официри којима је престала професионална војна служба по уговору. Служба у резервном саставу дефинише се Законом о служби у ОСБиХ.
- (2) Министар одбране може регрутовати додатне припаднике резервног састава, који могу бити без пријашњег војног искуства, како би попунио формацијска мјеста за која су потребни стручност и искуство. Обавеза служења у резервном саставу таквих стручњака дефинише се уговором.

Члан 37.

(Величина и структура)

Предсједништво, у складу са чланом 12. овог закона, одређује величину и структуру резервног састава за Оружане снаге, која ће бити 50% од одобреног бројног стања професионалног војног састава. Министар одбране одговоран је за организовање, опремање и обуку снага резервног састава.

Члан 38.

(Обука)

Припадници резервног састава који немају пријашње војно искуство морају проћи војну обуку у складу са додијељеном војноевиденцијском специјалношћу, односно позицијом. Сви припадници резервног састава морају проћи редовну обуку, да би испунили законске обавезе.

Члан 39.

(Права и одговорности)

Права и одговорности припадника резервног састава регулишу се у складу са одредбама Закона о служби у ОСБиХ и другим прописима.

ГЛАВА IV - ПРОГЛАШЕЊЕ РАТНОГ ИЛИ ВАНРЕДНОГ СТАЊА

Члан 40.

(Захтјев за проглашење ратног стања)

- (1) Предсједништво захтијева проглашење ратног стања од Парламентарне скупштине у случају директног напада на Босну и Херцеговину. Војни напад на било који дио државе, било каквим војним средствима и у било којем облику, сматра се нападом на цијелу државу.
- (2) У случају директног напада на Босну и Херцеговину, Парламентарна скупштина сазива ванредну сједницу што је прије могуће да би се размотрио захтјев за проглашење ратног стања.

Члан 41.

(Захтјев за проглашење ванредног стања)

Предсједништво захтијева проглашење ванредног стања од Парламентарне скупштине када постоји пријетња постојању Босне и Херцеговине, пријетња нормалном функционисању уставних институција или непосредна ратна опасност.

Члан 42.

(Проглашење ратног или ванредног стања)

- (1) Проглашење ратног или ванредног стања разматра Парламентарна скупштина, на захтјев Предсједништва, ако она засједа у вријеме захтјева.
- (2) Уколико Парламентарна скупштина не засједа у вријеме захтјева за проглашење ратног или ванредног стања, Предсједништво може наредити ангажовање јединица Оружаних снага или њихову употребу.

Члан 43.

(Рокови за разматрање)

- (1) Ако постоје оправдани разлози за проглашење ванредног стања, или у случајевима када је Предсједништво, због хитности, наредило ангажовање јединица Оружаних снага за уклањање узрока за објаву ванредног стања, Парламентарна скупштина сазива специјалну сједницу у року од 48 сати, да би размотрила захтјев за проглашење ванредног стања или наредбу о употреби Оружаних снага.
- (2) Ако Парламентарна скупштина не прогласи ванредно стање у року од 72 сата од захтјева Предсједништва или наредбе за ангажовање и употребу Оружаних снага, захтјев ће се сматрати одбијеним, а наредба стављена ван снаге.

ГЛАВА V - ПРИРОДНЕ И ДРУГЕ КАТАСТРОФЕ И НЕСРЕЋЕ

Члан 44.

(Ангажовање)

- (1) Министар одбране, по овлашћењу Предсједништва, може ангажовати Оружане снаге у случају природних и других катастрофа и несрећа, на захтјев одговарајућих цивилних органа Босне и Херцеговине или ентитета, о чему извјештава Парламентарну скупштину.
- (2) Јединице Оружаних снага могу се размјестити као помоћ цивилним властима у случају природних и других катастрофа и несрећа, у складу са упутствима која доноси министар одбране.

Члан 45.

(Садржај мисије)

Наредба којом се размјештају јединице Оружаних снага за помоћ цивилним властима садржи:

- a) конкретну природу мисије,
- b) јединице и број ангажованог људства,
- c) коме су јединице одговорне,
- d) трајање мисије,
- e) задатак.

ГЛАВА VI - СУКОБ ИНТЕРЕСА И ПРОФЕСИОНАЛИЗАМ

Члан 46.

(Лице на служби)

Лице на служби у Оружаним снагама штити и одржава државну имовину и користи је само у овлашћене сврхе. Дужност лица на служби је и да изнесе на видјело преваре и корупцију лица у ланцу командовања.

Члан 47.

(Сукоб интереса)

Професионална војна лица на служби у Оружаним снагама неће:

- a) имати финансијски интерес који је у сукобу са савјесним обављањем њихових дужности,
- b) имати запослење ван Оружаних снага или обављати било које друге активности које су у сукобу са званичним дужностима и одговорностима.

Члан 48.

(Политичко и јавно дјеловање)

- (1) Припадници Оружаних снага, укључујући генерале, неутрални су у политичким питањима и неће се ангажовати у било којој врсти активности политичких странака ни бити изабрани или именовани на јавну дужност.
- (2) Овај члан не спречава припаднике Оружаних снага да се региструју за гласање и гласају, или да се кандидују за изборе у складу са одредбама Изборног закона Босне и Хер-

цеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04 и 20/04).

- (3) Припадник резервног састава који је изабран или именован на јавну дужност није обавезан да да оставку на дужност ако је ангажован на редовној обуци, али не може за вријеме боравка у Оружаним снагама дјеловати и наступати са позиције страначке припадности.

Члан 49.

(Подржавање Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини)

Од војних лица очекује се да подржавају спровођење Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини. Активности против Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини и опструкција сматрају се основом за смјену са дужности.

Члан 50.

(Забрана службе)

- (1) Официрима са било којим чином није дозвољено да служе у Оружаним снагама или да буду запослени у Министарству одбране након службе у оружаним снагама друге државе.
- (2) Припадници Оружаних снага не могу припадати оружаним снагама других држава ни свим осталим војним и паравојним снагама и не могу их регрутовати друге државе.
- (3) Одредбе става (1) овог члана не односе се на официре са било којим чином, који су у професионалну војну службу ентитетских војски ступили до дана ступања на снагу овог закона.

Члан 51.

(Забрана ангажовања држављана Босне и Херцеговине)

Држављанима Босне и Херцеговине чије је пребивалиште на подручју Босне и Херцеговине, укључујући и оне са двојним држављанством, забрањено је да служе војни рок и обучавају се у својству регрута у оружаним снагама других држава.

Члан 52.

(Кодекс понашања)

Министар одбране може прописати кодекс понашања за припаднике Оружаних снага.

ГЛАВА VII - ГЕНЕРАЛНИ ИНСПЕКТОРАТ

Члан 53.

(Генерални инспекторат)

- (1) Генерални инспекторат је организациона јединица Министарства одбране.
- (2) Генералним инспекторатом руководи генерални инспектор, који је професионално војно лице у чину генерала и поставља се на дужност у складу са овим законом.
- (3) Генерални инспектор може, по одобрењу министра одбране и према потреби, ангажовати додатне инспекторе ради обављања послова генералног инспектората.

Члан 54.

(Надлежности)

- (1) Генерални инспекторат обезбјеђује да војна лица у Министарству одбране и Оружаним снагама буду упозната и понашају се у складу са Главом VI овог закона, као и било којим другим кодексом понашања или прописима које усвоји министар одбране, а који се односе на етичко понашање и професионализам.
- (2) Генерални инспекторат, у том смислу, има следеће надлежности:
 - a) обука и образовање професионалних војних лица у Министарству одбране и Оружаним снагама у професионалном и етичком смислу,
 - b) иницирање, спровођење, контрола и надгледање испитивања и истрага тврдњи о лошем владању

професионалних војних лица у Министарству одбране и Оружаним снагама,

- c) давање савјета министру одбране у вези са уклањањем околности које штете моралу, дјелотворности и репутацији Оружаних снага,
- d) давање препорука за прописе и координација успостављања професионалних стандарда и правила моралног руковођења, да би се побољшала професионалност, етичко понашање и личне способности војних лица у Министарству одбране и Оружаним снагама.

Члан 55.

(Жалбе и помоћ)

- (1) Било које професионално војно лице Оружаних снага, или други држављани Босне и Херцеговине могу уложити жалбу или захтјев за помоћ Генералном инспекторату, а у вези са питањима која су у његовој надлежности.
- (2) Генерални инспектор предлаже министру одбране доношење упутстава којима се успостављају одговарајуће процедуре за примјену овог члана. Таква упутства сачињена су на начин који промовише повјерење јавности у етичко понашање и професионалност професионалних војних лица у Министарству одбране и Оружаним снагама.

ГЛАВА VIII - ЗАКЛЕТВА

Члан 56.

(Полагање заклетве)

Лице које први пут приступа Оружаним снагама положиће следећу заклетву:

"Свечано се заклињем да ћу бранити суверенитет, територијални интегритет, уставни поредак и политичку независност Босне и Херцеговине и одговорно и савјесно извршавати све дужности потребне за њену одбрану."

ГЛАВА IX - ЗАСТАВЕ, ХИМНА И ВОЈНА ОБИЉЕЖЈА

Члан 57.

(Застава, химна и обиљежја Оружаних снага)

- (1) Оружане снаге имаће своју заставу, химну и обиљежја. Застава и химна биће застава и државна химна Босне и Херцеговине, а обиљежје ће бити застава Босне и Херцеговине.
- (2) Обиљежја ће носити сви припадници Оружаних снага. Употреба заставе и државне химне биће обавезна за Оружане снаге.

Члан 58.

(Заставе и обиљежја пукова, бригада, јединица и институција Оружаних снага)

- (1) Пукови ће имати своје заставе и обиљежја.
- (2) Бригаде, јединице и институције Оружаних снага могу имати своје заставе и обиљежја.
- (3) Официри у чину генерала не могу носити обиљежја пукова.
- (4) Министар одбране доноси прописе о изгледу заставе и обиљежја из ст. (1) и (2) овог члана.
- (5) Предсједништво је одговорно за одобравање изгледа заставе и обиљежја из ст. (1) и (2) овог члана на приједлог министра одбране.

Члан 59.

(Забрана)

Никоме није дозвољено репродуковати или користити обиљежја Оружаних снага без писаног овлашћења министра одбране.

ГЛАВА X - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

ОДЈЕЉАК А. Стручни тим за спровођење транзиције

Члан 60.

(Успостављање и послови Стручног тима)

- (1) Министар одбране, у складу са овим законом, успоставља Стручни тим за спровођење транзиције (у даљњем тексту: Стручни тим) у року од 15 дана од дана ступања на снагу овог закона.
- (2) Стручни тим је одговоран министру одбране и по његовим наређењима и инструкцијама обављаће следеће послове:
 - a) планирати, организовати, пружати помоћ и надгледати процес преузимања функција из члана 67. овог закона у области одбране на државни ниво,
 - b) достављати, у писаној форми, приједлоге и препоруке министру одбране о свим питањима у вези са процесом транзиције,
 - c) остале дужности које одреди министар одбране.
- (3) Министар одбране прописује дужности, задатке, састав и трајање мандата Стручног тима.
- (4) Стручни тим доноси Пословник о раду.

Члан 61.

(Извјештавање о процесу транзиције)

- (1) Стручни тим ће о процесу транзиције мјесечно и по потреби извјештавати министра одбране.
- (2) Министар одбране ће на основу извјештаја из става (1) овог члана извјештавати Предсједништво, Савјет министара Босне и Херцеговине и надлежну комисију Парламентарне скупштине.
- (3) Сав персонал из Министарства одбране, Заједничког штаба, команди и припадници Оружаних снага пружаће пуну подршку Стручном тиму, у складу са директивама и упутствима које изда министар одбране.

ОДЈЕЉАК В. Статус државних службеника и запосленика

Члан 62.

(Регулисање статуса државних службеника и запосленика)

- (1) Изузетно од одредаба члана 19. став (4) и члана 32а. Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 14/04, 17/04, 26/04, 37/04 и 48/05), 1. јануара 2006. године сви државни службеници из ранијих ентитетских министарстава одбране којима је у поступку надлежних ентитетских агенција утврђен статус државних службеника постају државни службеници у Министарству одбране и на њих се примјењује Закон о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине, уз следеће изузетке у примјени:
 - a) члан 15. став (1) тачке a) и d) не примјењују се,
 - b) Глава IV се не примјењује, осим чл. 22, 30, и 31,
 - c) Глава V се не примјењује, осим чл. 38, 39, и 41,
 - d) члан 51. ст. (1) и (2) не примјењују се.
- (2) Изузеци наведени у ставу (1) овог члана примјењују се до доношења коначне одлуке о статусу државних службеника у Министарству одбране од стране министра одбране, након процеса избора предвиђеног чланом 64. овог закона.
- (3) Дана 1. јануара 2006. године намјештеници/радници из ранијих ентитетских министарстава одбране постају запосленици у Министарству одбране и на њих ће се примјењивати Закон о раду у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 26/04 и 07/05).
- (4) Даном прописаним у ст. (1) и (3) овог члана, правилници о унутрашњој организацији и систематизацији ентитетских министарстава одбране постају саставни дио Правилника о унутрашњој организацији Министарства одбране. Државни службеници и запосленици из ст. (1) и (3) овог члана

настављају обављати претходне послове и задатке у мјери у којој то није у супротности са овим законом, док министар одбране не донесе коначну одлуку о њиховом статусу у Министарству одбране, након процеса избора из члана 64. овог закона.

- (5) Државни службеници и запосленици из ст. (1) и (3) овог члана задржавају своју позицију, плату и накнаде све док министар одбране не донесе коначну одлуку о њиховом статусу у Министарству одбране након процеса избора предвиђеног у члану 64. овог закона.
- (6) Државни службеници и запосленици у Министарству одбране који су у случају разрешења са дужности насталог због прекобројности, према одлуци министра одбране из члана 65. овог закона, донесеној након завршетка процеса избора из члана 64. овог закона, имају право на отпремнину у износу од шест мјесечних плата, или на отпремнину у износу од 12 мјесечних плата, у случају државних службеника са најмање 15 година радног искуства.

Члан 63.

(Забрана запошљавања)

Од дана ступања на снагу овог закона па до дана преузимања државних службеника и намјештеника/радника, који је прописан у члану 62. ст. (1) и (3) овог закона, ентитетска министарства одбране и Министарство одбране неће моћи примати нове државне службенике, намјештенике/раднике и запосленике.

Члан 64.

(Процес избора)

- (1) Министар одбране, на приједлог Стручног тима, именује једну или више комисија за избор. У току именовања министар је дужан да води рачуна о националној структури, полу, степену стручне спреме и стручним способностима лица која ће бити именована у чланство комисије за избор. У састав сваке комисије улазе по три члана. Министар одбране доноси Одлуку о раду комисије за избор, којом ће регулисати састав комисија за избор, начин рада, изборне критеријуме и поступак, а која ће донијети Пословник о раду.
- (2) Прије оснивања Комисије за избор, сходно ставу (1) овог члана, министар одбране врши провјеру чланова комисије да би утврдио да они испуњавају услове прописане у ставу (3) овог члана.
- (3) Комисија за избор има одговорност да утврди да ли државни службеници и запосленици у Министарству одбране испуњавају услове за наставак радног односа у Министарству одбране који су утврђени релевантним прописима, као и друге критеријуме које је утврдио министар одбране, а одобрио Савјет министара Босне и Херцеговине.
- (4) Министар одбране може именовати међународне експерте као придружене чланове комисије за избор. Међународни експерти имаће искључиво савјетодавну улогу у раду комисије и неће имати право гласа приликом доношења одлука.
- (5) Комисија за избор доставља приједлоге за све државне службенике и запосленике у Министарству одбране, преузете из ранијих ентитетских министарстава одбране, заједно са извјештајем, министру одбране на разматрање, прије него што он донесе одлуку из чл. 65. и 66. овог закона.

Члан 65.

(Одлучивање о статусу државних службеника и запосленика)

Послије завршетка процеса избора из члана 64. овог закона, министар одбране доноси одлуке о статусу свих државних службеника и запосленика у Министарству одбране, у складу са извјештајем из члана 64. став (5) овог закона.

Члан 66.

(Доношење Правилника о унутрашњој организацији)

- (1) Министар одбране припремиће и поднијети Савјету министара Босне и Херцеговине на давање сагласности нови Правилник о унутрашњој организацији у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.
- (2) Након усвајања Правилника из става (1) овог члана, министар одбране врши постављење на предвиђена радна мјеста изабраних државних службеника и запосленика.

ОДЈЕЉАК С. Пренос функција

Члан 67.

(План преузимања функција)

- (1) Министар одбране, до 1. јануара 2006. године, на основу приједлога Стручног тима, доноси План преузимања функција.
- (2) Након преузимања функција, министар одбране ће, уз помоћ Стручног тима, обезбиједити пуну имплементацију Плана из става (1) овог члана.

Члан 68.

(Ланац командовања у периоду транзиције)

- (1) Од 1. јануара 2006. године, командант Заједничке команде Војске Федерације БиХ и начелник Генералштаба Војске Републике Српске директно су одговорни начелнику Заједничког штаба до укидања Заједничке команде Војске Федерације БиХ и Генералштаба Војске Републике Српске.
- (2) Командант Заједничке команде Војске Федерације БиХ и начелник Генералштаба Војске Републике Српске немају оперативна командна овлашћења.

Члан 69.

(Привремено управљање пријашњим ентитетским министарствима одбране)

Министар одбране, најкасније до 1. јануара 2006. године, одређује по једно лице за свако пријашње ентитетско министарство одбране да обавља оне послове и задатке неопходне за ефикасно управљање пријашњим ентитетским министарствима до завршетка процеса транзиције.

ОДЈЕЉАК D. Пренос покретне имовине, активе и архиве

Члан 70.

(Пренос покретне имовине, архиве, списка и других докумената)

- (1) Министарство одбране и ентитетска министарства одбране, даном ступања на снагу овог закона, на основу свих података о покретној имовини, почеће сачињавање свеобухватног пописа покретне имовине у свом посједу која служи за потребе одбране, укључујући, уз остало, архиву, списе и друге документе (у даљњем тексту: покретна имовина). Свеобухватни попис биће достављен Министарству одбране у року од 30 дана.
- (2) У року од 30 дана од дана пријема свеобухватног пописа покретне имовине, Стручни тим ће Министарству одбране предложити план за даље поступање свом покретном имовином која и даље служи за потребе одбране, који ће садржавати приједлог начина, метода и временске динамике за коначно распоређивање на свим правима и обавезама у односу на покретну имовину.
- (3) Министарство одбране ће 1. јануара 2006. године преузети право посједа над свом покретном имовином из става (2) овог члана, укључујући архиве, списе и друге документе, који и даље служе за потребе одбране.

Члан 71.

(Пренос непокретне имовине)

- (1) Министарство одбране и ентитетска министарства одбране, даном ступања на снагу овог закона, на основу свих података о непокретној имовини, почеће сачињавање пописа непокретне имовине која служи за потребе одбране,

а на којој право управљања и располагања, право коришћења или право власништва има Федерација БиХ, Влада Републике Српске, Влада Федерације БиХ, министарства одбране, Војска Републике Српске, Војска Федерације БиХ или неки други орган Босне и Херцеговине или било које њене административне јединице (у даљњем тексту: непокретна имовина). Надлежне институције дужне су да у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона доставе свеобухватне пописе непокретне имовине Министарству одбране, али у сваком случају најкасније до 31. децембра 2005. године.

- (2) Стручни тим у року од 30 дана од пријема свеобухватног пописа непокретне имовине предлаже министру одбране план за коначно поступање са свом непокретном имовином која ће и даље служити за потребе одбране, а у складу са важећим прописима.
- (3) Министарство одбране ће 1. јануара 2006. године преузети на коришћење и ући у посјед непокретне имовине из става (2) овог члана.

Члан 72.

(Пренос других права и обавеза)

- (1) Министарство одбране и ентитетска министарства одбране, у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона, сачињава свеобухватан попис осталих права и обавеза пријашњих ентитетских министарстава одбране и предложити план о преносу осталих права и обавеза Министарству одбране, са 1. јануаром 2006. године.
- (2) Осим уколико није другачије предвиђено у плану за пренос осталих права и обавеза из става (1) овог члана, одобреног у складу са чланом 73. овог закона, ентитетске владе и даље су одговорне за дугове, задужења и остале обавезе ентитетских министарстава одбране настале до 1. јануара 2006. године.
- (3) Ентитетске владе не могу тражити одштету, допринос или обештећење од Босне и Херцеговине у погледу преноса осталих права и обавеза, осим у случају ако их за то овласти Савјет министара Босне и Херцеговине или Парламентарна скупштина.

Члан 73.

(Споразум о преносу имовинских права)

- (1) Министарство одбране доставља план о коначном располагању имовином из члана 70. став (3), члана 71. став (3) и члана 72. на одобрење Савјету министара Босне и Херцеговине.
- (2) Након што Савјет министара Босне и Херцеговине одобри план, а у року од 60 дана, али у сваком случају најкасније до 31. децембра 2005. године, Министарство одбране подноси Савјету министара Босне и Херцеговине, владама Републике Српске и Федерације БиХ на потпис споразуме, одлуке, рјешења или остале релевантне акте потребне за окончање располагања свим правима и обавезама над покретном и непокретном имовином.

Члан 74.

(Забрана располагања имовином)

Од дана ступања на снагу овог закона до дана ступања на снагу споразума, одлуке, рјешења или другог релевантног акта из члана 73. овог закона којим се окончава располагање имовинским правима између пријашњих ентитетских министарстава одбране и Министарства одбране, забрањује се било какво располагање имовином из члана 70. став (3), члана 71. став (3) и члана 72. овог закона.

ОДЈЕЉАК Е. Буџет и финансијска питања

Члан 75.

(Буџет за одбрану за 2006. годину)

- (1) Почевши од фискалне 2006. године, све активности на припреми буџета, доношењу, извршењу, рачуноводству,

извјештавању и надзору буџета за Министарство одбране и Оружане снаге обављају се у складу са Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 61/04)

- (2) У складу са одредбама члана 11. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине, привремено финансирање за фискалну 2006. годину обрачунаваће се на основу "укупног Буџета за одбрану за Босну и Херцеговину" за 2005. годину, као што је то утврђено у члану 46. Закона о одбрани Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 43/03).

Члан 76.

(Ентитетски буџети за одбрану за 2005. годину)

- (1) Обавезе ентитета настале и уврштене у буџет до 31. јануара 2006. године, као предвиђени трошкови ентитетских буџета за одбрану за 2005. годину, остају обавеза одговарајућег ентитета и неће их на себе преузети Босна и Херцеговина, осим ако се изричито не постигне договор између Савјета министара Босне и Херцеговине и владе релевантног ентитета.
- (2) Обавезе ентитета настале у 2005. години, а које нису уврштене у Буџет за 2005. годину измириће ентитетске владе - ентитетска министарства финансија. Ове обавезе, на основу документације коју су обрадила лица из члана 69. овог закона, биће достављене на књижење и реализацију ентитетским министарствима финансија.
- (3) Министар одбране пружиће помоћ ентитетским органима власти, који ће преузети одговорност за затварање ентитетских буџета за одбрану за фискалну 2005. годину после 1. јануара 2006. године.

Члан 77.

(Забрана преузимања обавеза)

- (1) Од дана усвајања овог закона до 1. јануара 2006. године, ентитетским министарствима одбране забрањује се закључивање уговора и преузимање обавеза које се не могу у потпуности подмирити из средстава Буџета за одбрану за 2005. годину.
- (2) Изузетно од одредбе става (1) овог члана, министар одбране може, у изузетним случајевима и када је потребно обезбједити континуирано функционисање и рад Оружаних снага, дозволити закључивање таквих уговора.

Члан 78.

(Остале финансијске обавезе)

До 1. априла 2006. године, Стручни тим за спровођење транзиције припремиће анализу свих финансијских питања која нису обухваћена одредбама закона и предати министру одбране извјештај и приједлоге за рјешавање тих питања.

ОДЈЕЉАК F. Војна обавеза

Члан 79.

(Укидање војне обавезе)

Војна обавеза регулисана ентитетским законима укида се на цијелој територији Босне и Херцеговине 1. јануара 2006. године.

Члан 80.

(Евиденције у вези са војном обавезом)

- (1) Евиденције о лицима која су регулисала војну обавезу у било којем ентитету преносе се на одговарајуће органе управе у ентитетима, кантонима или општинама.
- (2) Евиденције о професионалним војним лицима којима је престала служба у Војсци Републике Српске, односно Војсци Федерације БиХ после 1. јануара 2002. године преносе се у Министарство одбране.

ОДЈЕЉАК Г. Структура и локације Оружаних снага

Члан 81.

(Структура и локације Оружаних снага)

- (1) Величину, структуру и локације нових Оружаних снага предложиће министар одбране, а усвојити Предсједништво, најкасније 1. јула 2006. године.
- (2) Команде бригада, те њима додијељени батаљони биће формирани и размјештени најкасније 1. јула 2007. године.
- (3) Пјешадијски пукови и њихове команде биће формирани и размјештени најкасније 1. јула 2007. године.
- (4) Сви остали пукови и службе биће формирани и размјештени најкасније 31. децембра 2007. године

ОДЈЕЉАК Н. Правни прописи

Члан 82.

(Стављање законских прописа ван снаге)

- (1) Ентитетски парламенти донијеће законе којима ће се 1. јануара 2006. године ставити ван снаге Закон о одбрани Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", бр. 21/96, 46/01 и 33/04), Закон о Војсци Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", бр. 31/96, 46/01 и 33/04), Закон о одбрани Федерације БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", број 34/04) и Закон о служби у Војсци Федерације БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", број 34/04).
- (2) Други државни и ентитетски закони и подзаконски акти који задиру у питања из области одбране ускладиће се с одредбама овог закона. У случају да је било који ентитетски закон или подзаконски акт у супротности са одредбама овог закона, одредбе овог закона имају предност, а недоследне одредбе ентитетског закона или подзаконског акта неће бити правоснажне ни важеће.
- (3) Ентитетски закони и подзаконски акти биће усклађени са одредбама овог закона у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 83.

(Усклађивање међународних споразума)

Савјет министара Босне и Херцеговине и владе два ентитета наставиће активности да се Споразум о субрегионалној контроли наоружања, као и сви други међународни споразуми ускладе са принципима овлашћења државног нивоа за команду и контролу над Оружаним снагама.

Члан 84.

(Активности за пријем у НАТО)

Парламентарна скупштина, Савјет министара Босне и Херцеговине, Предсједништво, те сви субјекти одбране, у оквиру властите уставне и законске надлежности, спровешће потребне активности за пријем Босне и Херцеговине у чланство НАТО-а.

Члан 85.

(Ступање на снагу и примјена)

- (1) Почетком примјене овог закона ставља се ван снаге Закон о одбрани Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 43/03).
- (2) Овај закон ступа на снагу осмог дана након објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а примјењиваће се од 1. јануара

2006. године, осим уколико није другачије прописано овим законом.

ПСБиХ број 226/05
5. октобра 2005. године
Сарајево

Председавајући Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ др Никола Шпирић , с. р.	Председавајући Дома народа Парламентарне скупштине БиХ Мустафа Памук , с. р.
---	--

623

На основу члана III.5.a) и IV.4.a) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на сједници Представничког дома, одржаној 28. септембра 2005. године, те на сједници Дома народа, одржаној 5. октобра 2005. године, усвојила је

ЗАКОН

О СЛУЖБИ У ОРУЖАНИМ СНАГАМА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ПОГЛАВЉЈЕ I. ОПЋЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет Закона)

Овим Законом уређују се: служба у Оружаним снагама Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Оружане снаге), састав Оружаних снага, пријем у службу, права и обавезе лица на служби у Оружаним снагама, статус лица током службе, систем класифицирања људства, оцјене, унапређења, управљање евиденцијом персонала и каријером војних лица, činovi и ознаке у Оружаним снагама, стандарди понашања и друга статусна питања лица на служби у Оружаним снагама.

Члан 2.

(Оружане снаге)

Оружане снаге подразумијевају све војне снаге у Босни и Херцеговини на начин утврђен Законом о одбрани Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 88/05), (у даљњем тексту: Закон о одбрани).

Члан 3.

(Лица на служби у Оружаним снагама)

- (1) На служби у Оружаним снагама могу бити војна лица, цивилна лица и кадети. Војна лица су професионална војна лица и лица у резервном саставу док су на служби.
- (2) Професионална војна лица су:
 - a) војници,
 - b) подофицири,
 - c) официри,
 - d) generali.
- (3) Цивилна лица на служби у Оружаним снагама су државни службеници и запосленци на која се примјењују одредбе Закона о државној служби у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 12/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04 и 48/05) и Закона о раду у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 26/04, 7/05 и 48/05/).
- (4) Лица у резервном саставу су:
 - a) резервни војници,
 - b) резервни подофицири,
 - c) резервни официри,
 - d) резервни generali.
- (5) Припадници резервног састава за вријеме вршења војне службе имају иста права и обавезе као и професионална војна лица, осим ако овим Законом није другачије прописано.

- (6) Pod vršenjem vojne službe u rezervnom sastavu podrazumijeva se vrijeme provedeno na obuci, vježbama i u izvršenju misija.
- (7) Kadeti su lica koja se u stručnim vojnim školama i akademijama obrazuju za profesionalnu vojnu službu u Oružanim snagama. Kadeti imaju prava i obaveze koje su propisane ovim Zakonom i propisima koje donosi ministar odbrane Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ministar odbrane).

Član 4.

(Upotreba jezika i pisma u Oružanim snagama)

Službeni jezici u Oružanim snagama su: bosanski, hrvatski i srpski, kao i dva pisma: latinica i ćirilica.

Član 5.

(Vidovi, rodovi i službe)

Oružane snage sastoje se iz vidova, rodova i službi.

a) Vidovi su:

- 1) kopnena vojska,
- 2) zrakoplovstvo i protuzračna odbrana.

b) Rodovi su:

- 1) pješadija,
- 2) artiljerija,
- 3) artiljerijsko-raketne jedinice protuzračne odbrane,
- 4) oklopno-mehanizirane jedinice,
- 5) avijacija,
- 6) inženjerija,
- 7) veza,
- 8) atomsko-biološko-hemijska odbrana,
- 9) elektronsko izviđanje i protuelektronska borba,
- 10) zračno osmatranje i javljanje,
- 11) vojnoobavještajni.

c) Službe su:

- 1) tehnička služba,
- 2) zrakoplovna tehnička služba,
- 3) služba vojne policije,
- 4) saobraćajna služba,
- 5) intendantska služba,
- 6) sanitetska služba,
- 7) veterinarska služba,
- 8) građevinska služba,
- 9) finansijska služba,
- 10) pravna služba,
- 11) geodetska služba,
- 12) informatička služba,
- 13) muzička služba,
- 14) vjerska služba.

Član 6.

(Pukovi)

- (1) Pješadijski pukovi baštine identitet i vojno naslijeđe jedinica i konstitutivnih naroda (Bošnjaka, Hrvata i Srba) iz kojih potiču: Armije Republike Bosne i Hercegovine (ARBiH), Hrvatskog vijeća odbrane (HVO) i Vojske Republike Srpske (VRS).
- (2) Pukovi i komande pukova nemaju operativna ni administrativna ovlaštenja.
- (3) Svaki puk ima malu, neoperativnu komandu puka i personal. Na čelu komande puka je oficir Oružanih snaga ispod čina OF-5. Broj dodatnog personala u komandi puka neće biti

veći od deset za svaki puk. Komandanti i personal pukova su pod komandom komandanta najbliže brigade.

- (4) Ljudstvo u komandama pukova su pripadnici Oružanih snaga i raspoređeni su u komande pukova u skladu sa sistemom upravljanja ljudstvom.
- (5) Komandama pukova administrativnu podršku pružaju komande najbližih brigada.
- (6) Zastupljenost pukova u paradama, svečanostima i posebnim događajima odobrava se kroz lanac komandovanja u skladu s Pravilnikom o svečanostima.
- (7) Komande pukova mogu:
- a) upravljati muzejom puka,
 - b) kontrolirati finansijski fond puka koji se stvara iz dijela novčanih sredstava iz budžeta za odbranu, sufinansiranja iz donacija, dobrovoljne članarine pripadnika i neprofitne aktivnosti, a što posebnim propisom regulira ministar odbrane. Finansijski fond puka služi za finansiranje aktivnosti iz člana 6. stav (7) ovog Zakona,
 - c) pripremati, istraživati i njegovati historiju puka,
 - d) objavljivati biltene puka,
 - e) čuvati kulturno-historijsko naslijeđe puka,
 - f) davati uputstva o održavanju posebnih svečanosti,
 - g) davati uputstva o običajima, odjeći i ponašanju puka,
 - h) voditi oficirske, podoficirske i vojničke klubove.
- (8) Pukovi mogu u svom sastavu imati aktivnog, rezervnog ili penzionisanog oficira koji služi kao pukovnik puka. Pukovnik puka je isključivo počasni položaj i nema operativna ni administrativna ovlaštenja.
- (9) Ministar odbrane donosi propise koji dodatno definiraju organizaciju i odgovornosti pukova, uključujući imenovanje pukovnika pukova i drugog personala u komandama pukova.
- (10) Ministar odbrane imenuje pukovnike pukova, na prijedlog komandanta puka.

Član 7.

(Primjenjivost akata)

- (1) Ako nije drugačije određeno ovim Zakonom, akti kojima se regulira status profesionalnih vojnih lica, lica u rezervnom sastavu i civilnih lica u Oružanim snagama su upravni akti i donose se u skladu s ovim Zakonom, Zakonom o odbrani, Zakonom o upravi BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02), Zakonom o državnoj službi u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 12/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04 i 48/05), Zakonom o radu u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 26/04, 7/05 i 48/05), drugim važećim zakonima, kao i direktivama, propisima i naređenjima ministra odbrane.
- (2) U postupku donošenja akata iz stava (1) ovog člana, ako to nije zakonom drugačije određeno, primjenjuju se propisi kojima se uređuje upravni postupak.
- (3) Protiv konačnih upravnih akata iz stava (1) ovog člana može se pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Član 8.

(Nadređeni i podređeni)

- (1) Profesionalna vojna lica na službi u Oružanim snagama, u skladu s njihovom službom, mogu biti nadređena i podređena. U odnosu prema činu i službi, ona mogu biti više i niže starješine.
- (2) Nadređeno lice je lice koje, u skladu sa zakonom, ostalim propisima i nadležnošću za rukovođenje i komandovanje, rukovodi i komanduje vojnim komandama, štabovima, jedinicama i institucijama, kao i organima i personalom u njima.

- (3) Viši starješina je lice s višim činom. U slučaju da postoje dva lica s istim činom, viši starješina je lice za čije je formacijsko mjesto utvrđen viši čin. U slučaju da postoje dva lica s istim formacijskim činom, viši starješina je lice koje je ranije unaprijedeno.

POGLAVLJE II. PRIJEM U PROFESIONALNU VOJNU SLUŽBU

Član 9.

(Opći uvjeti prijema)

- (1) U profesionalnu vojnu službu može biti primljeno lice koje ispunjava opće uvjete:
 - a) da je državljanin Bosne i Hercegovine,
 - b) da je zdravstveno sposobno za službu u Oružanim snagama,
 - c) da nije osuđivano na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci,
 - d) da nije prethodno otpušteno iz državne službe ili pravnog lica zbog povrede službene dužnosti u posljednje tri godine,
 - e) da mu pravosnažnom presudom nije zabranjeno obavljanje određenih djelatnosti, odnosno dužnosti za vrijeme trajanja takve zabrane,
 - f) da se protiv njega ne vodi krivični postupak za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti,
 - g) da ima odgovarajuću stručnu spremu potrebnu za obavljanje određene dužnosti,
 - h) da nije mlađe od 18 godina ni starije od 27 godina u vrijeme prijema, osim ako gornja starosna granica nije zanemarena u skladu s propisima koje donosi ministar odbrane,
 - i) da je odslužilo vojni rok ili je na drugi način osposobljeno za dužnost na koju se prima.
- (2) Osim općih uvjeta iz stava (1) ovog člana, ministar odbrane utvrdit će posebne uvjete.

Član 10.

(Raspisivanje konkursa i oglasa)

- (1) Prijem lica u profesionalnu vojnu službu u Oružanim snagama vrši se na osnovu konkursa, odnosno oglasa, izuzev kadeta i stipendista po završenom školovanju.
- (2) Prijem lica iz člana 11. ovog Zakona u rezervni sastav Oružanih snaga vrši se na osnovu konkursa, odnosno oglasa.
- (3) Konkurs za Oružane snage raspisuje se za određeni puk, rod, odnosno službu a naznačava se i konkretna jedinica i lokacije gdje u tom trenutku postoji upražnjeno mjesto.
- (4) U konkursu kandidati apliciraju preferencu za pukove, lokacije i jedinice. Nakon završetka osnovne vojne obuke, kandidatu će se izaći u susret u vezi s njegovom preferencom, ako je odgovarajući položaj u puku po njegovom izboru, odnosno službi upražnjen. Ako odgovarajući položaj u puku po njegovom izboru, odnosno službi nije upražnjen, kandidatu će biti ponudena mogućnost da prihvati drugi položaj u Oružanim snagama. Ako kandidat odbije alternativni položaj, oslobađa se službe bez ikakvih daljnjih obaveza. Ni od jednog kandidata se, nakon završetka osnovne vojne obuke, neće tražiti da se protiv svoje volje priključi nekom puku, odnosno službi.
- (5) Za obavljanje određenih zadataka i poslova, posebno značajnih za odbranu, u profesionalnu vojnu službu može se primiti lice i bez raspisivanja konkursa, odnosno oglasa.
- (6) Poslove i zadatke iz stava (5) ovog člana određuje ministar odbrane.

Član 11.

(Ugovori za profesionalna vojna lica)

- (1) Državljanin Bosne i Hercegovine koji ispunjava uvjete iz člana 9. ovog Zakona može biti primljen u profesionalnu vojnu službu na određene dužnosti i na određeno vrijeme.
- (2) Prijem u službu vrši se na osnovu ugovora, a služba teče od dana stupanja na dužnost.
- (3) Lice iz stava (1) ovog člana prima se u profesionalnu vojnu službu na osnovu ugovora kojim se utvrđuju: čin, vojno-evidencijska specijalnost, puk, plaća, dužnost, trajanje službe, obaveza služenja u rezervnom sastavu utvrđena članom 102. ovog Zakona te ostala prava i obaveze tokom trajanja vojne službe.
- (4) Ugovor o prijemu u profesionalnu vojnu službu je na određeno vrijeme čije se trajanje regulira ugovorom. Ministar odbrane potpisuje ugovor u ime Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine.

Član 12.

(Ugovori za specijalnosti u rezervnom sastavu)

- (1) Lica bez prijašnjeg vojnog iskustva, ali s posebnim zanimanjima, mogu biti angažirana u rezervnom sastavu.
- (2) Lica iz stava (1) ovog člana koja ispunjavaju uvjete iz člana 9. ovog Zakona primaju se u rezervni sastav na osnovu ugovora.

Član 13.

(Stručna sprema)

- (1) Odgovarajuća stručna sprema u skladu s članom 9. stav (1) tačka g) ovog Zakona je:
 - a) vojnici - srednja stručna sprema - III. stepen,
 - b) podoficiri - srednja stručna sprema IV. stepen ili viša stručna sprema VI. stepen,
 - c) oficiri - visoka stručna sprema - VII. stepen.
- (2) Nostrifikaciju i ekvivalenciju stručne spreme iz tač. a), b) i c) stava (1) ovog člana, stečene izvan Bosne i Hercegovine, vrši nadležni organ.

Član 14.

(Metode i načini prijema)

- (1) Vojnik se prima u Oružane snage u čin vojnika.
- (2) Podoficir se prima u Oružane snage u početnom činu podoficira po završetku školovanja u vojnoj ili civilnoj školi. Izuzetno, podoficir može biti primljen u službu po preporuci svog komandanta, a na osnovu obavljanja vojničke dužnosti, ako ispunjava uvjete iz člana 13., stav (1), tačka b) ovog Zakona.
- (3) Oficir se prima u Oružane snage u početnom činu oficira po završetku vojne akademije ili nakon sticanja stručne spreme u skladu s članom 13., stav (1), tačka c) ovog Zakona i završetka osnovne oficirske obuke. Izuzetno, oficir može biti primljen po preporuci svog komandanta, a na osnovu obavljanja vojničke ili podoficirske dužnosti i nakon završetka osnovne oficirske obuke te ako ispunjava uvjete iz člana 13., stav (1), tačka c) ovog Zakona.

POGLAVLJE III. PRAVA, DUŽNOSTI I ODGOVORNOSTI LICA NA SLUŽBI U ORUŽANIM SNAGAMA

Član 15.

(Dužnosti)

Profesionalno vojno lice u Oružanim snagama ima prava i dužnosti da:

- a) štiti suverenitet i teritorijalni integritet Bosne i Hercegovine, u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine i međunarodnim pravom,

- b) pridržava se Zakona o odbrani, direktiva, propisa i naređenja ministra odbrane i Sigurnosne politike i Odbrambene politike Bosne i Hercegovine,
- c) pridržava se važećih propisa u Oružanim snagama i pravila službe Oružanih snaga kao i drugih pravila i propisa važećih u Oružanim snagama i jača vojnu disciplinu,
- d) izgrađuje dobre međuljudske odnose u vojnim jedinicama i vojnim ustanovama i propagira humane etičke principe,
- e) stručno se usavršava i pomaže usavršavanju drugih pripadnika Oružanih snaga,
- f) čuva naoružanje i druga materijalna sredstva koja su mu povjerena u službi,
- g) profesionalno i besprijekorno obavlja dužnosti i izvršava dobivena naređenja,
- h) ličnim primjerom discipline, hrabrosti i samopožrtvovanja utiče na druge pripadnike Oružanih snaga,
- i) iskazuje samoinicijativu i kreativnost u vršenju službe,
- j) posjeduje i nosi vojne iskaznice kojim dokazuje pripadnost Oružanim snagama i
- k) pridržava se i poštuje sve norme ponašanja u službi i van službe.

Član 16.

(Obaveza obuke za lica u rezervnom sastavu)

- (1) Pripadnici rezervnog sastava obavezni su proći planiranu obuku.
- (2) Lica u rezervnom sastavu neće biti pozivana na obuku u roku od 12 mjeseci nakon završetka svoje profesionalne vojne službe.
- (3) Ministar odbrane izdat će propise koji reguliraju učestalost, dužinu i sadržaj obaveze za obuku pripadnika rezervnog sastava.

Član 17.

(Dužnost poštivanja naređenja)

- (1) Vojna lica dužna su da izvršavaju naređenja nadređenih starješina koja su u vezi sa službom, osim naređenja koja imaju obilježja krivičnog djela.
- (2) Kad prime naređenje koje ima obilježje krivičnog djela, vojna lica dužna su o tome odmah izvijestiti starješinu koji je nadređen starješini koji je izdao naređenje.

Član 18.

(Pravo nošenja i korištenja oružja)

- (1) Vojna lica, saglasno pravilima službe, imaju pravo nositi i koristiti oružje.
- (2) Pravila službe u Oružanim snagama donosi ministar odbrane kojima se uređuje postupak i uvjeti pod kojima vojna lica mogu koristiti oružje u vršenju službe.
- (3) U izvršenju borbenih zadataka vojna lica koriste oružje prema pravilima o borbenim djelovanjima koja donosi ministar odbrane.

Član 19.

(Propisi o upotrebi sile)

Ovlašteno vojno lice na službi u vojnoj sigurnosti ili u vojnoj policiji koristi oružje ili druga sredstva sile u skladu s propisima kojima se uređuje primjena ovih sredstava na službi u Oružanim snagama, a koje donosi ministar odbrane.

Član 20.

(Nošenje uniforme)

Vojno lice dužno je nositi propisanu uniformu za vrijeme vršenja službe, u skladu s propisom koji donosi ministar odbrane.

Član 21.

(Pravo podnošenja pritužbe)

- (1) Vojno lice ima pravo nadređenom podnositi pritužbe i izvještaje u vezi sa svim pitanjima iz rada i funkcioniranja vojne jedinice, odnosno ustanove u kojoj se nalazi na dužnosti.
- (2) Vojno lice koje podnese pritužbu protiv nadređenog komandanta nije oslobođeno od obaveze da izvrši dobiveno naređenje, osim izuzetka iz člana 17. stav (1) ovog Zakona.
- (3) Na pisane zahtjeve, prigovore, pritužbe, žalbe i druge podneske u upravnom postupku, u vezi sa službom u Oružanim snagama, ne plaćaju se administrativne takse.

Član 22.

(Udaljavanje u slučaju rata ili vanrednog stanja)

Vojno lice se za vrijeme ratnog ili vanrednog stanja, mjera povećane borbene gotovosti i pripravnosti Oružanih snaga može udaljiti iz vojne jedinice, odnosno ustanove ili iz mjesta službe samo po odobrenju komandanta brigade, njemu ravnog ili višeg starješine.

Član 23.

(Putovanje u inozemstvo tokom ratnog ili vanrednog stanja)

U slučaju ratnog ili vanrednog stanja, profesionalno vojno lice može putovati u inozemstvo samo po odobrenju ministra odbrane.

Član 24.

(Vojne legitimacije)

- (1) Vojna lica imaju vojnu legitimaciju kojom dokazuju pripadnost Oružanim snagama.
- (2) Ovlaštena službena lica na dužnosti u vojnoobavještajnom rodu i službi vojne policije, osim legitimacije iz stava (1) ovog člana, imaju i legitimaciju ovlaštenog službenog lica kojom dokazuju pripadnost nekom od ovih sastava.
- (3) Oblik, sadržaj i postupak izdavanja vojnih legitimacija i posebnih isprava koje su predviđene Ženevskim konvencijama o zaštiti žrtava rata od 12. augusta 1949. propisuje ministar odbrane.

Član 25.

(Strana odlikovanja i priznanja)

- (1) Vojno lice može primiti strano odlikovanje koje može nositi u svečanim i drugim prilikama samo po odobrenju Predsjedništva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Predsjedništvo).
- (2) Ostala strana priznanja vojno lice može primiti i nositi u svečanim i drugim prilikama samo po odobrenju ministra odbrane.

Član 26.

(Sindikalno i političko organiziranje)

Profesionalnim vojnim licima zabranjeno je sindikalno i političko organiziranje.

Član 27.

(Javna istupanja)

- (1) Vojnim licima zabranjeno je javno istupanje u vezi sa stanjem i odnosima u Oružanim snagama bez pisanog odobrenja ministra odbrane.
- (2) Stav (1) ovog člana ne primjenjuje se na vojna lica kada se od njih traži da daju izjavu parlamentarnoj komisiji ili na sudu.
- (3) Vojno lice iz stava (2) ovog člana pridržava se odredbi Zakona o zaštiti tajnih podataka Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 54/05).

Član 28.

(Iste mogućnosti)

- (1) Profesionalna vojna lica i lica koja žele biti primljena u Oružane snage tretiraju se s punim poštovanjem principa transparentnosti, pravičnosti i istih mogućnosti. Neće biti diskriminacije ni po kojem osnovu, poput spolne, rasne, zbog boje kože, jezika, vjeroispovijesti, političkih ili drugih mišljenja, etničkog ili socijalnog porijekla, povezanosti s nacionalnim manjinama, imovnog stanja, odnosno drugog statusa.
- (2) Ministar odbrane osigurava da se u Oružanim snagama poštuju obaveze iz stava (1) ovog člana.

Član 29.

(Vjerske aktivnosti i slobode)

- (1) Vojno lice ima pravo obavljanja vjerskih aktivnosti radi ostvarivanja vjerskih sloboda u skladu sa specifičnostima svake od vjera.
- (2) Organizacija i obavljanje vjerskih aktivnosti iz stava (1) ovog člana zasnivaju se na principu individualne slobode izražavanja i obavljanja vjerske službe pripadnika Oružanih snaga.
- (3) Organizacija vjerskih aktivnosti u Oružanim snagama prvenstveno se zasniva na objektivnim vojnim potrebama.
- (4) Ministarstvo odbrane BiH, u saradnji sa zakonom priznatim crkvama i vjerskim zajednicama, propisuje organizaciju i način funkcioniranja vjerskih aktivnosti u Oružanim snagama i osigurava ostvarivanje vjerskih sloboda, kako je utvrđeno u stavu (1) ovog člana.

Član 30.

(Krivična odgovornost)

- (1) Lica na službi u Oružanim snagama odgovaraju za krivična djela po odredbama krivičnog zakona.
- (2) Krivična odgovornost ne isključuje disciplinsku odgovornost lica na službi u Oružanim snagama ako djelo predstavlja i kršenje vojne discipline.
- (3) Oslobođenje od krivične odgovornosti ne podrazumijeva i oslobođenje od disciplinske odgovornosti.
- (4) Disciplinski postupak pokreće se i vodi bez obzira na tok krivičnog postupka.

Član 31.

(Ovlaštena službena lica za obradu lica na službi u Oružanim snagama)

Ovlaštena profesionalna vojna lica na službi u vojnoj policiji djeluju kao ovlaštena službena lica prema zakonima o krivičnom postupku u Bosni i Hercegovini u vezi s operativnom i kriminalističkom obradom lica na službi u Oružanim snagama za koja postoje osnovi sumnje da su na službi ili u vezi sa službom počinila krivično djelo.

Član 32.

(Prekršajna odgovornost)

Lica na službi u Oružanim snagama odgovaraju za prekršaje prema općim propisima o prekršajima.

Član 33.

(Vojna disciplina i disciplinska odgovornost)

- (1) Vojna disciplina je tačno, potpuno i pravovremeno vršenje vojne službe, odnosno obaveza i zadataka vojnih lica propisanih ovim Zakonom i drugim propisima, naređenjima nadležnih lica, te poštivanje pravila i principa ponašanja u vojnoj službi i van nje.
- (2) Za povredu vojne discipline vojna lica podliježu disciplinskoj odgovornosti, u skladu s Poglavljem XVII. ovog Zakona.

- (3) Ministar odbrane donijet će provedbeni propis o vojnoj disciplini i disciplinskom postupku u skladu s ovim Zakonom.

Član 34.

(Materijalna odgovornost)

- (1) Pripadnik Oružanih snaga dužan je nadoknaditi štetu koju u vezi s vršenjem službe učini Bosni i Hercegovini, namjerno ili iz krajnje nepažnje.
- (2) Obaveza lica iz stava (1) ovog člana i odgovornost Bosne i Hercegovine za štete koje pripadnici Oružanih snaga u vezi s vršenjem službe pričinu trećim licima utvrđuje se prema općim propisima o naknadi štete i odredbama člana 8. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02).

Član 35.

(Postupak i naknada)

- (1) Naknada štete utvrđuje se prema propisu kojim se uređuju obligacioni odnosi.
- (2) Ministar odbrane donosi propis kojim se regulira postupak i nadležnost za odlučivanje.
- (3) Konačno rješenje o naknadi štete izvršna je isprava.

POGLAVLJE IV. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I DRUGA PRAVA VOJNIH LICA

Član 36.

(Pravo na zdravstvenu zaštitu i osiguranje)

- (1) Profesionalno vojno lice kao i članovi njegove porodice ostvaruju zdravstvenu zaštitu i zdravstveno osiguranje u skladu s važećim propisima o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju.
- (2) Za vrijeme školovanja kadeti ostvaruju sve oblike zdravstvene zaštite na teret Ministarstva odbrane BiH.
- (3) Pripadnici rezervnog sastava kao i članovi njihovih porodica ostvaruju zdravstvenu zaštitu i zdravstveno osiguranje u skladu s važećim propisima o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju na teret Ministarstva odbrane BiH, ako to pravo ne ostvaruju po drugom osnovu.

Član 37.

(Pravo na zdravstvenu zaštitu nakon otpuštanja)

- (1) Vojno lice i nakon otpuštanja iz Oružanih snaga ima pravo na sve oblike zdravstvene zaštite na teret Ministarstva odbrane BiH zbog povrede ili bolesti koje je zadobilo za vrijeme vršenja službe u Oružanim snagama.
- (2) Lice iz stava (1) ovog člana ima pravo na besplatnu zdravstvenu zaštitu nakon otpuštanja iz Oružanih snaga ako:
 - a) prijavi bolest ili povredu nadležnoj ljekarskoj komisiji,
 - b) je bolest ili povreda nastala za vrijeme vršenja službe u Oružanim snagama kao posljedica službe.
- (3) Lice iz stava (2) ovog člana, kod kojeg se bolest otkrije nakon otpuštanja iz Oružanih snaga, a nadležna ljekarska komisija utvrdi da je bolest nastala za vrijeme službe u Oružanim snagama kao posljedica službe, ima pravo na sve oblike zdravstvene zaštite na teret Ministarstva odbrane BiH do izlječenja ili do stabilizacije bolesti.

Član 38.

(Zdravstvena zaštita za otpuštene kadete)

- (1) Kadeti koji se otpuste sa školovanja, koji zbog pogoršanja bolesti koju su imali prije stupanja na školovanje budu otpušteni sa školovanja, imaju pravo na zdravstvenu zaštitu za tu bolest do izlječenja, odnosno do stabilizacije bolesti, a najduže dvije godine od dana otpuštanja sa školovanja ako pravo na zdravstvenu zaštitu ne ostvaruju po drugom osnovu.
- (2) Kadeti nemaju pravo na zdravstvenu zaštitu iz stava (1) ovog člana ako su namjerno prikrili, odnosno nisu otkrili podatke o zdravstvenom stanju prilikom stupanja u Oružane snage.

Član 39.

(Prekid u školovanju)

- (1) Kadet kojem se prekine školovanje zbog povrede ili bolesti koja je nastala za vrijeme školovanja ima pravo na novčanu pomoć za nastavak redovnog školovanja u drugoj školi istog ranga.
- (2) Iznos novčane pomoći utvrđuje se prema materijalnim mogućnostima kadeta i članova porodice s kojima živi u zajedničkom domaćinstvu, kao i visini troškova redovnog školovanja, što se detaljno uređuje propisom ministra odbrane.

Član 40.

(Prava u slučaju smrti)

- (1) U slučaju smrti vojnog lica na službi u Oružanim snagama i kadeta članovi njihove uže porodice imaju pravo na naknadu pogrebnih troškova.
- (2) Pravo iz stava (1) ovog člana pripada i članovima uže porodice umrlog penzionisanog profesionalnog vojnog lica u Oružanim snagama, koje je pravo na penziju ostvarilo neposredno nakon službe u Oružanim snagama.
- (3) Naknada troškova iz stava (1) ovog člana pripada i profesionalnom vojnom licu u slučaju smrti člana njegove uže porodice ili smrti drugog člana porodice kojeg je izdržavao i s kojim je živio u zajedničkom domaćinstvu.
- (4) Članovima uže porodice smatraju se: bračni drug, djeca, roditelji, očuh, maćeha, usvojitelji i usvojenici.
- (5) Prioritet u ostvarivanju prava na naknadu pogrebnih troškova utvrđuje se prema propisima o nasljeđivanju. Ako je jedan od članova porodice sam snosio pogrebne troškove, njemu se isplaćuje propisana naknada.

Član 41.

(Naknada pogrebnih troškova)

- (1) Naknada pogrebnih troškova obuhvata:
 - a) troškove prijevoza posmrtnih ostataka do mjesta sahrane,
 - b) putne troškove za dva pratioca,
 - c) troškove grobnog mjesta, ako porodica nema takvo mjesto,
 - d) ostale troškove uobičajene u mjestu u kojem se obavlja sahrana.
- (2) Uvjeta, iznos i postupak za ostvarivanje naknade pogrebnih troškova propisuje ministar odbrane.

Član 42.

(Jednokratna novčana pomoć)

- (1) Profesionalna vojna lica imaju pravo na jednokratnu novčanu pomoć ako:
 - a) u miru, tokom vršenja službe ili u vezi sa službom, bez svoje krivice, zadobiju ranu ili povredu zbog koje nastupi oštećenje organizma od najmanje 20%,
 - b) bez njihove krivice, nastupi tjelesno oštećenje od najmanje 20% zbog bolesti koja je nastala ili se pogoršala kao direktna posljedica vršenja vojne službe.
- (2) Ako profesionalno vojno lice iz stava (1) ovog člana pogine ili umre zbog rane, povrede, odnosno bolesti, jednokratna novčana pomoć pripada članovima njegove uže porodice.
- (3) Krivicom, u smislu stava (1) tačka b) ovog člana, ne smatra se radnja učinjena iz nehata.
- (4) Pravo na jednokratnu novčanu pomoć pripada članovima uže porodice lica poginulog prilikom odlaska ili dolaska na vojnu službu ili tokom postupka prijema i otpusta iz Oružanih snaga.
- (5) Uvjeta, iznos i postupak za ostvarivanje jednokratne novčane pomoći propisuje ministar odbrane.

Član 43.

(Osposobljavanje bračnih drugova lica poginulih tokom službe)

- (1) Bračni drug profesionalnog vojnog lica koje izgubi život pod uvjetima iz člana 42. ovog Zakona, a koji nema uvjeta za porodičnu penziju, može na lični zahtjev biti upućen na osposobljavanje radi sticanja IV. stepena stručne spreme ako u momentu smrti nije imao nikakvu stručnu spremu niti je bio u radnom odnosu.
- (2) Profesionalno vojno lice kod kojeg nastupi invaliditet tokom obavljanja vojne službe, zbog čega je donesen akt o prestanku njegove vojne službe, ako ne ispunjava uvjete za penziju, može na lični zahtjev biti upućen na osposobljavanje radi sticanja odgovarajuće stručne spreme, ako je nije imalo.
- (3) Osposobljavanje iz st. (1) i (2) ovog člana može trajati najduže četiri godine.
- (4) Uvjeta osposobljavanja lica, te iznos naknade za osposobljavanje propisuje ministar odbrane.

POGLAVLJE V. PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE VOJNIH LICA

Član 44.

(Definicija vojnog osiguranika)

Vojnim osiguranikom smatra se profesionalno vojno lice u Oružanim snagama koje ima to svojstvo u skladu s ovim Zakonom.

Član 45.

(Stož s uvećanim trajanjem)

- (1) Vojnim osiguranicima se svakih 12 mjeseci efektivno provedenih na službi računa kao 16 mjeseci staža osiguranja.
- (2) Vojnim osiguranicima za svakih 12 mjeseci efektivno provedenih na službi u činu generala računa se kao 18 mjeseci staža osiguranja.
- (3) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine će, na prijedlog ministra odbrane, donijeti propis kojim će regulirati na kojim će formacijskim mjestima, zbog težine i složenosti posla, vojni osiguranik imati staž osiguranja s uvećanim trajanjem većim od utvrđenog u stavu (1) ovog člana, ali ne veći od 18 mjeseci.

Član 46.

(Starosna penzija)

- (1) Vojni osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kada navrš 55 godina života i najmanje 30 godina penzijskog staža.
- (2) Vojni osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kada navrš 40 godina penzijskog staža, bez obzira na godine života.

Član 47.

(Prijevremena starosna penzija)

U slučaju racionalizacije i smanjenja brojnog stanja Oružanih snaga, vojni osiguranik iz člana 44. ovog Zakona stiče pravo na prijevremenu starosnu penziju kada navrš 45 godina života i najmanje 20 godina penzijskog staža, na prijedlog Ministarstva odbrane BiH.

Član 48.

(Izuzeci za sticanje prijevremene i starosne penzije)

- (1) Izuzetno, na prijedlog Ministarstva odbrane BiH, lice stiče uvjete za prijevremenu starosnu penziju, prema odluci Predsjedništva, ako ima najmanje 20 godina penzijskog staža i čin brigadira, bez obzira na godine starosti.
- (2) Izuzetno, na prijedlog Ministarstva odbrane BiH, lice stiče uvjete za starosnu penziju, prema odluci Predsjedništva, ako ima čin generala, bez obzira na godine starosti i godine penzijskog staža.

- (3) Izuzetno, na prijedlog Ministarstva odbrane BiH, lice stiče uvjete za starosnu penziju, prema odluci Predsjedništva, ako je u vrijeme rata obavljalo funkciju komandanta brigade-puka ili funkciju komandanta višeg ranga najmanje 12 mjeseci.

Član 49.

(Penzijski osnov i visina penzije)

- (1) Penzijski osnov za sticanje prava na penziju utvrđuje se od mjesečnog prosjeka nevaloriziranih plaća ostvarenih u posljednjih pet godina prije godine u kojoj se ostvaruje pravo na penziju.
- (2) Visina penzije ostvaruje se u procentu od penzijskog osnova prema dužini penzijskog staža i iznosi za 20 godina 55% od penzijskog osnova, a za svaku narednu navršenu godinu uvećava se za 2%, s tim da ne može iznositi više od 75% od penzijskog osnova.
- (3) Penzija vojnog osiguranika (general) iz člana 48. stav (3) ovog Zakona iznosi 75% prosječne plaće tog vojnog osiguranika koju je ostvario u posljednjih pet godina prije godine u kojoj ostvaruje pravo na penziju.

Član 50.

(Posebni uvjeti za ostvarivanje prava na starosnu penziju)

- (1) Vojni osiguranik penziju ostvaruje pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom, ako ima neprekidno najmanje deset godina staža osiguranja u svojstvu vojnog osiguranika, i ako ima svojstvo vojnog osiguranika u vrijeme sticanja prava na penziju.
- (2) Vojnom osiguraniku koji je ostvario poseban staž u skladu s važećim zakonskim propisima, a koji nema deset godina staža osiguranja u svojstvu vojnog osiguranika, za ostvarivanje prava na starosnu penziju uzet će se u obzir i poseban staž.

Član 51.

(Penzijski staž)

Penzijski staž ostvaren u bivšim republikama Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i u Zavodu za penzijsko-invalidsko osiguranje vojnih osiguranika do 6. marta 1992., odnosno 1. marta 2002., uzet će se u obzir vojnim osiguranicima za ostvarivanje i utvrđivanje obima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

Član 52.

(Invalidska i porodična penzija)

- (1) Vojni osiguranik koji je od ovlaštene ljekarske komisije proglašen nesposobnim za vojnu službu stiče pravo na invalidsku penziju prema uvjetima za sticanje prava na invalidsku penziju, u skladu s entitetskim zakonima o penzijskom i invalidskom osiguranju.
- (2) Porodica umrlog ili poginulog vojnog osiguranika ima pravo na porodičnu penziju prema uvjetima za sticanje prava na porodičnu penziju, u skladu s entitetskim zakonima o penzijskom i invalidskom osiguranju.
- (3) Penzijski osnov za penzije iz st. (1) i (2) ovog člana utvrđuje se u skladu s članom 49. ovog Zakona.

Član 53.

(Osiguranje finansijskih sredstava)

Sredstva potrebna za ostvarivanje prava utvrđenih u ovom poglavlju ovog Zakona osiguravaju se iz doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje vojnih osiguranika, u skladu s važećim zakonskim propisima, i iz budžeta.

Član 54.

(Rješavanje ostalih pitanja)

Na sva pitanja iz penzijskog osiguranja koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjivat će se odredbe entitetskih zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

POGLAVLJE VI. RADNO VRIJEME I GODIŠNJI ODMOR

Član 55.

(Opća pravila)

- (1) Puno radno vrijeme je 40 sati sedmično.
- (2) Pri raspoređivanju radnog vremena mora se osigurati odmor u toku rada u trajanju od 30 minuta za puno radno vrijeme, dnevni odmor od najmanje 12 sati neprekidno između dva uzastopna radna dana i sedmični odmor od najmanje 24 sata neprekidno.

Član 56.

(Duže radno vrijeme)

- (1) Komandant brigade, starješina istog ili višeg ranga može narediti da se radi duže od punog radnog vremena u sljedećim situacijama:
- a) kada su naredene mjere pripravnosti,
 - b) u slučaju uzbune u vojnoj jedinici, odnosno ustanovi,
 - c) za vrijeme vojnih vježbi,
 - d) kada je vojna jedinica angažirana na zadacima saniranja posljedica elementarnih nepogoda i drugih opasnosti,
 - e) za vrijeme dežurstva ili slične dužnosti,
 - f) prilikom obavljanja zadataka čije bi obustavljanje ili prekidanje imalo štetne posljedice po borbeni gotovost ili bi nanijelo znatnu materijalnu štetu ili ugrozilo život i zdravlje vojnih i drugih lica,
 - g) kada je potrebno da bi se ispunili uvjeti direktiva, propisa i naređenja ministra odbrane.
- (2) Izuzetno, komandant na položaju komandanta brigade ili višem položaju, može narediti rad duži od punog radnog vremena i zbog drugih vanrednih zadataka vojne jedinice, odnosno ustanove.
- (3) Rad iz stava (2) ovog člana može trajati najviše 30 dana tokom jedne kalendarske godine, a naređenje nadležnog komandanta za taj rad mora biti u pisanoj formi.
- (4) Naredbe za rad nakon radnog vremena za profesionalna vojna lica izvršavaju se u skladu s direktivama, propisima i naređenjima ministra odbrane.

Član 57.

(Osnovni godišnji odmor i odsustva)

- (1) Profesionalna vojna lica imaju pravo na godišnji odmor što odgovara vremenu penzijskog staža:
- a) do 10 godina penzijskog staža - 20 radnih dana;
 - b) od 10 do 20 godina penzijskog staža - 25 radnih dana;
 - c) 20 i više godina penzijskog staža - 30 radnih dana.
- (2) U toku jedne kalendarske godine profesionalno vojno lice ima pravo do sedam radnih dana plaćenog odsustva po svim osnovama.
- (3) Profesionalno vojno lice može u jednoj kalendarskoj godini odsustvovati četiri radna dana radi zadovoljavanja svojih vjerskih, odnosno tradicijskih potreba, s tim da se odsustvo od dva dana koristi uz naknadu plaće-plaćeno odsustvo.
- (4) Profesionalna vojna lica angažirana na posebnim dužnostima imaju pravo na dodatne dane odmora po odobrenju komandanta brigade, starješina istog ili višeg ranga, s tim da ukupan broj tih dodatnih dana ne može preći 36 radnih dana.
- (5) Profesionalnom vojnom licu može se odobriti do sedam radnih dana neplaćenog odsustva u slučaju izuzetnih događaja u porodici, po odobrenju komandanta jedinice.
- (6) Profesionalno vojno lice ima pravo do pet radnih dana odsustva za preseljenje porodice nakon premještanja u novo mjesto službe.
- (7) Profesionalno vojno lice ima pravo na porodiljsko odsustvo u skladu s važećim zakonima.

- (8) Profesionalnom vojnom licu može se odobriti do 30 dana neplaćenog odsustva po odobrenju komandanta brigade, starješine istog ili višeg ranga.
- (9) Profesionalno vojno lice ima pravo koristiti jedan dan godišnjeg odmora u vrijeme koje sam odredi, ali je dužan o tome obavijestiti nadležnog starješinu najkasnije tri dana prije korištenja radi dobivanja odobrenja.

Član 58.**(Korištenje godišnjeg odmora)**

- (1) Godišnji odmor se u potpunosti koristi za vrijeme kalendarske godine.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, godišnji odmor može se koristiti u dva dijela na osnovu ličnog zahtjeva ili prema potrebama službe.
- (3) Ako profesionalno vojno lice koristi odmor u dijelovima, prvi dio koristi bez prekida u trajanju od najmanje deset radnih dana u toku kalendarske godine, a drugi dio najkasnije do 30. juna naredne godine.
- (4) Profesionalno vojno lice ne može se odreći prava na godišnji odmor niti mu se on može uskratiti, niti mu se može isplatiti naknada umjesto neiskorištenog godišnjeg odmora.
- (5) Profesionalno vojno lice koristi godišnji odmor u skladu s Planom o korištenju godišnjih odmora.
- (6) Ako profesionalno vojno lice nije počelo koristiti godišnji odmor u toku kalendarske godine, dužno ga je u potpunosti iskoristiti do 30. juna naredne godine.

Član 59.**(Prekid ili odgođeno korištenje odmora)**

Profesionalnom vojnom licu može biti prekinuto korištenje godišnjeg odmora ili odgođeno korištenje godišnjeg odmora ili mu može biti naloženo da se ne udaljava iz mjesta boravka, ako to zahtijeva neodgodivo obavljanje posla odbrane dok traje takvi razlozi, po odluci ministra odbrane.

Član 60.**(Dodatni propisi)**

- (1) Ministar odbrane donosi propise kojima se utvrđuje raspored, početak i završetak radnog vremena u toku dana ili za duži period, prema uvjetima rada i prirodi zadataka vojne jedinice, odnosno ustanove.
- (2) Ministar odbrane donosi propise kojima se utvrđuju način i kriteriji za korištenje godišnjeg odmora i odgovarajuće administrativne procedure.

POGLAVLJE VII. PLAĆE, DODACI I DRUGE NAKNADE**Član 61.****(Pravo na plaće, dodatke i druge naknade)**

Profesionalno vojno lice ima pravo na plaću, dodatke na plaću te druge naknade u skladu s ovim Zakonom.

Član 62.**(Plaće i dodaci na plaću)**

- (1) Plaća profesionalnog vojnog lica sastoji se od osnovne plaće i dodatka na plaću.
- (2) Osnovna plaća profesionalnog vojnog lica je vrijednost koeficijenta ličnog čina umnoženog s osnovom za obračun plaće uvećan za 0,5% za svaku godinu navršenog ukupnog penzijskog staža.
- (3) Profesionalnom vojnom licu pripada uvećanje osnovne plaće u iznosu od 20% s tim da ne ostvaruje pravo na naknadu za rad duži od zakonom određenog redovnog radnog vremena, za rad noću, za rad u dane državnih praznika, dežurstvo, kao i za obavezno prisustvo i pripravnost.
- (4) Profesionalnom vojnom licu, zbog težine i složenosti poslova, osim plaće iz st. (2) i (3) ovog člana, pripadaju i dodaci na plaću: posebni vojni dodatak (deminerski dodatak,

letački dodatak za službu u jedinicama specijalne namjene, dodatak za službu na izdvojenim visinskim objektima, i drugim dužnostima na kojima su lica izložena djelovanjima štetnim za zdravlje) i položajni dodatak.

- (5) Ministar odbrane će posebnim propisom utvrditi koje dužnosti će imati dodatke na plaću iz stava (4) ovog člana.
- (6) Plaće i druga primanja profesionalnih vojnih lica uređuju se propisima koje donosi ministar odbrane.
- (7) Osnovicu plaće i koeficijent utvrđuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

Član 63.**(Početak primanja plaće)**

- (1) Profesionalnom vojnom licu nakon završetka vojne škole pripada plaća od dana prijema u profesionalnu vojnu službu.
- (2) Profesionalnom vojnom licu, koje se prima u Oružane snage po nekom drugom osnovu, pripada plaća od dana stupanja na dužnost.

Član 64.**(Plaća vršioca dužnosti)**

- (1) Vršiocu dužnosti pripadaju plaća i druga primanja prema formacijskom mjestu na koje je postavljen.
- (2) Prava iz stava (1) ovog člana imaju i profesionalna vojna lica koja obavljaju dužnost, odnosno zamjenjuju odsutno vojno lice, ako obavljanje dužnosti, odnosno zamjenjivanje traje više od 30 dana.

Član 65.**(Naknada za vrijeme udaljenja iz službe, odnosno pritvora)**

- (1) Profesionalnom vojnom licu, dok se nalazi u pritvoru, odnosno udaljenom s dužnosti, pripada naknada u visini 75% plaće, a ako izdržava porodicu, 85% plaće, koja bi mu pripadala da nije udaljeno iz službe, odnosno u pritvoru.
- (2) Puna plaća pripada profesionalnom vojnom licu od dana vraćanja u službu, odnosno ako je uvažena žalba na rješenje o udaljenju od prvog dana udaljenja.
- (3) Profesionalnom vojnom licu isplaćuje se obustavljeni dio plaće i u sljedećim slučajevima:
 - a) ako je disciplinska mjera ili kazna poništena rješenjem, ali ne i ako se odluka zasniva na zastarjelosti gonjenja,
 - b) ako je pravosnažnom presudom u krivičnom, odnosno u disciplinskom postupku oslobođen odgovornosti ili je optužba odbijena ili odbačena, ali ne zbog nenadležnosti.
- (4) Za vrijeme izdržavanja kazne zatvora profesionalnom vojnom licu ne pripada pravo na plaću ni na naknadu plaće.

Član 66.**(Plaće za vrijeme privremenog raspoređivanja)**

Profesionalno vojno lice privremeno raspoređeno na drugu dužnost u Oružanim snagama, Ministarstvu odbrane BiH ili u drugom organu državne uprave, državnoj agenciji, odnosno pravnom licu, ima pravo na plaću i druga novčana primanja na osnovu člana 62. ovog Zakona, ako je to za njega povoljnije.

Član 67.**(Plaće za vrijeme vršenja diplomatske dužnosti)**

Profesionalnom vojnom licu upućenom na dužnost u vojnu misiju u inozemstvo pripada plaća i druga primanja prema propisima po kojima se isplaćuju plaće i druga primanja licima u diplomatskim i konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine, u skladu sa zakonima Bosne i Hercegovine i propisima ministra odbrane.

Član 68.**(Dodatni propisi)**

Ministar odbrane donosi propis o plaćama, dodacima na plaću, naknadama i drugim pravima vojnodiplomatskih predstavništava, članova vojnih i mirovnih misija i drugih

predstavnik u misijama koje imaju vojni i vojnodiplomatski karakter.

Član 69.

(Druge dužnosti u inozemstvu)

Profesionalnom vojnom licu i drugim pripadnicima Oružanih snaga koji budu upućeni u inozemstvo radi obavljanja dužnosti proisteklih iz međunarodnih ugovora, odnosno upućeni u vojne međunarodne misije, pripada plaća i druga primanja prema propisu koji će donijeti ministar odbrane.

Član 70.

(Plaće i stipendije za vrijeme školovanja i usavršavanja u inozemstvu)

- (1) Profesionalnom vojnom licu upućenom u inozemstvo radi školovanja ili usavršavanja pripada stipendija čiji iznos utvrđuje ministar odbrane.
- (2) Osim stipendije, licu iz stava (1) ovog člana, kojem porodica ostaje u Bosni i Hercegovini, pripada osnovna plaća koja bi mu pripadala da nije upućeno u inozemstvo.

Član 71.

(Novčane nagrade za izuzetan rad)

Profesionalnom vojnom licu može biti dodijeljena novčana nagrada za izuzetne uspjehe u radu i djela važna za Oružane snage, a što će biti utvrđeno propisima ministra odbrane.

Član 72.

(Neopravdani izostanak s dužnosti)

Profesionalnom vojnom licu ne pripada plaća i druga primanja za sate i dane neopravdanog izostanka s dužnosti.

Član 73.

(Novčana primanja kadeta)

- (1) Novčana i druga primanja kadeta vojnih škola bit će regulirani propisom ministra odbrane.
- (2) Novčana primanja kadeta upućenih na školovanje izuzeta su od sudskih i upravnih izvršenja.
- (3) Kadetima pripada besplatna vojna uniforma, lična oprema, ishrana i smještaj.

Član 74.

(Naknada troškova za službeno putovanje)

- (1) Profesionalnom vojnom licu pripada naknada troškova za službeno putovanje.
- (2) Uvjete za ostvarenje prava i iznos naknade iz stava (1) ovog člana propisat će ministar odbrane.

Član 75.

(Naknada troškova prijevoza za dolazak na posao i povratak s posla)

Profesionalnom vojnom licu pripada naknada troškova prijevoza za dolazak na posao i povratak s posla. Uvjete za ostvarenje prava i iznos naknade iz ovog člana propisat će ministar odbrane.

Član 76.

(Naknada za regres za godišnji odmor)

Profesionalno vojno lice ima pravo na naknadu na ime regresa za korištenje godišnjeg odmora u iznosu od najmanje 70% njegove plaće utvrđene rješenjem o plaći, odnosno najmanje u visini prosječne plaće isplaćene u Bosni i Hercegovini za prethodna tri mjeseca prije donošenja rješenja o regresu, odnosno prema odluci Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Član 77.

(Otpremnina za odlazak u penziju)

Profesionalno vojno lice ima pravo na otpremninu prilikom odlaska u penziju u iznosu od šest njegovih plaća isplaćenih u prethodnih šest mjeseci ili šest prosječnih mjesečnih plaća

isplaćenih u Bosni i Hercegovini prema posljednjem objavljenom podatku nadležnog statističkog zavoda, ako je to za njega povoljnije.

Član 78.

(Troškovi premještaja)

- (1) Profesionalno vojno lice premješteno iz jednog mjesta službe u drugo, u skladu s odredbama ovog Zakona, ima pravo na naknadu troškova selidbe.
- (2) Pravo iz stava (1) ovog člana ima profesionalno vojno lice kojem prestane služba zbog odlaska u penziju ako se preseljava.

Član 79.

(Naknada troškova odvojenog života)

Premješteno profesionalno vojno lice, izuzev premještaja po molbi, koje izdržava porodicu s kojom živi u zajedničkom domaćinstvu, ima pravo na naknadu troškova zbog odvojenog života od porodice pod uvjetima i u iznosu koje će propisom utvrditi ministar odbrane.

Član 80.

(Naknada troškova toplog obroka)

Profesionalnim vojnim licima za dane kada se nalaze na dužnosti pripada novčana naknada za troškove toplog obroka ako nemaju besplatan obrok na radnom mjestu u skladu s odlukom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Član 81.

(Naknada troškova privremenog smještaja)

- (1) Profesionalna vojna lica, zbog specifičnosti službe, imaju pravo na naknadu troškova privremenog smještaja od dana stupanja na dužnost, ako im je mjesto prebivališta udaljeno više od 60 km od mjesta službe.
- (2) Način reguliranja naknade troškova smještaja iz stava (1) ovog člana regulirat će ministar odbrane posebnim propisom. Specifičnost službe, nakon maksimalnog perioda koji definira Ministarstvo odbrane BiH, smatrat će se trajnom promjenom mjesta službe, a ne privremenom službom. Kao takva, trajna promjena mjesta službe bit će predmet dodatnog propisa Ministarstva odbrane BiH.

Član 82.

(Ostale naknade)

Lice koje se prvi put prima u profesionalnu vojnu službu ima pravo na besplatnu vojnu uniformu i jednokratnu novčanu naknadu za nabavku ostale lične opreme, u iznosu koji utvrdi ministar odbrane.

POGLAVLJE VIII. STANDARDI PONAŠANJA

Član 83.

(Održavanje najviših standarda ponašanja)

- (1) Sva profesionalna vojna lica na službi u u Oružanim snagama obavezna su da postižu i održavaju najviše profesionalne i lične standarde utvrđene ovim Zakonom, Zakonom o odbrani i Kodeksom ponašanja za pripadnike Oružanih snaga.
- (2) Nadzor nad primjenom Kodeksa ponašanja iz stava (1) ovog člana vrši generalni inspektor.

Član 84.

(Dužnost poštivanja zakona)

- (1) Sva vojna lica na službi u Oružanim snagama dužna su da podržavaju i poštuju zakone Bosne i Hercegovine, entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
- (2) Vojno lice na službi u Oružanim snagama neće preduzimati, usmjeravati niti predlagati aktivnosti za koje se zna, odnosno vjeruje da predstavljaju kršenje postojećih zakona, politika i propisa.
- (3) Kada su razmještena za vrijeme operacije, vojna lica u Ministarstvu odbrane BiH i Oružanim snagama obavezna su se

pridržavati Zakona o učešću pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, policijskih službenika, državnih službenika i ostalih zaposlenika u operacijama podrške miru i drugim aktivnostima u inozemstvu ("Službeni glasnik BiH", br. 14/05) i poštovati zakone zemlje u kojoj obavljaju svoju dužnost.

- (4) Sva vojna lica na službi u Oružanim snagama dužna su se pridržavati odredbi Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini.

Član 85.

(Sukob interesa)

Sva profesionalna vojna lica na službi u Oružanim snagama u obavljanju privatnih poslova dužna su se ponašati na takav način da izbjegnu stvarni, odnosno očigledni sukob između njihovih profesionalnih dužnosti i privatnih, političkih i finansijskih interesa.

Član 86.

(Posebne zabrane)

Kako bi se izbjegli stvarni, odnosno očigledni sukobi interesa, profesionalnim vojnim licima na službi u Oružanim snagama posebno se zabranjuje:

- korištenje njihovog zvaničnog položaja u svrhu nagovaranja, vršenja pritiska ili bilo kakvog uticaja na neko lice kako bi ostvarili ličnu korist finansijske ili druge prirode za sebe ili druge,
- da imaju finansijske interese koji su u sukobu sa savjesnim obavljanjem njihovih dužnosti,
- angažman na drugim poslovima ili bilo kojim aktivnostima koji su u sukobu sa zvaničnim državnim dužnostima i odgovornostima,
- pokušaj da utiču na javne zvaničnike kako bi ostvarili ličnu korist,
- korištenje državne imovine za sticanje lične koristi, ili u bilo koju drugu svrhu osim odobrene,
- primanje i navođenje nekoga da primi poklon ili bilo šta drugo od materijalne vrijednosti od bilo kojeg lica ili organizacije koja od Oružanih snaga traži da preduzmu neku zvaničnu mjeru, s njima ima poslovni odnos ili provodi neke aktivnosti, niti od onih na čije finansijske, profesionalne ili lične interese obavljanje ili neobavljanje dužnosti može značajno uticati.

Član 87.

(Izuzeci od zabrane primanja poklona)

- (1) Izuzetno od odredbi člana 86. stav (1) tačka f) ovog Zakona, profesionalna vojna lica na službi u Oružanim snagama mogu prihvatiti:
- poklone ponuđene od zvaničnih predstavnika strane zemlje, a u ime Bosne i Hercegovine ili Oružanih snaga. Takvi pokloni postaju zvanično vlasništvo Bosne i Hercegovine i nisu vlasništvo pojedinca koji je primio poklon, osim u nekim ograničenim izuzecima utvrđenim propisom koji donese ministar odbrane. Lica će prijaviti dobivanje takvih poklona svom nadređenom,
 - časćenje ili poklone primljene od bilo kojeg pojedinca ili organizacije za izvršenje profesionalne dužnosti, sve dok ukupna vrijednost primljenih predmeta ili usluga ne prelazi iznos od 100 KM. "Časćenje" ili "pokloni" uključuju hranu, usluge, pokretne predmete, te stvari koje nemaju veliku vrijednost,
 - poklone od podređenih ili za podređene u prilikama kao što su: unapređenje, penzionisanje, promjene komandne strukture ili drugi profesionalni uspjesi, sve dok ukupna vrijednost svih poklona zajedno ne prelazi iznos od 400 KM,

- poklone od podređenih nadređenim u posebnim prilikama kao što su: vjenčanja, rođendani, godišnjice i slični događaji, sve dok ukupna vrijednost ne prelazi iznos od 400 KM.

- (2) Svi pokloni ili časćenje primljeni u skladu s ovim članom prijavljuju se nadređenom profesionalnog vojnog lica, kada se to traži u skladu s propisom koji donese ministar odbrane.

Član 88.

(Posebne obaveze)

S ciljem izbjegavanja stvarnih, odnosno očiglednih sukoba interesa, profesionalna vojna lica na službi u Oružanim snagama:

- donose odluke koje su u najboljem interesu Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine i Oružanih snaga, bez obzira na lična uvjerenja ili odnose,
- ispunjavaju sve zakonske i finansijske obaveze i plaćaju poreze,
- štite i čuvaju državnu imovinu,
- prijavljaju prijevare i korupciju.

Član 89.

(Članstvo u udruženjima)

- Profesionalno vojno lice na službi u Oružanim snagama može se uključiti u aktivnosti udruženja i nevladinih organizacija samo ako su te aktivnosti u skladu s ovim Zakonom.
- Profesionalno vojno lice može postati član stranog profesionalnog udruženja ili međunarodne organizacije samo po odobrenju ministra odbrane.

Član 90.

(Obuka o standardima ponašanja)

- Generalni inspektorat upoznaje s pitanjima vezanim za standarde ponašanja sva lica koja se primaju prvi put na službu u Oružane snage.
- Svaka jedinica jednom godišnje održava obuku o standardima ponašanja kako bi se sva profesionalna vojna lica podsjetila na svoje odgovornosti.

POGLAVLJE IX. UPRAVLJANJE PERSONALNOM EVIDENCIJOM

Član 91.

(Definicije)

- Glavna evidencija personala** je osnovna evidencija koja se odnosi na pojedinca zaposlenog kao profesionalno vojno lice u Oružanim snagama i lica u rezervnom sastavu. Ona obuhvata podatke i dokumente o identifikaciji i kvalifikaciji, ugovor, dokumente o obrazovanju, ocjene o njegovom izvršavanju dužnosti, kao i druge dokumente koji su bitni za angažiranje profesionalnih vojnih lica na službi u Oružanim snagama.
- Vojna evidencija o izvršavanju dužnosti** je pomoćna evidencija za vojna lica za potrebe upravljanja personalom i profesionalnog razvoja. Ona sadrži kopije dokumenata iz glavne evidencije personala i druge dokumente koji mogu poslužiti za donošenje odluke nadležnog organa u vezi sa školovanjem, obukom, unapređenjem i predlaganjem za nova postavljenja vojnih lica.
- Upravljanje evidencijom** je aktivnost planiranja, kontrole, usmjeravanja, organizacije, obuke i unapređenja, za ažuriranje, održavanje, korištenje i raspolaganje glavnom evidencijom personala i vojnom evidencijom o izvršavanju dužnosti.

Član 92.

(Upravljanje i kontrola nad evidencijama)

- Ministar odbrane uspostavlja efikasnu i sistematičnu kontrolu nad glavnim evidencijama personala i vojnim

evidencijama o izvršavanju dužnosti kako bi se osiguralo da nadležne starješine imaju potrebne informacije.

- (2) Upravljanjem evidencijama vojnih lica dokumentira se evidencija o službi vojnih lica, od prijema do prekida službe, štiti se privatnost lica te prava i interesi Oružanih snaga. Upravljanje evidencijom personala obuhvata:
 - a) formiranje pojedinačnih evidencija,
 - b) osiguranje da se sve formirane evidencije održavaju i pohranjuju na odgovarajući način, da ih koriste samo ovlaštena lica i samo u službene svrhe,
 - c) osiguranje da se glavne evidencije personala čuvaju, a sve ostale uništavaju.

Član 93.

(Odgovornost za glavne evidencije personala)

- (1) Ministarstvo odbrane BiH izrađuje propise i procedure za formiranje i održavanje glavnih evidencija personala za sva vojna lica u Oružanim snagama.
- (2) Odjel za personal Komande za podršku odgovoran je za formiranje i održavanje glavnih evidencija personala za sva lica u Oružanim snagama, u skladu s propisima i procedurama koje donosi ministar odbrane.

Član 94.

(Odgovornost za vojne evidencije o izvršavanju dužnosti)

- (1) Vojne evidencije o izvršavanju dužnosti formiraju se i održavaju u bataljonu, brigadi, njima ravnim i višim jedinicama.
- (2) Ministarstvo odbrane BiH formira i održava vojne evidencije o izvršavanju dužnosti za profesionalna vojna lica raspoređena u Ministarstvu odbrane Bosne i Hercegovine.

Član 95.

(Dodatni propisi)

- (1) Ministar odbrane donosi propise potrebne za implementaciju sistema upravljanja evidencijom personala kojima se reguliraju pitanja formiranja, održavanja, korištenja i čuvanja glavne evidencije personala i vojne evidencije o izvršavanju dužnosti.
- (2) Sistem upravljanja evidencijom personala obrađuje sljedeća pitanja:
 - a) dokumente neophodne za formiranje evidencija personala i evidencija o izvršavanju dužnosti,
 - b) održavanje i korištenje evidencija personala i evidencija o izvršavanju dužnosti,
 - c) instrukcije podređenim komandama za dostavljanje dokumenata te održavanje i korištenje evidencija personala i evidencija o izvršavanju dužnosti,
 - d) mjere sigurnosti kako bi se osigurala zaštita privatnosti podataka o svakom pojedincu,
 - e) procedure za čuvanje evidencija,
 - f) prijenos dokumenata iz evidencija personala i evidencija o izvršavanju dužnosti u elektronske dosjee personala,
 - g) mjere pozitivne kontrole nad evidencijama personala i evidencijama o izvršavanju dužnosti za obavljanje svakodnevnih aktivnosti u Ministarstvu odbrane Bosne i Hercegovine i Oružanim snagama.

POGLAVLJE X. SISTEM KLASIFICIRANJA VOJNIH LICA

Član 96.

(Klasificiranje vojnih lica)

- (1) Vojnim licima prilikom pristupanja Oružanim snagama određuje se vojno-evidencijska specijalnost.
- (2) Kroz vojno-evidencijske specijalnosti određuju se grupe formacijskih radnih mjesta za koja su potrebne usko vezane sposobnosti. Profesionalna vojna lica, koja su kvalificirana za jedno radno mjesto u okviru neke vojno-evidencijske

specijalnosti, mogu obavljati poslove u okviru bilo kojeg drugog radnog mjesta koje je na istom nivou složenosti i težine.

- (3) Vojno-evidencijska specijalnost određuje se za svako profesionalno vojno lice na osnovu faktora navedenih u članu 97. ovog Zakona i navodi se u pojedinačnim ugovorima o vojnoj službi.
- (4) U toku karijere u okviru Oružanih snaga, profesionalna vojna lica mogu biti dodatno klasificirana kako bi se zadovoljile potrebe Oružanih snaga.

Član 97.

(Faktori klasificiranja)

Vojna lica klasificiraju se u određene vojno-evidencijske specijalnosti na osnovu sljedećih faktora:

- a) potreba Oružanih snaga kao primarnog faktora,
- b) obrazovanja, obuke i iskustva pojedinca,
- c) želja pojedinca,
- d) fizičkih sposobnosti i drugih kvalifikacija.

Član 98.

(Uspostavljanje Sistema klasificiranja vojnih lica)

- (1) Ministar odbrane donosi propise potrebne za uspostavljanje Sistema klasificiranja vojnih lica, a kojim se reguliraju:
 - a) kriteriji i uvjeti klasifikacija,
 - b) procedure pri klasifikaciji,
 - c) klasifikacija strukture vojnih lica.
- (2) Propisima iz stava (1) ovog člana regulira se:
 - a) spisak vojnih specijalnosti u okviru Oružanih snaga, uključujući i nazive formacijskih mjesta,
 - b) definirane procedure za određivanje vojnih specijalnosti koje se koriste u toku procedure prijema vojnih lica u Oružane snage,
 - c) uvjeti za određivanje dodatnih vojnih specijalnosti,
 - d) procedure za vođenje evidencije o vojnim specijalnostima vojnih lica.

Član 99.

(Vođenje evidencije personala i izvještavanje o jačini jedinice)

- (1) Svaka jedinica vodi preciznu evidenciju o statusu svih oficira, podoficira i vojnika koji se nalaze u toj jedinici kako bi lanac komandovanja imao informacije o ukupnoj jačini jedinice.
- (2) Sve jedinice redovno izvještavaju o činu i specijalnosti ukupnog personala u datim jedinicama, a u skladu s propisima koje donese ministar odbrane.
- (3) Ministar odbrane donosi za Oružane snage propise o vođenju evidencije personala i izvještavanju o jačini jedinice.

POGLAVLJE XI. SISTEM UPRAVLJANJA KARIJEROM

Član 100.

(Definicija)

Sistem upravljanja karijerom pruža mogućnost da produženi ugovori o službi vojnih lica budu u skladu s pojedinačnim potrebama lica i potrebama Oružanih snaga.

Član 101.

(Dužina trajanja profesionalne vojne službe)

- (1) Maksimalna dužina trajanja službe profesionalnih vojnih lica u Oružanim snagama je:
 - a) oficiri - 30 godina, ali najduže do 55. godine života,
 - b) podoficiri (OR-5-9) - 30 godina, ali najduže do 50. godine života, i
 - c) vojnici (OR-1-4) - 15 godina, ali najduže do 35. godine života.

- (2) U slučaju potrebe službe, ministar odbrane može oficirima i podoficirima produžiti trajanje službe i nakon godina života predviđenih u stavu (1) tač. a) i b) ovog člana.

Član 102.

(Dužina trajanja službe u rezervnom sastavu)

- (1) Služba u rezervnom sastavu počinje nakon prestanka profesionalne vojne službe i traje:
- a) oficirima - deset godina, ali najduže do 55. godine života,
 - b) podoficirima (OR-5-9) - sedam godina, ali najduže do 50. godine života,
 - c) vojnicima (OR-1-4) - četiri godine, ali najduže do 35. godine života.
- (2) Dužina trajanja službe za specijalnosti u rezervnom sastavu, angažirane u skladu s članom 10. ovog Zakona, traje četiri godine, ali najduže do 55. godine života.
- (3) Služba u rezervnom sastavu iz st. (1) i (2) ovog člana može se promijeniti odlukom ministra odbrane, u skladu s potrebama Oružanih snaga.

Član 103.

(Periodi za donošenje odluka o produženju službe)

- (1) Produženje ugovora o službi profesionalnih vojnih lica razmatra se u sljedećim periodima:
- a) oficiri - nakon 3, 6, 10, 15 i 20 godina službe,
 - b) podoficiri - nakon 3, 6, 10, 15 i 20 godina službe,
 - c) vojnici - nakon 3, 6 i 10 godina službe.
- (2) Pripadnici rezervnog sastava koji nemaju prijašnje vojno iskustvo a imaju određena stručna znanja zaključuju poseban ugovor koji se može produžiti u skladu s članom 101. stav (2) ovog Zakona.

Član 104.

(Prinudno produženje ugovora)

U slučaju ratnog stanja, vanrednog stanja ili da bi se spriječilo smanjenje operativne efikasnosti jedinice koja je na zadatku, ministar odbrane može naložiti produženje ugovora za jednog, odnosno više pripadnika na period potreban za osiguranje operativne efikasnosti i do onog trenutka dok se ne bude mogla naći odgovarajuća zamjena za tog pripadnika, odnosno pripadnike.

Član 105.

(Komisije za produženje ugovora)

- (1) Komisije za produženje ugovora sazivaju se po odluci ministra odbrane. Jedinstvena, centralna komisija za produženje ugovora saziva se kako bi donosila odluke o produženju ugovora svim profesionalnim vojnim licima, osim komisija koje donose odluke o produženju ugovora licima u činovima od OR-1 do OR-4, što se može uraditi na nivou brigade.
- (2) Datum sazivanja komisije za produženje ugovora objavljuje se najmanje šest mjeseci unaprijed, osim u slučaju produženja ugovora licima u činovima od OR-1 do OR-5, kada se komisije sazivaju tri mjeseca unaprijed.

Član 106.

(Sastav komisija za produženje ugovora)

- (1) Ministar odbrane imenuje članove komisije za produženje ugovora.
- (2) Komisija za produženje ugovora ima pet članova. Predsjedavajući komisije je najmanje dva čina viši u odnosu na lice koje se razmatra za produženje ugovora, a članovi komisije najmanje istog višeg čina. Komisije se imenuju u sljedećem sastavu:
- a) komisije za produženje ugovora vojnicima (OR-1-OR-4) u sastavu:
 - 1) OF-4 (predsjedavajući),

2) OF-3,

3) OF-2 (x 2),

4) OR-9.

b) komisije za produženje ugovora podoficirima (OR-5-OR-9) u sastavu:

1) OF-4 (predsjedavajući),

2) OF-3,

3) OF-2 (x 2),

4) OR-9.

c) komisije za produženje ugovora oficirima (OF-1-OF-3) u sastavu:

1) OF-5 (predsjedavajući),

2) OF-4 (x 4).

d) komisije za produženje ugovora oficirima (OF-4-OF-5) u sastavu:

1) OF-7 (predsjedavajući),

2) OF-6 (x 2),

3) OF-5 (x 2).

- (3) Sva tri konstitutivna naroda, a po mogućnosti i predstavnik iz reda ostalih, zastupljena su u svakoj komisiji, a odluke svake komisije donose se jednoglasno.

Član 107.

(Procedura)

- (1) Prilikom razmatranja kandidata za produženje ugovora, predsjedavajući komisija za produženje ugovora mora imati uvid u dosje koji sadrži sljedeće podatke o svakom kandidatu:
- a) godišnje ocjene,
 - b) certifikate o pohađanim i završenim kursovima i školama,
 - c) disciplinske kartone,
 - d) kratak opis koji sadrži podatke o njegovim civilnim i vojnim kvalifikacijama,
 - e) karton o njegovim postavljenjima, kao i dodijeljenim stimulativnim mjerama.
- (2) Komisija za produženje ugovora razmatra svakog kandidata za produženje ugovora na osnovu dokumentacije koja joj je dostavljena u skladu sa stavom (1) ovog člana i dostavlja ministru odbrane rang-listu onih koji su predloženi za produženje ugovora.
- (3) Ministar odbrane odobrava produženje ugovora prema rang-listi koju dostavi komisija za produženje ugovora.

Član 108.

(Rad komisija)

Komisije za produženje ugovora podoficirima i oficirima sastaju se onoliko često koliko je potrebno i na osnovu odluke ministra odbrane.

Član 109.

(Uvjeti za produženje ugovora)

Uvjeti za produženje ugovora su:

a) odgovarajuća školska sprema,

b) potrebno vrijeme provedeno u činu koji ima,

c) završena potrebna vojna i civilna edukacija,

d) prijedlog za produženje ugovora u posljednja dva ocjenjivanja.

Član 110.

(Dodatni propisi)

Ministar odbrane donosi propis koji određuje kriterije i procedure potrebne za djelotvorno funkcioniranje Sistema upravljanja karijerom.

POGLAVLJE XII. UNAPREĐENJE

Član 111.

(Unapređenje)

- (1) Postupak za unapređenje profesionalnih vojnih lica u čin niži od čina generala provodi se na osnovu ovog Zakona i drugih propisa koje donosi ministar odbrane. Procedure za unapređenje profesionalnih vojnih lica su transparentne i omogućavaju da profesionalna vojna lica koja to najviše zaslužuju budu unaprijeđena na osnovu dotadašnjeg rada i potencijala za buduće službe na položajima s većom odgovornošću.
- (2) Unapređenje oficira u čin generala provodi se u skladu sa Zakonom o odbrani.
- (3) Unapređenja u činove provode se u skladu s godišnjim planom unapređenja, brojem i strukturom činova za unapređenje.

Član 112.

(Komisije za unapređenje)

- (1) Komisije za unapređenje odgovorne su za izbor profesionalnog vojnog lica predviđenog za unapređenje u sljedeći, viši čin.
- (2) Komisije za unapređenje sazivaju se po odluci ministra odbrane. S ciljem razmatranja svih kandidata za unapređenje u viši čin, saziva se jedinstvena, centralna komisija za unapređenje, a izuzetak su komisije koje razmatraju unapređenja od OR-1 do OR-4, a koja se mogu izvršiti na nivou brigade.
- (3) Datum sazivanja komisija za unapređenje objavljuje se najmanje šest mjeseci unaprijed, osim kada su u pitanju komisije koje rade na unapređenjima od OR-1 do OR-5, kada se datum objavljuje najmanje tri mjeseca unaprijed.

Član 113.

(Sastav komisija za unapređenje)

- (1) Članove komisije za unapređenje imenuje ministar odbrane.
- (2) Komisija za unapređenje ima pet članova. Predsjedavajući komisije mora biti za najmanje dva čina viši u odnosu na lice koje se razmatra za unapređenje, a članovi komisije za jedan čin viši.
- (3) Komisije se imenuju u sljedećem sastavu:
 - a) komisije za unapređenje vojnika (OR-2-OR-4) u sastavu:
 - 1) OF-4 (predsjedavajući),
 - 2) OF-3,
 - 3) OF-2 (x 2),
 - 4) OR-9.
 - b) komisije za unapređenje podoficira (OR-5-OR-9) u sastavu:
 - 1) OF-4 (predsjedavajući),
 - 2) OF-3,
 - 3) OF-2 (x 2),
 - 4) OR-9.
 - c) komisije za unapređenje oficira (OF-1/poručnik-OF-3) u sastavu:
 - 1) OF-5 (predsjedavajući),
 - 2) OF-4 (x 4).
 - d) komisije za unapređenje oficira (OF-4-OF-5) u sastavu:
 - 1) OF-7 (predsjedavajući),
 - 2) OF-6,
 - 3) OF-5 (x 3).
- (4) Sva tri konstitutivna naroda, a po mogućnosti i predstavnik iz reda ostalih, zastupljena su u svakoj komisiji, a odluke svake komisije donose se jednoglasno.

Član 114.

(Procedura)

- (1) Prilikom razmatranja kandidata za unapređenje, komisija mora imati uvid u evidencije koje sadrže sljedeće podatke o kandidatu:
 - a) godišnje ocjene,
 - b) certifikate o pohađanim i završenim kursovima i školama,
 - c) disciplinske kartone,
 - d) kratak opis koji sadrži podatke o njegovim civilnim i vojnim kvalifikacijama,
 - e) karton o njegovim postavljenjima, kao i dodijeljenim stimulativnim mjerama.
- (2) Komisija za unapređenje razmatra svakog kandidata za unapređenje na osnovu evidencije koja joj je dostavljena u skladu sa stavom (1) ovog člana i dostavlja ministru odbrane rang-listu onih koji su predloženi za unapređenje.
- (3) Ministar odbrane unapređuje profesionalna vojna lica na osnovu rang-liste koju mu je dostavila komisija za unapređenje.

Član 115.

(Rad komisija)

- (1) Komisije za unapređenje podoficira i oficira sastaju se najmanje jednom godišnje.
- (2) Komisija za unapređenje vojnika sastaje se po potrebi.

Član 116.

(Uvjeti za unapređenje)

Uvjeti za unapređenje su sljedeći:

- a) odgovarajući stepen školske spreme,
- b) potrebno vrijeme provedeno u činu koji ima,
- c) potrebno vojno i civilno školovanje i usavršavanje, prema propisu koji donosi ministar odbrane,
- d) prijedlog za unapređenje u posljednja dva ocjenjivanja,
- e) postavljenje na formacijsko mjesto višeg čina ili da postoji upražnjeno formacijsko mjesto višeg čina,
- f) za unapređenje u čin OF-5 profesionalno vojno lice s ličnim činom OF-4 mora provesti na formacijskom mjestu OF-5 najmanje godinu dana i imati završenu školu usavršavanja komandno-štabnog nivoa ili naučno zvanje magistra,
- g) za unapređenje u čin OF-6 profesionalno vojno lice s činom OF-5 mora provesti na formacijskom mjestu OF-6 najmanje godinu dana i imati završen operativno-strateški nivo usavršavanja ili naučno zvanje doktora nauka.

Član 117.

(Potrebni periodi za unapređenje)

Kako bi profesionalna vojna lica bila razmatrana za unapređenje, moraju provesti u ličnom činu:

- a) OF-1 - tri godine
- b) OF-1 - tri godine
- c) OF-2 - četiri godine
- d) OF-3 - pet godina
- e) OF-4 - pet godina
- f) OF-5 - pet godina
- g) OR-5 - tri godine
- h) OR-6 - tri godine
- i) OR-7 - četiri godine
- j) OR-8 - pet godina

Član 118.

(Prijevremeno unapređenje)

Profesionalnom vojnom licu, koje je tri puta uzastopno ocijenjeno ocjenom "odličan", vrijeme za unapređenje u viši čin skratit će se za godinu dana u odnosu na vrijeme koje je potrebno provesti u činu.

Član 119.

(Vanredno unapređenje)

- (1) Podoficir, odnosno oficir, koji postiže izvanredne uspjehe u radu i pokazuje izuzetnu sposobnost, može biti vanredno unaprijeđen u neposredno viši čin, ako je proveo dvije trećine vremena koje je ovim Zakonom propisano za pojedine činove, te ako je proveo najmanje godinu dana na dužnostima višeg čina.
- (2) Bliže uvjete i postupak za vanredno unapređenje podoficira, odnosno oficira do čina pukovnika, iz stava (1) ovog člana, propisuje ministar odbrane.

Član 120.

(Unapređenje i služba van zemlje)

- (1) U izuzetnim slučajevima, profesionalna vojna lica, na službi u operacijama podrške miru, diplomatskim misijama, multilateralnim vojnim organizacijama van zemlje ili na drugim privremenim posebnim zadacima, može, za vrijeme trajanja takve službe, unaprijediti Predsjedništvo a na prijedlog ministra odbrane, u čin koji je najviše jedan čin iznad njihovog ličnog čina.
- (2) Profesionalna vojna lica mogu u vremenu trajanja takve službe, određene stavom (1) ovog člana, ostvariti sva prava koja im daje njihov privremeni čin.
- (3) Po završetku službe u operacijama podrške miru, diplomatskim misijama, multilateralnim vojnim organizacijama van zemlje ili na drugim privremenim posebnim zadacima, profesionalnim vojnim licima bit će zagarantirana sva prava data njihovim ličnim vojnim činom u skladu s ovim Zakonom.

Član 121.

(Unapređenje pripadnika rezervnog sastava)

Unapređenje pripadnika rezervnog sastava provodi se u skladu s odredbama ovog poglavlja ovog Zakona.

POGLAVLJE XIII. OCJENJIVANJE

Član 122.

(Osnovna pravila i principi)

- (1) Ocjenjivanje profesionalnih vojnih lica obavlja se transparentno i nepristrasno i koristi se kao osnova za unapređenja i izbor profesionalnih vojnih lica za vojno obrazovanje.
- (2) Pri ocjenjivanju cijeni se sposobnost, odgovornost, sposobnost rukovođenja, profesionalnost, obučenos i vojno vladanje.
- (3) Ocjene su: "odličan", "dobar", "potrebno osposobljavanje" i "loš".
- (4) Ocjenjivanje profesionalnih vojnih lica obavlja se svake kalendarske godine ili na osnovu potreba službe.
- (5) Pripadnici rezervnog sastava ocjenjuju se nakon svakog vršenja aktivne vojne službe, uključujući i vježbe i operacije.
- (6) Profesionalna vojna lica koja su u kalendarskoj godini bila na dužnosti manje od šest mjeseci ne ocjenjuju se, bez obzira na razloge njihovog odsustva s dužnosti.
- (7) Ocjene se potpisuju i ulažu u glavnu evidenciju personala i vojnu evidenciju o izvršavanju dužnosti. Potpisani primjerak svake ocjene mora se uručiti licu koje je ocijenjeno.

Član 123.

(Osnovne procedure)

- (1) Svaka ocjena sastoji se iz dva dijela:
 - a) prethodne ocjene koju daje prvonadređeni, ili neko drugo lice koje odredi prvonadređeni kao lice koje je najbolje upoznato s dnevnim poslom koji obavlja lice koje se ocjenjuje. U oba navedena slučaja, lice koje ocjenjuje mora u trenutku ocjenjivanja biti na službi na trenutnom formacijskom mjestu najmanje 90 dana,
 - b) dodatnu ocjenu daje prvonadređeni lica koje obavlja prvobitno ocjenjivanje. Ovo lice mora u trenutku ocjenjivanja biti na službi na trenutnom formacijskom mjestu najmanje 60 dana.
- (2) Prije svakog ocjenjivanja lice zaduženo za ocjenjivanje, objašnjeno u stavu (1) ovog člana, obaviti će razgovor o ocjenjivanju i postići dogovor o sadržaju teksta iznesenog u ocjeni.

Član 124.

(Posljedice ocjenjivanja)

- (1) Profesionalnom vojnom licu koje je ocijenjeno ocjenom "loš" ili je tri puta uzastopno ocijenjeno ocjenom "potrebno osposobljavanje" prestaje profesionalna vojna služba.
- (2) Profesionalnom vojnom licu koje je tri puta uzastopno ocijenjeno ocjenom "odličan" skraćuje se za godinu dana period potreban za unapređenje, u skladu s članom 117. ovog Zakona.

Član 125.

(Pravo na prigovor i žalbu)

- (1) Profesionalna vojna lica imaju pravo uložiti prigovor na ocjenu.
- (2) Rok za prigovor na ocjenu je osam dana od dana prijema ocjene, a o njemu odlučuje lice koje je obavilo prvobitno ocjenjivanje. Odluka o ovom prigovoru mora biti donesena u roku od 30 dana.
- (3) Žalbu na odluku o prigovoru koja je pomenuta u stavu (2) ovog člana potrebno je predati u roku od 15 dana, a o njoj odlučuje lice prvonadređeno licu koje je obavilo prvobitno ocjenjivanje. Odluka o ovoj žalbi mora biti donesena u roku od 60 dana.
- (4) Viši oficir za izvještavanje odgovoran je za osiguravanje da ukupna dužina procedure predaje prigovora, opisana u st. (1) i (2) ovog člana, ne bude duža od 90 dana.
- (5) Protiv konačne odluke o ocjeni ne može se voditi upravni spor.

Član 126.

(Dodatni propisi)

Ministar odbrane donosi propis o kriterijima za ocjenjivanje, administrativne procedure i procedure podnošenja prigovora.

POGLAVLJE XIV. ODLIKOVANJA, NAGRADE I POHVALE

Član 127.

(Dodjeljivanje)

- (1) Odlikovanja, nagrade i pohvale profesionalnim vojnim licima mogu se dodjeljivati za izuzetnu hrabrost, odnosno naročit uspjeh postignut na službi u jedinicama, komandama i ustanovama.
- (2) Građanima, stranim državljanima i drugim pravnim licima mogu se dodjeljivati odlikovanja, plakete i druga priznanja za doprinos Oružanim snagama.

Član 128.
(Vrste pohvale)

Pohvala može biti usmena i pisana. Profesionalno vojno lice pisano pohvaljuje i nagrađuje komandant na dužnosti komandanta brigade, na istoj ili višoj dužnosti.

Član 129.
(Propisi)

- (1) Odlikovanja se utvrđuju posebnim zakonom.
- (2) Nagrade i pohvale utvrđuje propisom ministar odbrane.

POGLAVLJE XV. STANJA U SLUŽBI

Član 130.
(Stanje u toku službe)

U toku službe profesionalna vojna lica u Oružanim snagama mogu biti:

- a) na dužnosti,
- b) na pripravičkom stažu,
- c) na školovanju ili usavršavanju,
- d) na bolovanju,
- e) na raspolaganju,
- f) udaljena s dužnosti.

Član 131.
(Dužnost u okviru institucija)

Profesionalno vojno lice može biti na dužnosti u štabovima, komandama, jedinicama, ustanovama Oružanih snaga i Ministarstvu odbrane Bosne i Hercegovine.

Član 132.
(Kriteriji za postavljenje)

- (1) Profesionalna vojna lica postavljaju se, prema potrebi službe, na odgovarajuća formacijska mjesta prema:
 - a) stručnoj spremi,
 - b) činu,
 - c) ličnoj vojno-evidencijskoj specijalnosti,
 - d) posebnim sposobnostima predviđenim za dato formacijsko mjesto.
- (2) Raspored na određeno formacijsko mjesto vojno-evidencijske specijalnosti smatra se postavljenjem prema ličnoj vojno-evidencijskoj specijalnosti.

Član 133.
(Nadležnost za postavljenja)

- (1) Predsjedništvo postavlja sva profesionalna vojna lica na formacijska mjesta za koja je predviđen čin generala na osnovu prijedloga ministra odbrane.
- (2) Sva ostala profesionalna vojna lica postavlja ministar odbrane.

Član 134.
(Postavljenje na formacijska mjesta)

- (1) Profesionalno vojno lice postavlja se na formacijsko mjesto u puku, odnosno službi prema ličnom činu i vojno-evidencijskoj specijalnosti.
- (2) Profesionalno vojno lice koje pokazuje natprosječnu sposobnost u vršenju dužnosti može biti raspoređeno na formacijsko mjesto višeg čina.
- (3) U izuzetnim slučajevima, profesionalno vojno lice se, po potrebi službe i uz pisani pristanak, može postaviti na formacijsko mjesto nižeg čina do dvije godine.

Član 135.
(Postavljenje na formacijska mjesta nižih činova)

Profesionalno vojno lice iz člana 134. stav (3) ovog Zakona može biti postavljeno na formacijsko mjesto nižeg čina u sljedećim slučajevima:

- a) zbog ukidanja formacijskog mjesta ili izmjene formacijskog čina u strukturi formacijskog mjesta,
- b) zbog premještanja na osnovu ličnog zahtjeva,
- c) kada je razriješeno dužnosti, a nema mogućnost postavljenja na formacijsko mjesto ličnog čina,
- d) kada se pojedina formacijska mjesta ne mogu popuniti, a interesi službe to nalažu,
- e) kada je ocjenom nadležne ljekarske komisije predložena promjena formacijskog mjesta, a nema mogućnosti za postavljenje na odgovarajuće formacijsko mjesto.

Član 136.
(Konkursi i oglasi)

- (1) Upražnjena formacijska mjesta u okviru Oružanih snaga utvrđuju se na osnovu sistema za vođenje evidencije o personalu i izvještavanja o jačini jedinica iz člana 99. ovog Zakona.
- (2) Popunjavanje upražnjenih formacijskih mjesta u okviru Oružanih snaga profesionalnim vojnim licima vrši se raspisivanjem konkursa, odnosno oglasa, izuzev kadeta i stipendista po završenom školovanju.
- (3) Izbor kandidata po raspisanom konkursu vrši komisija, koju imenuje ministar odbrane.

Član 137.
(Postavljenje u drugi rod ili službu)

Profesionalno vojno lice može biti postavljeno na formacijsko mjesto u okviru drugog roda, odnosno službe, po potrebi službe, i to u slučaju:

- a) ukidanja formacijskog mjesta na koje je raspoređeno ili zbog izmjene formacijskih elemenata u strukturi tog formacijskog mjesta,
- b) gubitka zdravstvene sposobnosti potrebne za obavljanje dužnosti formacijskog mjesta na koje je postavljeno, pod uvjetom da ne postoji mogućnost postavljenja na odgovarajuće formacijsko mjesto.

Član 138.
(Vršilac dužnosti)

- (1) Umjesto profesionalnog vojnog lica koje je privremeno spriječeno da vrši dužnost određuje se vršilac dužnosti.
- (2) Vršilac dužnosti može se odrediti i na upražnjeno formacijsko mjesto.
- (3) Vršenje dužnosti može trajati najduže godinu dana od dana stupanja na dužnost.
- (4) Ako je to uvjet za unapređenje, vrijeme provedeno na dužnosti iz st. (1) i (2) ovog člana računa se kao da je profesionalno vojno lice postavljeno na dato formacijsko mjesto.
- (5) Profesionalno vojno lice, koje je određeno u skladu sa st. (1) i (2) ovog člana, zadržava status i sva prava njegovog prethodnog formacijskog mjesta, ako je za njega to povoljnije.

Član 139.
(Pripravički staž)

- (1) Radi sticanja prakse potrebne za samostalno vršenje dužnosti, nakon završetka školovanja, profesionalna vojna lica (ljekari, ekonomisti, pravnici i druga slična zanimanja) primaju se u svojstvu pripravnika.
- (2) Pripravički staž iz stava (1) ovog člana može trajati najduže godinu dana.
- (3) Vrijeme provedeno u svojstvu pripravnika računa se u vrijeme provedeno u činu.
- (4) Ministar odbrane donosi propis za pripravički staž iz ovog člana.

Član 140.

(Školovanje i usavršavanje)

- (1) Profesionalno vojno lice bira se za školovanje ili usavršavanje.
- (2) Profesionalno vojno lice upućeno na školovanje ili usavršavanje razrješava se dužnosti ako školovanje ili usavršavanje traje duže od godinu dana.
- (3) Profesionalno vojno lice upućeno na školovanje ili usavršavanje radi promjene vojno-evidencijske specijalnosti razrješava se dužnosti bez obzira na trajanje školovanja ili usavršavanja.
- (4) Profesionalnom vojnom licu vrijeme provedeno na školovanju ili usavršavanju računa se u vrijeme provedeno na službi, s pravom ličnog čina i dužnosti s koje je upućen na školovanje ili usavršavanje, te se unapređuje uz uvjete propisane ovim Zakonom.
- (5) Propisom ministra odbrane uređuju se uvjeti, postupak i nadležnost za izbor i upućivanje na školovanje ili usavršavanje profesionalnih vojnih lica.

Član 141.

(Stipendiranje)

- (1) Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine može dodijeliti stipendije studentima fakulteta i učenicima srednjih škola (u daljnjem tekstu: vojni stipendisti) kako bi popunilo formacijska mjesta ili uključilo kadete u vojne obrazovne institucije.
- (2) S ciljem popunjavanja formacijskih mjesta u Oružanim snagama, profesionalna vojna lica mogu biti upućena na fakultete, kao i druge vrste škola, u zemlji i inozemstvu.
- (3) Uvjete i način stipendiranja vojnih stipendista propisuje ministar odbrane.

Član 142.

(Obaveze)

- (1) Kadeti, profesionalna vojna lica i vojni stipendisti koji pohađaju škole kako bi popunili formacijska mjesta u vojsci raspoređuju se, nakon završetka školovanja, na odgovarajuća formacijska mjesta.
- (2) Vojni stipendisti iz stava (1) ovog člana mogu svoje dužnosti obavljati u svojstvu civila, ako je tako regulirano ugovorom o stipendiranju.
- (3) Vojni stipendisti iz stava (1) ovog člana koji svojom krivicom nisu završili školovanje, ili koji ne stupe u vojnu službu po završetku školovanja, dužni su Ministarstvu odbrane Bosne i Hercegovine nadoknaditi troškove školovanja.
- (4) Ministar odbrane određuje visinu troškova školovanja.

Član 143.

(Period vojne službe nakon školovanja)

- (1) Kadeti i vojni stipendisti koji su završili školovanje u srednjim školama i fakultetima dužni su provesti u službi vremenski period koji je dvostruko duži od perioda trajanja školovanja ili stipendiranja, ako ugovorom nije drugačije regulirano.
- (2) Profesionalna vojna lica upućena na školovanje i usavršavanje dužna su stupiti u vojnu službu na vremenski period koji je dvostruko duži od perioda trajanja školovanja i usavršavanja, ako ugovorom nije drugačije regulirano.
- (3) Izuzetak od stava (1) ovog člana su kadeti koji završe zrakoplovne škole kao piloti, a koji su dužni stupiti u vojnu službu na vremenski period koji traje deset godina od dana završetka školovanja, ako ugovorom nije reguliran duži vremenski period.

Član 144.

(Bolovanje)

- (1) Profesionalno vojno lice za vrijeme spriječenosti za obavljanje službe iz zdravstvenih razloga nalazi se na bolovanju.
- (2) Profesionalno vojno lice koje zbog bolesti ne može obavljati dužnost na svom formacijskom mjestu bit će razriješeno dužnosti ako nadležna ljekarska komisija ocijeni da bi bolovanje moglo trajati duže od šest mjeseci.
- (3) U slučaju iz stava (1) ovog člana, profesionalno vojno lice zadržava prava svoga čina i unapređuje se uz uvjete propisane ovim Zakonom.

Član 145.

(Raspologanje)

- (1) Raspologanje nastaje isključivo kao posljedica reorganiziranja i smanjenja obima poslova i ukidanjem formacijskih mjesta.
- (2) Profesionalno vojno lice koje je na raspologanju može se:
 - a) rasporediti na novu dužnost,
 - b) ako je ovo raspoređivanje nemoguće, profesionalnom vojnom licu nudi se prijevremeno penzionisanje, u skladu s članom 47. ovog Zakona, odnosno posebnim zakonom,
 - c) ako je prijevremeno penzionisanje nemoguće, profesionalno vojno lice na raspologanju bit će razriješeno dužnosti i bit će mu određen status raspologanja u trajanju od šest mjeseci.
- (3) Razriješeno profesionalno vojno lice s radnim stažom dužim od šest godina ima pravo na jedan dodatni mjesec raspologanja za svaku dodatnu godinu radnog staža, a najviše do 12 mjeseci.
- (4) Za vrijeme raspologanja profesionalno vojno lice ima pravo na plaću u visini plaće u posljednjem mjesecu u kojem je radilo.
- (5) Nakon isteka vremena raspologanja iz stava (3) ovog člana, prekida se služba profesionalnom vojnom licu.
- (6) Lice iz stava (5) ovog člana ima pravo na otpremninu u visini iznosa njegove šestomjesečne plaće.

Član 146.

(Udaljenje s dužnosti)

- (1) Profesionalno vojno lice udaljava se s dužnosti:
 - a) za vrijeme dok se nalazi u pritvoru,
 - b) za vrijeme izdržavanja kazne zatvora do šest mjeseci,
 - c) ako je zatečeno u izvršenju krivičnog djela ili disciplinskog prijestupa u vezi sa službom,
 - d) za vrijeme trajanja disciplinskog, odnosno krivičnog postupka, ako bi njegovo zadržavanje u službi bilo štetno po interese službe.
- (2) Nakon prestanka razloga udaljenja s dužnosti, nadležni starješina dužan je odlučiti o daljnjem statusu vojnog lica.
- (3) Protiv rješenja o udaljenju s dužnosti dozvoljeno je uložiti žalbu starješini nadređenom starješini koji je donio rješenje u roku od osam dana od dana prijema rješenja.
- (4) Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
- (5) Vrijeme udaljenja s dužnosti ne računa se u vrijeme za unapređenje, osim ako se utvrdi da nije postojao razlog za udaljenje.
- (6) Udaljenje s dužnosti dokumentirat će se u pisanoj formi a jedna kopija bit će uložena u personalni dosje i karton o radu profesionalnog vojnog lica.

Član 147.

(Privremeno upućivanje)

- (1) Profesionalno vojno lice, zbog potreba službe, može biti privremeno upućeno u štab, neku drugu komandu, jedinicu, ustanovu Oružanih snaga i Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine u istom ili drugom mjestu službe.
- (2) Privremeno upućivanje iz stava (1) ovog člana može trajati najduže godinu dana u toku trajanja jednog ugovora.

Član 148.

(Premještaj)

- (1) Profesionalna vojna lica u toku službe mogu biti premještena prema potrebama službe.
- (2) Ministar odbrane donosi propis kojim se regulira postupak premještaja profesionalnih vojnih lica.
- (3) Premještajem, u smislu stava (1) ovog člana, smatra se promjena mjesta službe zbog postavljenja na novu dužnost, ako to zahtijeva promjenu boravišta.
- (4) Premještaj se vrši zbog:
 - a) potreba službe,
 - b) zamjene profesionalnog vojnog lica koje napušta službu ili odlazi u penziju,
 - c) potrebe profesionalnog usavršavanja profesionalnog vojnog lica,
 - d) uobičajene rotacije prema izmjenama u komandovanju,
 - e) unapređenja,
 - f) ličnog zahtjeva.

Član 149.

(Nadležnost za premještaj)

- (1) Predsjedništvo premješta generale na osnovu prijedloga ministra odbrane.
- (2) Ministar odbrane premješta sva ostala profesionalna vojna lica.

Član 150.

(Pravo na izjašnjavanje)

Prije donošenja naredbe za premještaj i postavljenje, profesionalnom vojnom licu omogućit će se izjašnjavanje o tome.

Član 151.

(Vrijeme obavljanja komandne dužnosti)

- (1) Profesionalno vojno lice može istu komandnu dužnost, zaključno s dužnosti komandanta brigade i njoj ravnoj dužnosti, obavljati najduže četiri godine.
- (2) Izuzetno, zbog potreba službe, dužnosti iz stava (1) ovog člana mogu se obavljati najduže šest godina.

Član 152.

(Premještaj zbog zdravstvenih razloga)

Profesionalno vojno lice može biti premješteno zbog zdravstvenih razloga ako:

- a) nadležna ljekarska komisija utvrdi da bi daljnji boravak u mjestu službe zbog karaktera bolesti profesionalnog vojnog lica ili člana njegove uže porodice bio štetan,
- b) u mjestu službe ne postoji odgovarajuće formacijsko mjesto,
- c) prihvati postavljenje na niže formacijsko mjesto.

Član 153.

(Upućivanje u druge institucije ili pravna lica)

- (1) Profesionalno vojno lice može, po potrebi službe, biti upućeno u drugi organ državne uprave, instituciju, agenciju ili pravno lice.
- (2) Prava i dužnosti profesionalnih vojnih lica iz stava (1) ovog člana reguliraju se ovim Zakonom, važećim zakonima koji

reguliraju rad organa iz stava (1) kao i propisima i naređenjima koja izda ministar odbrane.

- (3) Profesionalno vojno lice iz stava (1) ovog člana ima sva prava i obaveze profesionalnog vojnog lica, ako zakonom nije drugačije određeno.

Član 154.

(Promjena roda ili službe)

- (1) Profesionalnom oficiru ili podoficiru može biti promijenjen rod ili služba na lični zahtjev ili zbog potreba službe.
- (2) Licu iz stava (1) ovog člana može se promijeniti rod, odnosno služba na lični zahtjev ako ima potrebne kvalifikacije i ako to dozvoljavaju potrebe popunjavanja. Licu iz stava (1) ovog člana mijenja se rod ili služba, na osnovu potreba Oružanih snaga, u slučaju ukidanja formacijskog mjesta na kojem je lice bilo na službi ili raspoređeno, ili radi popunjavanja upražnjenih mjesta u drugom rodu, odnosno službi, ako navedeno lice ima potrebnu stručnu spremu i da svoj pristanak za promjenu roda ili službe.
- (3) Akt o promjeni roda ili službe za lica iz stava (1) ovog člana donosi ministar odbrane.

POGLAVLJE XVI. ČINOVI I OBILJEŽJA ORUŽANIH SNAGA

Član 155.

(Činovi)

- (1) Činovi generala, oficira, podoficira i vojnika u Oružanim snagama su sljedeći:

a) činovi generala

1) Čin:	Generalpukovnik
NATO oznaka:	OF-8
Način obraćanja:	General
Skraćenica:	Gen. puk.
2) Čin:	Generalmajor
NATO oznaka:	OF-7
Način obraćanja:	General
Skraćenica:	Gen. maj.
3) Čin:	Brigadni general
NATO oznaka:	OF-6
Način obraćanja:	General
Skraćenica:	Brig. gen.

b) činovi oficira

1) Čin:	Brigadir
NATO oznaka:	OF-5
Način obraćanja:	Brigadir
Skraćenica:	Brig.
2) Čin:	Pukovnik
NATO oznaka:	OF-4
Način obraćanja:	Pukovnik
Skraćenica:	Puk.
3) Čin:	Major
NATO oznaka:	OF-3
Način obraćanja:	Major
Skraćenica:	Maj.
4) Čin:	Kapetan
NATO oznaka:	OF-2
Način obraćanja:	Kapetan
Skraćenica:	Kap.
5) Čin:	Poručnik
NATO oznaka:	OF-1
Način obraćanja:	Poručnik
Skraćenica:	Por.
6) Čin:	Potporučnik
NATO oznaka:	OF-1

	Način obraćanja:	Potporučnik	
	Skraćenica:	P. por.	
c) činovi podoficira			
1) Čin:		Zastavnik I. klase	
NATO oznaka:		OR-9	
Način obraćanja:		Zastavnik	
Skraćenica:		Zast. I. kl.	
2) Čin:		Zastavnik	
NATO oznaka:		OR-8	
Način obraćanja:		Zastavnik	
Skraćenica:		Zast.	
3) Čin:		Stariji vodnik I. klase	
NATO oznaka:		OR-7	
Način obraćanja:		Stariji vodnik	
Skraćenica:		St. vod. I. kl.	
4) Čin:		Stariji vodnik	
NATO oznaka:		OR-6	
Način obraćanja:		Stariji vodnik	
Skraćenica:		St. vod.	
5) Čin:		Vodnik	
NATO oznaka:		OR-5	
Način obraćanja:		Vodnik	
Skraćenica:		Vod.	
d) činovi vojnika			
1) Čin:		Kaplar	
NATO oznaka:		OR-3/4	
Način obraćanja:		Kaplar	
Skraćenica:		Kpl.	
2) Čin:		Vojnik I. klase	
NATO oznaka:		OR-2	
Način obraćanja:		Vojnik	
Skraćenica:		Voj. I. kl.	
3) Čin:		Vojnik	
NATO oznaka:		OR-1	
Način obraćanja:		Vojnik	
Skraćenica:		Voj.	

Član 156.

(Obilježja činova)

- (1) Obilježja čina generala sastoje se od grba Bosne i Hercegovine s mačevima okruženim zlatnim vijencem od hrastovih listova i zlatnim zvijezdama sa sedam krakova na epoleti oivičenoj zlatnom prugom.
- (2) Obilježja činova oficira (OF-1 - OF-2) sastoje se od srebrenih pruga na početku epolete (na ramenu) i srebrenih zvijezda, kako slijedi:
 - a) potporučnik (OF-1) - jedna zvijezda,
 - b) poručnik (OF-1) - dvije zvijezde,
 - c) kapetan (OF-2) - tri zvijezde.
- (3) Obilježja činova oficira (OF-3 - OF-5) sastoje se od mačeva na početku epolete oivičenih srebrenom prugom i srebrenih zvijezda, kako slijedi:
 - a) major (OF-3) - jedna zvijezda,
 - b) pukovnik (OF-4) - dvije zvijezde,
 - c) brigadir (OF-5) - tri zvijezde.
- (4) Obilježja činova podoficira (OR-5 - OR-9) sastoje se od oznake u obliku slova "V" i žute pruge na početku epolete, kako slijedi:
 - a) vodnik (OR-5) - jedna uska pruga,
 - b) stariji vodnik (OR-6) - dvije uske pruge,
 - c) stariji vodnik I. klase (OR-7) - tri uske pruge,
 - d) zastavnik (OR-8) - jedna debela pruga i jedna uska pruga,

e) zastavnik I. klase (OR-9) - jedna debela pruga i dvije uske pruge.

(5) Obilježja činova vojnika (OR-1 - OR-4) sastoje se od oznake u obliku slova "V" srebrene boje kako slijedi:

- a) vojnik (OR-1) jedna uska pruga,
- b) vojnik I. klase (OR-2) dvije uske pruge,
- c) kaplar (OR-3/4) tri uske pruge.

Član 157.

(Maskirne uniforme)

Sve maskirne uniforme u Oružanim snagama su od istog ili sličnog materijala s istom maskirnom šarom.

Član 158.

(Obilježja)

- (1) Obilježja treba da se nalaze se na kapi/beretki, desnom ramenu i, u slučaju kad je to odobreno, na lijevom ramenu uniforme svih pripadnika Oružanih snaga.
- (2) Svi osim oficira u činu generala na kapi/beretki nose bedževe kopnene vojske ili zrakoplovstva i protuzračne odbrane Oružanih snaga. Na kapi/beretki oficira u činu generala nalazi se bedž grba Bosne i Hercegovine s mačevima i zlatnim vijencem.
- (3) Obilježje na desnom ramenu svih pripadnika Oružanih snaga je zastava Bosne i Hercegovine.
- (4) Pripadnici pukova na lijevom ramenu nose obilježje svog puka.
- (5) Dodatna obilježja brigade, druge institucije, odnosno jedinice nosit će se ispod obilježja puka na lijevom ramenu, ako to odobri ministar odbrane.
- (6) Svi osim oficira u činu generala mogu nositi najviše dva obilježja na lijevom ramenu.
- (7) Oficiri u činu generala koji komanduju brigadama, odnosno institucijama nosit će obilježja brigade, odnosno institucije na lijevom ramenu. Oficiri u činu generala ne mogu nositi nikakvo drugo obilježje na lijevom ramenu.

POGLAVLJE XVII. DISCIPLINSKA ODGOVORNOST

Član 159.

(Povreda vojne discipline i disciplinska odgovornost)

- (1) Povreda vojne discipline je svako ponašanje suprotno odredbi člana 33. stav (1) ovog Zakona.
- (2) Povreda vojne discipline može biti lakša i teža.
- (3) Lakša povreda vojne discipline je disciplinska greška. Teža povreda vojne discipline je disciplinski prijestup.
- (4) Za povredu vojne discipline odgovaraju profesionalna vojna lica, lica u rezervnom sastavu i kadeti u vojnoj školi, ako su u toku obavljanja službe ili van nje vojnu disciplinu povrijedili s umišljajem ili iz nehata.
- (5) Profesionalna vojna lica, lica u rezervnom sastavu i kadeti u vojnoj školi odgovaraju za povredu vojne discipline dok su na službi u Oružanim snagama.

Član 160.

(Disciplinske greške)

Disciplinske greške su:

- a) nepravodobno ili nepotpuno izvršavanje komandi, odluka ili naredbi nadređenog,
- b) učestalo kašnjenje na službu ili na dužnost ili raniji odlasci sa službe ili s dužnosti,
- c) neopravdani izostanak sa službe ili s dužnosti u trajanju od jednog dana,
- d) neobavješćavanje nadređenog o spriječenosti dolaska na službu ili na dužnost u roku od 24 sata,

- e) povreda propisa o nošenju vojne uniforme, vojničkom izgledu i ličnoj higijeni,
- f) neuljudan odnos prema saradnicima, podređenima i nadređenima,
- g) povreda propisa o pozdravljanju, obraćanju, predstavljanju i javljanju,
- h) konzumiranje alkohola na službi ili tokom obavljanja dužnosti,
- i) spavanje na dužnosti,
- j) prikrivanje ili neprijavljivanje počinilaca disciplinskih grešaka,
- k) drugo postupanje suprotno propisima iz oblasti odbrane, kojim se ne nanosi šteta imovini Bosne i Hercegovine ili drugih javnopravnih organa.

Član 161.

(Disciplinski prijestupi)

Disciplinski prijestupi su:

- a) neizvršavanje ili odbijanje izvršavanja komandi, odluka ili naredbi nadređenog,
- b) samovoljno napuštanje formacije ili ustanove,
- c) samovolja u obavljanju službe ili dužnosti,
- d) nesavjesno ili nemarno obavljanje službe,
- e) zloupotreba položaja ili prekoračenje službenih ovlaštenja,
- f) upotreba sile ili vatrenog oružja suprotno ovom Zakonu i propisima donesenim na osnovu ovog Zakona,
- g) povreda propisa o stražarskoj službi,
- h) opijenost ili stanje pod uticajem alkohola, narkotika ili opijata prilikom dolaska na službu ili dužnost ili za vrijeme službe ili obavljanja dužnosti,
- i) neovlaštena upotreba sredstava dodijeljenih ili povjerenih radi izvršavanja zadataka ili dužnosti,
- j) nanošenje štete vojnoj imovini ili drugoj imovini u vezi s obavljanjem službe,
- k) nepreduzimanje ili nedovoljno preduzimanje mjera iz okvira vlastite dužnosti, nepodnih za sigurnost postrojenja, sredstava, lica ili povjerenih ili dodijeljenih predmeta,
- l) prikrivanje od ovlaštenih vojnih lica činjenica o načinu izvršenja službene radnje ili upotrebe sile,
- m) povreda propisa o tajnim ili povjerljivim podacima ili informacijama,
- n) neopravdani izostanak sa službe ili s dužnosti u trajanju dužem od jednog dana,
- o) zloupotreba bolovanja,
- p) krivotvorenje izvještaja ili podnošenje lažnih izvještaja,
- r) krivotvorenje, uništenje ili prikrivanje službenih dokumenata, službenih knjiga ili predmeta,
- s) nepreduzimanje propisanih, naređenih ili drugih mjera potrebnih za očuvanje života i zdravlja ljudi, ili za očuvanje ispravnosti postrojenja, objekata i tehnike te sredstava za rad,
- t) postupak kojim se vrijeđa dostojanstvo podređenih ili mladih ili koje je diskriminirajuće po spolu, rasi, boji kože, vjeroispovijesti ili nacionalnosti, a naročito seksualno zlostavljanje ili uznemiravanje, odnosno bilo koji postupak kojim se krše prava koja im po propisima pripadaju,
- u) nedolično ponašanje koje nanosi štetu ugledu Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine ili Oružanim snagama, naročito narušavanje javnog reda i mira, posebno nepristojnim ponašanjem ili sukobljavanjem na javnom

mjestu, ili bilo koji drugi postupak koji remeti javni red i mir, bez obzira na mjesto i vrijeme događaja,

- v) sprečavanje, izbjegavanje ili odgađanje internog postupka prema sebi,
- z) prikrivanje ili neprijavljivanje počinilaca disciplinskih prijestupa,
- aa) obavljanje djelatnosti suprotno odredbama ovog Zakona i Zakona o odbrani ili bez prethodnog odobrenja ministra odbrane,
- bb) povreda propisa o političkoj djelatnosti ili sindikalnom organiziranju u Oružanim snagama,
- cc) ponavljanje disciplinskih grešaka, počinjenjem najmanje dvije disciplinske greške tokom jedne kalendarske godine,
- dd) počinjenje krivičnog djela ili postojanje osnovane sumnje da je krivično djelo počinjeno,
- ee) ostali postupci suprotni propisima iz oblasti odbrane, kojima se nanosi šteta imovini Bosne i Hercegovine ili drugih javnopravnih organa.

Član 162.

(Disciplinske sankcije)

- (1) Za povredu vojne discipline počinilcima se izriču sljedeće disciplinske sankcije:
 - a) disciplinske mjere;
 - b) disciplinske kazne.
- (2) Za disciplinske greške izriču se disciplinske mjere, a za disciplinske prijestupe disciplinske kazne.
- (3) Izuzetno od odredbe stava (2) ovog člana, za disciplinske prijestupe kadeta i rezervnih vojnika izriču se disciplinske mjere.
- (4) Za jednu ili više povreda vojne discipline o kojima se istovremeno odlučuje izriče se samo jedna disciplinska mjera ili jedna disciplinska kazna.

Član 163.

(Izbor vrste i mjere disciplinske sankcije)

- (1) Pri izboru vrste i mjere disciplinske sankcije uzima se u obzir: vrsta povrede vojne discipline, posljedice povrede vojne discipline, stepen krivice lica protiv kojeg se vodi postupak, pobude iz kojih je povrijeđena vojna disciplina, okolnosti u kojima je povrijeđena vojna disciplina, dotadašnje obavljanje službe i ponašanje lica protiv kojeg se vodi postupak, priroda njegove službe i dužnosti, njegov odnos prema oštećenom i naknadi štete prouzrokovane povredom vojne discipline te druge olakšavajuće i otežavajuće okolnosti.
- (2) Načelnik Zajedničkog štaba Oružanih snaga najmanje jednom godišnje predlaže ministru odbrane donošenje obavezujućih uputstava radi utvrđivanja jedinstvene disciplinske politike u provođenju disciplinskih postupaka.

Član 164.

(Disciplinske mjere)

- (1) Disciplinske mjere su:
 - a) opomena,
 - b) ukor,
 - c) prekoredna služba u trajanju do tri smjene,
 - d) zabrana izlaska iz kasarne u trajanju do deset dana,
 - e) smanjenje plaće od 5% do 20% u trajanju od jednog do tri mjeseca,
 - f) vojnički pritvor u trajanju do 15 dana.
- (2) Disciplinska mjera prekoredne službe iz stava (1) tačke c) ovog člana može se izreći samo kadetima i rezervnim vojnicima.

- (3) Disciplinske mjere zabrane izlaska iz kasarne iz stava (1) tačke d) i vojničkog pritvora iz stava (1) tačke f) ovog člana mogu se izreći samo kadetima, rezervnim vojnicima i profesionalnim vojnicima.
- (4) Disciplinska mjera smanjenja plaće iz stava (1) tačke e) ovog člana ne može se izreći kadetima ni licima u rezervnom sastavu.

Član 165.**(Disciplinske kazne)**

- (1) Disciplinske kazne su:
 - a) zaustavljanje u napredovanju u službi i unapređenju u trajanju od jedne do četiri godine,
 - b) smanjenje plaće od 21% do 33% u trajanju od četiri do 12 mjeseci,
 - c) vojnički pritvor u trajanju do 30 dana,
 - d) prevođenje čina u neposredno niži čin,
 - e) oduzimanje čina,
 - f) smjenjivanje s dužnosti uz raspored na formacijsko mjesto neposredno nižeg čina u trajanju od jedne do tri godine,
 - g) smjenjivanje s komandne, odnosno rukovodne dužnosti uz zabranu imenovanja na takvu dužnost u trajanju od jedne do pet godina,
 - h) gubitak profesionalne službe.
- (2) Disciplinska kazna zaustavljanja u napredovanju u službi i unapređenju iz stava (1) tačke a) ovog člana može se izreći samo profesionalnim vojnim licima, rezervnim oficirima i podoficirima.
- (3) Disciplinske kazne smanjenja plaće iz stava (1) tačke b) i vojničkog pritvora iz stava (1) tačke c) ovog člana mogu se izreći samo profesionalnim vojnim licima.
- (4) Disciplinske kazne prevođenja u neposredno niži čin iz stava (1) tačke d) i oduzimanja čina iz stava (1) tačke e) ovog člana mogu se izreći samo vojnim licima.
- (5) Disciplinska kazna smjenjivanja s dužnosti uz raspoređivanje na formacijsko mjesto neposredno nižeg čina iz stava (1) tačke f) ovog člana može se izreći svim licima na službi u Oružanim snagama, s tim da oficir ne može biti raspoređen na formacijsko mjesto podoficira, a podoficir na formacijsko mjesto vojnika.
- (6) Disciplinska kazna smjenjivanja s komandne, odnosno rukovodne dužnosti uz zabranu imenovanja na takvu dužnost iz stava (1) tačke g) ovog člana može se izreći svim licima na službi u Oružanim snagama raspoređenim na komandne, odnosno rukovodne dužnosti.
- (7) Disciplinska kazna gubitka profesionalne službe iz stava (1) tačke h) ovog člana može se izreći profesionalnim vojnim licima.

Član 166.**(Zastarijevanje pokretanja i vođenja disciplinskog postupka)**

- (1) Pokretanje disciplinskog postupka zbog disciplinske greške zastarijeva nakon proteka tri mjeseca od dana kad je nadređeno lice postavljeno na dužnost komandanta čete, njemu ravnog ili višeg nivoa dužnosti saznalo za izvršenu povredu i počinio, ali najkasnije u roku od šest mjeseci od dana izvršenja povrede, a postupak se mora završiti u roku od šest mjeseci od dana pokretanja.
- (2) Pokretanje disciplinskog postupka zbog disciplinskog prijestupa zastarijeva nakon proteka 12 mjeseci od dana kad je nadređeno lice postavljeno na dužnost komandanta brigade, njemu ravnog ili višeg nivoa dužnosti saznalo za disciplinski prijestup, ali najkasnije u roku od dvije godine

od izvršenog prijestupa, a postupak se mora završiti u roku od dvije godine od dana pokretanja.

- (3) Zastarijevanje pokretanja i vođenja disciplinskog postupka zbog disciplinskog prijestupa koji ima obilježja krivičnog djela te je povodom tog krivičnog djela u toku postupak pred nadležnim tužiocem ili sudom ili je krivični postupak već završen pravosnažnom osuđujućom presudom, nastupa istovremeno kad i zastarijevanje krivičnog gonjenja.

Član 167.**(Zastarijevanje izvršenja disciplinske sankcije)**

- (1) Zastarijevanje izvršenja disciplinske mjere nastupa nakon proteka dva mjeseca od dana kad je odluka o disciplinskoj mjeri postala izvršna, a zastarijevanje izvršenja disciplinske kazne nakon proteka četiri mjeseca od dana kad je odluka o disciplinskoj kazni postala izvršna.
- (2) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, zastarijevanje izvršenja disciplinske kazne prestanka profesionalne službe nastupa nakon proteka šest mjeseci od dana kad je odluka o kazni postala izvršna.
- (3) Zastarijevanje izvršenja disciplinske kazne prekida se svakom radnjom usmjerenom na izvršenje kazne.
- (4) Zastarijevanje izvršenja disciplinske kazne nastupa u svakom slučaju kada protekne dvaput onoliko vremena koliko je propisano u st. (1) i (2) ovog člana.

Članak 168.**(Pomilovanje za vojnodisciplinske sankcije)**

- (1) Pomilovanje za vojnodisciplinsku sankciju izrečenu pojedinom profesionalnom vojnom licu, licu u rezervnom sastavu ili kadetu u vojnoj školi može dati ministar odbrane, uz saglasnost Predsjedništva.
- (2) Pomilovanjem se može odrediti potpuno ili djelimično oslobađanje od izvršenja disciplinske sankcije ili zamijeniti izrečena disciplinska sankcija blažom disciplinskom sankcijom.
- (3) Pomilovanje se može dati samo na osnovu molbe za pomilovanje.
- (4) Pomilovanje nema uticaja na prava trećih lica.
- (5) Predsjedništvo obavještava Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine do 31. marta svake godine o saglasnostima za pomilovanja za vojnodisciplinske sankcije date tokom prethodne kalendarske godine.

Član 169.**(Brisanje iz vojnodisciplinske evidencije)**

- (1) Disciplinska mjera briše se iz vojnodisciplinske evidencije nakon proteka dvije godine od dana kada je disciplinska mjera izvršena, pod uvjetom da lice nije počinilo novu povredu vojne discipline u roku od jedne godine od dana kad je disciplinska mjera izvršena.
- (2) Disciplinska kazna briše se iz vojnodisciplinske evidencije nakon proteka četiri godine od dana kada je disciplinska kazna izvršena, pod uvjetom da lice nije počinilo novu povredu vojne discipline u roku od dvije godine od dana kada je disciplinska kazna izvršena.
- (3) Brisanje iz vojnodisciplinske evidencije obavlja se po službenoj dužnosti.

Član 170.**(Osnovne odredbe o disciplinskom postupku)**

- (1) Vojnodisciplinski postupak provodi se u skladu s odredbama ovog Zakona i propisa iz člana 33. stav (3) ovog Zakona.
- (2) Svako može podnijeti disciplinsku prijavu za povredu vojne discipline. Nadležni organi mogu i po službenoj dužnosti pokrenuti disciplinski postupak.

- (3) Disciplinski postupak mora biti fer i transparentan. Lice koje odgovara u disciplinskom postupku ima sljedeća osnovna prava:
- a) pravo da bude na vrijeme obaviješteno o navodima optužbe za povredu vojne discipline i dokazima kojima se navodi optužbe potkrepljuju te pravo da pisano odgovori na navode optužbe ili da se njegova usmena izjava zapiše,
 - b) pravo na fer i javno saslušanje u razumnom roku,
 - c) pravo da ne daje izjavu protiv sebe, pravo prisustva na svakom saslušanju i pravo odbrane protiv navoda optužbe uz stručnu pomoć branioca po svom izboru,
 - d) pravo na javno izricanje odluke,
 - e) pravo na žalbu protiv odluke.
- (4) Izuzetno od stava (1) tačke b) ovog člana, javnost može biti potpuno ili djelimično isključena sa saslušanja ako to zahtijevaju interesi službe ili dužnosti, javnog reda i državne sigurnosti demokratskog društva, ili ako je to u interesu maloljetnika ili zaštite privatnog života. Javnost također može biti isključena do neophodne mjere u okolnostima kad bi ometala interese pravde prema mišljenju organa koji vodi disciplinski postupak.
- (5) Branilac iz stava (3) tačka c) ovog člana može biti svako lice na službi u Oružanim snagama, a ako nije na službi, branilac može biti samo advokat ili advokatski pripravnik.

Član 171.

(Nadležnost u disciplinskom postupku)

- (1) Opomenu, ukor, prekorednu službu u trajanju do tri smjene i zabranu izlaska iz kasarne u trajanju do pet dana izriče nadređeni starješina na položaju komandira voda, njemu jednakog ili višeg položaja.
- (2) Ostale disciplinske mjere izriču:
 - a) komandir čete - zabranu izlaska iz kasarne u trajanju od deset dana i vojnički pritvor u trajanju do tri dana,
 - b) komandant bataljona i komandir samostalne čete - zabranu izlaska iz kasarne u trajanju od deset dana i vojnički pritvor u trajanju od deset dana,
 - c) komandant brigade, samostalnog bataljona i starješine njemu ravnog ili višeg položaja - zabranu izlaska iz kasarne u trajanju od deset dana i vojnički pritvor u trajanju od 15 dana i smanjenje plaće od 5% do 20% u trajanju od jednog do tri mjeseca.
- (3) Nadležne starješine raspravljaju i odlučuju o disciplinskoj odgovornosti za učinjene disciplinske greške i izriču disciplinske mjere.
- (4) Vojnodisciplinska vijeća raspravljaju i odlučuju o disciplinskoj odgovornosti za učinjene disciplinske prijestupe i izriču disciplinske kazne.

Član 172.

(Vojnodisciplinska vijeća)

- (1) U Oružanim snagama za raspravljanje i odlučivanje o disciplinskim prijestupima vojnih lica u prvom i drugom stepenu ovim Zakonom osnivaju se vojnodisciplinska vijeća.
- (2) Prvostepena vojnodisciplinska vijeća imenuje komandant brigade ili starješina istog ili višeg ranga i sastoje se od tri člana od kojih je jedan predsjednik vijeća.
- (3) Drugostepeno vojnodisciplinsko vijeće rješava po žalbama na odluke prvostepenih vojnodisciplinskih vijeća i imenuje ga ministar odbrane i sastoje se od tri člana od kojih je jedan predsjednik vijeća.

POGLAVLJE XVIII. PRESTANAK VOJNE SLUŽBE

Član 173.

(Prestanak vojne službe)

- (1) Profesionalnom vojnom licu služba prestaje:

- a) istekom ugovornog roka o prijemu na službu, ako se ugovor ne produži,
- b) zbog trajne zdravstvene nesposobnosti za vojnu službu,
- c) zbog ograničene sposobnosti, kada profesionalno vojno lice ne prihvati premještaj uzrokovan izmijenjenim sposobnostima,
- d) istekom vremena raspolaganja u skladu s članom 145. ovog Zakona,
- e) ako pet dana uzastopno neopravdano izostane s dužnosti ili sedam dana u toku godine s prekidima,
- f) ako je ocijenjeno konačnom ocjenom "loš",
- g) ako je tri puta uzastopno ocijenjeno ocjenom "potrebno osposobljavanje",
- h) zbog disciplinske kazne oduzimanja čina,
- i) zbog disciplinske kazne gubitka službe,
- j) ako je pravosnažno osuđeno na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci,
- k) sporazumno,
- l) na osnovu ličnog zahtjeva,
- m) ako je u vrijeme prijema na službu postojala smetnja za prijem, koju je profesionalno vojno lice prikrivalo,
- n) sticanjem uvjeta za penziju,
- o) smrću.

- (2) Propise za uspostavljanje procedura za prekid službe profesionalnih vojnih lica donosi ministar odbrane.

Član 174.

(Ocjena zdravstvene sposobnosti)

- (1) Ocjenu zdravstvene sposobnosti za vojnu službu utvrđuje nadležna ljekarska komisija, a na zahtjev profesionalnog vojnog lica ili po zahtjevu starješine ranga komandanta samostalnog bataljona ili višeg starješine.
- (2) Ako se profesionalno vojno lice nalazi na bolovanju šest mjeseci neprekidno, odnosno 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine, nadležni komandant iz stava (1) ovog člana obavezan je takvo lice uputiti na ocjenu zdravstvene sposobnosti za vojnu službu, a koju daje nadležna ljekarska komisija.

Član 175.

(Postupak za prestanak službe)

- (1) Prijedlog za prestanak službe profesionalnog vojnog lica podnosi nadležni starješina ministru odbrane, u roku od osam dana po nastupanju razloga za prestanak službe.
- (2) Ministar odbrane donosi naredbu o prestanku službe u roku od 30 dana po prijemu osnovanog prijedloga za prestanak službe.
- (3) Naredba o prestanku službe po zahtjevu profesionalnog vojnog lica donosi se najkasnije u roku od 30 dana od dana podnošenja pisanog zahtjeva.
- (4) Profesionalno vojno lice razrješava se dužnosti najkasnije u roku od sedam dana od dana donošenja naredbe o prestanku službe.

Član 176.

(Častan i nečastan otpust)

- (1) Profesionalnom vojnom licu se u aktu o prestanku službe naznačava da je otpušteno uz "častan otpust" ili "nečastan otpust".
- (2) "Nečastan otpust" dobiva profesionalno vojno lice kojem je služba prestala zbog:
 - a) neopravdanog izostanka s posla,
 - b) službene ocjene "loš" ili ocjene "potrebno osposobljavanje", date tri puta uzastopno,

- c) odbijanja premještaja i rasporeda,
 - d) disciplinske odgovornosti u skladu s pravilima o vojnoj disciplini,
 - e) činjenice da je pravosnažno osuđeno na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci za krivično djelo,
 - f) prikrivanja činjenica prilikom stupanja na službu od kojih je zavisila odluka o prijemu.
- (3) U svim drugim slučajevima prestanka službe profesionalna vojna lica otpuštaju se uz "častan otpust".

Član 177.

(Posljedice "časnog otpusta" i "nečasnog otpusta")

- (1) Profesionalna vojna lica koje su iz službe otpuštena uz "častan otpust" zadržavaju pravo na službeni naziv čina, te pravo na nošenje vojne uniforme u svečanim prilikama.
- (2) "Nečastan otpust" ima za posljedicu gubitak svih prava i povlastica, koja bi profesionalno vojno lice imalo nakon prestanka profesionalne vojne službe, kao što su:
- a) pravo na ponovni prijem u profesionalnu vojnu službu,
 - b) pravo na nošenje vojne uniforme u svečanim prilikama,
 - c) pravo na oslovljavanje činom.

Član 178.

(Prestanak obaveze službe u rezervnom sastavu)

- (1) Pripadniku rezervnog sastava služba prestaje:
- a) na osnovu ličnog zahtjeva,
 - b) zbog trajne zdravstvene nesposobnosti za vojnu službu,
 - c) zbog ograničene sposobnosti, ako ne postoji mogućnost rasporeda,
 - d) ako je ocijenjen konačnom ocjenom "loš",
 - e) ako je tri puta uzastopno ocijenjen ocjenom "potrebno osposobljavanje",
 - f) zbog disciplinske kazne oduzimanje čina,
 - g) zbog disciplinske kazne gubitka službe,
 - h) ako je pravosnažno osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci,
 - i) sporazumno,
 - j) istekom ugovornog roka o prijemu na službu, ako se ugovor ne produži,
 - k) ako je u vrijeme prijema na službu postojala smetnja za prijem, koju je pripadnik rezervnog sastava prikrivao,
 - l) smrću.
- (2) Propise za uspostavljanje procedura za prekid službe pripadnika rezervnog sastava donosi ministar odbrane.

POGLAVLJE XIX. OSTALE ODREDBE

Član 179.

(Priroda naredbi)

- (1) Akti o unapređenju, premještanju i raspoređivanju oficira i podoficira ne obrazlažu se. Obrazloženje se daje samo u slučaju kada je zahtjev za redovno unapređenje odbijen, kao i u slučaju donošenja akata po žalbama.
- (2) Žalba koju uloži profesionalno vojno lice na akt o postavljenju na dužnost, premještanju ili udaljenju s dužnosti ne odgađa njegovo izvršenje.
- (3) Upravni spor ne može se voditi protiv akta koji se odnosi na premještanje, unapređivanje, postavljenje i prestanak službe profesionalnog vojnog lica.

Član 180.

(Pravni akti)

Akti koji se odnose na službu profesionalnih vojnih lica u Oružanim snagama, a koji sadrže tajne podatke, bit će saopćeni

takvim licima nakon potpisivanja potvrde o prijemu. Datum potpisivanja smatra se datumom dostavljanja.

Član 181.

(Nadležnosti)

- (1) U slučaju da zakonom ili propisom donesenim na osnovu ovog Zakona nije određena nadležnost drugog organa, za rješavanje u upravnim stvarima u prvom stepenu nadležan je oficir na položaju komandanta samostalnog bataljona, odnosno jedinice istog ili višeg nivoa.
- (2) U slučaju žalbe na prvostepenu odluku iz stava (1) ovog člana, o žalbi rješava starješina jedinice direktno nadređen starješini koji je donio prvostepenu odluku.

Član 182.

(Upravni postupci)

- (1) Za donošenje rješenja u upravnom postupku nadležan je komandant jedinice u kojoj se lice, o čijem se pravu, odnosno obavezi rješava, nalazi na službi.
- (2) Ako se rješava o pravu, odnosno obavezi komandanta iz stava (1) ovog člana ili ako taj komandant po zakonu treba da bude izuzet od rješavanja iz drugih razloga, za donošenje rješenja mjesno je nadležan komandant koji mu je neposredno nadređen.

Član 183.

(Dodatni propisi)

Ministar odbrane, posebnim propisom, odredit će nadležnost starješina za donošenje upravnih i drugih akata, a u skladu sa Zakonom o odbrani i ovim Zakonom.

POGLAVLJE XX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 184.

(Preuzimanje)

- (1) Lica na službi u entitetskim vojskama postaju lica na službi u Oružanim snagama dana 1. januara 2006. godine u činu i položaju na kojem su se zatekli 31. decembra 2005. godine.
- (2) Ministar odbrane dužan je u roku od godinu dana od stupanja na snagu ovog Zakona zaključiti ugovore s licima iz stava (1) ovog člana u skladu i po proceduri propisanoj u Poglavlju XI. ovog Zakona.

Član 185.

(Statusna prava)

- (1) Sva prava i obaveze stečena na osnovu propisa koji su važili do dana stupanja na snagu ovog Zakona ostaju na snazi do rješavanja stanja u službi po ovom Zakonu.
- (2) Oficiri koji ne ispunjavaju uvjete školske spreme po ovom Zakonu dužni su u roku od četiri godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona steći odgovarajuću stručnu spremu u skladu s ovim Zakonom.
- (3) Podoficiri koji ne ispunjavaju uvjete školske spreme po ovom Zakonu dužni su u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona steći odgovarajuću stručnu spremu u skladu s ovim Zakonom.
- (4) Lica iz st. (2) i (3) obavezna su svake godine dostaviti dokaz iz kojeg se vidi da se školuju po sistemu godina za godinu.

Član 186.

(Uskladjivanje činova)

- (1) Sva profesionalna vojna lica i lica u rezervnom sastavu će 1. januara 2006. godine preuzeti činove NATO-a na način utvrđen u članu 155. ovog Zakona.
- (2) U slučaju da prijašnji čin nema ekvivalentan čin u činovima NATO-a, primjenjuje se sljedeće:
- a) lica koja su odslužila dvije trećine ili više na dužnosti u svom sadašnjem činu zaključno sa 31. decembrom 2005. ispunjavaju uvjete za unapređenje u sljedeći viši čin,

- b) lica koja su odslužila manje od dvije trećine na dužnosti u svom sadašnjem činu zaključno sa 31. decembrom 2005. postavljaju se na prvi niži čin, ali će im se služba u trenutnom činu uzimati u obzir prilikom unapređenja u sljedeći viši čin.

- (3) Nijedno lice neće primati manju plaću zbog postavljenja u skladu sa stavom (2) tačka b) ovog člana.

Član 187.

(Donošenje propisa)

U roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona nadležni organi dužni su donijeti propise iz svoje nadležnosti u skladu s ovim Zakonom.

Član 188.

(Primjena propisa)

Propisi koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovog Zakona, ako nisu u suprotnosti s ovim Zakonom, primjenjuju se do donošenja novih.

Član 189.

(Zabrana prijema na službu)

Od dana stupanja na snagu ovog Zakona pa do dana preuzimanja lica na službi u entitetskim vojskama, koji je propisan u članu 184. ovog Zakona, Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine, Ministarstvo odbrane Republike Srpske i Federalno ministarstvo odbrane neće vršiti prijem novih lica na službu, izuzev kadeta i stipendista zatečenih na školovanju.

Član 190.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivat će se od 1. januara 2006. godine, osim ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

PSBiH broj 227/05

5. oktobra 2005. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
dr. Nikola Špirić, s. r.

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Mustafa Pamuk, s. r.

Temeljem članka III.5.a) i IV.4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma, održanoj 28. rujna 2005, i na sjednici Doma naroda, održanoj 5. listopada 2005, usvojila je

ZAKON

**O SLUŽBI U ORUŽANIM SNAGAMA
BOSNE I HERCEGOVINE**

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet Zakona)

Ovim se Zakonom uređuju: služba u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Oružane snage), sastav Oružanih snaga, prijam u službu, prava i obveze osoba na službi u Oružanim snagama, status osoba tijekom službe, sustav klasifikacije ljudstva, ocjene, promaknuća, upravljanje evidencijom osoblja i karijerom vojnih osoba, činovi i oznake u Oružanim snagama, mjerila ponašanja i druga statusna pitanja osoba na službi u Oružanim snagama.

Članak 2.

(Oružane snage)

Oružane snage podrazumijevaju sve vojne snage u Bosni i Hercegovini na način utvrđen Zakonom o obrani Bosne i

Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 88/05 - u daljnjem tekstu: Zakon o obrani).

Članak 3.

(Osobe na službi u Oružanim snagama)

- (1) Na službi u Oružanim snagama mogu biti vojne osobe, civilne osobe i kadeti. Vojne osobe su djelatne vojne osobe i osobe u pričuvnom sastavu dok su na službi.
- (2) Djelatne vojne osobe su:
 - a) vojnici,
 - b) dočasnici,
 - c) časnici,
 - d) generali.
- (3) Civilne osobe na službi u Oružanim snagama su državni službenici i zaposlenici na koje se primjenjuju odredbe Zakona o državnoj službi u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 12/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04 i 48/05) i Zakona o radu u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 26/04, 7/05 i 48/05).
- (4) Osobe u pričuvnom sastavu su:
 - a) pričuvni vojnici,
 - b) pričuvni dočasnici,
 - c) pričuvni časnici,
 - d) pričuvni generali.
- (5) Pripadnici pričuvnog sastava za vrijeme obavljanja vojne službe imaju ista prava i obveze kao i djelatne vojne osobe, osim ukoliko ovim Zakonom nije drukčije propisano.
- (6) Pod obavljanjem vojne službe u pričuvnom sastavu podrazumijeva se vrijeme provedeno na obuci, vježbama i u izvršenju misija.
- (7) Kadeti su osobe koje se u stručnim vojnim školama i akademijama obrazuju za djelatnu vojnu službu u Oružanim snagama. Kadeti imaju prava i obveze koje su propisane ovim Zakonom i propisima koje donosi ministar obrane Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ministar obrane).

Članak 4.

(Uporaba jezika i pisma u Oružanim snagama)

Službeni jezici u Oružanim snagama su hrvatski jezik, bosanski jezik i srpski jezik, te dva pisma - latinica i ćirilica.

Članak 5.

(Vidovi, rodovi i službe)

Oružane snage sastoje se iz vidova, rodova i službi.

- a) Vidovi su:
 - 1) kopnena vojska,
 - 2) zrakoplovstvo i protuzračna obrana.
- b) Rodovi su:
 - 1) pješaštvo;
 - 2) topništvo;
 - 3) topničko-raketne postrojbe protuzračne obrane;
 - 4) oklopno-mehanizirane postrojbe;
 - 5) zrakoplovstvo;
 - 6) inženjerija;
 - 7) veza;
 - 8) atomsko-biološko-kemijska obrana;
 - 9) elektroničko izviđanje i protuelektronička borba;
 - 10) zračno motrenje i javljanje;
 - 11) vojnoobavještajni.
- c) Službe su:
 - 1) tehnička služba;
 - 2) zrakoplovna tehnička služba;

- 3) služba vojne policije;
- 4) prometna služba;
- 5) opskrba služba;
- 6) sanitetska služba;
- 7) veterinarska služba;
- 8) građevinska služba;
- 9) financijska služba;
- 10) pravna služba;
- 11) geodetska služba;
- 12) informatička služba;
- 13) glazbena služba;
- 14) vjerska služba.

Članak 6.

(Pukovnije)

- (1) Pješačke pukovnije baštine identitet i vojno naslijeđe postrojbi i konstitutivnih naroda (Hrvata, Srba i Bošnjaka) iz kojih potječu: Hrvatskog vijeća obrane (HVO), Armije Republike Bosne i Hercegovine (ARBiH) i Vojske Republike Srpske (VRS).
- (2) Pukovnije i zapovjedništva pukovnja nemaju operativne niti administrativne ovlasti.
- (3) Svaka pukovnija ima malo, neoperativno zapovjedništvo pukovnije i osoblje. Na čelu zapovjedništva pukovnije je časnik Oružanih snaga ispod čina OF-5. Broj dodatnog osoblja u zapovjedništvu pukovnije neće biti veći od 10 za svaku pukovnju. Zapovjednici i osoblje pukovnja su pod zapovjedništvom zapovjednika najbliže brigade.
- (4) Ljudstvo u zapovjedništvima pukovnja čine pripadnici Oružanih snaga i raspoređeni su u zapovjedništva pukovnja, sukladno sustavu upravljanja ljudstvom.
- (5) Zapovjedništvima pukovnja administrativnu potporu pružaju zapovjedništva najbližih brigada.
- (6) Zastupljenost pukovnja na smotrama, svečanostima i posebnim događajima odobrava se putem zapovjedne linije, sukladno Pravilniku o svečanostima.
- (7) Zapovjedništva pukovnja mogu:
 - a) upravljati muzejem pukovnije;
 - b) nadzirati financijski fond pukovnije koji nastaje iz proračuna za obranu, sufinanciranjem iz donacija, iz dobrovoljne članarine pripadnika i neprofitne djelatnosti, a što posebnim propisom propisuje ministar obrane. Financijski fond pukovnije služi za financiranje djelatnosti iz članka 6. stavak (7) ovoga Zakona;
 - c) pripremati, istraživati i njegovati povijest pukovnije;
 - d) objavljivati biltene pukovnije;
 - e) čuvati kulturno-povijesno naslijeđe pukovnije;
 - f) davati upute o održavanju posebnih svečanosti;
 - g) davati upute o običajima, odjeći i ponašanju pukovnije;
 - h) voditi časničke, dočasničke i vojničke klubove.
- (8) Pukovnije u svome sastavu mogu imati djelatnog, pričuvnog ili umirovljenog časnika koji služi kao pukovnik pukovnije. Pukovnik pukovnije je isključivo počasni položaj i nema operativnih niti administrativnih ovlasti.
- (9) Ministar obrane donosi propise koji dodatno definiraju ustrojstvo i odgovornosti pukovnja, uključujući imenovanje pukovnika pukovnja i drugoga osoblja u zapovjedništvima pukovnja.
- (10) Ministar obrane imenuje pukovnike pukovnja na prijedlog zapovjednika pukovnije.

Članak 7.

(Primjenjivost akata)

- (1) Ukoliko ovim Zakonom nije drukčije određeno, akti kojima se regulira status djelatnih vojnih osoba, osoba u pričuvnom sastavu i civilnih osoba u Oružanim snagama upravni su akti i donose se sukladno ovome Zakonu, Zakonu o obrani, Zakonu o upravi Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02), Zakonu o državnoj službi u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 12/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04 i 48/05), Zakonu o radu u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 26/04, 7/05 i 48/05), drugim valjanim zakonima, kao i nalogima, propisima i zapovijedima ministra obrane.
- (2) U postupku donošenja akata iz stavka (1) ovoga članka, ako to zakonom nije drukčije određeno, primjenjuju se propisi kojima se uređuje upravni postupak.
- (3) Protiv konačnih upravnih akata iz stavka (1) ovoga članka može se pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Članak 8.

(Nadređeni i podređeni)

- (1) Djelatne vojne osobe na službi u Oružanim snagama, sukladno njihovoj službi, mogu biti nadređene i podređene. U odnosu na čin i službu, one mogu biti viši i niži zapovjednici.
- (2) Nadređena osoba je osoba koja, sukladno zakonu, ostalim propisima i ovlastima za vođenje i zapovijedanje, vodi i zapovijeda vojnim zapovjedništvima, stožerima, postrojbama i institucijama, kao i tijelima i osobljem unutar njih.
- (3) Viši zapovjednik je osoba s višim činom. U slučaju postojanja dviju osoba istoga čina, viši zapovjednik je osoba za čije je ustrojbeno mjesto utvrđen viši čin. U slučaju postojanja dviju osoba s istim ustrojbenim činom, viši zapovjednik je osoba koja je ranije promaknuta.

POGLAVLJE II. PRIJAM U DJELATNU VOJNU SLUŽBU

Članak 9.

(Opći uvjeti prijama)

- (1) U djelatnu vojnu službu može biti primljena osoba koja ispunjava opće uvjete:
 - a) da je državljanin Bosne i Hercegovine;
 - b) da je zdravstveno sposobna za službu u Oružanim snagama;
 - c) da nije osuđivana na bezuvjetnu zatvorsku kaznu u trajanju duljem od šest mjeseci;
 - d) da nije ranije otpuštena iz državne službe ili pravne osobe zbog povrede službene dužnosti u zadnje tri godine;
 - e) da joj pravomoćnom presudom nije zabranjeno obavljanje određenih djelatnosti, odnosno dužnosti za vrijeme trajanja takve zabrane;
 - f) da se protiv nje ne vodi kazneni postupak za kazneno djelo za koje se goni po službenoj dužnosti;
 - g) da ima odgovarajuću stručnu spremu potrebnu za obavljanje određene dužnosti;
 - h) da nije mlađa od 18 godina niti starija od 27 godina u vrijeme prijama, izuzev ako gornja dozna granica nije zanemarena sukladno propisima koje donosi ministar obrane;
 - i) da je odslužila vojni rok ili je na drugi način osposobljena za dužnost na koju se prima.
- (2) Osim općih uvjeta iz stavka (1) ovoga članka, ministar odbrane utvrdit će posebne uvjete.

Članak 10.

(Raspisivanje natječaja i oglasa)

- (1) Prijam osoba u djelatnu vojnu službu u Oružanim snagama provodi se na temelju natječaja, odnosno oglasa, izuzev kadeta i stipendista po završenom školovanju.
- (2) Prijam osoba iz članka 11. ovoga Zakona u pričuvni sastav Oružanih snaga provodi se na temelju natječaja, odnosno oglasa.
- (3) Natječaj za Oružane snage raspisuje se za određenu pukovniju, rod, odnosno službu, a naznačava se i konkretna postrojba i lokacije gdje u tom trenutku postoji slobodno mjesto.
- (4) U natječaju kandidati apliciraju preferencu za pukovnije, lokacije i postrojbu. Nakon završetka osnovne vojne obuke, kandidatu će se izići u susret u svezi s njegovom preferencom, ako je odgovarajući položaj u pukovniji po njegovu izboru, odnosno službi slobodan. Ako odgovarajući položaj u pukovniji po njegovu izboru, odnosno službi nije slobodan, kandidatu će biti ponuđena mogućnost prihvatanja drugoga položaja unutar Oružanih snaga. Ako kandidat odbije alternativni položaj, oslobađa se službe bez ikakvih daljnjih obveza. Niti od jednog kandidata, po završetku osnovne vojne obuke, neće biti traženo da se protiv svoje volje priključi nekoj pukovniji, odnosno službi.
- (5) Za izvršavanje određenih zadataka i poslova od posebnog značenja za obranu, u djelatnu vojnu službu može se primiti osoba i bez raspisivanja natječaja, odnosno oglasa.
- (6) Poslove i zadatke iz stavka (5) ovoga članka određuje ministar obrane.

Članak 11.

(Ugovori za djelatne vojne osobe)

- (1) Državljanin Bosne i Hercegovine koji ispunjava uvjete iz članka 9. ovoga Zakona može biti primljen u djelatnu vojnu službu na određene dužnosti i na određeno vrijeme.
- (2) Prijam u službu provodi se na temelju ugovora, a služba teče od dana stupanja na dužnost.
- (3) Osoba iz stavka (1) ovoga članka prima se u djelatnu vojnu službu na temelju ugovora kojim se utvrđuju: čin, vojnoevidencijska specijalnost, pukovnija, plaća, dužnost, trajanje službe, obveza služenja u pričuvnom sastavu utvrđena člankom 102. ovoga Zakona te ostala prava i obveze tijekom trajanja vojne službe.
- (4) Ugovor o prijamu u djelatnu vojnu službu je na određeno vrijeme, čije se trajanje regulira ugovorom. Ministar obrane potpisuje ugovor u ime Ministarstva obrane BiH.

Članak 12.

(Ugovori za specijalnosti u pričuvnom sastavu)

- (1) Osobe bez prethodnog vojnog iskustva, ali s posebnim zanimanjima, mogu se angažirati u pričuvni sastav.
- (2) Osobe iz stavka (1) ovoga članka koje ispunjavaju uvjete iz članka 9. ovoga Zakona primaju se u pričuvni sastav na temelju ugovora.

Članak 13.

(Stručna sprema)

- (1) Odgovarajuća stručna sprema, sukladno članku 9. stavak (1) točka g) ovoga Zakona, je:
 - a) vojnici - srednja stručna sprema III. stupanj,
 - b) dočasnici - srednja stručna sprema IV. stupanj ili viša stručna sprema VI. stupanj,
 - c) časnici - visoka stručna sprema VII. stupanj.
- (2) Nostrifikaciju i ekvivalenciju stručne spreme iz toč. a), b) i c) stavka (1) ovoga članka stečene izvan Bosne i Hercegovine obavlja mjerodavno tijelo.

Članak 14.

(Metode i načini prijama)

- (1) Vojnik se prima u Oružane snage u čin vojnika.
- (2) Dočasnik se prima u Oružane snage u početnom činu dočasnika po završetku školovanja u vojnoj ili civilnoj školi. Iznimno, dočasnik može biti primljen u službu po preporuci svojeg zapovjednika, a na temelju obavljanja vojničke dužnosti, ukoliko ispunjava uvjete iz članka 13. stavak (1) točka b) ovoga Zakona.
- (3) Časnik se prima u Oružane snage u početnom činu časnika po završetku vojne akademije ili nakon stjecanja stručne spreme, sukladno članku 13. stavak (1) točka c) ovoga Zakona, i završetka osnovne časničke obuke. Iznimno, časnik može biti primljen po preporuci svojeg zapovjednika, a na temelju obavljanja vojničke ili dočasničke dužnosti i nakon završetka osnovne časničke obuke te ukoliko ispunjava uvjete iz članka 13. stavak (1) točka c) ovoga Zakona.

POGLAVLJE III. PRAVA, DUŽNOSTI I ODGOVORNOSTI OSOBA NA SLUŽBI U ORUŽANIM SNAGAMA

Članak 15.

(Dužnosti)

Djelatna vojna osoba u Oružanim snagama ima prava i dužnosti:

- a) štiti suverenitet i teritorijalni integritet Bosne i Hercegovine, sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine i međunarodnom pravu;
- b) pridržavati se Zakona o obrani, naloga, propisa i zapovijedi ministra obrane i Sigurnosne politike i Obrambene politike Bosne i Hercegovine;
- c) pridržavati se valjanih propisa u Oružanim snagama i pravila službe Oružanih snaga, kao i drugih pravila i propisa valjanih u Oružanim snagama, i jačati vojnu stegu;
- d) izgrađivati dobre međuljudske odnose u vojnim postrojbama i vojnim ustanovama i promicati humana etička načela;
- e) stručno se usavršavati i pomagati usavršavanju drugih pripadnika Oružanih snaga;
- f) čuvati naoružanje i druga materijalna sredstva koja su mu povjerena u službi;
- g) profesionalno i besprijekorno obavljati dužnosti i izvršavati dobivene zapovijedi;
- h) osobnim primjerom stege, hrabrosti i samopožrtvovanja utjecati na druge pripadnike Oružanih snaga;
- i) iskazivati samoinicijativu i kreativnost u obavljanju službe;
- j) posjedovati i nositi vojne iskaznice kojima dokazuje pripadnost Oružanim snagama i
- k) pridržavati se i poštivati sve norme ponašanja u službi i izvan službe.

Članak 16.

(Obveza obuke za osobe u pričuvnom sastavu)

- (1) Pripadnici pričuvnog sastava obvezni su proći planiranu obuku.
- (2) Osobe u pričuvnom sastavu neće biti pozivane na obuku u roku od 12 mjeseci nakon završetka svoje djelatne vojne službe.
- (3) Ministar obrane izdat će propise koji reguliraju učestalost, dužinu i sadržaj obveze za obuku pripadnika pričuvnog sastava.

Članak 17.

(Dužnost poštivanja zapovijedi)

- (1) Vojne osobe dužne su izvršavati zapovijedi nadređenih zapovjednika koje su u svezi sa službom, osim zapovijedi koje imaju obilježja kaznenoga djela.
- (2) Kada prime zapovijed koja ima obilježje kaznenoga djela, vojne su osobe dužne o tomu odmah izvijestiti zapovjednika koji je nadređen zapovjedniku koji je zapovijed izdao.

Članak 18.

(Pravo nošenja i uporabe naoružanja)

- (1) Vojne osobe, sukladno pravilima službe, imaju pravo nositi i uporabiti naoružanje.
- (2) Pravila službe u Oružanim snagama donosi ministar obrane kojima se uređuju postupak i uvjeti pod kojima vojne osobe mogu uporabiti naoružanje u obavljanju službe.
- (3) U izvršavanju bjevih zadaća vojne osobe upotrebljuju naoružanje prema pravilima o bojevim djelovanjima, koja donosi ministar obrane.

Članak 19.

(Propisi o uporabi sile)

Ovlaštena vojna osoba na službi u vojnoj sigurnosti ili u vojnoj policiji upotrebljuje naoružanje ili druga sredstva prisile sukladno propisima kojima se uređuje primjena ovih sredstava u službi u Oružanim snagama, a koje donosi ministar obrane.

Članak 20.

(Nošenje odore)

Vojna osoba dužna je nositi propisanu odoru za vrijeme obavljanja službe, sukladno propisu koji donosi ministar obrane.

Članak 21.

(Pravo podnošenja pritužbe)

- (1) Vojna osoba ima pravo nadređenom podnositi pritužbe i izvješća u svezi sa svim pitanjima iz rada i funkcioniranja vojne postrojbe, odnosno ustanove u kojoj se nalazi na dužnosti.
- (2) Vojna osoba koja podnese pritužbu protiv nadređenog zapovjednika nije oslobođena obveze izvršenja dobivene zapovijedi, izuzev iznimke iz članka 17. stavak (1) ovoga Zakona.
- (3) Na pismene zahtjeve, prigovore, pritužbe, žalbe i druge podneske u upravnom postupku u svezi sa službom u Oružanim snagama ne plaćaju se administrativne pristojbe.

Članak 22.

(Udaljenje u slučaju rata ili izvanrednog stanja)

Vojna osoba za vrijeme ratnog ili izvanrednog stanja, mjera povišene bojeve spremnosti i pripravnosti Oružanih snaga može se udaljiti iz vojne postrojbe, odnosno ustanove ili iz mjesta službe samo po odobrenju zapovjednika brigade, njemu ravnog ili višeg zapovjednika.

Članak 23.

(Putovanje u inozemstvo tijekom ratnog ili izvanrednog stanja)

U slučaju ratnog ili izvanrednog stanja, djelatna vojna osoba može putovati u inozemstvo samo po odobrenju ministra obrane.

Članak 24.

(Vojne iskaznice)

- (1) Vojne osobe posjeduju vojnu iskaznicu kojom dokazuju pripadnost Oružanim snagama.
- (2) Ovlaštene službene osobe na dužnosti u vojnoobavještajnom rodu i u službi vojne policije, osim iskaznice iz stavka (1) ovoga članka, posjeduju i iskaznicu ovlaštene službene osobe kojom dokazuju pripadnost nekom od ovih sastava.

- (3) Oblik, sadržaj i postupak izdavanja vojnih iskaznica i posebnih isprava predviđenih Ženevskim konvencijama o zaštiti žrtava rata od 12. kolovoza 1949. propisuje ministar obrane.

Članak 25.

(Strana odličja i priznanja)

- (1) Vojna osoba može primiti strano odličje i može ga nositi u svečanim i drugim prigodama samo po odobrenju Predsjedništva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Predsjedništvo).
- (2) Ostala strana priznanja vojna osoba može primiti i može ih nositi u svečanim i drugim prigodama samo po odobrenju ministra obrane.

Članak 26.

(Sindikalno i političko organiziranje)

Djelatnim vojnim osobama zabranjeno je sindikalno i političko organiziranje.

Članak 27.

(Javni istupi)

- (1) Vojnim osobama zabranjeno je javno istupanje u svezi sa stanjem i odnosima u Oružanim snagama, bez pismenog odobrenja ministra obrane.
- (2) Stavak (1) ovoga članka ne primjenjuje se na vojne osobe kada se od njih traži davanje izjave pred parlamentarnom komisijom ili na sudu.
- (3) Vojna osoba iz stavka (2) ovoga članka pridržava se odredaba Zakona o zaštiti tajnih podataka Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 54/05).

Članak 28.

(Jednake mogućnosti)

- (1) Djelatne vojne osobe i osobe koje žele biti primljene u Oružane snage tretiraju se s punim poštovanjem načela transparentnosti, pravednosti i jednakih mogućnosti. Neće biti diskriminacije po bilo kojoj osnovi, poput spolne, rasne, zbog boje kože, jezika, vjere, političkih ili drugih mišljenja, etničkog ili socijalnog podrijetla, povezanosti s nacionalnim manjinama, imovnog stanja, odnosno drugoga statusa.
- (2) Ministar obrane osigurava poštivanje obveza iz stavka (1) ovoga članka u Oružanim snagama.

Članak 29.

(Vjerske aktivnosti i slobode)

- (1) Vojna osoba ima pravo obavljati vjerske aktivnosti radi ostvarenja vjerskih sloboda, sukladno posebnostima svake od vjera.
- (2) Organiziranje i obavljanje vjerskih aktivnosti iz stavka (1) ovoga članka temelje se na načelu pojedinačne slobode izražavanja i obavljanja vjerske službe pripadnika Oružanih snaga.
- (3) Organiziranje vjerskih aktivnosti u Oružanim snagama poglavito se temelji na objektivnim vojnim potrebama.
- (4) Ministarstvo obrane BiH, u suradnji sa zakonom priznatim crkvama i vjerskim zajednicama, propisuje organiziranje i način funkcioniranja vjerskih aktivnosti unutar Oružanih snaga i osigurava ostvarenje vjerskih sloboda, kako je utvrđeno u stavku (1) ovoga članka.

Članak 30.

(Kaznena odgovornost)

- (1) Osobe na službi u Oružanim snagama odgovaraju za kaznena djela prema odredbama kaznenoga zakona.
- (2) Kaznena odgovornost ne isključuje stegovnu odgovornost osobe na službi u Oružanim snagama ako djelo predstavlja i kršenje vojne stege.

- (3) Oslobođanje od kaznene odgovornosti ne podrazumijeva i oslobođanje od stegovne odgovornosti.
- (4) Stegovni postupak pokreće se i vodi bez obzira na tijek kaznenog postupka.

Članak 31.

(Ovlaštene službene osobe za obradbu osoba na službi u Oružanim snagama)

Ovlaštene djelatne vojne osobe na službi u vojnoj policiji djeluju kao ovlaštene službene osobe prema zakonima o kaznenom postupku u Bosni i Hercegovini u svezi s operativnom i kriminalističkom obradom osoba na službi u Oružanim snagama za koje postoje osnovi sumnje da su na službi ili u svezi sa službom počinile kazneno djelo.

Članak 32.

(Prekršajna odgovornost)

Osobe na službi u Oružanim snagama odgovaraju za prekršaje prema općim propisima o prekršajima.

Članak 33.

(Vojna stega i stegovna odgovornost)

- (1) Vojna stega je točno, potpuno i pravodobno obavljanje vojne službe, odnosno obveza i zadaća vojnih osoba propisanih ovim Zakonom i drugim propisima, zapovijedima mjerodavnih osoba te poštivanje pravila i načela ponašanja u vojnoj službi i izvan nje.
- (2) Za povredu vojne stega vojne osobe podliježu stegovnoj odgovornosti, sukladno Poglavlju XVII. ovoga Zakona.
- (3) Ministar obrane donijet će provedbeni propis o vojnoj stezi i stegovnom postupku, sukladno ovome Zakonu.

Članak 34.

(Materijalna odgovornost)

- (1) Pripadnik Oružanih snaga dužan je naknaditi štetu koju u svezi s obavljanjem službe pričinu Bosni i Hercegovini, namjerno ili iz krajnje nepažnje.
- (2) Obveza osoba iz stavka (1) ovoga članka i odgovornost Bosne i Hercegovine za štete koje pripadnici Oružanih snaga u svezi s obavljanjem službe pričinu trećim osobama utvrđuje se prema općim propisima o naknadi štete i odredbama članka 8. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02).

Članak 35.

(Postupak i naknada)

- (1) Naknada štete utvrđuje se prema propisu kojim se uređuju obligacioni odnosi.
- (2) Ministar obrane donosi propis kojim se regulira postupak i mjerodavnost za odlučivanje.
- (3) Konačno rješenje o naknadi štete izvršna je isprava.

POGLAVLJE IV. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I DRUGA PRAVA VOJNIH OSOBA

Članak 36.

(Pravo na zdravstvenu zaštitu i osiguranje)

- (1) Djelatne vojne osobe, kao i članovi njihovih obitelji, ostvaruju zdravstvenu zaštitu i zdravstveno osiguranje sukladno valjanim propisima o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju.
- (2) Za vrijeme školovanja kadeti ostvaruju sve oblike zdravstvene zaštite na teret Ministarstva obrane BiH.
- (3) Pripadnici pričuvnog sastava, kao i članovi njihovih obitelji, ostvaruju zdravstvenu zaštitu i zdravstveno osiguranje sukladno valjanim propisima o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju na teret Ministarstva obrane BiH, ukoliko to pravo ne ostvaruju po drugoj osnovi.

Članak 37.

(Pravo na zdravstvenu zaštitu nakon otpusta)

- (1) Vojna osoba i nakon otpusta iz Oružanih snaga ima pravo na sve oblike zdravstvene zaštite na teret Ministarstva obrane BiH zbog ozljede ili bolesti koju je zadobila za vrijeme obavljanja službe u Oružanim snagama.
- (2) Osoba iz stavka (1) ovoga članka ima pravo na besplatnu zdravstvenu zaštitu nakon otpusta iz Oružanih snaga:
 - a) ako prijavi bolest ili ozljedu nadležnoj liječničkoj komisiji,
 - b) ako je bolest ili ozljeda nastala za vrijeme obavljanja službe u Oružanim snagama kao posljedica službe.
- (3) Osoba iz stavka (2) ovoga članka kod kojeg se bolest otkrije nakon otpusta iz Oružanih snaga, a nadležna liječnička komisija utvrdi da je bolest nastala za vrijeme službe u Oružanim snagama kao posljedica službe, ima pravo na sve oblike zdravstvene zaštite na teret Ministarstva obrane BiH do izlječenja ili do stabiliziranja bolesti.

Članak 38.

(Zdravstvena zaštita za otpuštene kadete)

- (1) Kadeti koji zbog pogoršanja bolesti što su je imali prije stupanja na školovanje budu otpušteni sa školovanja imaju pravo na zdravstvenu zaštitu za tu bolest do izlječenja, odnosno stabiliziranja bolesti, a najdulje dvije godine od dana otpuštanja sa školovanja, ako pravo na zdravstvenu zaštitu ne ostvaruju po drugoj osnovi.
- (2) Kadeti nemaju pravo na zdravstvenu zaštitu iz stavka (1) ovoga članka ako su namjerno prikrili, odnosno nisu otkrili podatke o zdravstvenom stanju prilikom stupanja u Oružane snage.

Članak 39.

(Prekid u školovanju)

- (1) Kadet kojemu se prekine školovanje zbog ozljede ili bolesti koja je nastala za vrijeme školovanja ima pravo na novčanu pomoć za nastavak redovitog školovanja u drugoj školi istoga ranga.
- (2) Iznos novčane pomoći utvrđuje se prema materijalnim mogućnostima kadeta i članova obitelji s kojima živi u zajedničkom kućanstvu, kao i visini troškova redovitog školovanja, što se detaljno uređuje propisom ministra obrane.

Članak 40.

(Prava u slučaju smrti)

- (1) U slučaju smrti vojne osobe na službi u Oružanim snagama i kadeta, članovi njihove uže obitelji imaju pravo na naknadu pogrebnih troškova.
- (2) Pravo iz stavka (1) ovoga članka pripada i članovima uže obitelji umrle umirovljene djelatne vojne osobe u Oružanim snagama, koja je pravo na mirovinu ostvarila neposredno nakon službe u Oružanim snagama.
- (3) Naknada troškova iz stavka (1) ovoga članka pripada i djelatnoj vojnoj osobi u slučaju smrti člana njezine uže obitelji ili smrti drugoga člana obitelji kojeg je uzdržavala i s kojim je živjela u zajedničkom kućanstvu.
- (4) Članovima uže obitelji smatraju se: braćni drug, djeca, roditelji, očuh, maćeha, usvojitelji i usvojenici.
- (5) Prednost u ostvarenju prava na naknadu pogrebnih troškova utvrđuje se prema propisima o nasljeđivanju. Ukoliko je jedan od članova obitelji sam snosio pogrebne troškove, tada se njemu isplaćuje propisana naknada.

Članak 41.

(Naknada pogrebnih troškova)

- (1) Naknada pogrebnih troškova obuhvaća:
 - a) troškove prijevoza posmrtnih ostataka do mjesta pogreba,

- b) putne troškove za dva pratitelja,
 - c) troškove grobnog mjesta, ukoliko obitelj nema takvo mjesto,
 - d) ostale troškove uobičajene u mjestu u kojem se obavlja pogreb.
- (2) Uvjete, iznos i postupak za ostvarenje naknade pogrebnih troškova propisuje ministar obrane.

Članak 42.

(Jednokratna novčana pomoć)

- (1) Djelatne vojne osobe imaju pravo na jednokratnu novčanu pomoć:
- a) ako u miru tijekom obavljanja službe ili u svezi sa službom, bez svoje krivnje, zadobiju ranu ili ozljedu usljed koje nastupi oštećenje organizma od najmanje 20%,
 - b) ako, bez njihove krivnje, nastupi tjelesno oštećenje od najmanje 20% zbog bolesti koja je nastala ili se pogoršala kao izravna posljedica obavljanja vojne službe.
- (2) Ako djelatna vojna osoba iz stavka (1) ovoga članka pogine ili umre zbog rane, ozljede, odnosno bolesti, jednokratna novčana pomoć pripada članovima njezine uže obitelji.
- (3) Krivnjom, u smislu stavka (1) točka b) ovoga članka, ne smatra se radnja učinjena iz nehaja.
- (4) Pravo na jednokratnu novčanu pomoć pripada članovima uže obitelji osobe poginule prilikom odlaska ili dolaska na vojnu službu ili tijekom postupka prijama i otpusta iz Oružanih snaga.
- (5) Uvjete, iznos i postupak za ostvarenje jednokratne novčane pomoći propisuje ministar obrane.

Članak 43.

(Osposobljavanje bračnih drugova osoba poginulih tijekom službe)

- (1) Bračni drug djelatne vojne osobe koja izgubi život pod uvjetima iz članka 42. ovoga Zakona, a koji nema uvjeta za obiteljsku mirovinu, na osobni zahtjev može biti upućen na osposobljavanje radi stjecanja IV. stupnja stručne spreme ako u trenutku smrti nije imao nikakvu stručnu spremu niti je bio u radnom odnosu.
- (2) Djelatna vojna osoba kod koje nastupi invalidnost tijekom obavljanja vojne službe, zbog čega joj je donijet akt o prestanku vojne službe, ako ne ispunjava uvjete za mirovinu, na osobni zahtjev može biti upućena na osposobljavanje radi stjecanja odgovarajuće stručne spreme, ukoliko je nije imala.
- (3) Osposobljavanje iz st. (1) i (2) ovoga članka može trajati najdulje četiri godine.
- (4) Uvjete osposobljavanja osoba te iznos naknade za osposobljavanje propisuje ministar obrane.

POGLAVLJE V. MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE VOJNIH OSOBA

Članak 44.

(Definicija vojnoga osiguranika)

Vojnim osiguranikom smatra se djelatna vojna osoba u Oružanim snagama koja ima to svojstvo sukladno ovome Zakonu.

Članak 45.

(Stož s povećanim trajanjem)

- (1) Vojnim osiguranicima svakih 12 mjeseci efektivno provedenih na službi računa se kao 16 mjeseci staža osiguranja.
- (2) Vojnim osiguranicima svakih 12 mjeseci efektivno provedenih na službi u činu generala računa se kao 18 mjeseci staža osiguranja.

- (3) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog ministra obrane, donijet će propis kojim će urediti na kojim će ustrojbenim mjestima zbog težine i složenosti posla vojni osiguranik imati staž osiguranja s povećanim trajanjem većim od utvrđenog u stavku (1) ovoga članka, ali ne veći od 18 mjeseci.

Članak 46.

(Starosna mirovina)

- (1) Vojni osiguranik stječe pravo na starosnu mirovinu kada navrš 55 godina života i najmanje 30 godina mirovinskog staža.
- (2) Vojni osiguranik stječe pravo na starosnu mirovinu kada navrš 40 godina mirovinskog staža, bez obzira na godine života.

Članak 47.

(Prijevremena starosna mirovina)

U slučaju racionalizacije i smanjenja brojčanog stanja Oružanih snaga, vojni osiguranik iz članka 44. ovoga Zakona stječe pravo na prijevremenu starosnu mirovinu kada navrš 45 godina života i najmanje 20 godina mirovinskog staža, na prijedlog Ministarstva obrane BiH.

Članak 48.

(Iznimke za stjecanje prijevremene i starosne mirovine)

- (1) Iznimno, na prijedlog Ministarstva obrane BiH, osoba stječe uvjete za prijevremenu starosnu mirovinu, prema odluci Predsjedništva, ako ima najmanje 20 godina mirovinskog staža i čin brigadira, bez obzira na godine života.
- (2) Iznimno, na prijedlog Ministarstva obrane BiH, osoba stječe uvjete za starosnu mirovinu, prema odluci Predsjedništva, ako ima čin generala, bez obzira na godine života i godine mirovinskog staža.
- (3) Iznimno, na prijedlog Ministarstva obrane BiH, osoba stječe uvjete za starosnu mirovinu, prema odluci Predsjedništva, ako je u vrijeme rata obnašala dužnost zapovjednika brigade-pukovnije ili dužnost zapovjednika višega ranga najmanje 12 mjeseci.

Članak 49.

(Mirovinska osnova i visina mirovine)

- (1) Mirovinska osnova za stjecanje prava na mirovinu utvrđuje se od mjesečnog prosjeka nevaloriziranih plaća ostvarenih u posljednjih pet godina prije godine u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu.
- (2) Visina mirovine ostvaruje se u postotku od mirovinske osnove prema dužini mirovinskog staža i za 20 godina iznosi 55% od mirovinske osnove, a za svaku sljedeću navršenu godinu povećava se za 2%, s tim što ne može iznositi više od 75% od mirovinske osnove.
- (3) Mirovina vojnoga osiguranika (general) iz članka 48. stavka (3) ovoga Zakona iznosi 75 % prosječne plaće toga vojnoga osiguranika koju je ostvario u posljednjih pet godina prije godine u kojoj ostvaruje pravo na mirovinu.

Članak 50.

(Posebni uvjeti za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu)

- (1) Vojni osiguranik mirovinu ostvaruje pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom ako neprekidno ima najmanje 10 godina staža osiguranja u svojstvu vojnoga osiguranika i ako ima svojstvo vojnoga osiguranika u vrijeme stjecanja prava na mirovinu.
- (2) Vojnom osiguraniku koji je ostvario posebni staž, sukladno valjanim zakonskim propisima, a koji nema 10 godina staža osiguranja u svojstvu vojnoga osiguranika, za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu uzet će se u obzir i posebni staž.

Članak 51.
(Mirovinski staž)

Mirovinski staž ostvaren u bivšim republikama Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i u Zavodu za mirovinsko-invalidsko osiguranje vojnih osiguranika do 6. ožujka 1992, odnosno 1. ožujka 2002, uzet će se u obzir vojnim osiguranicima za ostvarivanje i utvrđivanje opsega prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja.

Članak 52.
(Invalidska i obiteljska mirovina)

- (1) Vojni osiguranik koji je od ovlaštene liječničke komisije proglašen nesposobnim za vojnu službu stječe pravo na invalidsku mirovinu prema uvjetima za stjecanje prava na invalidsku mirovinu, sukladno entitetskim zakonima o mirovinskom i invalidskom osiguranju.
- (2) Obitelj umrlog ili poginulog vojnog osiguranika ima pravo na obiteljsku mirovinu prema uvjetima za stjecanje prava na obiteljsku mirovinu, sukladno entitetskim zakonima o mirovinskom i invalidskom osiguranju.
- (3) Mirovinska osnova za mirovine iz st. (1) i (2) ovoga članka utvrđuje se sukladno članku 49. ovoga Zakona.

Članak 53.
(Osiguranje finansijskih sredstava)

Sredstva potrebna za ostvarivanje prava utvrđenih u ovom Poglavlju ovoga Zakona osiguravaju se iz doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje vojnih osiguranika, sukladno valjanim zakonskim propisima, i iz proračuna.

Članak 54.
(Rješavanje ostalih pitanja)

Na sva pitanja iz mirovinskog osiguranja koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjivat će se odredbe entitetskih zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju.

POGLAVLJE VI. RADNO VRIJEME I GODIŠNJI ODMOR

Članak 55.
(Opća pravila)

- (1) Puno radno vrijeme je 40 sati tjedno.
- (2) Pri raspoređivanju radnoga vremena mora se osigurati odmor tijekom rada u trajanju od 30 minuta za puno radno vrijeme, dnevni odmor od najmanje 12 sati neprekidno između dva uzastopna radna dana i tjedni odmor od najmanje 24 sata neprekidno.

Članak 56.
(Dulje radno vrijeme)

- (1) Zapovjednik brigade, zapovjednik istog ili višeg ranga može zapovijediti da se radi dulje od punog radnog vremena u sljedećim slučajevima:
 - a) kada su zapovijedene mjere pripravnosti;
 - b) u slučaju uzbune u vojnoj postrojbi, odnosno ustanovi;
 - c) za vrijeme vojnih vježbi;
 - d) kada je vojna postrojba angažirana na zadaćama saniranja posljedica elementarnih nepogoda i drugih opasnosti;
 - e) za vrijeme dežurstva ili slične dužnosti;
 - f) prilikom izvršavanja zadaća čije bi obustavljanje ili prekidanje imalo štetne posljedice po bojnu spremnost ili bi nanijelo znatnu materijalnu štetu ili ugrozilo život i zdravlje vojnih i drugih osoba;
 - g) kada je potrebno radi ispunjenja uvjeta iz naloga, propisa i zapovijedi ministra obrane.
- (2) Iznimno, zapovjednik na položaju zapovjednika brigade ili na višem položaju može zapovijediti rad dulje od punog radnog vremena i zbog drugih izvanrednih zadaća vojne postrojbe, odnosno ustanove.

- (3) Rad iz stavka (2) ovoga članka može trajati najviše 30 dana tijekom jedne kalendarske godine, a zapovijed nadležnog zapovjednika za taj rad mora biti u pisanom obliku.
- (4) Zapovijedi o radu nakon radnog vremena za djelatne vojne osobe izvršavaju se sukladno nalogima, propisima i zapovijedima ministra obrane.

Članak 57.
(Osnovni godišnji odmor i dopusti)

- (1) Djelatne vojne osobe imaju pravo na godišnji odmor, što odgovara vremenu mirovinskog staža:
 - a) do 10 godina mirovinskog staža - 20 radnih dana,
 - b) od 10 do 20 godina mirovinskog staža - 25 radnih dana,
 - c) 20 i više godina mirovinskog staža - 30 radnih dana.
- (2) Tijekom jedne kalendarske godine djelatna vojna osoba ima pravo na plaćeni dopust do sedam radnih dana po svim osnovama.
- (3) Djelatna vojna osoba može u jednoj kalendarskoj godini izbiti četiri radna dana radi udovoljenja njezinim vjerskim, odnosno tradicijskim potrebama, s tim što se dopust od dva dana koristi uz naknadu plaće - plaćeni dopust.
- (4) Djelatne vojne osobe angažirane na posebnim dužnostima imaju pravo na dodatne dane odmora po odobrenju zapovjednika brigade, zapovjednika istog ili višeg ranga, s tim što ukupni broj tih dodatnih dana ne može prijeći 36 radnih dana.
- (5) Djelatnoj vojnoj osobi može se odobriti do sedam radnih dana neplaćenog dopusta u slučaju iznimnih događaja u obitelji, po odobrenju zapovjednika postrojbe.
- (6) Djelatna vojna osoba ima pravo do pet radnih dana dopusta radi preseljenja obitelji nakon premještanja u novo mjesto službe.
- (7) Djelatna vojna osoba ima pravo na porodijski dopust, sukladno valjanim zakonima.
- (8) Djelatnoj vojnoj osobi može se odobriti do 30 dana neplaćenog dopusta po odobrenju zapovjednika brigade, zapovjednika istog ili višeg ranga.
- (9) Djelatna vojna osoba ima pravo koristiti jedan dan godišnjeg odmora u vrijeme koje sama odredi, ali je dužna o tomu obavijestiti nadležnog zapovjednika najkasnije tri dana prije korištenja radi dobivanja odobrenja.

Članak 58.
(Korištenje godišnjeg odmora)

- (1) Godišnji odmor u cijelosti se koristi za vrijeme kalendarske godine.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, godišnji odmor može se koristiti u dva dijela na temelju osobnog zahtjeva ili prema potrebama službe.
- (3) Ako djelatna vojna osoba koristi odmor u dijelovima, prvi dio koristi bez prekida u trajanju od najmanje 10 radnih dana u tijeku kalendarske godine, a drugi dio najkasnije do 30. lipnja sljedeće godine.
- (4) Djelatna vojna osoba ne može se odreći prava na godišnji odmor niti mu se on može uskratiti, niti mu se može isplatiti naknada umjesto neiskorištenog godišnjeg odmora.
- (5) Djelatna vojna osoba koristi godišnji odmor sukladno Planu o korištenju godišnjih odmora.
- (6) Ukoliko djelatna vojna osoba nije počela koristiti godišnji odmor u tijeku kalendarske godine, dužna ga je u cijelosti iskoristiti do 30. lipnja sljedeće godine.

Članak 59.
(Prekid ili odgođeno korištenje odmora)

Djelatnoj vojnoj osobi može biti prekinuto korištenje godišnjeg odmora ili odgođeno korištenje godišnjeg odmora ili

joj može biti naloženo da se ne udaljava iz mjesta boravka, ako to zahtijeva neodgodivo obavljanje posla obrane dok traju takvi razlozi, po odluci ministra obrane.

Članak 60.

(Dodatni propisi)

- (1) Ministar obrane donosi propise kojima se utvrđuje raspored, početak i završetak radnog vremena tijekom dana ili za dulje razdoblje, prema uvjetima rada i prirodi zadaće vojne postrojbe, odnosno ustanove.
- (2) Ministar obrane donosi propise kojima se utvrđuju način i kriteriji za korištenje godišnjeg odmora i odgovarajuće administrativne procedure.

POGLAVLJE VII. PLAĆE, DODACI I DRUGE NAKNADE

Članak 61.

(Pravo na plaće, dodatke i druge naknade)

Djelatna vojna osoba ima pravo na plaću, dodatke na plaću te na druge naknade, sukladno ovome Zakonu.

Članak 62.

(Plaće i dodaci na plaću)

- (1) Plaća djelatne vojne osobe sastoji se od osnovne plaće i dodatka na plaću.
- (2) Osnovnu plaću djelatne vojne osobe čini vrijednost koeficijenta osobnog čina umnoženog s osnovom za obračun plaće uvećanom za 0,5% za svaku godinu navršenog ukupnog mirovinskog staža.
- (3) Djelatnoj vojnoj osobi pripada povećanje osnovne plaće u iznosu od 20%, s tim što ne ostvaruje pravo na naknadu za rad dulji od zakonom određenog redovitog radnog vremena, za rad noću, za rad u dane državnih blagdana, dežurstvo, kao i za obveznu nazočnost i pripravnost.
- (4) Djelatnoj vojnoj osobi, zbog težine i složenosti poslova, osim plaće iz st. (2) i (3) ovoga članka, pripadaju i dodaci na plaću: posebni vojni dodatak (deminerski dodatak, letački dodatak za službu u postrojbama specijalne namjene, dodatak za službu na izdvojenim visinskim objektima i drugim dužnostima na kojima su osobe izložene djelovanjima štetnim za zdravlje) i položajni dodatak.
- (5) Ministar obrane posebnim će propisom utvrditi za koje će dužnosti pripadati dodaci na plaću iz stavka (4) ovoga članka.
- (6) Plaće i druga primanja djelatnih vojnih osoba uređuju se propisima koje donosi ministar obrane.
- (7) Osnovu plaće i koeficijent utvrđuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

Članak 63.

(Početak primanja plaće)

- (1) Djelatnoj vojnoj osobi nakon završetka vojne škole pripada plaća od dana prijama u djelatnu vojnu službu.
- (2) Djelatnoj vojnoj osobi koja se prima u Oružane snage po nekoj drugoj osnovi pripada plaća od dana stupanja na dužnost.

Članak 64.

(Plaća obnašatelja dužnosti)

- (1) Obnašatelju dužnosti pripada plaća i druga primanja prema ustrojenom mjestu na koje je postavljen.
- (2) Prava iz stavka (1) ovoga članka imaju i djelatne vojne osobe koje obnašaju dužnost, odnosno zamjenjuju odsutnu vojnu osobu, ako obnašanje dužnosti odnosno zamjena traje dulje od 30 dana.

Članak 65.

(Naknada za vrijeme udaljenja iz službe, odnosno pritvora)

- (1) Djelatnoj vojnoj osobi dok se nalazi u pritvoru, odnosno udaljenoj od dužnosti, pripada naknada u visini od 75%

plaće, a ako uzdržava obitelj - 85 % plaće koja bi mu pripadala da nije udaljen iz službe, odnosno u pritvoru.

- (2) Puna plaća pripada djelatnoj vojnoj osobi od dana vraćanja u službu, odnosno ako je uvažena žalba na rješenje o udaljenju od prvoga dana udaljenja.
- (3) Djelatnoj vojnoj osobi isplaćuje se odbitak od plaće i u sljedećim slučajevima:
 - a) ako je stegovna mjera ili kazna poništena rješenjem, ali ne i ako se odluka temelji na zastari gonjenja,
 - b) ako je pravomoćnom presudom u kaznenom, odnosno u stegovnom postupku oslobođen odgovornosti ili je optužba odbijena ili odbačena, ali ne zbog nenadležnosti.
- (4) Za vrijeme izdržavanja zatvorske kazne djelatnoj vojnoj osobi ne pripada pravo na plaću niti na naknadu plaće.

Članak 66.

(Plaće za vrijeme privremenog raspoređivanja)

Djelatna vojna osoba privremeno raspoređena na drugu dužnost u Oružanim snagama, Ministarstvu obrane BiH ili u drugom organu državne uprave, državnoj agenciji, odnosno pravnoj osobi, ima pravo na plaću i druga novčana primanja na temelju članka 62. ovoga Zakona, ako je to za nju povoljnije.

Članak 67.

(Plaće za vrijeme obavljanja diplomatske dužnosti)

Djelatnoj vojnoj osobi upućenoj na dužnost u vojno izaslanstvo u inozemstvu pripada plaća i druga primanja prema propisima po kojima se isplaćuju plaće i druga primanja osobama u diplomatskim i konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine, sukladno zakonima Bosne i Hercegovine i propisima ministra obrane.

Članak 68.

(Dodatni propisi)

Ministar obrane donosi propis o plaćama, dodacima na plaću, naknadama i drugim pravima vojnodiplomatskih predstavništava, članova vojnih i mirovnih misija i drugih predstavnika u misijama koje imaju vojni i vojnodiplomatski karakter.

Članak 69.

(Druge dužnosti u inozemstvu)

Djelatnoj vojnoj osobi i drugim pripadnicima Oružanih snaga koji budu upućeni u inozemstvo radi obnašanja dužnosti proisteklih iz međunarodnih ugovora, odnosno upućeni u vojne međunarodne misije, pripada plaća i druga primanja prema propisu koji će donijeti ministar obrane.

Članak 70.

(Plaće i stipendije za vrijeme školovanja i usavršavanja u inozemstvu)

- (1) Djelatnoj vojnoj osobi upućenoj u inozemstvo radi školovanja ili usavršavanja pripada stipendija čiji iznos utvrđuje ministar obrane.
- (2) Osim stipendije, osobi iz stavka (1) ovoga članka kojoj obitelj ostaje u Bosni i Hercegovini pripada osnovna plaća koja bi joj pripadala i da nije upućena u inozemstvo.

Članak 71.

(Novčane nagrade za izniman rad)

Djelatnoj vojnoj osobi može biti dodijeljena novčana nagrada za iznimne uspjehe u radu i djela važna za Oružane snage, a što će biti utvrđeno propisima ministra obrane.

Članak 72.

(Neopravdani izostanak sa dužnosti)

Djelatnoj vojnoj osobi ne pripada plaća i druga primanja za sate i dane neopravdanog izostanka s dužnosti.

Članak 73.

(Novčana primanja kadeta)

- (1) Novčana i druga primanja kadeta vojnih škola propisom će urediti ministar obrane.
- (2) Novčana primanja kadeta upućenih na školovanje izuzeta su od sudskih i upravnih izvršenja.
- (3) Kadetima pripada besplatna vojna odora, osobna oprema, ishrana i smještaj.

Članak 74.

(Naknada troškova za službeno putovanje)

- (1) Djelatnoj vojnoj osobi pripada naknada troškova za službeno putovanje.
- (2) Uvjete za ostvarenje prava i iznos naknade iz stavka (1) ovoga članka propisat će ministar obrane.

Članak 75.

(Naknada troškova prijevoza za dolazak na posao i povratka s posla)

Djelatnoj vojnoj osobi pripada naknada troškova prijevoza za dolazak na posao i povratka s posla. Uvjete za ostvarenje prava i iznos naknade iz ovoga članka propisat će ministar obrane.

Članak 76.

(Naknada za regres za godišnji odmor)

Djelatna vojna osoba ima pravo na naknadu na ime regresa za korištenje godišnjeg odmora u iznosu od najmanje 70% njegove plaće utvrđene rješenjem o plaći, odnosno najmanje u visini prosječne plaće isplaćene u Bosni i Hercegovini za prethodna tri mjeseca prije donošenja rješenja o regresu, odnosno prema odluci Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Članak 77.

(Otpremnina za odlazak u mirovinu)

Djelatna vojna osoba ima pravo na otpremninu prilikom odlaska u mirovinu u iznosu od šest njezinih plaća isplaćenih u prethodnih šest mjeseci ili šest prosječnih mjesečnih plaća isplaćenih u Bosni i Hercegovini prema posljednjem objavljenom podatku mjerodavnog statističkog zavoda, ukoliko je to za nju pogodnije.

Članak 78.

(Troškovi premještaja)

- (1) Djelatna vojna osoba premještena iz jednog mjesta službovanja u drugo, sukladno odredbama ovoga Zakona, ima pravo na naknadu selidbenih troškova.
- (2) Pravo iz stavka (1) ovoga članka ima djelatna vojna osoba kojoj prestane služba zbog odlaska u mirovinu ako se preseljava.

Članak 79.

(Naknada troškova odvojenog života)

Premještena djelatna vojna osoba, izuzev premještaja po zamolbi, koja uzdržava obitelj s kojom živi u zajedničkom kućanstvu ima pravo na naknadu troškova odvojenog života od obitelji pod uvjetima i u iznosu koje će propisom utvrditi ministar obrane.

Članak 80.

(Naknada troškova toplog obroka)

Djelatnim vojnim osobama za dane kada su na dužnosti pripada novčana naknada za troškove toplog obroka ukoliko nemaju besplatan obrok na radnom mjestu, sukladno odluci Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Članak 81.

(Naknada troškova privremenog smještaja)

- (1) Djelatne vojne osobe zbog specifičnosti službe imaju pravo na naknadu troškova privremenog smještaja od dana

stupanja na dužnost, ako im je mjesto prebivališta udaljeno više od 60 km od mjesta službe.

- (2) Način reguliranja naknade troškova smještaja iz stavka (1) ovoga članka uredit će ministar obrane posebnim propisom. Specifičnost službe, nakon maksimalnog razdoblja koje definira Ministarstvo obrane BiH, smatrat će se trajnom promjenom mjesta službe, a ne privremenom službom. Kao takva, trajna promjena mjesta službe bit će predmetom dodatnog propisa Ministarstva obrane BiH.

Članak 82.

(Ostale naknade)

Osoba koja se prvi puta prima u djelatnu vojnu službu ima pravo na besplatnu vojnu odoru i jednokratnu novčanu naknadu za nabavu ostale osobne opreme, u iznosu koji utvrdi ministar obrane.

POGLAVLJE VIII. MJERILA PONAŠANJA

Članak 83.

(Održavanje najviših mjerila ponašanja)

- (1) Sve djelatne vojne osobe na službi u Oružanim snagama obvezne su postizati i održavati najviša djelatna i osobna mjerila utvrđena ovim Zakonom, Zakonom o obrani i Kodeksom ponašanja za pripadnike Oružanih snaga.
- (2) Nadzor nad primjenom Kodeksa ponašanja iz stavka (1) ovoga članka provodi generalni inspektor.

Članak 84.

(Dužnost poštivanja zakona)

- (1) Sve vojne osobe na službi u Oružanim snagama dužne su podupirati i poštivati zakone Bosne i Hercegovine, entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
- (2) Vojna osoba na službi u Oružanim snagama neće poduzimati, usmjeravati niti predlagati aktivnosti za koje se zna, odnosno vjeruje da predstavljaju kršenje postojećih zakona, politika i propisa.
- (3) Kada su razmještene za vrijeme operacije, vojne osobe u Ministarstvu obrane BiH i Oružanim snagama obvezne su pridržavati se Zakona o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, policijskih službenika, državnih službenika i ostalih zaposlenika u operacijama potpore miru i drugim aktivnostima u inozemstvu ("Službeni glasnik BiH", broj 14/05) i poštivati zakone zemlje u kojoj obavljaju svoju dužnost.
- (4) Sve vojne osobe na službi u Oružanim snagama dužne su pridržavati se odredaba Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini.

Članak 85.

(Sukob interesa)

Sve djelatne vojne osobe na službi u Oružanim snagama u obavljanju privatnih poslova dužne su ponašati se na način kojim će izbjeći stvarni, odnosno očiti sukob između njihovih djelatnih dužnosti i privatnih, političkih i finansijskih interesa.

Članak 86.

(Posebne zabrane)

Kako bi se izbjegli stvarni, odnosno očiti sukobi interesa, djelatnim vojnim osobama na službi u Oružanim snagama posebno se zabranjuje:

- a) korištenje njihovog zvaničnog položaja u svrhu nagovaranja, vršenja pritiska ili bilo kakvog utjecaja na neku osobu radi ostvarivanja osobne koristi finansijske ili druge naravi za sebe ili druge;
- b) imati finansijskih interesa koji su u sukobu sa savjesnim obnašanjem njihovih dužnosti;
- c) angažman na drugim poslovima ili bilo kojim djelatnostima koji su u sukobu sa zvaničnim državnim dužnostima i odgovornostima;

- d) pokušaj utjecanja na javne dužnosnike radi stjecanja osobne koristi;
- e) korištenje državne imovine radi stjecanja osobne koristi ili u bilo koju drugu svrhu, osim odobrene;
- f) primanje i navođenje koga da primi dar ili bilo što drugo od materijalne vrijednosti od bilo koje osobe ili organizacije koja od Oružanih snaga traži poduzimanje neke službene mjere, s njima ima poslovni odnos ili obavlja neku djelatnost, niti od onih na čije financijske, djelatne ili osobne interese obavljanje ili neobavljanje dužnosti može znatno utjecati.

Članak 87.

(Iznimke od zabrane primanja darova)

- (1) Iznimno od odredaba članka 86. stavak (1) točka f) ovoga Zakona, djelatne vojne osobe na službi u Oružanim snagama mogu prihvatiti:
 - a) darove ponuđene od zvaničnih predstavnika strane zemlje, a u ime Bosne i Hercegovine ili Oružanih snaga. Takvi darovi postaju zvaničnim vlasništvom Bosne i Hercegovine i nisu u vlasništvu pojedinca koji je primio dar, osim u nekim ograničenim iznimkama utvrđenim propisom koji donese ministar obrane. Osobe će svome nadređenom prijaviti dobivanje takvih darova;
 - b) čašćenje ili darove primljene od bilo kojeg pojedinca ili organizacije za obavljanje djelatne dužnosti, sve dok ukupna vrijednost primljenih predmeta ili usluga ne premašuje iznos od 100 KM. "Čašćenje" ili "darovi" uključuju hranu, usluge, pokretne predmete te stvari koje nemaju veliku vrijednost;
 - c) darove od ili za podređene u prigodama kao što su: promaknuće, odlazak u mirovinu, promjene zapovjedne strukture ili druga djelatna postignuća, sve dok ukupna vrijednost svih darova zajedno ne premašuje iznos od 400 KM;
 - d) darove od podređenih nadređenim u posebnim prigodama, kao što su: vjenčanja, rođendani, obljetnice i slični događaji, sve dok ukupna vrijednost ne premašuje iznos od 400 KM.
- (2) Sve darove ili čašćenja primljene sukladno ovome članku djelatna vojna osoba prijavljuje nadređenom djelatne vojne osobe, kada se to traži sukladno propisu koji donese ministar odbrane.

Članak 88.

(Posebne obveze)

Radi izbjegavanja stvarnih, odnosno očitih sukoba interesa, djelatne vojne osobe na službi u Oružanim snagama:

- a) donose odluke koje su u najboljem interesu Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine i Oružanih snaga, bez obzira na osobna uvjerenja ili odnose;
- b) ispunjavaju sve zakonske i financijske obveze i plaćaju poreze;
- c) štite i čuvaju državnu imovinu;
- d) prijavljuju prijevaru i korupciju.

Članak 89.

(Članstvo u udrugama)

- (1) Djelatna vojna osoba na službi u Oružanim snagama može se uključiti u aktivnosti udruga i nevladinih organizacija samo ako su te aktivnosti sukladne ovome Zakonu.
- (2) Djelatna vojna osoba može postati članom strane djelatne udruge ili međunarodne organizacije samo po odobrenju ministra obrane.

Članak 90.

(Obuka o mjerilima ponašanja)

- (1) Generalni inspektorat upoznaje sve osobe koje se primaju prvi puta na službu u Oružane snage o pitanjima vezanim uz mjerila ponašanja.
- (2) Svaka postrojba jednom godišnje održava obuku o mjerilima ponašanja kako bi se sve djelatne vojne osobe podsjetile na svoje odgovornosti.

POGLAVLJE IX. UPRAVLJANJE PERSONALNOM EVIDENCIJOM

Članak 91.

(Definicije)

- (1) **Glavna personalna evidencija** je temeljna evidencija koja se odnosi na pojedinca zaposlenog u svojstvu djelatne vojne osobe u Oružanim snagama i osobe u pričuvnom sastavu. Ona obuhvaća podatke i dokumente o identifikaciji i kvalifikaciji, ugovor, dokumente o obrazovanju, ocjene o njegovom obavljanju dužnosti, kao i druge dokumente bitne za angažiranje djelatnih vojnih osoba na službi u Oružanim snagama.
- (2) **Vojna evidencija o obavljanju dužnosti** je pomoćna evidencija za vojne osobe za potrebe upravljanja osobljem i za potrebe profesionalnog razvoja. Ona sadrži preslike dokumenata iz glavne personalne evidencije i druge dokumente koji mogu poslužiti mjerodavnome tijelu u donošenju odluka vezanih uz školovanje, obuku, promaknuće i predlaganje novih postavljenja vojnih osoba.
- (3) **Upravljanje evidencijom** je djelatnost planiranja, nadzora, usmjeravanja, organiziranja obuke i promicanja radi ažuriranja, održavanja, korištenja i raspolaganja glavnom personalnom evidencijom i vojnom evidencijom o obavljanju dužnosti.

Članak 92.

(Upravljanje i nadzor nad evidencijama)

- (1) Ministar obrane uspostavlja učinkovit i sustavan nadzor nad glavnim personalnim evidencijama i vojnim evidencijama o obavljanju dužnosti, kako bi se nadležnim zapovjednicima osigurala potrebne informacije.
- (2) Upravljanjem evidencijama osoblja dokumentira se evidencija o službi vojnih osoba, od prijama do prekida službe, štiti se privatnost osoba te prava i interesi Oružanih snaga. Upravljanje evidencijom osoblja obuhvaća:
 - a) ustrojavanje pojedinačnih evidencija,
 - b) osiguranje održavanja i pohrane na odgovarajući način svih ustrojenih evidencija te da se njima koriste samo ovlaštene osobe i samo u službene svrhe,
 - c) osiguranje čuvanja glavne personalne evidencije, dok se sve druge uništavaju.

Članak 93.

(Odgovornost za glavne personalne evidencije)

- (1) Ministarstvo obrane Bosne i Hercegovine izrađuje propise i procedure o ustrojavanju i održavanju glavnih personalnih evidencija za sve vojne osobe u Oružanim snagama.
- (2) Odjel za osoblje Zapovjedništva za potporu odgovoran je za ustrojavanje i održavanje glavnih personalnih evidencija za sve osobe u Oružanim snagama, sukladno propisima i procedurama koje donosi ministar obrane.

Članak 94.

(Odgovornost za vojne evidencije o obavljanju dužnosti)

- (1) Vojne evidencije o obavljanju dužnosti ustrojavaju se i održavaju u bojni, brigadi, njima ravnim i višim postrojbama.
- (2) Ministarstvo obrane Bosne i Hercegovine ustrojava i održava vojne evidencije o obavljanju dužnosti za djelatne vojne

osobe rasporedene u Ministarstvu obrane Bosne i Hercegovine.

Članak 95.

(Dodatni propisi)

- (1) Ministar obrane donosi propise potrebne za provedbu sustava upravljanja evidencijama osoblja kojima se reguliraju pitanja ustrojavanja, održavanja, korištenja i čuvanja glavne personalne evidencije i vojne evidencije o obavljanju dužnosti.
- (2) Sustav upravljanja evidencijama osoblja obrađuje sljedeća pitanja:
 - a) dokumente potrebne za ustrojavanje personalnih evidencija i evidencija o obavljanju dužnosti;
 - b) održavanje i korištenje personalnih evidencija i evidencija o obavljanju dužnosti;
 - c) upute podređenim zapovjedništvima o dostavi dokumenata te održavanju i korištenju personalnih evidencija i evidencija o obavljanju dužnosti;
 - d) mjere sigurnosti za osiguranje zaštite privatnosti podataka o svakom pojedincu;
 - e) procedure za čuvanje evidencija;
 - f) prijenos dokumenata iz personalnih evidencija i evidencija o obavljanju dužnosti u elektroničke dosjee osoblja;
 - g) mjere pozitivnog nadzora nad personalnim evidencijama i evidencijama o obavljanju dužnosti za obavljanje svakodnevnih djelatnosti unutar Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine i Oružanih snaga.

POGLAVLJE X. SUSTAV KLASIFICIRANJA VOJNIH OSOBA

Članak 96.

(Klasificiranje vojnih osoba)

- (1) Vojnim osobama prilikom pristupa Oružanim snagama određuje se vojnoevidencijska specijalnost.
- (2) Kroz vojnoevidencijske specijalnosti određuju se skupine ustrojenih radnih mjesta za koja su potrebne usko vezane sposobnosti. Djelatne vojne osobe koje su kvalificirane za jedno radno mjesto u sklopu neke vojnoevidencijske specijalnosti mogu obavljati poslove u sklopu bilo kojeg drugog radnog mjesta koje je na istoj razini složenosti i težine.
- (3) Vojnoevidencijska specijalnost određuje se za svaku djelatnu vojnu osobu na temelju čimbenika navedenih u članku 97. ovoga Zakona i navodi se u pojedinačnim ugovorima o vojnoj službi.
- (4) Tijekom karijere u sklopu Oružanih snaga djelatne vojne osobe mogu biti dodatno klasificirane kako bi se zadovoljile potrebe Oružanih snaga.

Članak 97.

(Čimbenici klasificiranja)

Vojne osobe klasificiraju se u određene vojnoevidencijske specijalnosti na temelju sljedećih čimbenika:

- a) potreba Oružanih snaga kao primarnoga čimbenika;
- b) obrazovanje, izobrazba i iskustvo pojedinca;
- c) želja pojedinca,
- d) tjelesnih sposobnosti i drugih kvalifikacija.

Članak 98.

(Uspostava Sustava klasificiranja vojnih osoba)

- (1) Ministar obrane donosi propise potrebne za uspostavu Sustava klasificiranja vojnih osoba, a kojim se reguliraju:
 - a) kriteriji i uvjeti klasificiranja,
 - b) procedure klasificiranja,

- c) klasificiranje strukture vojnih osoba.

- (2) Propisima iz stavka (1) ovoga članka regulira se:

- a) popis vojnih specijalnosti u sklopu Oružanih snaga, uključujući i nazive ustrojenih mjesta;
- b) definirane procedure za određivanje vojnih specijalnosti koje se upotrebljavaju tijekom procedure prijama vojnih osoba u Oružane snage;
- c) uvjeti za određivanje dodatnih vojnih specijalnosti;
- d) procedure za vođenje evidencije o vojnim specijalnostima vojnih osoba.

Članak 99.

(Vođenje evidencije osoblja i izvješćivanje o jačini postrojbe)

- (1) Svaka postrojba vodi preciznu evidenciju o statusu svih časnika, dočasnika i vojnika koji se nalaze u toj postrojbi, kako bi zapovjedna linija imala informacije o ukupnoj jačini postrojbe.
- (2) Sve postrojbe redovito izvješćuju o činu i specijalnosti ukupnoga osoblja u danim postrojbama, a sukladno propisima koje donese ministar obrane.
- (3) Ministar obrane za Oružane snage donosi propise o vođenju evidencije osoblja i izvješćivanju o jačini postrojbe.

POGLAVLJE XI. SUSTAV UPRAVLJANJA KARIJEROM

Članak 100.

(Definicija)

Sustav upravljanja karijerom pruža mogućnost da produženi ugovori o službi vojnih osoba budu sukladni pojedinačnim potrebama osoba i potrebama Oružanih snaga.

Članak 101.

(Dužina trajanja djelatne vojne službe)

- (1) Maksimalna dužina trajanja službe djelatnih vojnih osoba u Oružanim snagama je:
 - a) časnici - 30 godina, ali najdulje do 55. godine života,
 - b) dočasnici (OR-5-9) - 30 godina, ali najdulje do 50. godine života,
 - c) vojnici (OR-1-4) - 15 godina, ali najdulje do 35. godine života.
- (2) U slučaju potrebe službe, ministar obrane može časnicima i dočasnicima produljiti trajanje službe i nakon godina života predviđenih u stavku (1), toč. a) i b) ovoga članka.

Članak 102.

(Dužina trajanja službe u pričuvnom sastavu)

- (1) Služba u pričuvnom sastavu počinje nakon prestanka djelatne vojne službe i traje:
 - a) časnicima - 10 godina, ali najdulje do 55. godine života,
 - b) dočasnicima (OR-5-9) - 7 godina, ali najdulje do 50. godine života,
 - c) vojnicima (OR-1-4) - 4 godine, ali najdulje do 35. godine života.
- (2) Dužina trajanja službe za specijalnosti u pričuvnom sastavu angažirane sukladno članku 10. ovoga Zakona traje četiri godine, ali najdulje do 55. godine života.
- (3) Služba u pričuvnom sastavu iz st. (1) i (2) ovoga članka može se promijeniti odlukom ministra obrane, sukladno potrebama Oružanih snaga.

Članak 103.

(Razdoblja za donošenje odluka o produljenju službe)

- (1) Produljenje ugovora o službi djelatnih vojnih osoba razmatra se u sljedećim razdobljima:
 - a) časnici - nakon 3, 6, 10, 15 i 20 godina službe,
 - b) dočasnici - nakon 3, 6, 10, 15 i 20 godina službe,

c) vojnici - nakon 3, 6 i 10 godina službe.

- (2) Pripadnici pričuvnog sastava koji nemaju prethodno vojno iskustvo a posjeduju određena stručna znanja zaključuju poseban ugovor koji se može produžiti sukladno članku 101. stavak (2) ovoga Zakona.

Članak 104.

(Prisilno produženje ugovora)

U slučaju ratnoga stanja, izvanrednog stanja ili da bi se spriječilo smanjenje operativne učinkovitosti postrojbe koja je na zadaći, ministar obrane može naložiti produženje ugovora za jednog, odnosno za više pripadnika na potrebno razdoblje kako bi se osigurala operativna učinkovitost i do onog trenutka dok se ne mogne naći pogodna zamjena za toga pripadnika, odnosno pripadnike.

Članak 105.

(Povjerenstva za produženje ugovora)

- (1) Povjerenstva za produženje ugovora sazivaju se po odluci ministra obrane. Jedinstveno, središnje povjerenstvo za produženje ugovora saziva se kako bi donosilo odluke o produženju ugovora svim djelatnim vojnim osobama, izuzev povjerenstava koja donose odluke o produženju ugovora osobama u činovima OR-1 - OR-4, što se može provesti na razini brigade.
- (2) Datum sazivanja povjerenstva za produženje ugovora oglašava se najmanje šest mjeseci unaprijed, osim u slučaju produženja ugovora osobama u činovima OR-1 - OR-5, kada se povjerenstva sazivaju tri mjeseca unaprijed.

Članak 106.

(Sastav povjerenstava za produženje ugovora)

- (1) Ministar obrane imenuje članove povjerenstva za produženje ugovora.
- (2) Povjerenstvo za produženje ugovora čini pet članova. Predsjedatelj povjerenstva je najmanje dva čina viši u odnosu na osobu koja se razmatra za produženje ugovora, a članovi su povjerenstva najmanje istog višeg čina. Povjerenstva se imenuju u sljedećem sastavu:
- a) povjerenstvo za produženje ugovora vojnicima (OR-1 - OR-4) u sastavu:
 - 1) OF-4 (predsjedatelj)
 - 2) OF-3
 - 3) OF-2 (x 2)
 - 4) OR-9
 - b) povjerenstvo za produženje ugovora dočasnici (OR-5 - OR-9) u sastavu:
 - 1) OF-4 (predsjedatelj)
 - 2) OF-3
 - 3) OF-2 (x 2)
 - 4) OR-9
 - c) povjerenstva za produženje ugovora časnicima (OF-1 - OF-3) u sastavu:
 - 1) OF-5 (predsjedatelj)
 - 2) OF-4 (x 4)
 - d) povjerenstvo za produženje ugovora časnicima (OF-4 - OF-5) u sastavu:
 - 1) OF-7 (predsjedatelj)
 - 2) OF-6 (x 2)
 - 3) OF-5 (x 2).
- (3) Sva tri konstitutivna naroda, a po mogućnosti i predstavnik iz reda ostalih, zastupljena su u svakom povjerenstvu, a odluke se svakog povjerenstva donose jednoglasno.

Članak 107.

(Procedura)

- (1) Prilikom razmatranja kandidata za produženje ugovora, predsjedatelj povjerenstava za produženje ugovora mora imati uvid u dosje koji sadrži sljedeće podatke o svakom kandidatu:
- a) godišnje ocjene;
 - b) certifikate o pohađanim i završenim tečajevima i školama;
 - c) stegovne kartone;
 - d) kratak opis koji sadrži podatke o njegovim civilnim i vojnim kvalifikacijama;
 - e) karton o njegovim postavljenjima, kao i dodijeljenim stimulativnim mjerama.
- (2) Povjerenstvo za produženje ugovora razmatra svakog kandidata za produženje ugovora na temelju dokumentacije koja mu je dostavljena sukladno stavku (1) ovoga članka i dostavlja ministru obrane rang-listu onih koji su predloženi za produženje ugovora.
- (3) Ministar obrane odobrava produženje ugovora prema rang-listi koju dostavi povjerenstvo za produženje ugovora.

Članak 108.

(Rad povjerenstava)

Povjerenstva za produženje ugovora za dočasnike i časnike sastaju se onoliko često koliko je to potrebno i na temelju odluke ministra obrane.

Članak 109.

(Uvjeti za produženje ugovora)

Uvjeti za produženje ugovora su:

- a) odgovarajuća školska sprema,
- b) potrebno vrijeme provedeno u činu koji ima,
- c) završena potrebna vojna i civilna izobrazba,
- d) prijedlog za produženje ugovora u zadnja dva ocjenjivanja.

Članak 110.

(Dodatni propisi)

Ministar obrane donosi propis koji određuje kriterije i procedure potrebne za djelotvorno funkcioniranje Sustava upravljanja karijerom.

POGLAVLJE XII. PROMICANJE

Članak 111.

(Promicanje)

- (1) Postupak promicanja djelatnih vojnih osoba u čin niži od čina generala provodi se na temelju ovoga Zakona i drugih propisa koje donosi ministar obrane. Procedure za promicanje djelatnih vojnih osoba su transparentne i omogućuju promaknuće djelatnih vojnih osoba koje to najviše zaslužuju na temelju dotadašnjeg rada i potencijala za buduće službe na položajima s većom odgovornošću.
- (2) Promicanje časnika u čin generala provodi se sukladno Zakonu o obrani.
- (3) Promicanja u činove provode se sukladno godišnjem planu promicanja, broju i strukturi činova za promicanje.

Članak 112.

(Povjerenstva za promicanje)

- (1) Povjerenstva za promicanje odgovorna su za izbor djelatne vojne osobe predviđene za promaknuće u sljedeći viši čin.
- (2) Povjerenstva za promicanje sazivaju se po odluci ministra obrane. Radi razmatranja svih kandidata za promaknuće u viši čin, saziva se jedinstveno, središnje povjerenstvo za promicanje, a iznimka su povjerenstva koja razmatraju

promaknuća OR-1 - OR-4, a koja se mogu provesti na razini brigade.

- (3) Datum sazivanja povjerenstva za promicanje oglašava se najmanje šest mjeseci unaprijed, osim kada su u pitanju povjerenstva koja rade na promaknućima OR-1 - OR-5, kada se datum oglašava najmanje tri mjeseca unaprijed.

Članak 113.

(Sastav povjerenstva za promicanje)

- (1) Članove povjerenstva za promicanje imenuje ministar obrane.
- (2) Povjerenstvo za promicanje čini pet članova. Predsjedatelj povjerenstva mora biti za najmanje dva čina viši u odnosu na osobu koja se razmatra za promaknuće, a članovi povjerenstva za jedan čin viši.
- (3) Povjerenstva se imenuju u sljedećem sastavu:
- a) povjerenstva za promicanje vojnika (OR-2 - OR-4) u sastavu:
 - 1) OF-4 (predsjedatelj)
 - 2) OF-3
 - 3) OF-2 (x 2)
 - 4) OR-9
 - b) povjerenstva za promicanje dočasnika (OR-5 - OR-9) u sastavu:
 - 1) OF-4 (predsjedatelj)
 - 2) OF-3
 - 3) OF-2 (x 2)
 - 4) OR-9
 - c) povjerenstva za promicanje časnika (OF-1/poručnik - OF-3) u sastavu:
 - 1) OF-5 (predsjedatelj)
 - 2) OF-4 (x 4)
 - d) povjerenstva za promicanje časnika (OF-4 - OF-5) u sastavu:
 - 1) OF-7 (predsjedatelj)
 - 2) OF-6
 - 3) OF-5 (x 3).
- (4) Sva tri konstitutivna naroda, a po mogućnosti i predstavnik iz reda ostalih, zastupljena su u svakom povjerenstvu, a odluke se svakog povjerenstva donose jednoglasno.

Članak 114.

(Procedura)

- (1) Prilikom razmatranja kandidata za promaknuće, povjerenstvo mora imati uvid u evidencije koje sadrže sljedeće podatke o kandidatu:
- a) godišnje ocjene;
 - b) certifikate o pohađanim i završenim tečajevima i školama;
 - c) stegovne kartone;
 - d) kratak opis koji sadrži podatke o njegovim civilnim i vojnim kvalifikacijama;
 - e) karton o njegovim postavljenjima, kao i dodijeljenim stimulativnim mjerama.
- (2) Povjerenstvo za promicanje razmatra svakog kandidata za promaknuće na temelju evidencije koja mu je dostavljena sukladno stavku (1) ovoga članka i dostavlja ministru obrane rang-listu onih koji se predlažu za promaknuće.
- (3) Ministar obrane promiče djelatne vojne osobe na temelju rang-liste koju mu je dostavilo povjerenstvo za promicanje.

Članak 115.

(Rad povjerenstava)

- (1) Povjerenstvo za promicanje dočasnika i časnika sastaju se najmanje jednom godišnje.
- (2) Povjerenstvo za promicanje vojnika sastaje se prema potrebi.

Članak 116.

(Uvjeti za promaknuće)

Uvjeti za promaknuće su sljedeći:

- a) odgovarajući stupanj školske spreme;
- b) potrebno vrijeme provedeno u činu koji ima;
- c) potrebno vojno i civilno školovanje i usavršavanje, prema propisu koji donosi ministar obrane;
- d) prijedlog za promaknuće u zadnja dva ocjenjivanja;
- e) postavljenje na ustrojbeno mjesto višega čina ili postojanje slobodnog ustrojbenog mjesta u višem činu;
- f) za promaknuće u čin OF-5, djelatna vojna osoba s osobnim činom OF-4 mora provesti na ustrojbenom mjestu OF-5 najmanje jednu godinu i imati završenu školu usavršavanja zapovjednostožerne razine ili znanstveno zvanje magistra;
- g) za promaknuće u čin OF-6, profesionalna vojna osoba s činom OF-5 mora provesti na ustrojbenom mjestu OF-6 najmanje jednu godinu i imati završeno operativno-strategijsku razinu usavršavanja ili imati znanstveno zvanje doktora znanosti.

Članak 117.

(Potrebna razdoblja za promaknuće)

Kako bi djelatne vojne osobe bile razmatrane za promaknuća, moraju provesti u osobnom činu:

- a) OF-1 - tri godine
- b) OF-1 - tri godine
- c) OF-2 - četiri godine
- d) OF-3 - pet godina
- e) OF-4 - pet godina
- f) OF-5 - pet godina
- g) OR-5 - tri godine
- h) OR-6 - tri godine
- i) OR-7 - četiri godine
- j) OR-8 - pet godina.

Članak 118.

(Prijevremeno promaknuće)

Djelatnoj vojnoj osobi koja je tri puta uzastopice ocijenjena ocjenom "odličan" vrijeme za promaknuće u viši čin skratit će se za jednu godinu u odnosu na vrijeme koje je potrebno provesti u činu.

Članak 119.

(Izvanredno promaknuće)

- (1) Dočasnik, odnosno časnik koji postiže izvanredne uspjehe u radu i pokazuje iznimnu sposobnost može biti izvanredno promaknut u izravno viši čin ako je proveo dvije trećine vremena koje je ovim Zakonom propisano za pojedine činove te ako je proveo najmanje jednu godinu na dužnostima višeg čina.
- (2) Bliže uvjete i postupak za izvanredno promaknuće dočasnika, odnosno časnika do čina pukovnika iz stavka (1) ovoga članka propisuje ministar obrane.

Članak 120.

(Promaknuće i služba izvan zemlje)

- (1) U iznimnim slučajevima, djelatne vojne osobe na službi u operacijama potpore miru, diplomatskim misijama, multilateralnim vojnim organizacijama izvan zemlje ili na

drugim privremenim posebnim zadaćama za vrijeme trajanja takve službe može promaknuti Predsjedništvo, a na prijedlog ministra obrane, u čin koji je najviše jedan čin iznad njihovog osobnog čina.

- (2) Djelatne vojne osobe u vremenu trajanja takve službe, određene stavkom (1) ovoga članka, mogu ostvariti sva prava koja im daje njihov privremeni čin.
- (3) Po okončanju službe u operacijama potpore miru, diplomatskim misijama, multilateralnim vojnim organizacijama izvan zemlje ili na drugim privremenim posebnim zadaćama, djelatnim vojnim osobama bit će zajamčena sva prava dana njihovim osobnim vojnim činom, sukladno ovome Zakonu.

Članak 121.

(Promaknuća pripadnika pričuvnog sastava)

Promaknuće pripadnika pričuvnog sastava provodi se sukladno odredbama ovoga Poglavlja ovoga Zakona.

POGLAVLJE XIII. OCJENJIVANJE

Članak 122.

(Temeljna pravila i načela)

- (1) Ocjenjivanje djelatnih vojnih osoba obavlja se transparentno i nepristrano i temeljem je promaknuća i izbora djelatnih vojnih osoba za vojno obrazovanje.
- (2) Pri ocjenjivanju, cijeni se: sposobnost, odgovornost, sposobnost vođenja, profesionalnost, obučenost i vojno vladanje.
- (3) Ocjene su: "odličan", "dobar", "potrebno osposobljavanje" i "loš".
- (4) Ocjenjivanje djelatnih vojnih osoba obavlja se svake kalendarske godine ili na temelju potreba službe.
- (5) Pripadnici pričuvnog sastava ocjenjuju se nakon svakog obavljanja djelatne vojne službe, uključujući i vježbe i operacije.
- (6) Djelatne vojne osobe koje su u kalendarskoj godini bile na dužnosti manje od šest mjeseci se ne ocjenjuju, bez obzira na razloge njihove odsutnosti s dužnosti.
- (7) Ocjene se potpisuju i ulažu u glavnu personalnu evidenciju i vojnu evidenciju o obavljanju dužnosti. Potpisani primjerak svake ocjene mora se uručiti osobi koja je ocijenjena.

Članak 123.

(Temeljne procedure)

- (1) Svaka se ocjena sastoji iz dva dijela:
 - a) prethodna ocjena - koju daje prvi nadređeni ili neka druga osoba koju odredi prvi nadređeni kao osobu koja je najbolje upoznata s dnevnim poslom koji obavlja osoba koja se ocjenjuje. U oba navedena slučaja, osoba koja ocjenjuje mora u trenutku ocjenjivanja biti na službi na trenutnom ustrojbenom mjestu najmanje 90 dana,
 - b) dodatna ocjena - koju daje prvi nadređeni osobe koja obavlja prvotno ocjenjivanje. Ova osoba mora u trenutku ocjenjivanja biti na službi na trenutnom ustrojbenom mjestu najmanje 60 dana.
- (2) Prije svakoga ocjenjivanja, osobe zadužene za ocjenjivanje, objašnjeno u stavku (1) ovoga članka, obaviti će razgovor o ocjenjivanju i postići dogovor o sadržaju teksta iznesenog u ocjeni.

Članak 124.

(Posljedice ocjenjivanja)

- (1) Djelatnoj vojnoj osobi koja je ocijenjena ocjenom "loš" ili je tri puta uzastopice ocijenjena ocjenom "potrebno osposobljavanje" prestaje djelatna vojna služba.
- (2) Djelatnoj vojnoj osobi koja je tri puta uzastopice ocijenjena ocjenom "odličan" za jednu godinu skraćuje se razdoblje

potrebno za promicanje, sukladno članku 117. ovoga Zakona.

Članak 125.

(Pravo na prigovor i žalbu)

- (1) Djelatne vojne osobe imaju pravo uložiti prigovor na ocjenu.
- (2) Rok za prigovor na ocjenu je osam dana od dana primitka ocjene, a o njemu odlučuje osoba koja je obavila prvotno ocjenjivanje. Odluka o ovom prigovoru mora biti donesena u roku od 30 dana.
- (3) Žalbu na odluku o prigovoru koja je spomenuta u stavku (2) ovoga članka potrebno je predati u roku od 15 dana, a o njoj odlučuje osoba prva nadređena osobi koja je obavila prvotno ocjenjivanje. Odluka o ovoj žalbi mora biti donesena u roku od 60 dana.
- (4) Viši časnik za izvješćivanje odgovoran je za osiguranje da ukupna dužina procedure predaje prigovora, opisana u st. (1) i (2) ovoga članka, ne bude dulja od 90 dana.
- (5) Protiv konačne odluke o ocjeni ne može se voditi upravni spor.

Članak 126.

(Dodatni propisi)

Ministar obrane donosi propis o kriterijima za ocjenjivanje, administrativne procedure i procedure podnošenja prigovora.

POGLAVLJE XIV. ODLIČJA, NAGRADE I POHVALE

Članak 127.

(Dodjela)

- (1) Odličja, nagrade i pohvale djelatnim vojnim osobama mogu se dodjeljivati za iznimnu hrabrost, odnosno naročit uspjeh postignut na službi u postrojbama, zapovjedništvima i ustanovama.
- (2) Građanima, stranim državljanima i drugim pravnim osobama mogu se dodjeljivati odličja, plakete i druga priznanja za doprinos Oružanim snagama.

Članak 128.

(Vrste pohvale)

Pohvala može biti usmena i pismena. Djelatne vojne osobe pismeno pohvaljuje i nagrađuje zapovjednik na dužnosti zapovjednika brigade, na istoj ili višoj dužnosti.

Članak 129.

(Propisi)

- (1) Odličja se utvrđuju posebnim zakonom.
- (2) Nagrade i pohvale utvrđuje propisom ministra obrane.

POGLAVLJE XV. STANJA U SLUŽBI

Članak 130.

(Stanje u tijeku službe)

U tijeku službe, djelatne vojne osobe u Oružanim snagama mogu biti:

- a) na dužnosti;
- b) na vježbeničkom stažu;
- c) na školovanju ili usavršavanju;
- d) na bolovanju;
- e) na raspolaganju;
- f) udaljene s dužnosti.

Članak 131.

(Dužnost u sklopu institucija)

Djelatna vojna osoba može biti na dužnosti u stožerima, zapovjedništvima, postrojbama, ustanovama Oružanih snaga i Ministarstvu obrane Bosne i Hercegovine.

Članak 132.

(Kriteriji za postavljenje)

- (1) Djelatne vojne osobe postavljaju se prema potrebi službe na odgovarajuća ustrojbeno mjesta:
 - a) prema stručnoj spremi;
 - b) prema činu;
 - c) prema osobnoj vojnoevidencijskoj specijalnosti;
 - d) prema posebnim sposobnostima predviđenim za dano ustrojbeno mjesto.
- (2) Raspored na određeno ustrojbeno mjesto vojnoevidencijske specijalnosti smatra se postavljenjem prema osobnoj vojnoevidencijskoj specijalnosti.

Članak 133.

(Mjerodavnost za postavljenja)

- (1) Predsjedništvo postavlja sve djelatne vojne osobe na ustrojbeno mjesto za koja je predviđen čin generala, na temelju prijedloga ministra obrane.
- (2) Sve ostale djelatne vojne osobe postavlja ministar obrane.

Članak 134.

(Postavljenje na ustrojbeno mjesto)

- (1) Djelatna vojna osoba postavlja se na ustrojbeno mjesto u puku, odnosno službi, prema osobnom činu i vojnoevidencijskoj specijalnosti.
- (2) Djelatna vojna osoba koja pokazuje natprosječnu sposobnost u obavljanju dužnosti može biti raspoređena na ustrojbeno mjesto višega čina.
- (3) U iznimnim slučajevima, djelatna vojna osoba se, prema potrebi službe i uz pismeni pristanak, može postaviti na ustrojbeno mjesto nižega čina do dvije godine.

Članak 135.

(Postavljenje na ustrojbeno mjesto nižih činova)

Djelatna vojna osoba iz članka 134. stavak (3) ovoga Zakona može biti postavljena na ustrojbeno mjesto nižega čina u sljedećim slučajevima:

- a) zbog ukidanja ustrojbenog mjesta ili zbog izmjene ustrojbenog čina u strukturi ustrojbenog mjesta;
- b) zbog premještanja na temelju osobnog zahtjeva;
- c) kada je razriješena dužnosti, a nema mogućnost postavljenja na ustrojbeno mjesto osobnog čina;
- d) kada se pojedina ustrojbeno mjesto ne mogu popuniti, a interesi službe to nalažu;
- e) kada je ocjenom nadležne liječničke komisije predložena promjena ustrojbenog mjesta, a nema mogućnosti za postavljenje na odgovarajuće ustrojbeno mjesto.

Članak 136.

(Natječaji i oglasi)

- (1) Slobodna ustrojbeno mjesto u sklopu Oružanih snaga utvrđuju se na temelju sustava vođenja evidencije o osoblju i izvješćivanja o jačini postrojbi iz članka 99. ovoga Zakona.
- (2) Popuna slobodnih ustrojbenih mjesta u sklopu Oružanih snaga djelatnim vojnim osobama provodi se raspisivanjem natječaja odnosno oglasa, izuzev kadeta i stipendista nakon završenog školovanja.
- (3) Izbor kandidata, nakon raspisivanja natječaja, obavlja povjerenstvo koje imenuje ministar obrane.

Članak 137.

(Postavljenje u drugi rod ili službu)

Djelatna vojna osoba može biti postavljena na ustrojbeno mjesto u sklopu drugog roda odnosno službe, prema potrebi službe, i to u slučaju:

- a) ukidanja ustrojbenog mjesta na koje je raspoređena ili zbog izmjene ustrojbenih elemenata u strukturi toga ustrojbenog mjesta,
- b) gubitka zdravstvene sposobnosti potrebne za obavljanje dužnosti ustrojbenog mjesta na koje je postavljena, pod uvjetom da ne postoji mogućnost postavljenja na odgovarajuće ustrojbeno mjesto.

Članak 138.

(Obnašatelj dužnosti)

- (1) Umjesto djelatne vojne osobe koja je privremeno spriječena obnašati dužnost određuje se obnašatelj dužnosti.
- (2) Obnašatelj dužnosti može se odrediti i na slobodno ustrojbeno mjesto.
- (3) Obnašanje dužnosti može trajati najdulje jednu godinu od dana stupanja na dužnost.
- (4) Ukoliko je to uvjetom za promaknuće, vrijeme provedeno na dužnosti iz st. (1) i (2) ovoga članka računa se kao da je djelatna vojna osoba postavljena na dano ustrojbeno mjesto.
- (5) Djelatna vojna osoba koja je određena sukladno st. (1) i (2) ovoga članka zadržava status i sva prava njezinog prethodnog ustrojbenog mjesta, ukoliko je za nju to pogodnije.

Članak 139.

(Vježbenički staž)

- (1) Radi stjecanja prakse potrebne za samostalno obavljanje dužnosti nakon završetka školovanja, djelatne vojne osobe (liječnici, ekonomisti, pravnici i druga slična zanimanja) primaju se u svojstvu vježbenika.
- (2) Vježbenički staž iz stavka (1) ovoga članka može trajati najdulje jednu godinu.
- (3) Vrijeme provedeno u svojstvu vježbenika računa se u vrijeme provedeno u činu.
- (4) Ministar obrane donosi propis za vježbenički staž iz ovoga članka.

Članak 140.

(Školovanje i usavršavanje)

- (1) Djelatna vojna osoba bira se za školovanje ili usavršavanje.
- (2) Djelatna vojna osoba upućena na školovanje ili usavršavanje razrješuje se dužnosti ako školovanje ili usavršavanje traje dulje od jedne godine.
- (3) Djelatna vojna osoba upućena na školovanje ili usavršavanje radi promjene vojnoevidencijske specijalnosti razrješuje se dužnosti bez obzira na trajanje školovanja ili usavršavanja.
- (4) Djelatnoj vojnoj osobi vrijeme provedeno na školovanju ili usavršavanju računa se u vrijeme provedeno na službi, s pravom osobnog čina i dužnosti s koje je upućena na školovanje ili usavršavanje, te se promiče uz uvjete propisane ovim Zakonom.
- (5) Propisom ministra obrane uređuju se uvjeti, postupak i mjerodavnost za izbor i upućivanje na školovanje ili usavršavanje djelatnih vojnih osoba.

Članak 141.

(Stipendiranje)

- (1) Ministarstvo obrane Bosne i Hercegovine može dodijeliti stipendije studentima fakulteta i učenicima srednjih škola (u daljnjem tekstu: vojni stipendisti) kako bi popunilo ustrojbeno mjesto ili uključilo kadete u vojnoobrazovne ustanove.
- (2) Radi popune ustrojbenih mjesta u Oružanim snagama, djelatne vojne osobe mogu biti upućene na fakultete, kao i u druge vrste škola u zemlji i inozemstvu.
- (3) Uvjete i način stipendiranja vojnih stipendista propisuje ministar obrane.

**Članak 142.
(Obveze)**

- (1) Kadeti, djelatne vojne osobe i vojni stipendisti koji pohađaju škole kako bi popunili ustrojbeni mjesto u vojsci raspoređuju se, nakon završetka školovanja, na odgovarajuća ustrojbeni mjesta.
- (2) Vojni stipendisti iz stavka (1) ovoga članka mogu svoje dužnosti obavljati u svojstvu civila, ako je tako regulirano ugovorom o stipendiranju.
- (3) Vojni stipendisti iz stavka (1) ovoga članka koji svojom krivnjom nisu završili školovanje ili koji ne stupe u vojnu službu nakon završetka školovanja dužni su Ministarstvu obrane Bosne i Hercegovine naknaditi troškove školovanja.
- (4) Ministar obrane određuje visinu troškova školovanja.

**Članak 143.
(Razdoblje vojne službe nakon školovanja)**

- (1) Kadeti i vojni stipendisti koji su završili školovanje u srednjim školama i na fakultetima dužni su provesti u službi vrijeme koje je dvostruko dulje od vremena školovanja ili stipendiranja, ukoliko ugovorom nije drukčije regulirano.
- (2) Djelatne vojne osobe upućene na školovanje i usavršavanje dužne su stupiti u vojnu službu na razdoblje koje je dvostruko dulje od vremena školovanja i usavršavanja, ukoliko ugovorom nije drukčije regulirano.
- (3) Iznimku od stavka (1) ovoga članka čine kadeti koji završe zrakoplovne škole kao piloti, a koji su dužni stupiti u vojnu službu na razdoblje koje traje deset godina od dana završetka školovanja, ukoliko ugovorom nije regulirano dulje razdoblje.

**Članak 144.
(Bolovanje)**

- (1) Djelatna vojna osoba za vrijeme spriječenosti obavljanja službe iz zdravstvenih razloga nalazi se na bolovanju.
- (2) Djelatna vojna osoba koja zbog bolesti ne može obavljati dužnost na svojem ustrojbenom mjestu bit će razriješena dužnosti ako nadležna liječnička komisija ocijeni da bi bolovanje moglo trajati dulje od šest mjeseci.
- (3) U slučaju iz stavka (1) ovog članka, djelatna vojna osoba zadržava prava svojega čina i promiče se uz uvjete propisane ovim Zakonom.

**Članak 145.
(Raspologanje)**

- (1) Raspologanje nastaje isključivo kao posljedica preustroja i smanjenja opsega poslova i ukidanjem ustrojbenih mjesta.
- (2) Djelatna vojna osoba koje je na raspologanju može biti:
 - a) raspoređena na novu dužnost,
 - b) ukoliko je ovo raspoređivanje nemoguće, djelatnoj vojnoj osobi nudi se prijevremeno umirovljenje, sukladno članku 47. ovoga Zakona, odnosno posebnom zakonu,
 - c) ukoliko je prijevremeno umirovljenje nemoguće, djelatna vojna osoba na raspologanju bit će razriješena dužnosti i određen joj status raspologanja u trajanju od šest mjeseci.
- (3) Razriješena djelatna vojna osoba s radnim stažom duljim od šest godina ima pravo na jedan dodatni mjesec raspologanja za svaku dodanu godinu radnog staža, a najviše do 12 mjeseci.
- (4) Za vrijeme raspologanja, djelatna vojna osoba ima pravo na plaću u visini plaće u posljednjem mjesecu u kojem je radila.
- (5) Nakon proteka vremena raspologanja iz stavka (3) ovoga članka, djelatnoj vojnoj osobi prekida se služba.
- (6) Osoba iz stavka (5) ovoga članka ima pravo na otpremninu u visini iznosa njezine šestomjesečne plaće.

**Članak 146.
(Udaljenje s dužnosti)**

- (1) Djelatna vojna osoba udaljava se s dužnosti:
 - a) za vrijeme dok se nalazi u pritvoru,
 - b) za vrijeme izdržavanja zatvorske kazne do šest mjeseci,
 - c) ako je zatečena u počinjenju kaznenog djela ili stegovnog prijestupa u svezi sa službom,
 - d) za vrijeme trajanja stegovnog odnosno kaznenog postupka, ukoliko bi njezino zadržavanje u službi bilo štetno po interese službe.
- (2) Nakon prestanka razloga udaljenja s dužnosti, nadležni je zapovjednik dužan odlučiti o daljnjem statusu vojne osobe.
- (3) Protiv rješenja o udaljenju s dužnosti dozvoljeno je uložiti žalbu zapovjedniku nadređenom zapovjedniku koji je donio rješenje, u roku od osam dana od dana primitka rješenja.
- (4) Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
- (5) Vrijeme udaljenja s dužnosti ne računa se u vrijeme za promaknuće, osim ako se utvrdi da nije postojao razlog za udaljenje.
- (6) Udaljenje s dužnosti dokumentirat će se u pisanom obliku i jedan primjerak bit će uložen u personalni dosje i karton o radu djelatne vojne osobe.

**Članak 147.
(Privremeno upućivanje)**

- (1) Djelatna vojna osoba, zbog potreba službe, može biti privremeno upućena u stožer, neko drugo zapovjedništvo, postrojbu, ustanovu Oružanih snaga i Ministarstvo obrane Bosne i Hercegovine u istom ili drugom mjestu službe.
- (2) Privremeno upućivanje iz stavka (1) ovoga članka može trajati najdulje jednu godinu tijekom trajanja jednoga ugovora.

**Članak 148.
(Premještaj)**

- (1) Djelatne vojne osobe u tijeku službe mogu biti premještene prema potrebama službe.
- (2) Ministar obrane donosi propis kojim se regulira postupak premještaja djelatnih vojnih osoba.
- (3) Premještajem, u smislu stavka (1) ovoga članka, smatra se promjena mjesta službe zbog postavljenja na novu dužnost, ukoliko to zahtijeva promjenu boravišta.
- (4) Premještaj se provodi iz sljedećih razloga:
 - a) zbog potrebe službe;
 - b) zbog zamjene djelatne vojne osobe koje napušta službu ili odlazi u mirovinu;
 - c) zbog potreba profesionalnog usavršavanja djelatne vojne osobe;
 - d) zbog uobičajenog rotiranja prema izmjenama u zapovijedanju;
 - e) zbog promaknuća;
 - f) na osobni zahtjev.

**Članak 149.
(Mjerodavnost za premještaj)**

- (1) Predsjedništvo premiješta generale na temelju prijedloga ministra obrane.
- (2) Ministar obrane premiješta sve ostale djelatne vojne osobe.

**Članak 150.
(Pravo na očitovanje)**

Prije donošenja zapovijedi za premještaj i postavljenje, djelatnoj vojnoj osobi omogućit će se očitovanje o tomu.

Članak 151.

(Vrijeme obnašanja zapovjedne dužnosti)

- (1) Djelatna vojna osoba može istu zapovjednu dužnost, zaključno s dužnošću zapovjednika brigade i njoj ravnoj dužnosti, obnašati najdulje četiri godine.
- (2) Iznimno, zbog potreba službe, dužnosti iz stavka (1) ovoga članka mogu se obnašati najdulje šest godina.

Članak 152.

(Premještaj iz zdravstvenih razloga)

Djelatna vojna osoba može biti premještena zbog zdravstvenih razloga:

- a) ako nadležna liječnička komisija utvrdi da bi daljnji boravak u mjestu službe zbog naravi bolesti djelatne vojne osobe ili pripadnika njezine uže obitelji bio štetan,
- b) ako u mjestu službe ne postoji odgovarajuće ustrojbeno mjesto,
- c) ako prihvati postavljenje na niže ustrojbeno mjesto.

Članak 153.

(Upućivanje u druge institucije ili pravne osobe)

- (1) Djelatna vojna osoba može, prema potrebi službe, biti upućena u drugi organ državne uprave, instituciju, agenciju ili pravnu osobu.
- (2) Prava i dužnosti djelatnih vojnih osoba iz stavka (1) ovoga članka propisuju se ovim Zakonom, valjanim zakonima koji reguliraju rad tijela iz stavka (1), kao i propisima i zapovijedima koje izda ministar obrane.
- (3) Djelatna vojna osoba iz stavka (1) ovoga članka ima sva prava i obveze djelatne vojne osobe, ako zakonom nije drukčije određeno.

Članak 154.

(Promjena roda ili službe)

- (1) Profesionalnom časniku ili dočasniku može biti promijenjen rod ili služba na osobni zahtjev ili zbog potreba službe.
- (2) Osobi iz stavka (1) ovoga članka može se promijeniti rod, odnosno služba, na osobni zahtjev ako ima potrebne kvalifikacije i ako to dopuštaju potrebe popune. Osobi iz stavka (1) ovoga članka mijenja se rod ili služba na temelju potreba Oružanih snaga u slučaju ukidanja ustrojenog mjesta na kojem je osoba bila na službi ili raspoređena ili radi popune slobodnih mjesta u drugom rodu odnosno službi, ako navedena osoba ima potrebnu stručnu spremu i dade svoj pristanak na promjenu roda ili službe.
- (3) Akt o promjeni roda ili službe za osobe iz stavka (1) ovoga članka donosi ministar obrane.

POGLAVLJE XVI. ČINOVI I OZNAKE ORUŽANIH SNAGA

Članak 155.

(Činovi)

- (1) Generalski, časnički, dočasnički i vojnički činovi u Oružanim snagama su sljedeći:
 - a) generalski činovi
 - 1) Čin: General-pukovnik
NATO oznaka: OF-8
Način obraćanja: General
kratica: Gen. puk.
 - 2) Čin: General-bojnik
NATO oznaka: OF-7
Način obraćanja: General
kratica: Gen. boj.
 - 3) Čin: Brigadni general
NATO oznaka: OF-6
Način obraćanja: General
Kratica: Brig.gen.

b) časnički činovi

- 1) Čin: Brigadir
NATO oznaka: OF-5
Način obraćanja: Brigadir
Kratica: Brig.
- 2) Čin: Pukovnik
NATO oznaka: OF-4
Način obraćanja: Pukovnik
Kratica: Puk.
- 3) Čin: Bojnik
NATO oznaka: OF-3
Način obraćanja: Bojnik
Kratica: Boj.
- 4) Čin: Satnik
NATO oznaka: OF-2
Način obraćanja: Satnik
Kratica: Sat.
- 5) Čin: Poručnik
NATO oznaka: OF-1
Način obraćanja: Poručnik
Kratica: Por.
- 6) Čin: Potporučnik
NATO oznaka: OF-1
Način obraćanja: Potporučnik
Kratica: P.por.

c) dočasnički činovi

- 1) Čin: Glavni narednik
NATO oznaka: OR-9
Način obraćanja: Narednik
Kratica: Gl.nrd.
- 2) Čin: Stožerni narednik
NATO oznaka: OR-8
Način obraćanja: Narednik
Kratica: Stž.nrd.
- 3) Čin: Narednik I. klase
NATO oznaka: OR-7
Način obraćanja: Narednik
Kratica: Nrd.I.klase
- 4) Čin: Viši narednik
NATO oznaka: OR-6
Način obraćanja: Narednik
Kratica: Vš.nrd.
- 5) Čin: Narednik
NATO oznaka: OR-5
Način obraćanja: Narednik
Kratica: Nrd.

d) vojnički činovi

- 1) Čin: Desetnik
NATO oznaka: OR-3/4
Način obraćanja: Desetnik
Kratica: Dst.
- 2) Čin: Razvodnik
NATO oznaka: OR-2
Način obraćanja: Razvodnik
Kratica: Raz.
- 3) Čin: Vojnik
NATO oznaka: OR-1
Način obraćanja: Vojnik
Kratica: Voj.

Članak 156.

(Oznake činova)

- (1) Oznake generalskog čina sastoje se od grba Bosne i Hercegovine s mačevima okruženim zlatnim vijencem od hrastovih listova i zlatnim zvijezdama sa sedam krakova na naramenici obrubljenoj zlatnom prugom.

- (2) Oznake časničkih činova (OF-1 - OF-2) sastoje se od srebrnih pruga na početku naramenice (na ramenu) i srebrnih zvijezda, kako slijedi:
- potporučnik (OF-1) - jedna zvijezda,
 - poručnik (OF-1) - dvije zvijezde,
 - satnik (OF-2) - tri zvijezde.
- (3) Oznake časničkih činova (OF-3 - OF-5) sastoje se od mačeva na početku naramenice obrubljenih srebrnom prugom i srebrnim zvijezdama, kako slijedi:
- bojnik (OF-3) - jedna zvijezda,
 - pukovnik (OF-4) - dvije zvijezde,
 - brigadir (OF-5) - tri zvijezde.
- (4) Oznake dočasničkih činova (OR-5 - OR-9) sastoje se od oznake u obliku slova V i žute pruge na početku naramenice, kako slijedi:
- narednik (OR-5) - jedna uska pruga,
 - viši narednik (OR-6) - dvije uske pruge,
 - narednik I. klase (OR-7) - tri uske pruge,
 - stožerni narednik (OR-8) - jedna debela pruga i jedna uska pruga,
 - glavni narednik (OR-9) - jedna debela pruga i dvije uske pruge.
- (5) Oznake vojničkih činova (OR-1 - OR-4) sastoje se od oznake u obliku slova V srebrne boje, kako slijedi:
- vojnik (OR-1) - jedna uska pruga,
 - razvodnik (OR-2) - dvije uske pruge,
 - desetnik (OR-3/4) - tri uske pruge.

Članak 157.

(Maskirne odore)

Sve maskirne odore u Oružanim snagama su od istoga ili sličnog materijala s istom maskirnom šarom.

Članak 158.

(Oznake)

- (1) Oznake se trebaju nalaziti na kapi/beretki, desnom ramenu i, u slučaju kada je to odobreno, na lijevom ramenu odore svih pripadnika Oružanih snaga.
- (2) Svi, osim časnika u činu generala, na kapi/beretki nose bedževe kopnene vojske ili zrakoplovstva i protuzračne obrane Oružanih snaga. Na kapi/beretki časnika u činu generala nalazi se bedž grba Bosne i Hercegovine s mačevima i zlatnim vijencem.
- (3) Oznaka na desnom ramenu svih pripadnika Oružanih snaga je zastava Bosne i Hercegovine.
- (4) Pripadnici pukova na lijevom ramenu nose oznaku svoga puka.
- (5) Dodatne oznake brigade, druge institucije, odnosno postrojbe, nosit će se ispod oznake puka na lijevom ramenu, ako to odobri ministar obrane.
- (6) Svi, osim časnika u činu generala, mogu nositi najviše dvije oznake na lijevom ramenu.
- (7) Časnici u činu generala koji zapovijedaju brigadama, odnosno institucijama, nosit će oznake brigade, odnosno institucije na lijevom ramenu. Časnici u činu generala ne mogu nositi nikakvu drugu oznaku na lijevom ramenu.

POGLAVLJE XVII. STEGOVNA ODGOVORNOST

Članak 159.

(Povreda vojne stege i stegovna odgovornost)

- (1) Povreda vojne stege je svako ponašanje suprotno odredbi članka 33. stavak (1) ovoga Zakona.
- (2) Povreda vojne stege može biti lakša i teža.

- (3) Lakša povreda vojne stege je stegovna pogreška. Teža povreda vojne stege je stegovni prijestup.
- (4) Za povredu vojne stege odgovaraju djelatne vojne osobe, osobe u pričuvnom sastavu i kadeti u vojnoj školi, ako su u tijeku obavljanja službe ili izvan nje vojnu stegu povrijedili s umišljajem ili iz nehaja.
- (5) Djelatne vojne osobe, osobe u pričuvnom sastavu i kadeti u vojnoj školi odgovaraju za povredu vojne stege dok su na službi u Oružanim snagama.

Članak 160.

(Stegovne pogreške)

Stegovne pogreške su:

- nepravodobno ili nepotpuno izvršenje zapovijedi, odluka ili naredbi nadređenoga;
- učestalo kašnjenje na službu ili na dužnost ili raniji odlasci sa službe ili s dužnosti;
- neopravdani izostanak sa službe ili s dužnosti u trajanju od jednoga dana;
- neobavješćavanje nadređenoga o spriječenosti dolaska na službu ili na dužnost u roku od 24 sata;
- povreda propisa o nošenju vojne odore, vojničkom izgledu i osobnoj higijeni;
- neuljudan odnos prema suradnicima, podređenima i nadređenima;
- povreda propisa o pozdravljanju, obraćanju, predstavljanju i javljanju;
- konzumiranje alkohola na službi ili tijekom obavljanja dužnosti;
- spavanje na dužnosti;
- prikrivanje ili neprijavljivanje počinitelja stegovnih pogreški;
- drugo postupanje, suprotno propisima iz područja obrane, kojima se ne nanosi šteta imovini Bosne i Hercegovine ili drugih javnopravnih tijela.

Članak 161.

(Stegovni prijestupi)

Stegovni prijestupi su:

- neizvršenje ili odbijanje izvršenja zapovijedi, odluka ili naredbi nadređenoga;
- samovoljno napuštanje formacije ili ustanove;
- samovolja u obavljanju službe ili dužnosti;
- nesavjesno ili nemarno obavljanje službe;
- zloporaba položaja ili prekoračenje službenih ovlasti;
- uporaba sile ili vatrenog oružja suprotno ovome Zakonu i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona;
- povreda propisa o stražarskoj službi;
- opijenost ili stanje pod utjecajem alkohola, narkotika ili opijata prilikom dolaska na službu ili dužnost ili za vrijeme službe ili vremena na dužnosti;
- neovlaštena uporaba sredstava dodijeljenih ili povjerenih radi izvršenja zadaća ili dužnosti;
- nanošenje štete vojnoj imovini ili drugoj imovini u svezi s obavljanjem službe;
- nepoduzimanje ili nedovoljno poduzimanje mjera iz okvira vlastite dužnosti, nužnih za sigurnost postrojenja, sredstava, osoba ili povjerenih ili dodijeljenih predmeta;
- prikrivanje od ovlaštenih vojnih osoba činjenica o načinu obavljanja službene radnje ili uporabe sile;
- povreda propisa o tajnim ili povjerljivim podacima ili informacijama;

- n) neopravdani izostanak sa službe ili s dužnosti u trajanju duljem od jednoga dana;
- o) zlorporaba bolovanja;
- p) krivotvorenje izvješća ili podnošenje lažnih izvješća;
- r) krivotvorenje, uništenje ili prikrivanje službenih dokumenata, službenih knjiga ili predmeta;
- s) nepoduzimanje propisanih, zapovijedenih ili drugih mjera potrebnih za očuvanje života i zdravlja ljudi ili za očuvanje ispravnosti postrojenja, objekata i tehnike te sredstava za rad;
- t) postupak kojim se vrijeđa dostojanstvo podređenih ili mladih ili koje je diskriminirajuće po spolu, rasi, boji kože, vjeri ili nacionalnosti, a osobito seksualno zlostavljanje ili uznemiravanje, odnosno bilo koji postupak kojim se krše prava koja im po propisima pripadaju;
- u) nedolično ponašanje koje nanosi štetu ugledu Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine ili Oružanim snagama, poglavito narušavanje javnog reda i mira, posebice neprikladnim ponašanjem ili sukobljavanjem na javnom mjestu ili bilo koje drugo postupanje koje remeti javni red i mir, bez obzira na mjesto i vrijeme događaja;
- v) sprečavanje, izbjegavanje ili odgađanje internog postupka prema sebi;
- z) prikrivanje ili neprijavlivanje počinitelja stegovnih prijestupa;
- aa) obavljanje djelatnosti suprotno odredbama ovoga Zakona i Zakona o obrani ili bez prethodnoga odobrenja ministra obrane;
- bb) povreda propisa o političkoj djelatnosti ili sindikalnom organiziranju u Oružanim snagama;
- cc) ponavljanje stegovnih pogreški, počinjenje najmanje dvije stegovne pogreške tijekom jedne kalendarske godine;
- dd) počinjenje kaznenog djela ili postojanje osnovane sumnje da je kazneno djelo počinjeno;
- ee) ostali postupci suprotni propisima iz područja obrane kojima se nanosi šteta imovini Bosne i Hercegovine ili drugih javnih tijela.

Članak 162.

(Stegovne sankcije)

- (1) Za povredu vojne stege počiniteljima se izriču sljedeće stegovne sankcije:
 - a) stegovne mjere;
 - b) stegovne kazne.
- (2) Za stegovne pogreške izriču se stegovne mjere, a za stegovne prijestupe stegovne kazne.
- (3) Iznimno od odredbe stavka (2) ovoga članka, za stegovne prijestupe kadeta i pričuvnih vojnika izriču se stegovne mjere.
- (4) Za jednu ili više povreda vojne stege o kojima se istodobno odlučuje, izriče se samo jedna stegovna mjera ili jedna stegovna kazna.

Članak 163.

(Izbor vrste i mjere stegovne sankcije)

- (1) Pri izboru vrste i mjere stegovne sankcije uzima se u obzir: vrsta povrede vojne stege, posljedice povrede vojne stege, stupanj krivnje osobe protiv koje se vodi postupak, pobude iz kojih je povrijeđena vojna stega, okolnosti u kojima je povrijeđena vojna stega, dotadašnje službovanje i ponašanje osobe protiv koje se vodi postupak, narav njezine službe i dužnosti, njezin odnos prema oštećeniku i naknadi štete prouzročene povredom vojne stege te druge okolnosti i otegotne okolnosti.

- (2) Načelnik Zajedničkoga stožera Oružanih snaga najmanje jednom godišnje predlaže ministru obrane donošenje obvezujućih uputa radi utvrđivanja jedinstvene stegovne politike u provođenju stegovnih postupaka.

Članak 163.

(Stegovne mjere)

- (1) Stegovne mjere su:
 - a) opomena,
 - b) ukor,
 - c) prekoredna služba u trajanju do tri smjene,
 - d) zabrana izlaska iz vojarne u trajanju do 10 dana,
 - e) smanjenje plaće od 5% do 20% u trajanju od jednoga do tri mjeseca,
 - f) vojnički pritvor u trajanju do 15 dana.
- (2) Stegovna mjera prekoredne službe iz stavka (1) točke c) ovoga članka može se izreći samo kadetima i pričuvnim vojnicima.
- (3) Stegovne mjere zabrane izlaska iz vojarne iz stavka (1) točke d) i vojničkog pritvora iz stavka (1) točke f) ovoga članka mogu se izreći samo kadetima, pričuvnim vojnicima i djelatnim vojnicima.
- (4) Stegovna mjera smanjenja plaće iz stavka (1) točke e) ovoga članka ne može se izreći kadetima ni osobama u pričuvnom sastavu.

Članak 165.

(Stegovne kazne)

- (1) Stegovne kazne su:
 - a) zaustavljanje u napredovanju u službi i promaknuću u trajanju od jedne do četiri godine;
 - b) smanjenje plaće od 21% do 33% u trajanju od četiri do 12 mjeseci;
 - c) vojnički pritvor u trajanju do 30 dana;
 - d) prevođenje čina u izravno niži čin;
 - e) oduzimanje čina;
 - f) smjenjivanje s dužnosti uz raspored na ustrojbeno mjesto izravno nižeg čina u trajanju od jedne do tri godine;
 - g) smjenjivanje sa zapovjedne odnosno voditeljske dužnosti, uz zabranu imenovanja na takvu dužnost u trajanju od jedne do pet godina;
 - h) gubitak djelatne službe.
- (2) Stegovna kazna zaustavljanja u napredovanju u službi i promaknuću iz stavka (1) točke a) ovoga članka može se izreći samo djelatnim vojnim osobama, pričuvnim časnicima i dočasnicima.
- (3) Stegovne kazne smanjenja plaće iz stavka (1) točke b) i vojničkog pritvora iz stavka (1) točke c) ovoga članka mogu se izreći samo djelatnim vojnim osobama.
- (4) Stegovne kazne prevođenja u izravno niži čin iz stavka (1) točke d) i oduzimanja čina iz stavka (1) točke e) ovoga članka mogu se izreći samo vojnim osobama.
- (5) Stegovna kazna smjenjivanja s dužnosti uz raspoređivanje na ustrojbeno mjesto izravno nižeg čina iz stavka (1) točke f) ovoga članka može se izreći svim osobama na službi u Oružanim snagama, s tim što se časnika ne može rasporediti na ustrojbeno mjesto dočasnika, a dočasnika na ustrojbeno mjesto vojnika.
- (6) Stegovna kazna smjenjivanja sa zapovjedne, odnosno voditeljske dužnosti, uz zabranu imenovanja na takvu dužnost iz stavka (1) točke g) ovoga članka može se izreći svim osobama na službi u Oružanim snagama raspoređenima na zapovjedne, odnosno voditeljske dužnosti.

- (7) Stegovna kazna gubitka djelatne službe iz stavka (1) točke h) ovoga članka može se izreći djelatnim vojnim osobama.

Članak 166.

(Zastara pokretanja i vođenja stegovnog postupka)

- (1) Pokretanje stegovnog postupka zbog stegovne pogreške zastarijeva nakon proteka tri mjeseca od dana kad je nadređena osoba postavljena na dužnost zapovjednika satnije, njoj ravne ili više razine dužnosti, saznala za počinjenu povredu i počinitelja, ali najkasnije u roku od šest mjeseci od dana počinjenja povrede, a postupak se mora završiti u roku od šest mjeseci od dana pokretanja.
- (2) Pokretanje stegovnoga postupka zbog stegovnog prijestupa zastarijeva nakon proteka 12 mjeseci od dana kada je nadređena osoba postavljena na dužnost zapovjednika brigade, njoj ravne ili više razine dužnosti saznala za stegovni prijestup, ali najkasnije u roku od dvije godine od počinjenog prijestupa, a postupak se mora završiti u roku od dvije godine od dana pokretanja.
- (3) Zastara pokretanja i vođenja stegovnoga postupka zbog stegovnog prijestupa koji ima obilježja kaznenog djela, te je u povodu toga kaznenog djela u tijeku postupak pred nadležnim tužiteljem ili sudom ili je kazneni postupak već okončan osuđujućom pravomoćnom presudom, nastupa istodobno kada i zastara kaznenog progona.

Članak 167.

(Zastara izvršenja stegovne sankcije)

- (1) Zastara izvršenja stegovne mjere nastupa nakon proteka dva mjeseca od dana kada je odluka o stegovnoj mjeri postala izvršna, a zastara izvršenja stegovne kazne nakon proteka četiri mjeseca od dana kad je odluka o stegovnoj kazni postala izvršna.
- (2) Iznimno od odredbe stavka (1) ovoga članka, zastara izvršenja stegovne kazne prestanka djelatne službe nastupa nakon proteka šest mjeseci od dana kad je odluka o kazni postala izvršna.
- (3) Zastara izvršenja stegovne kazne prekida se svakom radnjom usmjerenom na izvršenje kazne.
- (4) Zastara izvršenja stegovne kazne nastupa u svakome slučaju kada protekne dvaput onoliko vremena koliko je propisano u st. (1) i (2) ovoga članka.

Članak 168.

(Pomilovanje za vojnostegovne sankcije)

- (1) Pomilovanje za vojnostegovnu sankciju izrečenu pojedinoj djelatnoj vojnoj osobi, osobi u pričuvnom sastavu ili kadetu u vojnoj školi može dati ministar obrane, uz suglasnost Predsjedništva.
- (2) Pomilovanjem se može odrediti potpuno ili djelomično oslobađanje od izvršenja stegovne sankcije ili zamijeniti izrečena stegovna sankcija blažom stegovnom sankcijom.
- (3) Pomilovanje se može dati samo na temelju molbe za pomilovanje.
- (4) Pomilovanje nema utjecaja na prava trećih osoba.
- (5) Predsjedništvo obavještava Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine do 31. ožujka svake godine o suglasnostima za pomilovanja za vojnostegovne sankcije danim tijekom prethodne kalendarske godine.

Članak 169.

(Brisanje iz vojnostegovne evidencije)

- (1) Stegovna mjera briše se iz vojnostegovne evidencije nakon proteka dvije godine od dana kada je stegovna mjera izvršena, pod uvjetom da osoba nije počinila novu povredu vojne stege u roku od jedne godine od dana kad je stegovna mjera izvršena.
- (2) Stegovna kazna briše se iz vojnostegovne evidencije nakon proteka četiri godine od dana kada je stegovna kazna

izvršena, pod uvjetom da osoba nije počinila novu povredu vojne stege u roku od dvije godine od dana kada je stegovna kazna izvršena.

- (3) Brisanje iz vojnostegovne evidencije obavlja se po službenoj dužnosti.

Članak 170.

(Temeljne odredbe o stegovnom postupku)

- (1) Vojnostegovni postupak provodi se sukladno odredbama ovoga Zakona i propisa iz članka 33. stavak (3) ovoga Zakona.
- (2) Svatko može podnijeti stegovnu prijavu za povredu vojne stege. Mjerodavna tijela mogu i po službenoj dužnosti pokrenuti stegovni postupak.
- (3) Stegovni postupak mora biti fer i transparentan. Osoba koja odgovara u stegovnom postupku ima sljedeća temeljna prava:
- a) pravo da bude na vrijeme izviještena o navodima optužbe za povredu vojne stege i o dokazima kojima se navodi optužbe dokazuju te pravo da pisano odgovori na navode optužbe ili da se njezina usmena izjava zapiše;
 - b) pravo na fer i javno saslušanje u razumnom roku;
 - c) pravo nedavanja iskaza protiv sebe, pravo nazočenja svakom saslušanju i pravo obrane protiv navoda optužbe uz stručnu pomoć branitelja po svome izboru;
 - d) pravo na javno izricanje odluke;
 - e) pravo na žalbu protiv odluke.
- (4) Iznimno od stavka (1) točke b) ovoga članka, javnost može biti potpuno ili djelomično isključena sa saslušanja ako to zahtijevaju interesi službe ili dužnosti, javnog reda i državne sigurnosti demokratskog društva, ili ako je to u interesu maloljetnika ili zaštite privatnog života. Javnost također može biti isključena do nužne mjere u okolnostima kada bi javnost ometala interese pravde, prema mišljenju tijela koje vodi stegovni postupak.
- (5) Branitelj iz stavka (3) točka c) ovoga članka može biti svaka osoba na službi u Oružanim snagama, a ukoliko nije na službi, branitelj može biti samo odvjetnik ili odvjetnički vježbenik.

Članak 171.

(Nadležnost u stegovnom postupku)

- (1) Opomenu, ukor, prekorednu službu u trajanju do tri smjene i zabranu izlaska iz vojarne u trajanju do pet dana izriče nadređeni zapovjednik na položaju zapovjednika voda, njemu jednakog ili višeg položaja.
- (2) Ostale stegovne mjere izriču:
- a) zapovjednik satnije - zabranu izlaska iz vojarne u trajanju od deset dana i vojnički pritvor u trajanju do tri dana,
 - b) zapovjednik bojne i zapovjednik samostalne satnije - zabranu izlaska iz vojarne u trajanju od deset dana i vojnički pritvor u trajanju od deset dana,
 - c) zapovjednik brigade, samostalne bojne i zapovjednik njemu ravnog ili višeg položaja - zabranu izlaska iz vojarne u trajanju od deset dana i vojnički pritvor u trajanju od 15 dana i smanjenje plaće od 5% do 20% u trajanju od jednog do tri mjeseca.
- (3) Nadležni zapovjednici raspravljaju i odlučuju o stegovnoj odgovornosti za počinjene stegovne pogreške i izriču stegovne mjere.
- (4) Vojnostegovna vijeća raspravljaju i odlučuju o stegovnoj odgovornosti za počinjene stegovne prijestupe i izriču stegovne kazne.

Članak 172.

(Vojnostegovna vijeća)

- (1) U Oružanim snagama za raspravljanje i odlučivanje o stegovnim prijestupima vojnih osoba u prvom i drugom stupnju ovim se Zakonom osnivaju vojnostegovna vijeća.
- (2) Prvostupanja vojnostegovna vijeća imenuje zapovjednik brigade ili zapovjednik istog ili višeg ranga i sastoje se od tri člana, od kojih je jedan predsjednik vijeća.
- (3) Drugostupajsko vojno stegovno vijeće rješava po žalbama na odluke prvostupajskih vojnostegovnih vijeća i imenuje ga ministar obrane i sastoji se od tri člana, od kojih je jedan predsjednik vijeća.

POGLAVLJE XVIII. PRESTANAK VOJNE SLUŽBE

Članak 173.

(Prestanak vojne službe)

- (1) Djelatnoj vojnoj osobi služba prestaje:
 - a) istekom ugovornog roka o prijemu u službu, ako se ugovor ne produlji;
 - b) zbog trajne zdravstvene nesposobnosti za vojnu službu;
 - c) zbog ograničene sposobnosti, kada djelatna vojna osoba ne prihvati premještaj uzročen zbog promijenjenih sposobnosti;
 - d) istekom vremena raspolaganja, sukladno članku 145. ovoga Zakona;
 - e) ako pet dana uzastopno neopravdano izostane s dužnosti ili sedam dana u tijeku godine s prekidima;
 - f) ako je ocijenjena konačnom ocjenom "loš";
 - g) ako je tri puta uzastopno ocijenjena ocjenom "potrebno osposobljavanje";
 - h) zbog stegovne kazne oduzimanja čina;
 - i) zbog stegovne kazne gubitka službe;
 - j) ako je pravomoćno osuđena na bezuvjetnu zatvorsku kaznu u trajanju duljem od šest mjeseci;
 - k) sporazumno;
 - l) na temelju osobnoga zahtjeva;
 - m) ako je u vrijeme prijama na službu postojala smetnja za prijam koju je djelatna vojna osoba prikrivala;
 - n) stjecanjem uvjeta za mirovinu;
 - o) smrću.
- (2) Propise za uspostavu procedura za prekid službe djelatnih vojnih osoba donosi ministar obrane.

Članak 174.

(Ocjena zdravstvene sposobnosti)

- (1) Ocjenu zdravstvene sposobnosti za vojnu službu utvrđuje nadležna liječnička komisija, a na zahtjev djelatne vojne osobe ili po zahtjevu zapovjednika ranga zapovjednika samostalne bojne ili višeg zapovjednika.
- (2) Ukoliko se djelatna vojna osoba nalazi na bolovanju šest mjeseci neprekidno, odnosno 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine, nadležni zapovjednik iz stavka (1) ovoga članka obavezan je takvu osobu uputiti na ocjenu zdravstvene sposobnosti za vojnu službu, a koju daje nadležna liječnička komisija.

Članak 175.

(Postupak za prestanak službe)

- (1) Prijedlog za prestanak službe djelatne vojne osobe podnosi nadležni zapovjednik ministru obrane u roku od osam dana po nastupanju razloga za prestanak službe.
- (2) Ministar obrane donosi zapovijed o prestanku službe u roku od 30 dana po primitku osnovanog prijedloga za prestanak službe.

- (3) Zapovijed o prestanku službe po zahtjevu djelatne vojne osobe donosi se najkasnije u roku od 30 dana od dana podnošenja pismenoga zahtjeva.

- (4) Djelatna vojna osoba razrješuje se dužnosti najkasnije u roku od sedam dana od dana donošenja zapovijedi o prestanku službe.

Članak 176.

(Častan i nečastan otpust)

- (1) Djelatnoj vojnoj osobi se u aktu o prestanku službe naznačuje da je otpuštena uz "častan otpust" ili "nečastan otpust".
- (2) "Nečastan otpust" dobiva djelatna vojna osoba kojoj je služba prestala:
 - a) zbog neopravdanog izostanka s posla;
 - b) zbog službene ocjene "loš" ili ocjene "potrebno osposobljavanje" dane tri puta uzastopno;
 - c) zbog odbijanja premještaja i rasporeda;
 - d) zbog stegovne odgovornosti sukladno pravilima o vojnoj stezi;
 - e) zbog činjenice da je pravomoćno osuđena na bezuvjetnu zatvorsku kaznu u trajanju duljem od šest mjeseci za kazneno djelo;
 - f) zbog prikrivanja činjenica prilikom stupanja u službu od kojih je ovisila odluka o prijemu.
- (3) U svim drugim slučajevima prestanka službe, djelatne vojne osobe otpuštaju se uz "častan otpust".

Članak 177.

(Posljedice "časnog otpusta" i "nečasnog otpusta")

- (1) Djelatne vojne osobe koje su iz službe otpuštene uz "častan otpust" zadržavaju pravo na službeni naziv čina te pravo na nošenje vojne odore u svečanim prigodama.
- (2) "Nečastan otpust" ima za posljedicu gubitak svih prava i povlastica koje bi djelatna vojna osoba imala nakon prestanka djelatne vojne službe, kao što su:
 - a) pravo na ponovni prijam u djelatnu vojnu službu,
 - b) pravo na nošenje vojne odore u svečanim prigodama,
 - c) pravo na oslovljavanje činom.

Članak 178.

(Prestanak obveze službe u pričuvnom sastavu)

- (1) Pripadniku pričuvnog sastava služba prestaje:
 - a) na temelju osobnoga zahtjeva;
 - b) zbog trajne zdravstvene nesposobnosti za vojnu službu,
 - c) zbog ograničene sposobnosti, ukoliko ne postoji mogućnost rasporeda;
 - d) ako je ocijenjen konačnom ocjenom "loš";
 - e) ako je tri puta uzastopno ocijenjen ocjenom "potrebno osposobljavanje";
 - f) zbog stegovne kazne oduzimanja čina;
 - g) zbog stegovne kazne gubitka službe;
 - h) ako je pravomoćno osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju duljem od šest mjeseci;
 - i) sporazumno;
 - j) istekom ugovornog roka o prijemu na službu, ako se ugovor ne produlji;
 - k) ako je u vrijeme prijama na službu postojala smetnja za prijam koju je pripadnik pričuvnog sastava prikrivao;
 - l) smrću.
- (2) Propise za uspostavu procedura za prekid službe pripadnika pričuvnog sastava donosi ministar obrane.

POGLAVLJE XIX. OSTALE ODREDBE

Članak 179.

(Priroda zapovijedi)

- (1) Akti o promaknuću, premještanju i raspoređivanju časnika i dočasnika ne obrazlažu se. Obrazloženje se daje samo u slučaju kada je zahtjev za redovito promaknuće odbijen, kao i u slučaju donošenja akata po žalbama.
- (2) Žalba koju uloži djelatna vojna osoba na akt o postavljenju na dužnost, premještanju ili udaljenju s dužnosti ne odgađa njegovo izvršenje.
- (3) Upravni spor ne može se voditi protiv akta koji se odnosi na premještaj, promaknuće, postavljenje i prestanak službe djelatne vojne osobe.

Članak 180.

(Pravni akti)

Akti koji se odnose na službu djelatnih vojnih osoba u Oružanim snagama a koji sadrže tajne podatke, bit će priopćeni takvim osobama nakon potpisivanja potvrde o prijemu. Datum potpisivanja smatra se datumom dostave.

Članak 181.

(Nadležnosti)

- (1) U slučaju da zakonom ili propisom donesenim na temelju ovoga Zakona nije određena nadležnost drugoga tijela, za rješavanje u upravnim stvarima u prvom stupnju nadležan je časnik na položaju zapovjednika samostalne bojne, odnosno postrojbe iste ili više razine.
- (2) U slučaju žalbe na prvostupanjsku odluku iz stavka (1) ovoga članka, o žalbi rješava zapovjednik postrojbe izravno nadređen zapovjedniku koji je donio prvostupanjsku odluku.

Članak 182.

(Upravni postupci)

- (1) Za donošenje rješenja u upravnom postupku nadležan je zapovjednik postrojbe u kojoj se osoba o čijem se pravu, odnosno obvezi rješava nalazi u službi.
- (2) Ako se rješava o pravu, odnosno obvezi zapovjednika iz stavka (1) ovoga članka ili ako taj zapovjednik po zakonu treba biti izuzet od rješavanja iz drugih razloga, za donošenje rješenja mjesno je nadležan zapovjednik koji mu je izravno nadređen.

Članak 183.

(Dodatni propisi)

Ministar obrane će posebnim propisom odrediti nadležnoga zapovjednika za donošenje upravnih i drugih akata, a sukladno Zakonu o obrani i ovome Zakonu.

POGLAVLJE XX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 184.

(Preuzimanje)

- (1) Osobe na službi u entitetskim vojskama postaju osobe na službi u Oružanim snagama 1. siječnja 2006. u činu i na položaju na kojem su se zatekli 31. prosinca 2005.
- (2) Ministar obrane dužan je u roku od jedne godine od stupanja na snagu ovoga Zakona zaključiti ugovore s osobama iz stavka (1) ovoga članka, sukladno i po proceduri propisanoj u Poglavlju XI. ovoga Zakona.

Članak 185.

(Statusna prava)

- (1) Sva prava i obveze stečene na temelju propisa koji su vrijedili do dana stupanja na snagu ovoga Zakona ostaju na snazi do rješavanja stanja u službi prema ovome Zakonu.
- (2) Časnici koji ne ispunjavaju uvjete školske spreme prema ovome Zakonu dužni su u roku od četiri godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona steći odgovarajuću stručnu spremu, sukladnu ovome Zakonu.

- (3) Dočasnici koji ne ispunjavaju uvjete školske spreme prema ovome Zakonu dužni su u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona steći odgovarajuću stručnu spremu, sukladnu ovome Zakonu.

- (4) Osobe iz st. (2) i (3) obvezne su svake godine dostaviti dokaz iz kojeg je vidljivo da se školuju po sustavu godinu za godinu.

Članak 186.

(Uskladjivanje činova)

- (1) Sva djelatne vojne osobe i osobe u pričuvnom sastavu 1. siječnja 2006. preuzet će NATO činove na način utvrđen u članku 155. ovoga Zakona.
- (2) U slučaju da prijašnji čin nema ekvivalentan čin u NATO činovima, primjenjuje se sljedeće:
 - a) osobe koje su odslužile dvije trećine ili više na dužnosti u svome sadašnjem činu, zaključno s 31. prosincem 2005, ispunjavaju uvjete za promaknuće u sljedeći viši čin,
 - b) osobe koje su odslužile manje od dvije trećine na dužnosti u svome sadašnjem činu, zaključno s 31. prosincem 2005, postavljaju se na prvi niži čin, ali će im se služba u trenutnom činu uzimati u obzir prilikom promaknuća u sljedeći viši čin.
- (3) Nijedna osoba neće primati manju plaću zbog postavljenja sukladnog stavku (2) točka b) ovoga članka.

Članak 187.

(Donošenje propisa)

Mjerodavna tijela u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona dužna su donijeti propise iz svoje mjerodavnosti, sukladne ovome Zakonu.

Članak 188.

(Primjena propisa)

Propisi koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, ukoliko nisu u suprotnosti s ovim Zakonom, primjenjuju se do donošenja novih.

Članak 189.

(Zabrana prijama na službu)

Od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pa do dana preuzimanja osoba na službi u entitetskim vojskama koji je propisan u članku 184. ovoga Zakona Ministarstvo obrane Bosne i Hercegovine, Ministarstvo odbrane Republike Srpske i Federalno ministarstvo obrane neće primati nove osobe na službu, izuzev kadeta i stipendista zatečenih na školovanju.

Članak 190.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivat će se od 1. siječnja 2006, osim ukoliko ovim Zakonom nije drukčije propisano.

PSBiH broj 227/05

5. listopada 2005. godine

Sarajevo

Predsjedatelj
Zastupničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
dr. Nikola Špirić, v. r.

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Mustafa Pamuk, v. r.

На основу члана III 5. а) и IV 4. а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на сједници Представничког дома, одржаној 28. септембра 2005. године, те сједници Дома народа, одржаној 5. октобра 2005. године, усвојила је

ЗАКОН О СЛУЖБИ У ОРУЖАНИМ СНАГАМА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ГЛАВА I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет Закона)

Овим законом уређују се служба у Оружаним снагама Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Оружане снаге), састав Оружаних снага, пријем у службу, права и обавезе лица на служби у Оружаним снагама, статус лица током службе, систем класификовања људства, оцјене, унапређења, управљање евиденцијом персонала и каријером војних лица, чиновни и ознаке у Оружаним снагама, стандарди понашања и друга статусна питања лица на служби у Оружаним снагама.

Члан 2.

(Оружане снаге)

Оружане снаге подразумевају све војне снаге у Босни и Херцеговини на начин утврђен Законом о одбрани Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 88/05), (у даљњем тексту: Закон о одбрани).

Члан 3.

(Лица на служби у Оружаним снагама)

- (1) На служби у Оружаним снагама могу бити војна лица, цивилна лица и кадети. Војна лица су професионална војна лица и лица у резервном саставу док су на служби.
- (2) Професионална војна лица су:
 - а) војници,
 - б) подофицири,
 - с) официри,
 - д) генерали.
- (3) Цивилна лица на служби у Оружаним снагама су државни службеници и запосленици на која се примјењују одредбе Закона о државној служби у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 12/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04 и 48/05) и Закона о раду у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 26/04, 7/05 и 48/05/).
- (4) Лица у резервном саставу су:
 - а) резервни војници,
 - б) резервни подофицири,
 - с) резервни официри,
 - д) резервни генерали.
- (5) Припадници резервног састава за вријеме вршења војне службе имају иста права и обавезе као и професионална војна лица, осим ако овим законом није другачије прописано.
- (6) Под вршењем војне службе у резервном саставу подразумева се вријеме проведено на обуци, вјежбама и извршењу мисија.
- (7) Кадети су лица која се у стручним војним школама и академијама образују за професионалну војну службу у Оружаним снагама. Кадети имају права и обавезе које су прописане овим законом и прописима које доноси министар одбране Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: министар одбране).

Члан 4.

(Употреба језика и писма у Оружаним снагама)

Службени језици у Оружаним снагама су: српски, босански и хрватски језик, као и два писма: ћирилица и латиница.

Члан 5.

(Видови, родови и службе)

Оружане снаге се састоје из видова, родови и службе.

а) Видови су:

- 1) копнена војска,
- 2) ваздухопловство и противвздушна одбрана.

б) Родови су:

- 1) пјешадија,
- 2) артиљерија,
- 3) артиљеријско-ракетне јединице противвздушне одбране,
- 4) оклопно-механизоване јединице,
- 5) авијација,
- 6) инжињерија,
- 7) веза,
- 8) атомско-биолошко-хемијска одбрана,
- 9) електронско извиђање и противелектронска борба,
- 10) ваздушно осматрање и јављање,
- 11) војнообавјештајни.

с) Службе су:

- 1) техничка служба,
- 2) ваздухопловна техничка служба,
- 3) служба војне полиције,
- 4) саобраћајна служба,
- 5) интендантска служба,
- 6) санитетска служба,
- 7) ветеринарска служба,
- 8) грађевинска служба,
- 9) финансијска служба,
- 10) правна служба,
- 11) геодетска служба,
- 12) информатичка служба,
- 13) музичка служба,
- 14) вјерска служба.

Члан 6.

(Пукови)

- (1) Пјешадијски пукови баштине идентитет и војно наслеђе јединица и конститутивних народа (Срба, Бошњака и Хрвата) из којих потичу: Војске Републике Српске (ВРС), Армије Републике Босне и Херцеговине (АРБиХ), Хрватског вијећа одбране (ХВО).
- (2) Пукови и команде пукова немају оперативна нити административна овлашћења.
- (3) Сваки пук има малу, неоперативну команду пука и персонал. На челу команде пука је официр Оружаних снага испод чина ОФ-5. Број додатног персонала у команди пука неће бити већи од 10 за сваки пук. Команданти и персонал пукова су под командом команданта најближе бригаде.
- (4) Људство у командама пукова су припадници Оружаних снага и распоређени су у команде пукова, у складу са системом управљања људством.
- (5) Командама пукова административну подршку пружају команде најближих бригада.
- (6) Заступљеност пукова у парадама, свечаностима и посебним догађајима одобрава се путем ланца командовања у складу са Правилником о свечаностима.
- (7) Команде пукова могу:
 - а) управљати музејем пука,

- b) контролисати финансијски фонд пука који се ствара из дијела новчаних средстава из буџета за одбрану, суфинансирања из донација, добровољне чланарине припадника и непрофитне активности, а што посебним прописом регулише министар одбране. Финансијски фонд пука служи за финансирање активности из члана 6. став (7) овог закона,
 - c) припремати, истраживати и његовати историју пука,
 - d) објављивати билтене пука,
 - e) чувати културно-историјско наслеђе пука,
 - f) давати упутства о одржавању посебних свечаности,
 - g) давати упутства о обичајима, одјећи и понашању пука,
 - h) водити официрске, подофицирске и војничке клубове.
- (8) Пукови могу у свом саставу имати активног, резервног или пензионисаног официра који служи као пуковник пука. Пуковник пука је искључиво почасни положај и нема оперативна нити административна овлашћења.
- (9) Министар одбране доноси прописе који додатно дефинишу организацију и одговорности пукова, укључујући именовање пуковника пукова и другог персонала у командама пукова.
- (10) Министар одбране именује пуковнике пукова, на приједлог команданта пука.

Члан 7.

(Примјењивост аката)

- (1) Ако није другачије одређено овим законом, акти којима се регулише статус професионалних војних лица, лица у резервном саставу и цивилних лица у Оружаним снагама управни су акти и доносе се у складу са овим законом, Законом о одбрани, Законом о управи Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 32/02), Законом о државној служби у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 12/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04 и 48/05), Законом о раду у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 26/04, 7/05 и 48/05), другим важећим законима, као и директивама, прописима и наређењима министра одбране.
- (2) У поступку доношења аката из става (1) овог члана, ако то није законом другачије одређено, примјењују се прописи којима се уређује управни поступак.
- (3) Против коначних управних аката из става (1) овог члана може се покренути управни спор пред надлежним судом, ако овим законом није другачије одређено.

Члан 8.

(Надређени и подређени)

- (1) Професионална војна лица на служби у Оружаним снагама, у складу са њиховом службом, могу бити надређена и подређена. У односу према чину и служби, она могу бити више и ниже старјешине.
- (2) Надређено лице је лице које, у складу са законом, осталим прописима и надлежношћу за руковођење и командовање, руководи и командује војним командама, штабовима, јединицама и институцијама, као и органима и персоналом унутар њих.
- (3) Виши старјешина је лице са вишим чином. У случају да постоје два лица са istim чином, виши старјешина је лице за чије је формацијско мјесто утврђен виши чин. У случају да постоје два лица са istim формацијским чином, виши старјешина је лице које је раније унапријеђено.

ГЛАВА II - ПРИЈЕМ У ПРОФЕСИОНАЛНУ ВОЈНУ СЛУЖБУ

Члан 9.

(Општи услови пријема)

- (1) У професионалну војну службу може бити примљено лице које испуњава опште услове:

- a) да је држављанин Босне и Херцеговине,
 - b) да је здравствено способно за службу у Оружаним снагама,
 - c) да није осуђивано на безусловну казну затвора у трајању дужем од шест мјесеци,
 - d) да није претходно отпуштено из државне службе или правног лица због повреде службене дужности у последње три године,
 - e) да му правоснажном пресудом није забрањено обављање одређених дјелатности, односно дужности за вријеме трајања такве забране,
 - f) да се против њега не води кривични поступак за кривично дјело за које се гони по службеној дужности,
 - g) да има одговарајућу стручну спрему потребну за обављање одређене дужности,
 - h) да није млађе од 18 година нити старије од 27 година у вријеме пријема осим ако горња старосна граница није занемарена у складу са прописима које доноси министар одбране,
 - i) да је одслужило војни рок или на други начин оспособљено за дужност на коју се прима.
- (2) Осим општих услова из става (1) овог члана, министар одбране утврдиће посебне услове.

Члан 10.

(Расписивање конкурса и огласа)

- (1) Пријем лица у професионалну војну службу у Оружаним снагама врши се на основу конкурса, односно огласа, изузев кадета и стипендиста по завршеном школовању.
- (2) Пријем лица из члана 11. овог закона у резервни састав Оружаних снага врши се на основу конкурса, односно огласа.
- (3) Конкурс за Оружане снаге расписује се за одређени пук, род, односно службу, а назначава се и конкретна јединица и локације гдје у том тренутку постоји упражњено мјесто.
- (4) У конкурс кандидати аплицирају преференцу за пукове, локације и јединице. Након завршетка основне војне обуке, кандидату ће се изаћи у сусрет у вези са његовом преференцом, ако је одговарајући положај у пуку по његовом избору, односно служби упражњен. Ако одговарајући положај у пуку по његовом избору, односно служби није упражњен, кандидату ће бити понуђена могућност да прихвати други положај унутар Оружаних снага. Ако кандидат одбије алтернативни положај, ослобађа се службе без икаквих даљњих обавеза. Ни од једног кандидата, по завршетку основне војне обуке, неће бити тражено да се против своје воље прикључи неком пуку, односно служби.
- (5) За обављање одређених задатака и послова посебно значајних за одбрану, у професионалну војну службу може се примити лице и без расписивања конкурса, односно огласа.
- (6) Послове и задатке из става (5) овог члана одређује министар одбране.

Члан 11.

(Уговори за професионална војна лица)

- (1) Држављанин Босне и Херцеговине који испуњава услове из члана 9. овог закона може бити примљен у професионалну војну службу на одређене дужности и на одређено вријеме.
- (2) Пријем у службу врши се на основу уговора, а служба тече од дана ступања на дужност.
- (3) Лице из става (1) овог члана прима се у професионалну војну службу на основу уговора којим се утврђују: чин, војноевиденциона специјалност, пук, плата, дужност, трајање службе, обавеза служења у резервном саставу

утврђена чланом 102. овог закона, те остала права и обавезе током трајања војне службе.

- (4) Уговор о пријему у професионалну војну службу је на одређено вријеме, чије се трајање регулише уговором. Министар одбране потписује уговор у име Министарства одбране Босне и Херцеговине.

Члан 12.

(Уговори за специјалности у резервном саставу)

- (1) Лица без претходног војног искуства, али са посебним занимањима, могу бити ангажована у резервном саставу.
- (2) Лица из става (1) овог члана која испуњавају услове из члана 9. овог закона примају се у резервни састав на основу уговора.

Члан 13.

(Стручна спрема)

- (1) Одговарајућа стручна спрема, у складу са чланом 9. став (1) тачка g) овог закона, је:
- a) војници - средња стручна спрема III степен,
 - b) подофицири - средња стручна спрема IV степен, или виша стручна спрема VI степен,
 - c) официри - висока стручна спрема VII степен,
- (2) Нострификацију и еквиваленцију стручне спреме из тач. (a), (b) и (c) става (1) овог члана, стечене ван Босне и Херцеговине, врши надлежни орган.

Члан 14.

(Методе и начини пријема)

- (1) Војник се прима у Оружане снаге у чин војника.
- (2) Подофицир се прима у Оружане снаге у почетном чину подофицира по завршетку школовања у војној или цивилној школи. Изузетно, подофицир може бити примљен у службу по препоруци свог команданта, а на основу обављања војничке дужности, ако испуњава услове из члана 13. став (1), тачка b) овог закона.
- (3) Официр се прима у Оружане снаге у почетном чину официра по завршетку војне академије или након стицања стручне спреме у складу са чланом 13. став (1) тачка (c) овог закона и завршетка основне официрске обуке. Изузетно, официр може бити примљен по препоруци свог команданта, а на основу обављања војничке или подофицирске дужности и након завршетка основне официрске обуке, те уколико испуњава услове из члана 13. став (1) тачка c) овог закона.

ГЛАВА III - ПРАВА, ДУЖНОСТИ И ОДГОВОРНОСТИ ЛИЦА НА СЛУЖБИ У ОРУЖАНИМ СНАГАМА

Члан 15.

(Дужности)

Професионално војно лице у Оружаним снагама има права и дужности да:

- a) штити суверенитет и територијални интегритет Босне и Херцеговине, у складу са Уставом Босне и Херцеговине и међународним правом,
- b) придржава се Закона о одбрани, директива, прописа и наређења министра одбране и Безбједносне политике и Одбрамбене политике Босне и Херцеговине,
- c) придржава се важећих прописа у Оружаним снагама и правила службе Оружаних снага као и других правила и прописа важећих у Оружаним снагама и јача војну дисциплину,
- d) изграђује добре међуљудске односе у војним јединицама и војним установама и пропагира хумана етичка начела,
- e) стручно се усавршава и помаже усавршавању других припадника Оружаних снага,
- f) чува наоружање и друга материјална средства која су му повјерена у служби,

- g) професионално и беспријекорно обавља дужности и извршава добијена наређења,
- h) личним примјером дисциплине и храбрости и самопожртвовања утиче на друге припаднике Оружаних снага,
- i) исказује самоиницијативу и креативност у вршењу службе,
- j) посједује и носи војне исказнице којим доказује припадност Оружаним снагама и
- k) придржава се и поштује све норме понашања у служби и ван службе.

Члан 16.

(Обавеза обуке за лица у резервном саставу)

- (1) Припадници резервног састава обавезни су да прођу планирану обуку.
- (2) Лица у резервном саставу неће бити позивана на обуку у року од 12 мјесеци после завршетка своје професионалне војне службе.
- (3) Министар одбране издаће прописе који регулишу учесталост, дужину и садржај обавезе за обуку припадника резервног састава.

Члан 17.

(Дужност поштовања наређења)

- (1) Војна лица дужна су да извршавају наређења надређених старјешина која су у вези са службом, осим наређења која имају обиљежја кривичног дјела.
- (2) Кад приме наређење које има обиљежје кривичног дјела, војна лица су дужна да о томе одмах извјесте старјешину који је надређен старјешини који је наређење издао.

Члан 18.

(Право ношења и коришћења оружја)

- (1) Војна лица, сагласно правилима службе, имају право да носе и користе оружје.
- (2) Правила службе у Оружаним снагама доноси министар одбране којима се уређују поступак и услови под којим војна лица могу користити оружје у вршењу службе.
- (3) У извршавању борбених задатака војна лица користе оружје према правилима о борбеним дејствима које доноси министар одбране.

Члан 19.

(Прописи о употреби силе)

Овлашћено војно лице на служби у војној безбједности или у војној полицији користи оружје или друга средства силе у складу са прописима којима се уређује примјена ових средстава у служби у Оружаним снагама, а које доноси министар одбране.

Члан 20.

(Ношење униформе)

Војно лице дужно је да носи прописану униформу за вријеме вршења службе у складу са прописом које доноси министар одбране.

Члан 21.

(Право подношења притужбе)

- (1) Војно лице има право да надређеном подноси притужбе и извјештаје у вези са свим питањима из рада и функционисања војне јединице, односно установе у којој се налази на дужности.
- (2) Војно лице које поднесе притужбу против надређеног команданта није ослобођено од обавезе да изврши добијено наређење, осим изузетка из члана 17. став (1) овог закона.
- (3) На писмене захтјеве, приговоре, притужбе, жалбе и друге поднеске у управном поступку, у вези са службом у Оружаним снагама, не плаћају се административне таксе.

Члан 22.

(Удаљавање у случају рата или ванредног стања)

Војно лице, за вријеме ратног или ванредног стања, мјера повећане борбене готовости и приправности Оружаних снага, може се удаљити из војне јединице односно установе или из мјеста службе само по одобрењу команданта бригаде, њему равног или вишег старјешине.

Члан 23.

(Путовање у иностранство током ратног или ванредног стања)

У случају ратног или ванредног стања, професионално војно лице може путовати у иностранство само по одобрењу министра одбране.

Члан 24.

(Војне легитимације)

- (1) Војна лица имају војну легитимацију којом доказују припадност Оружаним снагама.
- (2) Овлашћена службена лица на дужности у војнообавјештајном роду и служби војне полиције, осим легитимације из става (1) овог члана, посједују и легитимацију овлашћеног службеног лица којом доказују припадност неком од ових састава.
- (3) Облик, садржај и поступак издавања војних легитимација и посебних исправа које су предвиђене Женевским конвенцијама о заштити жртава рата од 12. августа 1949. године прописује министар одбране.

Члан 25.

(Страна одликовања и признања)

- (1) Војно лице може примити страно одликовање и може га носити у свечаним и другим приликама само по одобрењу Предсједништва Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Предсједништво).
- (2) Остала страна признања војно лице може примити и може их носити у свечаним и другим приликама само по одобрењу министра одбране.

Члан 26.

(Синдикално и политичко организовање)

Професионалним војним лицима забрањено је синдикално и политичко организовање.

Члан 27.

(Јавна иступања)

- (1) Војним лицима забрањено је јавно иступање у вези са стањем и односима у Оружаним снагама без писменог одобрења министра одбране.
- (2) Став (1) овог члана не примјењује се на војна лица када се од њих тражи да дају изјаву парламентарној комисији или на суду.
- (3) Војно лице из става (2) овог члана придржава се одредаба Закона о заштити тајних података Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 54/05).

Члан 28.

(Исте могућности)

- (1) Професионална војна лица и лица која желе бити примљена у Оружане снаге третирају се са пуним поштовањем принципа транспарентности, правичности и истих могућности. Неће бити дискриминације ни по којем основу, попут пола, расе, због боје коже, језика, вјероисповијести, политичких или других мишљења, етничког или социјалног поријекла, повезаности са националним мањинама, имовног стања односно другог статуса.
- (2) Министар одбране обезбјеђује да се у Оружаним снагама поштују обавезе из става (1) овог члана.

Члан 29.

(Вјерске активности и слободе)

- (1) Војно лице има право обављања вјерских активности са циљем остваривања вјерских слобода у складу са специфичностима сваке од вјера.
- (2) Организација и обављање вјерских активности из става (1) овог члана заснивају се на принципу индивидуалне слободе изражавања и обављања вјерске службе припадника Оружаних снага.
- (3) Организација вјерских активности у Оружаним снагама првенствено се заснива на објективним војним потребама.
- (4) Министарство одбране БиХ, у сарадњи са законом признатим црквама и вјерским заједницама, прописује организацију и начин функционисања вјерских активности унутар Оружаних снага и обезбјеђује остваривање вјерских слобода како је утврђено у ставу (1) овог члана.

Члан 30.

(Кривична одговорност)

- (1) Лица на служби у Оружаним снагама одговарају за кривична дјела по одредбама кривичног закона.
- (2) Кривична одговорност не искључује дисциплинску одговорност лица на служби у Оружаним снагама ако дјело представља и кршење војне дисциплине.
- (3) Ослобађење од кривичне одговорности не подразумијева и ослобађење од дисциплинске одговорности.
- (4) Дисциплински поступак покреће се и води без обзира на ток кривичног поступка.

Члан 31.

(Овлашћена службена лица за обраду лица на служби у Оружаним снагама)

Овлашћена професионална војна лица на служби у војној полицији дјелују као овлашћена службена лица према законима о кривичном поступку у Босни и Херцеговини у вези са оперативном и криминалистичком обрадом лица на служби у Оружаним снагама за која постоје основи сумње да су на служби или у вези са службом починила кривично дјело.

Члан 32.

(Прекршајна одговорност)

Лица на служби у Оружаним снагама одговарају за прекршаје према општим прописима о прекршајима.

Члан 33.

(Војна дисциплина и дисциплинска одговорност)

- (1) Војна дисциплина је тачно, потпуно и благовремено обављање војне службе, односно извршавање обавеза и задатака војних лица прописаних овим законом и другим прописима, наређењима надлежних лица, те поштовање правила и принципа понашања у војној служби и ван ње.
- (2) За повреду војне дисциплине војна лица подлијежу дисциплинској одговорности, у складу са Главом XVII овог закона.
- (3) Министар одбране донијеће проведени пропис о војној дисциплини и дисциплинском поступку у складу са овим законом.

Члан 34.

(Материјална одговорност)

- (1) Припадник Оружаних снага дужан је да надокнади штету коју у вези са вршењем службе учини Босни и Херцеговини, намјерно или из крајње непажње.
- (2) Обавеза лица из става (1) овог члана и одговорност Босне и Херцеговине за штете које припадници Оружаних снага у вези са вршењем службе причине трећим лицима утврђује се по општим прописима о накнади штете и одредбама члана 8. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02).

Члан 35.

(Поступак и накнада)

- (1) Накнада штете утврђује се према пропису којим се уређују облигациони односи.
- (2) Министар одбране доноси пропис којим се регулише поступак и надлежност за одлучивање.
- (3) Коначно рјешење о накнади штете извршна је исправа.

ГЛАВА IV - ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА И ДРУГА ПРАВА ВОЈНИХ ЛИЦА

Члан 36.

(Право на здравствену заштиту и осигурање)

- (1) Професионална војна лица, као и чланови њихових породица, остварују здравствену заштиту и здравствено осигурање у складу са важећим прописима о здравственој заштити и здравственом осигурању.
- (2) За вријеме школовања кадети остварују све облике здравствене заштите на терет Министарства одбране БиХ.
- (3) Припадници резервног састава, као и чланови њихових породица, остварују здравствену заштиту и здравствено осигурање у складу са важећим прописима о здравственој заштити и здравственом осигурању на терет Министарства одбране БиХ, уколико то право не остварују по другом основу.

Члан 37.

(Право на здравствену заштиту након отпуштања)

- (1) Војно лице и након отпуштања из Оружаних снага има право на све облике здравствене заштите на терет Министарства одбране БиХ због повреде или болести које је задобило за вријеме вршења службе у Оружаним снагама.
- (2) Лице из става (1) овог члана има право на бесплатну здравствену заштиту након отпуштања из Оружаних снага ако:
 - а) пријави болест или повреду надлежној лѐкарској комисији,
 - б) је болест или повреда настала за вријеме вршења службе у Оружаним снагама као посљедица службе.
- (3) Лице из става (2) овог члана код којег се болест открије након отпуштања из Оружаних снага, а надлежна лѐкарска комисија утврди да је болест настала за вријеме службе у Оружаним снагама као посљедица службе, има право на све облике здравствене заштите на терет Министарства одбране БиХ до излечења или до стабилизовања болести.

Члан 38.

(Здравствена заштита за отпуштене кадете)

- (1) Кадети који се отпусте са школовања, који због погоршања болести коју су имали прије ступања на школовање буду отпуштени са школовања, имају право на здравствену заштиту за ту болест до излечења, односно стабилизације болести, а најдуже двије године од дана отпуштања са школовања ако право на здравствену заштиту не остварују по другом основу.
- (2) Кадети немају право на здравствену заштиту из става (1) овог члана ако су намјерно прикрили, односно нису открили податке о здравственом стању приликом ступања у Оружане снаге.

Члан 39.

(Прекид у школовању)

- (1) Кадет којем се прекине школовање због повреде или болести која је настала за вријеме школовања има право на новчану помоћ за наставак редовног школовања у другој школи истог ранга.
- (2) Износ новчане помоћи утврђује се према материјалним могућностима кадета и чланова породице са којим живи у заједничком домаћинству, као и висини трошкова редовног

школовања, што се детаљно уређује прописом министра одбране.

Члан 40.

(Права у случају смрти)

- (1) У случају смрти војног лица на служби у Оружаним снагама и кадета, чланови њихове уже породице имају право на накнаду погребних трошкова.
- (2) Право из става (1) овог члана припада и члановима уже породице умрлог пензионисаног професионалног војног лица у Оружаним снагама, које је право на пензију остварило непосредно након службе у Оружаним снагама.
- (3) Накнада трошкова из става (1) овог члана припада и професионалном војном лицу у случају смрти члана његове уже породице или смрти другог члана породице којег је издржавао и са којим је живио у заједничком домаћинству.
- (4) Члановима уже породице сматрају се: брачни друг, дјеца, родитељи, очух, маћеха, усвојитељи и усвојеници.
- (5) Приоритет у остваривању права на накнаду погребних трошкова утврђује се према прописима о наслеђивању. Ако је један од чланова породице сам сносио погребне трошкове, тада се њему исплаћује прописана накнада.

Члан 41.

(Накнада погребних трошкова)

- (1) Накнада погребних трошкова обухвата:
 - а) трошкове превоза посмртних остатака до мјеста сахране,
 - б) путне трошкове за два пратиоца,
 - с) трошкове гробног мјеста, ако породица нема такво мјесто,
 - д) остали трошкови уобичајени у мјесту у којем се обавља сахрана.
- (2) Услов, износ и поступак за остваривање накнаде погребних трошкова прописује министар одбране.

Члан 42.

(Једнократна новчана помоћ)

- (1) Професионална војна лица имају право на једнократну новчану помоћ ако:
 - а) у миру, током вршења службе или у вези са службом, без своје кривице, задобију рану или повреду због које наступи оштећење организма од најмање 20%,
 - б) без њихове кривице наступи тјелесно оштећење од најмање 20% због болести која је настала или се погоршала као директна посљедица вршења војне службе.
- (2) Ако професионално војно лице из става (1) овог члана погине или умре због ране, повреде односно болести, једнократна новчана помоћ припада члановима његове уже породице.
- (3) Кривицом у смислу става (1) тачка б) овог члана не сматра се радња учињена из нехата.
- (4) Право на једнократну новчану помоћ припада члановима уже породице лица погинулог приликом одласка или доласка на војну службу или током поступка пријема и отпуста из Оружаних снага.
- (5) Услов, износ и поступак за остваривање једнократне новчане помоћи прописује министар одбране.

Члан 43.

(Оспособљавање брачних другова лица погинулих током службе)

- (1) Брачни друг професионалног војног лица које изгуби живот под условима из члана 42. овог закона, а који нема услове за породичну пензију, може на лични захтјев бити упућен на оспособљавање ради стицања IV степена стручне спреме

ако у моменту смрти није имао никакву стручну спрему нити је био у радном односу.

- (2) Професионално војно лице код којег наступи инвалидитет током обављања војне службе, због чега је донесен акт о престанку његове војне службе, ако не испуњава услове за пензију, може на лични захтјев бити упућен на оспособљавање ради стицања одговарајуће стручне спреме, ако је није имало.
- (3) Оспособљавање из ст. (1) и (2) овог члана може трајати најдуже четири године.
- (4) Услове оспособљавања лица, те износ накнаде за оспособљавање прописује министар одбране.

ГЛАВА V - ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ ВОЈНИХ ЛИЦА

Члан 44.

(Дефиниција војног осигураника)

Војним осигураником сматра се професионално војно лице у Оружаним снагама које има то својство у складу са овим законом.

Члан 45.

(Стаж са увећаним трајањем)

- (1) Војним осигураницима сваких 12 мјесеци ефективно проведених на служби рачуна се као 16 мјесеци стажа осигурања.
- (2) Војним осигураницима сваких 12 мјесеци ефективно проведених на служби у чину генерала рачуна се као 18 мјесеци стажа осигурања.
- (3) Савјет министара Босне и Херцеговине, на приједлог министра одбране, донијеће пропис којим ће регулисати на којим формацијским мјестима, због тежине и сложености посла, војни осигураник има стаж осигурања с увећаним трајањем већим од утврђеног у ставу (1) овог члана, али не већи од 18 мјесеци.

Члан 46.

(Старосна пензија)

- (1) Војни осигураник стиче право на старосну пензију када наврши 55 година живота и најмање 30 година пензијског стажа.
- (2) Војни осигураник стиче право на старосну пензију када наврши 40 година пензијског стажа, без обзира на године живота.

Члан 47.

(Пријевремена старосна пензија)

У случају рационализације и смањења бројног стања Оружаних снага, војни осигураник из члана 44. овог закона стиче право на пријевремену старосну пензију када наврши 45 година живота и најмање 20 година пензијског стажа, на приједлог Министарства одбране БиХ.

Члан 48.

(Изузеци за стицање пријевремене и старосне пензије)

- (1) Изузетно, на приједлог Министарства одбране БиХ, лице стиче услове за пријевремену старосну пензију, према одлуци Предсједништва, ако има најмање 20 година пензијског стажа и чин бригадира, без обзира на године старости.
- (2) Изузетно, на приједлог Министарства одбране БиХ, лице стиче услове за старосну пензију, према одлуци Предсједништва, ако има чин генерала, без обзира на године старости и године пензијског стажа.
- (3) Изузетно, на приједлог Министарства одбране БиХ, лице стиче услове за старосну пензију, према одлуци Предсједништва, ако је у вријеме рата вршио функцију команданта бригаде-пука или функцију команданта вишег ранга најмање 12 мјесеци.

Члан 49.

(Пензијски основ и висина пензије)

- (1) Пензијски основ за стицање права на пензију утврђује се од мјесечног просјека невалоризованих плата остварених у посљедњих пет година прије године у којој се остварује право на пензију.
- (2) Висина пензије остварује се у проценту од пензијског основа према дужини пензијског стажа и износи за 20 година 55% од пензијског основа, а за сваку наредну навршену годину увећава се за 2%, с тим да не може износити више од 75% од пензијског основа.
- (3) Пензија војног осигураника (генерала) из члана 48. став (3) овог закона износи 75% просјечне плате тог војног осигураника коју је остварио у посљедњих пет година прије године у којој остварује право на пензију.

Члан 50.

(Посебни услови за остваривање права на старосну пензију)

- (1) Војни осигураник пензију остварује под условима утврђеним овим законом, ако има непрекидно најмање 10 година стажа осигурања у својству војног осигураника и ако има својство војног осигураника у вријеме стицања права на пензију.
- (2) Војном осигуранику који је остварио посебан стаж у складу са важећим законским прописима, а који нема 10 година стажа осигурања у својству војног осигураника, за остваривање права на старосну пензију узмеће се у обзир и посебан стаж.

Члан 51.

(Пензијски стаж)

Пензијски стаж остварен у бившим републикама Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и у Заводу за пензијско-инвалидско осигурање војних осигураника до 6. марта 1992. године, односно 1. марта 2002. године, узмеће се у обзир војним осигураницима за остваривање и утврђивање обима права из пензијског и инвалидског осигурања.

Члан 52.

(Инвалидска и породична пензија)

- (1) Војни осигураник који је од овлашћене љекарске комисије проглашен неспособним за војну службу стиче право на инвалидску пензију према условима за стицање права на инвалидску пензију, у складу са ентитетским законима о пензијском и инвалидском осигурању.
- (2) Породица умрлог или погинулог војног осигураника има право на породичну пензију према условима за стицање права на породичну пензију, у складу са ентитетским законима о пензијском и инвалидском осигурању.
- (3) Пензијски основ за пензије из ст. (1) и (2) овог члана утврђује се у складу са чланом 49. овог закона.

Члан 53.

(Обезбјеђење финансијских средстава)

Средства потребна за остваривање права утврђених у овој глави овог закона обезбјеђују се из доприноса за пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника, у складу са важећим законским прописима, и из буџета.

Члан 54.

(Рјешавање осталих питања)

На сва питања из пензијског осигурања која нису уређена овим законом примјењиваће се одредбе ентитетских закона о пензијском и инвалидском осигурању.

ГЛАВА VI - РАДНО ВРИЈЕМЕ И ГОДИШЊИ ОДМОР

Члан 55.

(Општа правила)

- (1) Пуно радно вријеме је 40 сати седмично.

- (2) При распоређивању радног времена, мора се обезбиједити одмор током рада у трајању од 30 минута за пуно радно вријеме, дневни одмор од најмање 12 сати непрекидно између два узастопна радна дана и седмични одмор од најмање 24 сата непрекидно.

Члан 56.

(Дуже радно вријеме)

- (1) Командант бригаде, старјешина истог или вишег ранга може наредити да се ради дуже од пуног радног времена у следећим ситуацијама:
- а) када су наређене мјере приправности,
 - б) у случају узбуне у војној јединици односно установи,
 - с) за вријеме војних вјежби,
 - д) када је војна јединица ангажована на задацима санирања посљедица елементарних непогода и других опасности,
 - е) за вријеме дежурства или сличне дужности,
 - ф) приликом обављања задатака чије би обустављање или прекидање имало штетне посљедице по борбену готовост или би нанијело знатну материјалну штету или угрозило живот и здравље војних и других лица,
 - г) када је потребно да би се испунили услови директива, прописа и наређења министра одбране.
- (2) Изузетно, командант на положају команданта бригаде или вишем положају може наредити рад дужи од пуног радног времена и због других ванредних задатака војне јединице односно установе.
- (3) Рад из става (2) овог члана може трајати највише 30 дана током једне календарске године, а наређење надлежног команданта за тај рад мора бити у писаној форми.
- (4) Наредбе за рад након радног времена за професионална војна лица извршавају се у складу са директивама, прописима и наређењима министра одбране.

Члан 57.

(Основни годишњи одмор и одсуства)

- (1) Професионална војна лица имају право на годишњи одмор, што одговара времену пензијског стажа:
- а) до 10 година пензијског стажа - 20 радних дана
 - б) од 10 до 20 година пензијског стажа - 25 радних дана
 - с) 20 и више година пензијског стажа - 30 радних дана.
- (2) У току једне календарске године професионално војно лице има право до седам радних дана плаћеног одсуства по свим основима.
- (3) Професионално војно лице може у једној календарској години одсуствовати четири радна дана ради задовољавања својих вјерских, односно традицијских потреба, с тим да се одсуство од два дана користи уз накнаду плате - плаћено одсуство.
- (4) Професионална војна лица ангажована на посебним дужностима имају право на додатне дане одмора по одобрењу команданта бригаде, старјешина истог или вишег ранга, с тим да укупан број тих додатних дана не може прећи 36 радних дана.
- (5) Професионалном војном лицу може се одобрити до седам радних дана неплаћеног одсуства у случају изузетних догађаја у породици, по одобрењу команданта јединице.
- (6) Професионално војно лице има право до пет радних дана одсуства за пресељење породице након премјештаја у ново мјесто службе.
- (7) Професионално војно лице има право на породично одсуство у складу са важећим законима.
- (8) Професионалном војном лицу може се одобрити до 30 дана неплаћеног одсуства по одобрењу команданта бригаде, старјешине истог или вишег ранга.

- (9) Професионално војно лице има право да користи један дан годишњег одмора у вријеме које сам одреди, али је дужан да о томе обавијести надлежног старјешину најкасније три дана прије коришћења, ради добијања одобрења.

Члан 58.

(Коришћење годишњег одмора)

- (1) Годишњи одмор се у потпуности користи за вријеме календарске године.
- (2) Изузетно од става (1) овог члана, годишњи одмор се може користити у два дијела на основу личног захтјева или према потребама службе.
- (3) Ако професионално војно лице користи одмор у дијеловима, први дио користи без прекида у трајању од најмање 10 радних дана у току календарске године, а други дио најкасније до 30. јуна наредне године.
- (4) Професионално војно лице не може се одрећи права на годишњи одмор, нити му се он може ускратити, нити му се може исплатити накнада умјесто неискоришћеног годишњег одмора.
- (5) Професионално војно лице користи годишњи одмор у складу са Планом о коришћењу годишњих одмора.
- (6) Уколико професионално војно лице није почело користити годишњи одмор у току календарске године, дужно га је у потпуности искористити до 30. јуна наредне године.

Члан 59.

(Прекид или одгођено коришћење одмора)

Професионалном војном лицу може бити прекинуто коришћење годишњег одмора или одгођено коришћење годишњег одмора, или му може бити наложено да се не удаљава из мјеста боравка, ако то захтијева неодложно обављање посла одбране док трају такви разлози, по одлуци министра одбране.

Члан 60.

(Додатни прописи)

- (1) Министар одбране доноси прописе којима се утврђује распоред, почетак и завршетак радног времена у току дана или за дужи период, према условима рада и природи задатака војне јединице односно установе.
- (2) Министар одбране доноси прописе којима се утврђују начин и критеријуми за коришћење годишњег одмора и одговарајуће административне процедуре.

ГЛАВА VII- ПЛАТЕ, ДОДАЦИ И ДРУГЕ НАКНАДЕ

Члан 61.

(Право на плате, додатке и друге накнаде)

Професионално војно лице има право на плату, додатке на плату те друге накнаде у складу са овим законом.

Члан 62.

(Плате и додаци на плату)

- (1) Плата професионалног војног лица састоји се од основне плате и додатка на плату.
- (2) Основна плата професионалног војног лица је вриједност коефицијента личног чина умноженог са основицом за обрачун плате увећан за 0,5% за сваку годину навршеног укупног пензијског стажа.
- (3) Професионалном војном лицу припада увећање основне плате у износу од 20%, с тим да не остварује право на накнаду за рад дужи од законом одређеног редовног радног времена, за рад ноћу, за рад у дане државних празника, дежурство, као и за обавезно присуство и приправност.
- (4) Професионалном војном лицу, због тежине и сложености послова, осим плате из ст. (2) и (3) овог члана припадају и додаци на плату: посебни војни додатак (деминерски додатак, летачки додатак за службу у јединицама специјалне намјене, додатак за службу на издвојеним висинским

објектима и другим дужностима на којима су лица изложена дејствима штетним за здравље) и положајни додатак.

- (5) Министар одбране ће посебним прописом утврдити које дужности ће имати додатке на плату из става (4) овог члана.
- (6) Плате и друга примања професионалних војних лица уређују се прописима које доноси министар одбране.
- (7) Основицу плате и коефицијент утврђује Савјет министара Босне и Херцеговине.

Члан 63.

(Почетак примања плате)

- (1) Професионалном војном лицу након завршетка војне школе припада плата од дана пријема у професионалну војну службу.
- (2) Професионалном војном лицу које се прима у Оружане снаге по неком другом основу припада плата од дана ступања на дужност.

Члан 64.

(Плата вршиоца дужности)

- (1) Вршиоцу дужности припадају плата и друга примања према формацијском мјесту на које је постављен.
- (2) Права из става (1) овог члана имају и професионална војна лица која обављају дужност односно замјењују одсутно војно лице, ако обављање дужности односно замјењивање траје више од 30 дана.

Члан 65.

(Накнада за вријеме удаљења из службе односно притвора)

- (1) Професионалном војном лицу, док се налази у притвору, односно удаљеном са дужности, припада накнада у висини 75% плате, а ако издржава породицу - 85% плате која би му припадала да није удаљен из службе, односно у притвору.
- (2) Пуна плата припада професионалном војном лицу од дана враћања у службу, односно ако је уважена жалба на рјешење о удаљењу од првог дана удаљења.
- (3) Професионалном војном лицу исплаћује се обустављени дио плате и у сљедећим случајевима:
 - а) ако је дисциплинска мјера или казна поништена рјешењем, али не и ако се одлука заснива на застарјелости гоњења,
 - б) ако је правоснажном пресудом у кривичном односно у дисциплинском поступку ослобођен од одговорности или је оптужба одбијена или одбачена, али не због ненадлежности.
- (4) За вријеме издржавања казне затвора, професионалном војном лицу не припада право на плату ни на накнаду плате.

Члан 66.

(Плате за вријеме привременог распоређивања)

Професионално војно лице привремено распоређено на другу дужност у Оружаним снагама, Министарству одбране БиХ или у другом органу државне управе, државној агенцији, односно правном лицу, има право на плату и друга новчана примања на основу члана 62. овог закона, ако је то за њега повољније.

Члан 67.

(Плате за вријеме вршења дипломатске дужности)

Професионалном војном лицу упућеном на дужност у војну мисију у иностранству припада плата и друга примања према прописима по којима се исплаћују плате и друга примања лицима у дипломатским и конзуларним представништвима Босне и Херцеговине, у складу са законима Босне и Херцеговине и прописима министра одбране.

Члан 68.

(Додатни прописи)

Министар одбране доноси пропис о платама, додацима на плату, накнадама и другим правима војно-дипломатских представништава, чланова војних и мировних мисија и других представника у мисијама које имају војни и војнодипломатски карактер.

Члан 69.

(Друге дужности у иностранству)

Професионалном војном лицу и другим припадницима Оружаних снага који буду упућени у иностранство ради обављања дужности проистеклих из међународних уговора, односно упућени у војне међународне мисије, припада плата и друга примања према пропису који ће донијети министар одбране.

Члан 70.

(Плате и стипендије за вријеме школовања и усавршавања у иностранству)

- (1) Професионалном војном лицу упућеном у иностранство ради школовања или усавршавања припада стипендија чији износ утврђује министар одбране.
- (2) Осим стипендије, лицу из става (1) овог члана, којем породица остаје у Босни и Херцеговини, припада основна плата која би му припадала да није упућено у иностранство.

Члан 71.

(Новчане награде за изузетан рад)

Професионалном војном лицу може бити додијељена новчана награда за изузетне успјехе у раду и дјела важна за Оружане снаге, а што ће бити утврђено прописима министра одбране.

Члан 72.

(Неоправдани изостанак са дужности)

Професионалном војном лицу не припада плата и друга примања за сате и дане неоправданог изостанка са дужности.

Члан 73.

(Новчана примања кадета)

- (1) Новчана и друга примања кадета војних школа уредиће се прописом министра одбране.
- (2) Новчана примања кадета упућених на школовање изузета су од судских и управних извршења.
- (3) Кадетима припада бесплатна војна униформа, лична опрема, исхрана и смјештај.

Члан 74.

(Накнада трошкова за службено путовање)

- (1) Професионалном војном лицу припада накнада трошкова за службено путовање.
- (2) Условје за остварење права и износ накнаде из става (1) овог члана прописује министар одбране.

Члан 75.

(Накнада трошкова превоза за долазак на посао и повратак са посла)

Професионалном војном лицу припада накнада трошкова превоза за долазак на посао и повратак са посла. Условје за остварење права и износ накнаде из овог члана прописује министар одбране.

Члан 76.

(Накнада за регрес за годишњи одмор)

Професионално војно лице има право на накнаду на име регреса за коришћење годишњег одмора у износу од најмање 70% његове плате утврђене рјешењем о плати, односно најмање у висини просјечне плате исплаћене у Босни и Херцеговини за претходна три мјесеца прије доношења рјешења о

регресу, односно према одлуци Савјета министара Босне и Херцеговине.

Члан 77.

(Отпремнина за одлазак у пензију)

Професионално војно лице има право на отпремнину приликом одласка у пензију у износу од шест његових плата исплаћених у претходних шест мјесеци или шест просјечних мјесечних плата исплаћених у Босни и Херцеговини према последњем објављеном податку надлежног статистичког завода, ако је то за њега повољније.

Члан 78.

(Трошкови премјештаја)

- (1) Професионално војно лице премјештено из једног мјеста службе у друго, у складу са одредбама овог закона, има право на накнаду селидбених трошкова.
- (2) Право из става (1) овог члана има професионално војно лице којем престане служба због одласка у пензију ако се пресељава.

Члан 79.

(Накнада трошкова одвојеног живота)

Премјештено професионално војно лице, изузев премјештаја по молби, које издржава породицу са којом живи у заједничком домаћинству, има право на накнаду трошкова одвојеног живота од породице под условима и у износу које ће прописом утврдити министар одбране.

Члан 80.

(Накнада трошкова топлог obroка)

Професионалним војним лицима за дане када се налазе на дужности припада новчана накнада за трошкове топлог obroка ако немају бесплатан оброк на радном мјесту, у складу са одлуком Савјета министара Босне и Херцеговине.

Члан 81.

(Накнада трошкова привременог смјештаја)

- (1) Професионална војна лица, због специфичности службе, имају право на накнаду трошкова привременог смјештаја од дана ступања на дужност, ако им је мјесто пребивалишта удаљено више од 60 км од мјеста службе.
- (2) Начин регулисања накнаде трошкова смјештаја из става (1) овог члана регулисаће министар одбране посебним прописом. Специфичност службе након максималног периода који дефинише Министарство одбране БиХ сматраће се трајном промјеном мјеста службе, а не привременом службом. Као таква, трајна промјена мјеста службе биће предмет додатног прописа Министарства одбране БиХ.

Члан 82.

(Остале накнаде)

Лице које се први пут прима у професионалну војну службу има право на бесплатну војну униформу и једнократну новчану накнаду за набавку остале личне опреме у износу који утврди министар одбране.

ГЛАВА VIII- СТАНДАРДИ ПОНАШАЊА

Члан 83.

(Одржавање највиших стандарда понашања)

- (1) Сва професионална војна лица на служби у Оружаним снагама обавезна су да постижу и одржавају највише професионалне и личне стандарде утврђене овим законом, Законом о одбрани и Кодексом понашања за припаднике Оружаних снага.
- (2) Надзор над примјеном Кодекса понашања из става (1) овог члана врши генерални инспектор.

Члан 84.

(Дужност поштовања закона)

- (1) Сва војна лица на служби у Оружаним снагама дужна су да подржавају и поштују законе Босне и Херцеговине, ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.
- (2) Војно лице на служби у Оружаним снагама неће предузимати, усмјеравати нити предлагати активности за које се зна, односно вјерује да представљају кршење постојећих закона, политика и прописа.
- (3) Када су размјештена за вријеме операције, војна лица у Министарству одбране БиХ и Оружаним снагама обавезна су да се придржавају Закона о учешћу припадника Оружаних снага Босне и Херцеговине, полицијских службеника, државних службеника и осталих запосленика у операцијама подршке миру и другим активностима у иностранству ("Службени гласник БиХ", број 14/05) и поштују законе земље у којој обављају своју дужност.
- (4) Сва војна лица на служби у Оружаним снагама дужна су да се придржавају одредаба Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини.

Члан 85.

(Сукоб интереса)

Сва професионална војна лица на служби у Оружаним снагама у обављању приватних послова дужна су да се понашају на такав начин да избјегну стварни, односно очигледни сукоб између њихових професионалних дужности и приватних, политичких и финансијских интереса.

Члан 86.

(Посебне забране)

Да би се избјегли стварни, односно очигледни сукоби интереса, професионалним војним лицима на служби у Оружаним снагама посебно се забрањује:

- a) коришћење њиховог званичног положаја у сврху наговарања, вршења притиска или било каквог утицаја на неко лице како би остварили личну корист финансијске или друге природе за себе или друге,
- b) да имају финансијске интересе који су у сукобу са савјесним обављањем њихових дужности,
- c) ангажман на другим пословима или било којим активностима који су у сукобу са званичним државним дужностима и одговорностима,
- d) покушај да утичу на јавне званичнике ради стицања личне користи,
- e) коришћење државне имовине за стицање личне користи, или у било коју другу сврху осим одобрене,
- f) примање и навођење некога да прими поклон или било шта друго од материјалне вриједности од било којег лица или организације која од Оружаних снага тражи да предузму неку званичну мјеру, са њима има пословни однос или спроводи неке активности, нити од оних на чије финансијске, професионалне или личне интересе обављање или необављање дужности може значајно утицати.

Члан 87.

(Изузеци од забране примања поклона)

- (1) Изузетно од одредаба члана 86. став (1) тачка f) овог закона, професионална војна лица на служби у Оружаним снагама могу прихватити:
 - a) поклоне понуђене од званичних представника стране земље, а у име Босне и Херцеговине или Оружаних снага. Такви поклони постају званично власништво Босне и Херцеговине и нису власништво појединца који је примио поклон, осим у неким ограниченим изузецима утврђеним прописом који донесе министар одбране.

Лица ће пријавити добијање таквих поклона свом надређеном,

- b) чашћење или поклоне примљене од било којег појединца или организације за извршење професионалне дужности, све док укупна вриједност примљених предмета или услуга не прелази износ од 100 КМ. "Чашћење" или "поклони" укључују храну, услуге, покретне предмете, те ствари које немају велику вриједност,
 - c) поклоне од подређених или за подређене у приликама као што су унапређење, пензионисање, промјене командне структуре или други професионални успјеси, све док укупна вриједност свих поклона заједно не прелази износ од 400 КМ,
 - d) поклоне од подређених надређеним у посебним приликама као што су вјенчања, рођендани, годишњице и слични догађаји, све док укупна вриједност не прелази износ од 400 КМ.
- (2) Сви поклони или чашћења примљени у складу са овим чланом пријављују се надређеном професионалног војног лица када се то тражи, у складу са прописом који донесе министар одбране.

Члан 88.

(Посебне обавезе)

Ради избјегавања стварних, односно очигледних сукоба интереса, професионална војна лица на служби у Оружаним снагама:

- a) доносе одлуке које су у најбољем интересу Министарства одбране Босне и Херцеговине и Оружаних снага, без обзира на лична увјерења или односе,
- b) испуњавају све законске и финансијске обавезе и плаћају порезе,
- c) штите и чувају државну имовину,
- d) пријављују превару и корупцију.

Члан 89.

(Чланство у удружењима)

- (1) Професионално војно лице на служби у Оружаним снагама може се укључити у активности удружења и невладиних организација само ако су те активности у складу са овим законом.
- (2) Професионално војно лице може постати члан страног професионалног удружења или међународне организације само по одобрењу министра одбране.

Члан 90.

(Обука о стандардима понашања)

- (1) Генерални инспекторат упознаје са питањима везаним за стандарде понашања сва лица која се примају први пут на службу у Оружане снаге.
- (2) Свака јединица једном годишње одржава обуку о стандардима понашања да би се сва професионална војна лица подсјетила на своје одговорности.

ГЛАВА IX - УПРАВЉАЊЕ ПЕРСОНАЛНОМ ЕВИДЕНЦИЈОМ

Члан 91.

(Дефиниције)

- (1) **Главна евиденција персонала** је основна евиденција која се односи на појединца запосленог као професионално војно лице у Оружаним снагама и лица у резервном саставу. Она обухвата податке и документе о идентификацији и квалификацији, уговор, документе о образовању, оцјене о његовом извршавању дужности, као и друге документе који су битни за ангажовање професионалних војних лица на служби у Оружаним снагама.

- (2) **Војна евиденција о извршавању дужности** је помоћна евиденција за војна лица за потребе управљања персоналом и професионалног развоја. Она садржи копије докумената из главне евиденције персонала и друге документе који могу послужити за доношење одлуке надлежног органа у вези са школовањем, обуком, унапређењем и предлагањем за нова постављења војних лица.

- (3) **Управљање евиденцијом** представља активности планирања, контроле, усмјеравања, организације, обуке и унапређења, за ажурирање, одржавање, коришћење и располагање главном евиденцијом персонала и војном евиденцијом о извршавању дужности.

Члан 92.

(Управљање и контрола над евиденцијама)

- (1) Министар одбране успоставља ефикасну и систематичну контролу над главним евиденцијама персонала и војним евиденцијама о извршавању дужности како би се обезбједило да надлежне старјешине имају потребне информације.
- (2) Управљањем евиденцијама војних лица документује се евиденција о служби војних лица, од пријема до прекида службе, штити се приватност лица те права и интереси Оружаних снага. Управљање евиденцијом персонала обухвата:

- a) формирање појединачних евиденција,
- b) обезбјеђење да се све формиране евиденције одржавају и похрањују на одговарајући начин, да их користе само овлашћена лица и само у службене сврхе,
- c) обезбјеђење да се главне евиденције персонала чувају, а све остале уништавају.

Члан 93.

(Одговорност за главне евиденције персонала)

- (1) Министарство одбране БиХ израђује прописе и процедуре за формирање и одржавање главних евиденција персонала за сва војна лица у Оружаним снагама.
- (2) Одјељење за персонал Команде за подршку одговорно је за формирање и одржавање главних евиденција персонала за сва лица у Оружаним снагама у складу са прописима и процедурама које доноси министар одбране.

Члан 94.

(Одговорност за војне евиденције о извршавању дужности)

- (1) Војне евиденције о извршавању дужности формирају се и одржавају у батаљону, бригади, њима равним и вишим јединицама.
- (2) Министарство одбране Босне и Херцеговине формира и одржава војне евиденције о извршавању дужности за професионална војна лица распоређена у Министарству одбране Босне и Херцеговине.

Члан 95.

(Додатни прописи)

- (1) Министар одбране доноси прописе потребне за имплементацију система управљања евиденцијом персонала којима се регулишу питања формирања, одржавања, коришћења и чувања главне евиденције персонала и војне евиденције о извршавању дужности.
- (2) Систем управљања евиденцијом персонала обрађује сљедећа питања:
 - a) документе неопходне за формирање евиденција персонала и евиденција о извршавању дужности,
 - b) одржавање и коришћење евиденција персонала и евиденција о извршавању дужности,
 - c) инструкције подређеним командама за достављање докумената те одржавање и коришћење евиденција персонала и евиденција о извршавању дужности,

- d) мјере безбједности како би се обезбједила заштита приватности података о сваком појединцу,
- e) процедуре за чување евиденција,
- f) пренос докумената из евиденција персонала и евиденција о извршавању дужности у електронске досијее персонала,
- g) мјере позитивне контроле над евиденцијама персонала и евиденцијама о извршавању дужности за обављање свакодневних активности унутар Министарства одбране Босне и Херцеговине и Оружаних снага.

ГЛАВА X - СИСТЕМ КЛАСИФИКОВАЊА ВОЈНИХ ЛИЦА

Члан 96.

(Класификовање војних лица)

- (1) Војним лицима приликом приступања Оружаним снагама одређује се војноевиденцијска специјалност.
- (2) Кроз војноевиденцијске специјалности одређују се групе формацијских радних мјеста за која су потребне уско везане способности. Професионална војна лица која су квалификована за једно радно мјесто у оквиру неке војноевиденцијске специјалности могу обављати послове у оквиру било којег другог радног мјеста које је на истом нивоу сложености и тежине.
- (3) Војноевиденцијска специјалност одређује се за свако професионално војно лице на основу фактора наведених у члану 97. овог закона и наводи се у појединачним уговорима о војној служби.
- (4) Током каријере у оквиру Оружаних снага, професионална војна лица могу бити додатно класификована како би се задовољиле потребе Оружаних снага.

Члан 97.

(Фактори класификовања)

Војна лица класификују се у одређене војноевиденцијске специјалности на основу следећих фактора:

- a) потреба Оружаних снага као примарног фактора,
- b) образовања, обуке и искуства појединца,
- c) жеља појединца,
- d) физичких способности и других квалификација.

Члан 98.

(Успостављање Система класификовања војних лица)

- (1) Министар одбране доноси прописе потребне за успостављање Система класификовања војних лица, а којим се регулише:
 - a) критеријуми и услови класификација,
 - b) процедуре при класификацији,
 - c) класификација структуре војних лица.
- (2) Прописима из става (1) овог члана регулишу се:
 - a) списак војних специјалности у оквиру Оружаних снага, укључујући и називе формацијских мјеста,
 - b) дефинисане процедуре за одређивање војних специјалности које се користе у току процедуре пријема војних лица у Оружане снаге,
 - c) услови за одређивање додатних војних специјалности,
 - d) процедуре за вођење евиденције о војним специјалностима војних лица.

Члан 99.

(Вођење евиденције персонала и извјештавање о јачини јединице)

- (1) Свака јединица води прецизну евиденцију о статусу свих официра, подофицира и војника који се налазе у тој

јединици да би ланац командовања имао информације о укупној јачини јединице.

- (2) Све јединице редовно извјештавају о чину и специјалности укупног персонала у датим јединицама, а у складу са прописима које донесе министар одбране.
- (3) Министар одбране доноси за Оружане снаге прописе о вођењу евиденције персонала и извјештавању о јачини јединице.

ГЛАВА XI - СИСТЕМ УПРАВЉАЊА КАРИЈЕРОМ

Члан 100.

(Дефиниција)

Систем управљања каријером пружа могућност да продужени уговори о служби војних лица буду у складу са појединачним потребама лица и потребама Оружаних снага.

Члан 101.

(Дужина трајања професионалне војне службе)

- (1) Максимална дужина трајања службе професионалних војних лица у Оружаним снагама је:
 - a) официри - 30 година, али најдуже до 55. године живота,
 - b) подофицири (ОР-5-9) - 30 година, али најдуже до 50. године живота и
 - c) војници (ОР-1-4) - 15 година, али најдуже до 35. године живота.
- (2) У случају потребе службе, министар одбране може официрима и подофицирима продужити трајање службе и након година живота предвиђених у ставу (1), тачке а) и б) овог члана.

Члан 102.

(Дужина трајања службе у резервном саставу)

- (1) Служба у резервном саставу почиње након престанка професионалне војне службе и траје:
 - a) официрима - 10 година, али најдуже до 55. године живота,
 - b) подофицирима (ОР-5-9) - седам година, али најдуже до 50. године живота,
 - c) војницима (ОР-1-4) - четири године, али најдуже до 35. године живота.
- (2) Дужина трајања службе за специјалности у резервном саставу ангажоване у складу са чланом 10. овог закона траје четири године, али најдуже до 55. године живота.
- (3) Служба у резервном саставу из ст. (1) и (2) овог члана може се промијенити одлуком министра одбране, у складу са потребама Оружаних снага.

Члан 103.

(Периоди за доношење одлука о продужењу службе)

- (1) Продужење уговора о служби професионалних војних лица разматра се у следећим периодима:
 - a) официри - након 3, 6, 10, 15 и 20 година службе,
 - b) подофицири - након 3, 6, 10, 15 и 20 година службе,
 - c) војници - након 3, 6 и 10 година службе.
- (2) Припадници резервног састава који немају пријашње војно искуство а имају одређена стручна знања закључују посебан уговор који се може продужити у складу са чланом 101. став (2) овог закона.

Члан 104.

(Принудно продужење уговора)

У случају ратног стања, ванредног стања или да би се спријечило смањење оперативне ефикасности јединице која је на задатку, министар одбране може наредити продужење уговора за једног, односно више припадника на период потребан да би се обезбједила оперативна ефикасност и до оног тренутка док се не буде могла наћи одговарајућа замјена за тог припадника, односно припаднике.

Члан 105.

(Комисије за продужење уговора)

- (1) Комисије за продужење уговора сазивају се по одлуци министра одбране. Јединствена, централна комисија за продужење уговора сазива се како би доносила одлуке о продужењу уговора свим професионалним војним лицима, осим комисија које доносе одлуке о продужењу уговора лицима у чиновима ОР-1 до ОР-4, што се може урадити на нивоу бригаде.
- (2) Датум сазивања комисије за продужење уговора објављује се најмање шест мјесеци унапријед, осим у случају продужења уговора лицима у чиновима ОР-1 - ОР-5 када се комисије сазивају три мјесеца унапријед.

Члан 106.

(Састав комисија за продужење уговора)

- (1) Министар одбране именује чланове комисије за продужење уговора.
- (2) Комисија за продужење уговора се састоји од пет чланова. Председавајући комисије је најмање два чина виши у односу на лице које се разматра за продужење уговора, а чланови комисије најмање истог вишег чина. Комисије се именују у следећем саставу:
 - а) комисије за продужење уговора војника (ОР-1 - ОР-4), у саставу:
 - 1) ОФ-4 (председавајући),
 - 2) ОФ-3,
 - 3) ОФ-2 (х 2),
 - 4) ОР-9.
 - б) комисије за продужење уговора подофицира (ОР-5 - ОР-9) у саставу:
 - 1) ОФ-4 (председавајући),
 - 2) ОФ-3,
 - 3) ОФ-2 (х 2),
 - 4) ОР-9.
 - с) комисије за продужење уговора официра (ОФ-1 - ОФ-3) у саставу:
 - 1) ОФ-5 (председавајући),
 - 2) ОФ-4 (х 4).
 - д) комисије за продужење уговора официра (ОФ-4 - ОФ-5) у саставу:
 - 1) ОФ-7 (председавајући),
 - 2) ОФ-6 (х 2),
 - 3) ОФ-5 (х 2).
- (3) Сва три конститутивна народа, а по могућности и представник из реда осталих, заступљена су у свакој комисији, а одлуке сваке комисије доносе се једногласно.

Члан 107.

(Процедура)

- (1) Приликом разматрања кандидата за продужење уговора, председавајући комисија за продужење уговора мора имати увид у досије који садржи следеће податке о сваком кандидату:
 - а) годишње оцјене,
 - б) сертификате о похађаним и завршеним курсевима и школама,
 - с) дисциплинске картоне,
 - д) кратак опис који садржи податке о његовим цивилним и војним квалификацијама,
 - е) картон о његовим постављењима, као и додијељеним стимулативним мјерама.

- (2) Комисија за продужење уговора разматра сваког кандидата за продужење уговора на основу документације која јој је достављена у складу са ставом (1) овог члана и доставља министру одбране ранг-листу оних који су предложени за продужење уговора.
- (3) Министар одбране одобрава продужење уговора према ранг-листи коју достави комисија за продужење уговора.

Члан 108.

(Рад комисија)

Комисије за продужење уговора подофицирима и официрима састају се онолико често колико је потребно и на основу одлуке министра одбране.

Члан 109.

(Услови за продужење уговора)

Услови за продужење уговора су:

- а) одговарајућа школска спрема,
- б) потребно вријеме проведено у чину који има,
- с) завршена потребна војна и цивилна едукација,
- д) приједлог за продужење уговора у последња два оцјењивања.

Члан 110.

(Додатни прописи)

Министар одбране доноси пропис који одређује критеријуме и процедуре потребне за дјелотворно функционисање Система управљања каријером.

ГЛАВА XII - УНАПРЕЂЕЊЕ

Члан 111.

(Унапређење)

- (1) Поступак за унапређење професионалних војних лица у чин нижи од чина генерала спроводи се на основу овог закона и других прописа које доноси министар одбране. Процедуре за унапређење професионалних војних лица су транспарентне и омогућавају да професионална војна лица која то највише заслужују буду унапријеђена на основу дотадашњег рада и потенцијала за будуће службе на положајима са већом одговорношћу.
- (2) Унапређење официра у чин генерала обавља се у складу са Законом о одбрани.
- (3) Унапређења у чинове врше се у складу са годишњим планом унапређења, бројем и структуром чинова за унапређење.

Члан 112.

(Комисије за унапређење)

- (1) Комисије за унапређење одговорне су за избор професионалног војног лица предвиђеног за унапређење у следећи, виши чин.
- (2) Комисије за унапређење сазивају се по одлуци министра одбране. Ради разматрања свих кандидата за унапређење у виши чин, сазива се јединствена, централна комисија за унапређење, а изузетак су комисије које разматрају унапређење од ОР-1 до ОР-4, а која се могу извршити на нивоу бригаде.
- (3) Датум сазивања комисије за унапређење објављује се најмање шест мјесеци унапријед, осим када су у питању комисије које раде на унапређењима од ОР-1 до ОР-5, када се датум објављује најмање три мјесеца унапријед.

Члан 113.

(Састав комисија за унапређење)

- (1) Чланове комисије за унапређење именује министар одбране.
- (2) Комисија за унапређење састављена је од пет чланова. Председавајући комисије мора бити за најмање два чина виши у односу на лице које се разматра за унапређење, а чланови комисије за један чин виши.

- (3) Комисије се именују у сљедећем саставу:
- комисије за унапређење војника (ОР-2 - ОР-4), у саставу:
 - ОФ-4 (председавајући),
 - ОФ-3,
 - ОФ-2 (х 2),
 - ОР-9.
 - комисије за унапређење подофицира (ОР-5 - ОР-9) у саставу:
 - ОФ-4 (председавајући),
 - ОФ-3,
 - ОФ-2 (х 2),
 - ОР-9.
 - комисије за унапређење официра (ОФ-1/поручник-ОФ-3) у саставу:
 - ОФ-5 (председавајући),
 - ОФ-4 (х 4).
 - комисије за унапређење официра (ОФ-4 - ОФ-5) у саставу:
 - ОФ-7 (председавајући),
 - ОФ-6,
 - ОФ-5 (х 3).
- (4) Сва три конститутивна народа, а по могућности и представник из реда осталих, заступљена су у свакој комисији, а одлуке сваке комисије доносе се једногласно.

Члан 114.

(Процедура)

- Приликом разматрања кандидата за унапређење, комисија мора имати увид у евиденције које садрже сљедеће податке о кандидату:
 - годишње оцјене,
 - сертификате о похађаним и завршеним курсевима и школама,
 - дисциплинске картоне,
 - кратак опис који садржи податке о његовим цивилним и војним квалификацијама,
 - картон о његовим постављењима, као и додијељеним стимулативним мјерама.
- Комисија за унапређење разматра сваког кандидата за унапређење на основу евиденције која јој је достављена у складу са ставом (1) овог члана и доставља министру одбране ранг-листу оних који су предложени за унапређење.
- Министар одбране унапређује професионална војна лица на основу ранг-листе коју му је доставила комисија за унапређење.

Члан 115.

(Рад комисија)

- Комисије за унапређење подофицира и официра састају се најмање једном годишње.
- Комисија за унапређење војника састаје се по потреби.

Члан 116.

(Услови за унапређење)

Услови за унапређење су сљедећи:

- одговарајући степен школске спреме,
- потребно вријеме проведено у чину који има,
- потребно војно и цивилно школовање и усавршавање, према пропису који доноси министар одбране,
- приједлог за унапређење у последња два оцјењивања,
- постављење на формацијско мјесто вишег чина или да постоји упражњено формацијско мјесто вишег чина,

- за унапређење у чин ОФ-5 професионално војно лице са личним чином ОФ-4 мора провести на формацијском мјесту ОФ-5 најмање годину дана и имати завршену школу усавршавања командно-штабног нивоа или научно звање магистра,
- за унапређење у чин ОФ-6 професионално војно лице са чином ОФ-5 мора провести на формацијском мјесту ОФ-6 најмање годину дана и имати завршен оперативно-стратегијски ниво усавршавања или имати научно звање доктора наука.

Члан 117.

(Потребни периоди за унапређење)

Да би професионална војна лица била разматрана за унапређење, морају провести у личном чину:

- ОФ-1 - 3 године
- ОФ-1 - 3 године
- ОФ-2 - 4 године
- ОФ-3 - 5 година
- ОФ-4 - 5 година
- ОФ-5 - 5 година
- ОР-5 - 3 године
- ОР-6 - 3 године
- ОР-7 - 4 године
- ОР-8 - 5 године.

Члан 118.

(Пријевремено унапређење)

Професионалном војном лицу које је три пута узастопно оцјењено оцјеном "одличан" вријеме за унапређење у виши чин скратиће се за једну годину у односу на вријеме које је потребно да проведе у чину.

Члан 119.

(Ванредно унапређење)

- Подофицир односно официр који постиже изванредне успјехе у раду и показује изузетну способност може бити ванредно унапријеђен у непосредно виши чин, ако је провео двије трећине времена које је овим законом прописано за поједине чинове, те ако је провео најмање годину дана на дужностима вишег чина.
- Ближе услове и поступак за ванредно унапређење подофицира односно официра до чина пуковника, из става (1) овог члана, прописује министар одбране.

Члан 120.

(Унапређење и служба ван земље)

- У изузетним случајевима, професионална војна лица на служби у операцијама подршке миру, дипломатским мисијама, мултилатералним војним организацијама ван земље или на другим привременим посебним задацима, може, за вријеме трајања такве службе, унаприједити Предсједништво, а на приједлог министра одбране, у чин који је највише један чин изнад њиховог личног чина.
- Професионална војна лица могу у времену трајања такве службе, одређене ставом (1) овог члана, остварити сва права која им даје њихов привремени чин.
- По завршетку службе у операцијама подршке миру, дипломатским мисијама, мултилатералним војним организацијама ван земље или на другим привременим посебним задацима, професионалним војним лицима биће загарантована сва права дата њиховим личним војним чином, у складу са овим законом.

Члан 121.

(Унапређења припадника резервног састава)

Унапређење припадника резервног састава спроводи се у складу са одредбама ове главе овог закона.

ГЛАВА XIII - ОЦЈЕЊИВАЊЕ

Члан 122.

(Основна правила и принципи)

- (1) Оцјењивање професионалних војних лица обавља се транспарентно и непристрасно и користи се као основ за унапређења и избор професионалних војних лица за војно образовање.
- (2) При оцјењивању цијени се способност, одговорност, способност руковођења, професионалност, обученост и војно владање.
- (3) Оцјене су: "одличан", "добар", "потребно оспособљавање" и "лош".
- (4) Оцјењивање професионалних војних лица обавља се сваке календарске године или на основу потреба службе.
- (5) Припадници резервног састава оцјењују се након сваког вршења активне војне службе, укључујући и вјежбе и операције.
- (6) Професионална војна лица која су у календарској години била на дужности мање од шест мјесеци не оцјењују се, без обзира на разлоге њиховог одсуства са дужности.
- (7) Оцјене се потписују и улажу у главну евиденцију персонала и војну евиденцију о извршавању дужности. Потписани примјерак сваке оцјене мора се уручити лицу које је оцјењено.

Члан 123.

(Основне процедуре)

- (1) Свака оцјена састоји се из два дијела:
 - а) претходне оцјене коју даје први надређени, или неко друго лице које одреди првонадређени као лице које је најбоље упознато са дневним послом који обавља лице које се оцјењује. У оба наведена случаја, лице које оцјењује мора у тренутку оцјењивања бити на служби на тренутном формацијском мјесту најмање 90 дана,
 - б) додатну оцјену даје првонадређени лица које обавља првобитно оцјењивање. Ово лице мора у тренутку оцјењивања бити у служби на тренутном формацијском мјесту најмање 60 дана.
- (2) Прије сваког оцјењивања, лице задужено за оцјењивање објашњено у ставу (1) овог члана обавиће разговор о оцјењивању и постићи договор о садржају текста изнесеног у оцјени.

Члан 124.

(Посљедице оцјењивања)

- (1) Професионалном војном лицу које је оцјењено оцјеном "лош", или је три пута узастопно оцјењено оцјеном "потребно оспособљавање" престаје професионална војна служба.
- (2) Професионалном војном лицу које је три пута узастопно оцјењено оцјеном "одличан" скраћује се за годину дана период потребан за унапређење, у складу са чланом 117. овог закона.

Члан 125.

(Право на приговор и жалбу)

- (1) Професионална војна лица имају право да уложи приговор на оцјену.
- (2) Рок за приговор на оцјену је осам дана од дана пријема оцјене, а о њему одлучује лице које је обавило првобитно оцјењивање. Одлука о овом приговору мора бити донесена у року од 30 дана.
- (3) Жалбу на одлуку о приговору која је поменута у ставу (2) овог члана потребно је предати у року од 15 дана, а о њој одлучује лице првонадређено лицу које је обавило првобитно оцјењивање. Одлука о овој жалби мора бити донесена у року од 60 дана.

- (4) Виши официр за извјештавање је одговоран за обезбјеђење да укупна дужина процедуре предаје приговора, описана у ст. (1) и ставу (2) овог члана, не буде дужа од 90 дана.
- (5) Против коначне одлуке о оцјени не може се водити управни спор.

Члан 126.

(Додатни прописи)

Министар одбране доноси пропис о критеријумима за оцјењивање, административне процедуре и процедуре подношења приговора.

ГЛАВА XIV - ОДЛИКОВАЊА, НАГРАДЕ И ПОХВАЛЕ

Члан 127.

(Додељивање)

- (1) Одликовања, награде и похвале професионалним војним лицима могу се додељивати за изузетну храброст односно нарочит успјех постигнут на служби у јединицама, командама и установама.
- (2) Грађанима, страним држављанима и другим правним лицима могу се додељивати одликовања, плакете и друга признања за допринос Оружаним снагама.

Члан 128.

(Врсте похвале)

Похвала може бити усмена и писмена. Професионално војно лице писмено похваљује и награђује командант на дужности команданта бригаде, на истој или вишој дужности.

Члан 129.

(Прописи)

- (1) Одликовања се утврђују посебним законом.
- (2) Награде и похвале утврђује прописом министар одбране.

ГЛАВА XV - СТАЊА У СЛУЖБИ

Члан 130.

(Стање у току службе)

У току службе, професионална војна лица у Оружаним снагама могу бити:

- а) на дужности,
- б) на приправничком стажу,
- с) на школовању или усавршавању,
- д) на боловању,
- е) на располагању,
- ф) удаљена са дужности.

Члан 131.

(Дужност у оквиру институција)

Професионално војно лице може бити на дужности у штабовима, командама, јединицама, установама Оружаних снага и Министарству одбране Босне и Херцеговине.

Члан 132.

(Критеријуми за постављање)

- (1) Професионална војна лица постављају се према потреби службе на одговарајућа формацијска мјеста према:
 - а) стручној спреми,
 - б) чину,
 - с) личној војноевиденцијској специјалности,
 - д) посебним способностима предвиђеним за дато формацијско мјесто.
- (2) Распоред на одређено формацијско мјесто војноевиденцијске специјалности сматра се постављањем према личној војноевиденцијској специјалности.

Члан 133.

(Надлежност за постављења)

- (1) Предсједништво поставља сва професионална војна лица на формацијска мјеста за која је предвиђен чин генерала на основу приједлога министра одбране.
- (2) Сва остала професионална војна лица поставља министар одбране.

Члан 134.

(Постављење на формацијска мјеста)

- (1) Професионално војно лице поставља се на формацијско мјесто у пуку, односно служби према личном чину и војноевиденцијској специјалности.
- (2) Професионално војно лице које показује натпросјечну способност у вршењу дужности може бити распоређено на формацијско мјесто вишег чина.
- (3) У изузетним случајевима, професионално војно лице, по потреби службе и уз писмени пристанак, може се поставити на формацијско мјесто нижег чина до двије године.

Члан 135.

(Постављење на формацијска мјеста нижих чинова)

Професионално војно лице из члана 134. став (3) овог закона може бити постављено на формацијско мјесто нижег чина у следећим случајевима:

- a) због укидања формацијског мјеста или због измјене формацијског чина у структури формацијског мјеста,
- b) због премјештаја на основу личног захтјева,
- c) када је разријешено дужности, а нема могућност постављења на формацијско мјесто личног чина,
- d) када се поједина формацијска мјеста не могу попунити, а интереси службе то налажу,
- e) када је оцјеном надлежне лљкарске комисије предложена промјена формацијског мјеста, а нема могућности за постављење на одговарајуће формацијско мјесто.

Члан 136.

(Конкурси и огласи)

- (1) Упражњена формацијска мјеста у оквиру Оружаних снага утврђују се на основу система за вођење евиденције о персоналу и извјештавања о јачини јединица из члана 99. овог закона.
- (2) Попуњавање упражњених формацијских мјеста у оквиру Оружаних снага професионалним војним лицима врши се расписивањем конкурса односно огласа, изузев кадета и стипендиста по завршеном школовању.
- (3) Избор кандидата по расписаном конкурс у врши комисија, коју именује министар одбране.

Члан 137.

(Постављење у други род или службу)

Професионално војно лице може бити постављено на формацијско мјесто у оквиру другог рода односно службе, по потреби службе, и то у случају:

- a) укидања формацијског мјеста на које је распоређено или због измјене формацијских елемената у структури тог формацијских мјеста,
- b) губитка здравствене способности потребне за обављање дужности формацијског мјеста на које је постављено, под условом да не постоји могућност постављења на одговарајуће формацијско мјесто.

Члан 138.

(Вршилац дужности)

- (1) Умјесто професионалног војног лица које је привремено спријечено да врши дужност одређује се вршилац дужности.

- (2) Вршилац дужности може се одредити и на упражњено формацијско мјесто.

- (3) Вршење дужности може трајати најдуже годину дана од дана ступања на дужност.

- (4) Ако је то услов за унапређење, вријеме проведено на дужности из ст. (1) и (2) овог члана рачуна се као да је професионално војно лице постављено на дато формацијско мјесто.

- (5) Професионално војно лице које је одређено у складу са ст. (1) и (2) овог члана задржава статус и сва права његовог претходног формацијског мјеста, ако је за њега то дозвољивије.

Члан 139.

(Приправнички стаж)

- (1) Ради стицања праксе потребне за самостално вршење дужности, након завршетка школовања, професионална војна лица (љекари, економисти, правници и друга слична занимања) примају се у својству приправника.
- (2) Приправнички стаж из става (1) овог члана може трајати најдуже годину дана.
- (3) Вријеме проведено у својству приправника рачуна се у вријеме проведено у чину.
- (4) Министар одбране доноси пропис за приправнички стаж из овог члана.

Члан 140.

(Школовање и усавршавање)

- (1) Професионално војно лице бира се за школовање или усавршавање.
- (2) Професионално војно лице упућено на школовање или усавршавање разријешава се дужности ако школовање или усавршавање траје дуже од године дана.
- (3) Професионално војно лице упућено на школовање или усавршавање ради промјене војно-евиденцијске специјалности разријешава се дужности без обзира на трајање школовања или усавршавања.
- (4) Професионалном војном лицу вријеме проведено на школовању или усавршавању рачуна се у вријеме проведено на служби, са правом личног чина и дужности са које је упућен на школовање или усавршавање, те се унапређује уз услове прописане овим законом.
- (5) Прописом министра одбране уређују се услови, поступак и надлежност за избор и упућивање на школовање или усавршавање професионалних војних лица.

Члан 141.

(Стипендирање)

- (1) Министарство одбране Босне и Херцеговине може додијелити стипендије студентима факултета и ученицима средњих школа (у даљњем тексту: војни стипендисти) да би попунило формацијска мјеста или укључило кадете у војне образовне институције.
- (2) Ради попуњавања формацијских мјеста у Оружаним снагама, професионална војна лица могу бити упућена на факултете, као и друге врсте школа у земљи и иностранству.
- (3) Услов и начин стипендирања војних стипендиста прописује министар одбране.

Члан 142.

(Обавезе)

- (1) Кадети, професионална војна лица и војни стипендисти који похађају школе како би попунили формацијска мјеста у војсци распоређују се, после завршетка школовања, на одговарајућа формацијска мјеста.
- (2) Војни стипендисти из става (1) овог члана могу своје дужности обављати у својству цивила, ако је тако регулисано уговором о стипендирању.

- (3) Војни стипендисти из става (1) овог члана који својом кривицом нису завршили школовање, или који не ступе у војну службу по завршетку школовања, дужни су да Министарству одбране Босне и Херцеговине надокнаде трошкова школовања.
- (4) Министар одбране одређује висину трошкова школовања.

Члан 143.

(Период војне службе након школовања)

- (1) Кадети и војни стипендисти који су завршили школовање у средњим школама и на факултетима дужни су да проведу у служби временски период који је двоструко дужи од периода трајања школовања или стипендирања, ако уговором није другачије регулисано.
- (2) Професионална војна лица упућена на школовање и усавршавање дужна су да ступе у војну службу на временски период који је двоструко дужи од периода трајања школовања и усавршавања, уколико уговором није другачије регулисано.
- (3) Изузетак од става (1) овог члана су кадети који заврше ваздухопловне школе као пилоти, а који су дужни да ступе у војну службу на временски период који траје 10 година од дана завршетка школовања, ако уговором није регулисан дужи временски период.

Члан 144.

(Боловање)

- (1) Професионално војно лице за вријеме спријечености за обављање службе из здравствених разлога налази се на боловању.
- (2) Професионално војно лице које због болести не може обављати дужности на свом формацијском мјесту биће разријешено дужности ако надлежна љекарска комисија оцијени да би боловање могло трајати дуже од шест мјесеци.
- (3) У случају из става (1) овог члана, професионално војно лице задржава права свог чина и унапређује се уз услове прописане овим законом.

Члан 145.

(Располагање)

- (1) Располагање настаје искључиво као посљедица реорганизовања и смањења обима послова и укидањем формацијских мјеста.
- (2) Професионално војно лице које је на располагању може се:
- распоредити на нову дужност,
 - ако је ово распоређивање немогуће, професионалном војном лицу нуди се пријевремено пензионисање, у складу са чланом 47. овог закона, односно посебним законом,
 - ако је пријевремено пензионисање немогуће, професионално војно лице на располагању биће разријешено дужности и биће му одређен статус располагања у трајању од шест мјесеци.
- (3) Разријешено професионално војно лице са радним стажом дужим од шест година има право на један додатни мјесец располагања за сваку додатну годину радног стажа, а највише до 12 мјесеци.
- (4) За вријеме располагања професионално војно лице има право на плату у висини плате у посљедњем мјесецу у којем је радило.
- (5) По истеку времена располагања из става (3) овог члана прекида се служба професионалном војном лицу.
- (6) Лице из става (5) овог члана има право на отпремнину у висини износа његове шестомјесечне плате.

Члан 146.

(Удаљење са дужности)

- (1) Професионално војно лице удаљава се са дужности:

- за вријеме док се налази у притвору,
 - за вријеме издржавања казне затвора до шест мјесеци,
 - ако је затечено у извршењу кривичног дјела или дисциплинског преступа у вези са службом,
 - за вријеме трајања дисциплинског односно кривичног поступка, ако би његово задржавање у служби било штетно по интересе службе.
- (2) Послије престанка разлога удаљења са дужности, надлежни старјешина дужан је да одлучи о даљњем статусу војног лица.
- (3) Против рјешења о удаљењу са дужности дозвољено је уложити жалбу старјешини надређеном старјешини који је донио рјешење у року од осам дана од дана пријема рјешења.
- (4) Жалба не задржава извршење рјешења.
- (5) Вријеме удаљења са дужности не рачуна се у вријеме за унапређење, осим ако се утврди да није постојао разлог за удаљење.
- (6) Удаљење са дужности документоваће се у писаној форми, а једна копија биће уложена у персонални досије и картон о раду професионалног војног лица.

Члан 147.

(Привремено упућивање)

- (1) Професионално војно лице, због потреба службе, може бити привремено упућено у штаб, неку другу команду, јединицу, установу Оружаних снага и Министарство одбране Босне и Херцеговине у истом или другом мјесту службе.
- (2) Привремено упућивање из става (1) овог члана може трајати најдуже годину дана у току трајања једног уговора.

Члан 148.

(Премјештај)

- (1) Професионална војна лица током службе могу бити премјештена према потребама службе.
- (2) Министар одбране доноси пропис којим се регулише поступак премјештаја професионалних војних лица.
- (3) Премјештајем, у смислу става (1) овог члана, сматра се промјена мјеста службе због постављења на нову дужност, ако то захтијева промјену боравишта.
- (4) Премјештај се врши због:
- потреба службе,
 - замјене професионалног војног лица које напушта службу или одлази у пензију,
 - потребе професионалног усавршавања професионалног војног лица,
 - уобичајене ротације према измјенама у командовању,
 - унапређења,
 - личног захтјева.

Члан 149.

(Надлежност за премјештај)

- (1) Предсједништво премјешта генерале на основу приједлога министра одбране.
- (2) Министар одбране премјешта сва остала професионална војна лица.

Члан 150.

(Право на изјашњавање)

Прије доношења наредбе за премјештај и постављење, професионалном војном лицу омогућиће се изјашњавање о томе.

Члан 151.

(Вријеме обављања командне дужности)

- (1) Професионално војно лице може исту командну дужност, закључно са дужности команданта бригаде и њој равној дужности, обављати најдуже четири године.
- (2) Изузетно, због потреба службе, дужности из става (1) овог члана могу се обављати најдуже шест година.

Члан 152.

(Премјештај из здравствених разлога)

Професионално војно лице може бити премјештено због здравствених разлога ако:

- а) надлежна љекарска комисија утврди да би даљњи боравак у мјесту службе због карактера болести професионалног војног лица или члана његове уже породице био штетан,
- б) у мјесту службе не постоји одговарајуће формацијско мјесто,
- с) прихвати постављење на ниже формацијско мјесто.

Члан 153.

(Упућивање у друге институције или правна лица)

- (1) Професионално војно лице може, по потреби службе, бити упућено у други орган државне управе, институцију, агенцију или правно лице.
- (2) Права и дужности професионалних војних лица из става (1) овог члана регулишу се овим законом, важећим законима који регулишу рад ограна из става (1) као и прописима и наређењима која изда министар одбране.
- (3) Професионално војно лице из става (1) овог члана има сва права и обавезе професионалног војног лица, ако законом није другачије одређено.

Члан 154.

(Промјена рода или службе)

- (1) Професионалном официру или подофициру може бити промијењен род или служба на лични захтјев или због потреба службе.
- (2) Лицу из става (1) овог члана може се промијенити род односно служба на лични захтјев ако има потребне квалификације и ако то дозвољавају потребе попуњавања. Лицу из става (1) овог члана мијења се род или служба, на основу потреба Оружаних снага, у случају укидања формацијског мјеста на којем је лице било на служби или распоређено, или ради попуњавања упражњених мјеста у другом роду односно служби, ако наведено лице има потребну стручну спрему и да свој пристанак за промјену рода или службе.
- (3) Акт о промјени рода или службе за лица из става (1) овог члана доноси министар одбране.

ГЛАВА XVI - ЧИНОВИ И ОБИЉЕЖЈА ОРУЖАНИХ СНАГА

Члан 155.

(Чинови)

- (1) Чинови генерала, официра, подофицира и војника у Оружаним снагама су сљедећи:
 - а) чинови генерала:
 - 1) **Чин:** Генерал-пуковник
НАТО ознака: ОФ-8
Начин обраћања: Генерал
Скраћеница: Ген. пук.
 - 2) **Чин:** Генерал-мајор
НАТО ознака: ОФ-7
Начин обраћања: Генерал
Скраћеница: Ген. мај.

- 3) **Чин:** Бригадни генерал
НАТО ознака: ОФ-6
Начин обраћања: Генерал
Скраћеница: Бриг.ген.

б) чинови официра:

- 1) **Чин:** Бригадир
НАТО ознака: ОФ-5
Начин обраћања: Бригадир
Скраћеница: Бриг.

- 2) **Чин:** Пуковник
НАТО ознака: ОФ-4
Начин обраћања: Пуковник
Скраћеница: Пук.

- 3) **Чин:** Мајор
НАТО ознака: ОФ-3
Начин обраћања: Мајор
Скраћеница: Мај.

- 4) **Чин:** Капетан
НАТО ознака: ОФ-2
Начин обраћања: Капетан
Скраћеница: Кап.

- 5) **Чин:** Поручник
НАТО ознака: ОФ-1
Начин обраћања: Поручник
Скраћеница: Пор.

- 6) **Чин:** Потпоручник
НАТО ознака: ОФ-1
Начин обраћања: Потпоручник
Скраћеница: П. пор.

с) чинови подофицира:

- 1) **Чин:** Заставник I класе
НАТО ознака: ОР-9
Начин обраћања: Заставник
Скраћеница: Заст. I кл.

- 2) **Чин:** Заставник
НАТО ознака: ОР-8
Начин обраћања: Заставник
Скраћеница: Заст.

- 3) **Чин:** Старији водник I класе
НАТО ознака: ОР-7
Начин обраћања: Старији водник
Скраћеница: Ст. вод. I кл.

- 4) **Чин:** Старији водник
НАТО ознака: ОР-6
Начин обраћања: Старији водник
Скраћеница: Ст. вод

- 5) **Чин:** Водник
НАТО ознака: ОР-5
Начин обраћања: Водник
Скраћеница: Вод.

д) Чинови војника:

- 1) **Чин:** Каплар
НАТО ознака: ОР-3/4
Начин обраћања: Каплар
Скраћеница: Кпл.

- 2) **Чин:** Војник I класе
НАТО ознака: ОР-2
Начин обраћања: Војник
Скраћеница: Вој. I кл.

- 3) **Чин:** Војник
НАТО ознака: ОР-1
Начин обраћања: Војник
Скраћеница: Вој.

Члан 156.

(Обиљежја чинова)

- (1) Обиљежја чина генерала састоје се од грба Босне и Херцеговине са мачевима окруженим златним вијенцем од храстових листова и златним звијездама са седам кракова на еполети оивиченој златном пругом.
- (2) Обиљежја чинова официра (ОФ-1 - ОФ-2) састоје се од сребрних пруга на почетку еполете (на рамену) и сребрних звијезда, како слиједи:
 - а) потпоручник (ОФ-1) - једна звијезда,
 - б) поручник (ОФ-1) - двије звијезде,
 - с) капетан (ОФ-2) - три звијезде.
- (3) Обиљежја чинова официра (ОФ-3 - ОФ-5) састоје се од мачева на почетку еполете оивичених сребрном пругом и сребрних звијезда, како слиједи:
 - а) мајор (ОФ-3) - једна звијезда,
 - б) пуковник (ОФ-4) - двије звијезде,
 - с) бригадир (ОФ-5) - три звијезде.
- 4) Обиљежја чинова подофицира (ОР-5 - ОР-9) састоје се од ознаке у облику слова "V" и жуте пруге на почетку еполете, како слиједи:
 - а) водник (ОР-5) - једна уска пруга,
 - б) старији водник (ОР-6) - двије уске пруге,
 - с) старији водник I класе (ОР-7) - три уске пруге,
 - д) заставник (ОР-8) - једна дебела пруга и једна уска пруга,
 - е) заставник I класе (ОР-9) - једна дебела пруга и двије уске пруге.
- (5) Обиљежја чинова војника (ОР-1 - ОР-4) састоје се од ознаке у облику слова "V" сребрне боје како слиједи:
 - а) војник (ОР-1) - једна уска пруга,
 - б) војник прве класе (ОР-2) - двије уске пруге,
 - с) каплар (ОР-3/4) - три уске пруге.

Члан 157.

(Маскирне униформе)

Све маскирне униформе у Оружаним снагама су од истог или сличног материјала са истом маскирном шаром.

Члан 158.

(Обиљежја)

- (1) Обиљежја треба да се налазе на капи/беретки, десном рамену и у случају кад је то одобрено на лијевом рамену униформе свих припадника Оружаних снага.
- (2) Сви, осим официра у чину генерала, на капи/беретки носе беџеве копнене војске или ваздухопловства и противзрчане одбране Оружаних снага. На капи/беретки официра у чину генерала налази се беџ грба Босне и Херцеговине са мачевима и златним вијенцем.
- (3) Обиљежје на десном рамену свих припадника Оружаних снага је застава Босне и Херцеговине.
- (4) Припадници пукова на лијевом рамену носе обиљежје свог пука.
- (5) Додатна обиљежја бригаде, друге институције, односно јединице носеће се испод обиљежја пука на лијевом рамену, ако то одобри министар одбране.
- (6) Сви осим официра у чину генерала могу носити највише два обиљежја на лијевом рамену.
- (7) Официри у чину генерала који командују бригадама, односно институцијама носеће обиљежја бригаде, односно институције на лијевом рамену. Официри у чину генерала не могу носити никакво друго обиљежје на лијевом рамену.

ГЛАВА XVII - ДИСЦИПЛИНСКА ОДГОВОРНОСТ

Члан 159.

(Повреда војне дисциплине и дисциплинска одговорност)

- (1) Повреда војне дисциплине је свако понашање супротно одредби члана 33. став (1) овог закона.
- (2) Повреда војне дисциплине може бити лакша и тежа.
- (3) Лакша повреда војне дисциплине је дисциплинска грешка. Тежа повреда војне дисциплине је дисциплински преступ.
- (4) За повреду војне дисциплине одговарају професионална војна лица, лица у резервном саставу и кадети у војној школи, ако су у току обављања службе или ван ње војну дисциплину повриједили с умишљајем или из нехата.
- (5) Професионална војна лица, лица у резервном саставу и кадети у војној школи одговарају за повреду војне дисциплине док су на служби у Оружаним снагама.

Члан 160.

(Дисциплинске грешке)

Дисциплинске грешке су:

- а) неблаговремено или непотпуно извршавање команди, одлука или наредби надређенога,
- б) учестало кашњење на службу или на дужност или ранији одласак са службе или са дужности,
- с) неоправдани изостанак са службе или са дужности у трајању од једног дана,
- д) необавјештавање надређеног о спријечености доласка на службу или на дужност у року од 24 часа,
- е) повреда прописа о ношењу војне униформе, војничком изгледу и личної хигијени,
- ф) неуљудан однос према сарадницима, подређенима и надређенима,
- г) повреда прописа о поздрављању, обраћању, представљању и јављању,
- х) конзумирање алкохола на служби или током обављања дужности,
- и) спавање на дужности,
- ј) прикривање или непријављивање починилаца дисциплинских грешака,
- к) друго поступање супротно прописима из области одбране, којим се не наноси штета имовини Босне и Херцеговине или других јавноправних органа.

Члан 161.

(Дисциплински преступи)

Дисциплински преступи су:

- а) неизвршавање или одбијање извршавања команди, одлука или наредби надређенога,
- б) самовољно напуштање формације или установе,
- с) самовоља у обављању службе или дужности,
- д) несавјесно или немарно обављање службе,
- е) злоупотреба положаја или прекорачење службених овлашћења,
- ф) употреба силе или ватреног оружја супротно овом закону и прописима донесеним на основу овог закона,
- г) повреда прописа о стражарској служби,
- х) опијеност или стање под дејством алкохола, наркотика или опијата приликом доласка на службу или дужност или за вријеме службе или обављања дужности,
- и) неовлашћена употреба средстава додијељених или повјерених ради извршавања задатака или дужности,
- ј) наношење штете војној имовини или другој имовини у вези са обављањем службе,

- k) непредузимање или nedovoljno preduzimanje mjera iz okvira vlastitih dužnosti, neopходних за безбједност постројења, средстава, лица или повјерених или додијељених предмета,
- l) прикривање од овлашћених војних лица чињеница о начину извршења службене радње или употребе силе,
- m) повреда прописа о тајним или повјерљивим подацима или информацијама,
- n) неоправдани изостанак са службе или са дужности у трајању дужем од једног дана,
- o) злоупотреба боловања,
- p) фалсификовање извјештаја или подношење лажних извјештаја,
- г) фалсификовање, уништење или прикривање службених докумената, службених књига или предмета,
- s) непредузимање прописаних, наређених или других мјера потребних за очување живота и здравља људи, или за очување исправности постројења, објеката и технике те средстава за рад,
- t) поступак којим се вријеђа достојанство подређених или млађих или које је дискриминирајуће по полу, раси, боји коже, вјероисповијести или националности, а нарочито сексуално злостављање или узнемиравање, односно било који поступак којим се крше права која им по прописима припадају,
- u) непристојно понашање које наноси штету угледу Министарства одбране Босне и Херцеговине или Оружаним снагама, нарочито нарушавање јавног реда и мира, посебно непристојним понашањем или сукобљавањем на јавном мјесту, или било који други поступак који ремети јавни ред и мир, без обзира на мјесто и вријеме догађаја,
- v) спречавање, избегавање или одгађање интерног поступка према себи,
- z) прикривање или непријављивање починилаца дисциплинских преступа,
- aa) обављање дјелатности супротно одредбама овог закона и Закона о одбрани или без претходног одобрења министра одбране,
- bb) повреда прописа о политичкој дјелатности или синдикалном организовању у Оружаним снагама,
- cc) понављање дисциплинских грешака, почињем најмање двије дисциплинске грешке током једне календарске године,
- dd) почињење кривичног дјела или постојање основане сумње да је кривично дјело почињено,
- ee) остали поступци супротни прописима из области одбране, којима се наноси штета имовини Босне и Херцеговине или других јавноправних органа.

Члан 162.

(Дисциплинске санкције)

- (1) За повреду војне дисциплине починиоцима се изричу сљедеће дисциплинске санкције:
 - a) дисциплинске мјере,
 - b) дисциплинске казне.
- (2) За дисциплинске грешке изричу се дисциплинске мјере, а за дисциплинске преступе дисциплинске казне.
- (3) Изузетно од одредбе става (2) овог члана, за дисциплинске преступе кадета и резервних војника изричу се дисциплинске мјере.
- (4) За једну или више повреда војне дисциплине о којима се истовремено одлучује изриче се само једна дисциплинска мјера или једна дисциплинска казна.

Члан 163.

(Избор врсте и мјере дисциплинске санкције)

- (1) При избору врсте и мјере дисциплинске санкције узима се у обзир: врста повреде војне дисциплине, посљедице повреде војне дисциплине, степен кривице лица против којег се води поступак, побуде из којих је повријеђена војна дисциплина, околности у којима је повријеђена војна дисциплина, дотадашње обављање службе и понашање лица против којег се води поступак, природа његове службе и дужности, његов однос према оштећеном и накнади штете проузроковане повредом војне дисциплине те друге олакшавајуће и отежавајуће околности.
- (2) Начелник Заједничког штаба Оружаних снага најмање једном годишње предлаже министру одбране доношење обавезујућих упутстава ради утврђивања јединствене дисциплинске политике у спровођењу дисциплинских поступака.

Члан 164.

(Дисциплинске мјере)

- (1) Дисциплинске мјере су:
 - a) опомена,
 - b) укор,
 - c) прекоредна служба у трајању до три смјене,
 - d) забрана изласка из касарне у трајању до 10 дана,
 - e) смањење плате од 5% до 20% у трајању од једног до три мјесеца,
 - f) војнички притвор у трајању до 15 дана.
- (2) Дисциплинска мјера прекоредне службе из става (1) тачке c) овог члана може се изрећи само кадетима и резервним војницима.
- (3) Дисциплинске мјере забране изласка из касарне из става (1) тачке d) и војничког притвора из става (1) тачке f) овог члана могу се изрећи само кадетима, резервним војницима и професионалним војницима.
- (4) Дисциплинска мјера смањења плате из става (1) тачке e) овог члана не може се изрећи кадетима ни лицима у резервном саставу.

Члан 165.

(Дисциплинске казне)

- (1) Дисциплинске казне су:
 - a) заустављање у напредовању у служби и унапређењу у трајању од једне до четири године,
 - b) смањење плате од 21% до 33% у трајању од четири до 12 мјесеци,
 - c) војнички притвор у трајању до 30 дана,
 - d) превозиње чина у непосредно нижи чин,
 - e) одузимање чина,
 - f) смјењивање са дужности уз распоред на формацијско мјесто непосредно нижег чина у трајању од једне до три године,
 - g) смјењивање са командне односно руководне дужности уз забрану именовања на такву дужност у трајању од једне до пет година,
 - h) губитак професионалне службе.
- (2) Дисциплинска казна заустављања у напредовању у служби и унапређењу из става (1) тачке a) овог члана може се изрећи само професионалним војним лицима, резервним официрима и подофицирима.
- (3) Дисциплинске казне смањења плате из става (1) тачке b) и војничког притвора из става (1) тачке c) овог члана могу се изрећи само професионалним војним лицима.

- (4) Дисциплинске казне превођења у непосредно нижи чин из става (1) тачке d) и одузимања чина из става (1) тачке e) овог члана могу се изрећи само војним лицима.
- (5) Дисциплинска казна смјењивања са дужности уз распоређивање на формацијско мјесто непосредно нижег чина из става (1) тачке f) овог члана може се изрећи свим лицима на служби у Оружаним снагама, с тим да официр не може бити распоређен на формацијско мјесто подофицира, а подофицир на формацијско мјесто војника.
- (6) Дисциплинска казна смјењивања са командне, односно руководне дужности уз забрану именовања на такву дужност из става (1) тачке g) овог члана може се изрећи свим лицима на служби у Оружаним снагама распоређенима на командне односно руководне дужности.
- (7) Дисциплинска казна губитка професионалне службе из става (1) тачке h) овог члана може се изрећи професионалним војним лицима.

Члан 166.

(Застаријевање покретања и вођења дисциплинског поступка)

- (1) Покретање дисциплинског поступка због дисциплинске грешке застаријева након протекла три мјесеца од дана кад је надређено лице, постављено на дужност команданта чете, њему равног или вишег нивоа дужности, сазнало за извршену повреду и починиоца, али најкасније у року од шест мјесеци од дана извршења повреде, а поступак се мора завршити у року од шест мјесеци од дана покретања.
- (2) Покретање дисциплинског поступка због дисциплинског преступа застаријева након протекла 12 мјесеци од дана кад је надређено лице, постављено на дужност команданта бригаде, њему равног или вишег нивоа дужности, сазнало за дисциплински преступ, али најкасније у року од двије године од извршеног преступа, а поступак се мора завршити у року од двије године од дана покретања.
- (3) Застаријевање покретања и вођења дисциплинског поступка због дисциплинског преступа који има обиљежја кривичног дјела, те је поводом тог кривичног дјела у току поступак пред надлежним тужиоцем или судом или је кривични поступак већ завршен правоснажном осуђујућом пресудом, наступа истовремено кад и застаријевање кривичног гоњења.

Члан 167.

(Застаријевање извршења дисциплинске санкције)

- (1) Застаријевање извршења дисциплинске мјере наступа након протекла два мјесеца од дана кад је одлука о дисциплинској мјери постала извршна, а застаријевање извршења дисциплинске казне након протекла четири мјесеца од дана кад је одлука о дисциплинској казни постала извршна.
- (2) Изузетно од одредбе става (1) овог члана, застаријевање извршења дисциплинске казне престанка професионалне службе наступа након протекла шест мјесеци од дана кад је одлука о казни постала извршна.
- (3) Застаријевање извршења дисциплинске казне прекида се сваком радњом усмјереном на извршење казне.
- (4) Застаријевање извршења дисциплинске казне наступа у свакоме случају када протекне два пута онолико времена колико је прописано у ст. (1) и (2) овог члана.

Члан 168.

(Помиловање за војнодисциплинске санкције)

- (1) Помиловање за војнодисциплинску санкцију изречену поједином професионалном војном лицу, лицу у резервном саставу или кадету у војној школи може дати министар одбране уз сагласност Предсједништва.
- (2) Помиловањем се може одредити потпуно или дјелимично ослобађање од извршења дисциплинске санкције или замијенити изречена дисциплинска санкција блажом дисциплинском санкцијом.

- (3) Помиловање се може дати само на основу молбе за помиловање.
- (4) Помиловање нема утицај на права трећих лица.
- (5) Предсједништво обавјештава Парламентарну скупштину Босне и Херцеговине до 31. марта сваке године о сагласностима за помиловања за војнодисциплинске санкције датим током претходне календарске године.

Члан 169.

(Брисање из војнодисциплинске евиденције)

- (1) Дисциплинска мјера брише се из војнодисциплинске евиденције после протекла двије године од дана када је дисциплинска мјера извршена, под условом да лице није починило нову повреду војне дисциплине у року од једне године од дана кад је дисциплинска мјера извршена.
- (2) Дисциплинска казна брише се из војнодисциплинске евиденције после протекла четири године од дана када је дисциплинска казна извршена, под условом да лице није починило нову повреду војне дисциплине у року од двије године од дана када је дисциплинска казна извршена.
- (3) Брисање из војнодисциплинске евиденције обавља се по службеној дужности.

Члан 170.

(Основне одредбе о дисциплинском поступку)

- (1) Војнодисциплински поступак спроводи се у складу са одредбама овог закона и прописа из члана 33. став (3) овог закона.
- (2) Свако може поднијети дисциплинску пријаву за повреду војне дисциплине. Надлежни органи могу и по службеној дужности покренути дисциплински поступак.
- (3) Дисциплински поступак мора бити фер и транспарентан. Лице које одговара у дисциплинском поступку има следећа основна права:
 - a) право да буде на вријеме обавијештено о наводима оптужбе за повреду војне дисциплине и доказама којима се наводи оптужбе поткрепљују те право да писано одговори на наводе оптужбе или да се његова усмена изјава запише,
 - b) право на фер и јавно саслушање у разумном року,
 - c) право да не даје изјаву против себе, право присуства на сваком саслушању и право одбране против навода оптужбе уз стручну помоћ браниоца по свом избору,
 - d) право на јавно изрицање одлуке,
 - e) право на жалбу против одлуке.
- (4) Изузетно од става (1) тачке b) овог члана, јавност може бити потпуно или дјелимично искључена са саслушања ако то захтијевају интереси службе или дужности, јавног реда и државне безбједности демократског друштва, или ако је то у интересу малолетника или заштите приватног живота. Јавност такође може бити искључена до неопходне мјере у околностима кад би ометала интересе правде према мишљењу органа које води дисциплински поступак.
- (5) Бранилац из става (3) тачке c) овог члана може бити свако лице на служби у Оружаним снагама, а ако није на служби браниоца, може бити само адвокат или адвокатски приправник.

Члан 171.

(Надлежност у дисциплинском поступку)

- (1) Опомену, укор, прекоредну службу у трајању до три смјене и забрану изласка из касарне у трајању до пет дана изриче надређени старјешина на положају командира вода, њему једнаког или вишег положаја.
- (2) Остале дисциплинске мјере изричу:
 - a) командир чете - забрану изласка из касарне у трајању од десет дана и војнички притвор у трајању до три дана,

- b) командант батаљона и командир самосталне чете - забрану изласка из касарне у трајању од десет дана и војнички притвор у трајању од десет дана,
 - c) командант бригаде, самосталног батаљона и старјешине њему равног или вишег положаја - забрану изласка из касарне у трајању од десет дана и војнички притвор у трајању од 15 дана и смањење плате од 5% до 20% у трајању од једног до три мјесеца.
- (3) Надлежне старјешине расправљају и одлучују о дисциплинској одговорности за учињене дисциплинске грешке и изричу дисциплинске мјере.
- (4) Војнодисциплинска вијећа расправљају и одлучују о дисциплинској одговорности за учињене дисциплинске преступе и изричу дисциплинске казне.

Члан 172.

(Војнодисциплинска вијећа)

- (1) У Оружаним снагама за расправљање и одлучивање о дисциплинским преступима војних лица у првом и другом степену овим законом оснивају се војнодисциплинска вијећа.
- (2) Првостепена војнодисциплинска вијећа именује командант бригаде или старјешина истог или вишег ранга и састоје се од три члана од којих је један председник вијећа.
- (3) Другостепено војнодисциплинско вијеће рјешава по жалбама на одлуке првостепених војнодисциплинских вијећа и именује га министар одбране и састоји се од три члана од којих је један председник вијећа.

ГЛАВА XVIII - ПРЕСТАНАК ВОЈНЕ СЛУЖБЕ

Члан 173.

(Престанак војне службе)

- (1) Професионалном војном лицу служба престаје:
 - a) истеком уговорног рока о пријему на службу, ако се уговор не продужи,
 - b) због трајне здравствене неспособности за војну службу,
 - c) због ограничене способности, када професионално војно лице не прихвати премјештај узрокован измијењеним способностима,
 - d) истеком времена располагања у складу са чланом 145. овог закона,
 - e) ако пет дана узастопно неоправдано изостане са дужности или седам дана у току године са прекидима,
 - f) ако је оцијењено коначном оцјеном "лош",
 - g) ако је три пута узастопно оцијењено оцјеном "потребно оспособљавање",
 - h) због дисциплинске казне одузимања чина,
 - i) због дисциплинске казне губитка службе,
 - j) ако је правоснажно осуђено на безусловну казну затвора у трајању дужем од шест мјесеци,
 - k) споразумно,
 - l) на основу личног захтјева,
 - m) ако је у вријеме пријема на службу постојала сметња за пријем, коју је професионално војно лице прикривало,
 - n) стицањем услова за пензију,
 - o) смрћу.
- (2) Прописе за успостављање процедура за прекид службе професионалних војних лица доноси министар одбране.

Члан 174.

(Оцјена здравствене способности)

- (1) Оцјену здравствене способности за војну службу утврђује надлежна лџкарска комисија, а на захтјев професионалног војног лица или по захтјеву старјешине ранга команданта самосталног батаљона или вишег старјешине.

- (2) Ако се професионално војно лице налази на боловању шест мјесеци непрекидно, односно 12 мјесеци са прекидима у посљедње двије године, надлежни командант из става (1) овог члана обавезан је да такво лице упути на оцјену здравствене способности за војну службу, а коју даје надлежна лџкарска комисија.

Члан 175.

(Поступак за престанак службе)

- (1) Предлог за престанак службе професионалног војног лица подноси надлежни старјешина министру одбране, у року од осам дана по наступању разлога за престанак службе.
- (2) Министар одбране доноси наредбу о престанку службе у року од 30 дана по пријему основаног приједлога за престанак службе.
- (3) Наредба о престанку службе по захтјеву професионалног војног лица доноси се најкасније у року од 30 дана од дана подношења писаног захтјева.
- (4) Професионално војно лице разрјешава се дужности најкасније у року од седам дана од дана доношења наредбе о престанку службе.

Члан 176.

(Частан и нечастан отпуст)

- (1) Професионалном војном лицу се у акту о престанку службе назначав да је отпуштено уз "частан отпуст" или "нечастан отпуст".
- (2) "Нечастан отпуст" добија професионално војно лице којем је служба престала због:
 - a) неоправданог изостанка са посла,
 - b) службене оцјене "лош", или оцјене "потребно оспособљавање" дате три пута узастопно,
 - c) одбијања премјештаја и распореда,
 - d) дисциплинске одговорности у складу са правилима о војној дисциплини,
 - e) чињенице да је правоснажно осуђено на безусловну казну затвора у трајању дужем од шест мјесеци за кривично дјело,
 - f) прикривања чињеница приликом ступања на службу од којих је зависила одлука о пријему.
- (3) У свим другим случајевима престанка службе професионална војна лица отпуштају се уз "частан отпуст".

Члан 177.

(Посљедице "часног отпуста" и "нечасног отпуста")

- (1) Професионална војна лица која су из службе отпуштена уз "частан отпуст" задржавају право на службени назив чина, те право на ношење војне униформе у свечаним приликама.
- (2) "Нечастан отпуст" има за посљедицу губитак свих права и повластица која би професионално војно лице имало након престанка професионалне војне службе, као што су:
 - a) право на поновни пријем у професионалну војну службу,
 - b) право на ношење војне униформе у свечаним приликама,
 - c) право на оспособљавање чином.

Члан 178.

(Престанак обавезе службе у резервном саставу)

- (1) Припаднику резервног састава служба престаје:
 - a) на основу личног захтјева,
 - b) због трајне здравствене неспособности за војну службу,
 - c) због ограничене способности, ако не постоји могућност распореда,
 - d) ако је оцијењено коначном оцјеном "лош",
 - e) ако је три пута узастопно оцијењено оцјеном "потребно оспособљавање",

- f) због дисциплинске казне одузимање чина,
 - g) због дисциплинске казне губитка службе,
 - h) ако је правоснажно осуђен на безусловну казну затвора у трајању дужем од шест мјесеци,
 - i) споразумно,
 - j) истеком уговорног рока о пријему на службу, ако се уговор не продужи,
 - k) ако је у вријеме пријема на службу постојала сметња за пријем, коју је припадник резервног састава прикривао,
 - l) смрћу.
- (2) Прописе за успостављање процедура за прекид службе припадника резервног састава доноси министар одбране.

ГЛАВА XIX - ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

Члан 179.

(Природа наредби)

- (1) Акти о унапређењу, премјештају и распоређивању официра и подофицира не образлажу се. Образложење се даје само у случају када је захтјев за редовно унапређење одбијен, као и у случају доношења аката по жалбама.
- (2) Жалба коју уложи професионално војно лице на акт о постављењу на дужност, премјештају или удаљењу са дужности не одлаже његово извршење.
- (3) Управни спор не може се водити против акта који се односи на премјештај, унапређивање, постављење и престанак службе професионалног војног лица.

Члан 180.

(Правни акти)

Акти који се односе на службу професионалних војних лица у Оружаним снагама, а који садрже тајне податке биће саопштени таквим лицима након потписивања потврде о пријему. Датум потписивања сматра се датумом достављања.

Члан 181.

(Надлежности)

- (1) У случају да законом или прописом донесеним на основу овог закона није одређена надлежност другог органа, за рјешавање у управним стварима у првом степену надлежан је официр на положају команданта самосталног батаљона, односно јединице истог или вишег нивоа.
- (2) У случају жалбе на првостепену одлуку из става (1) овог члана, о жалби рјешава старјешина јединице директно надређен старјешини који је донио првостепену одлуку.

Члан 182.

(Управни поступци)

- (1) За доношење рјешења у управном поступку надлежан је командант јединице у којој се лице о чијем се праву односно обавези рјешава налази на служби.
- (2) Ако се рјешава о праву односно обавези команданта из става (1) овог члана, или ако тај командант по закону треба да буде изузет од рјешавања из других разлога, за доношење рјешења мјесно је надлежан командант који му је непосредно надређен.

Члан 183.

(Додатни прописи)

Министар одбране, посебним прописом, одредиће надлежност старјешина за доношење управних и других аката, а у складу са Законом о одбрани и овим законом.

ГЛАВА XX - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 184.

(Преузимање)

- (1) Лица на служби у ентитетским војскама постају лица на служби у Оружаним снагама дана 1. јануара 2006. године у

чину и положају на којем су се затекли 31. децембра 2005. године.

- (2) Министар одбране дужан је да у року од годину дана ступања на снагу овог закона закључи уговоре са лицима из става (1) овог члана, у складу и по процедури прописаној у Глави XI овог закона.

Члан 185.

(Статусна права)

- (1) Сва права и обавезе стечене на основу прописа који су важили до дана ступања на снагу овог закона остају на снази до рјешавања стања у служби по овом закону.
- (2) Официри који не испуњавају услове школске спреме по овом закону дужни су у року од четири године од дана ступања на снагу овог закона да стекну одговарајућу стручну спрему у складу са овим законом.
- (3) Подофицири који не испуњавају услове школске спреме по овом закону дужни су у року од двије године од дана ступања на снагу овог закона да стекну одговарајућу стручну спрему у складу са овим законом.
- (4) Лица из ст. (2) и (3) обавезна су сваке године да доставе доказ из којег се види да се школују по систему година за годину.

Члан 186.

(Усклађивање чинова)

- (1) Сва професионална војна лица и лица у резервном саставу преузеће 1. јануара 2006. године чинове НАТО-а на начин утврђен у члану 155. овог закона.
- (2) У случају да пријашњи чин нема еквивалентан чин у чиновима НАТО-а, примјењује се следеће:
 - a) лица која су одслужила двије трећине или више на дужности у свом садашњем чину, закључно са 31. децембром 2005. године, испуњавају услове за унапређење у следећи виши чин,
 - b) лица која су одслужила мање од двије трећине на дужности у свом садашњем чину, закључно са 31. децембром 2005. године, постављају се на први нижи чин, али ће им се служба у тренутном чину узимати у обзир приликом унапређења у следећи виши чин.
- (3) Ниједно лице неће примати мању плату због постављења у складу са ставом (2) тачка b) овог члана.

Члан 187.

(Доношење прописа)

Надлежни органи у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона дужни су да донесу прописе из своје надлежности у складу са овим законом.

Члан 188.

(Примјена прописа)

Прописи који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона, ако нису у супротности са овим законом, примјењују се до доношења нових.

Члан 189.

(Забрана пријема на службу)

Од дана ступања на снагу овог закона па до дана преузимања лица на служби у ентитетским војскама, који је прописан у члану 184. овог закона, Министарство одбране Босне и Херцеговине, Министарство одбране Републике Српске и Федерално министарство одбране неће вршити пријем нових лица на службу, изузев кадета и стипендиста затечених на школовању.

Члан 190.

(Ступање на снагу)

- (1) Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а примјењиваће се од 1. јануара

uvoznih dažbina vezanih za carinski postupak ili njihovo plaćanje u manjem iznosu (čl. 34. i 59. ZCPBiH);

- b) ako lažnim prikazivanjem činjenica ostvari ili pokuša ostvariti oslobođanje od plaćanja uvoznih dažbina (čl. 176. i 180. ZCPBiH);
 - c) ako prilikom ponovnog uvoza robe izvezene po članu 177. ZCPBiH lažno prikaže drugo stanje robe (član 178. ZCPBiH).
- (2) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se za prekršaj i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 6.000 KM.
- (3) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se za prekršaj fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 6.000 KM.

Član 7.

(Skrivena roba, neprijavlivanje drumskog motornog vozila i nepravilno postupanje s robom u graničnom pojasu ili zrakoplovu)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 KM do 50.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice:
- a) ako preko graničnog prijelaza unese ili pokuša unijeti skrivenu robu (član 34. u vezi s članom 3. stav 3. ZCPBiH);
 - b) ako bez prijave graničnom carinskom uredu uveze ili pokuša uvesti drumsko motorno vozilo na koje su utisnuti brojevi šasije ili motora pod kojim je ono registrirano kod nadležnih organa u Bosni i Hercegovini ili na koje su stavljene domaće registarske oznake (tablice) ili na osnovu saobraćajne dozvole u kojoj su izvršene ispravke oznake vozila (član 34. ZCPBiH);
 - c) ako u carinskom graničnom pojasu na moru, međunarodnim graničnim rijekama ili graničnim jezerima, s plovnog objekta koji saobraća s inozemstvom, bez odobrenja carinskih organa primi, pokuša primiti ili preda robu (član 35. ZCPBiH);
 - d) ako tokom leta bez opravdanog razloga izbaciti teret iz zrakoplova i o tome ne obavijesti nadležni carinski organ (član 35. ZCPBiH).
- (2) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se za prekršaj i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 5.000 KM.
- (3) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se za prekršaj fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 10.000 KM.

Član 8.

(Neprijavlivanje robe i nepravilno korištenje robe uvezene po povlastici)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 40.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice:
- a) ako carinskim organima ne prijavi robu koju unosi preko carinske linije (čl. 34. i 38. ZCPBiH);
 - b) ako robu uvezenu uz smanjenje ili oslobođanje plaćanja uvoznih dažbina ili uz primjenu tarifnih mjera propisanih drugim propisima Bosne i Hercegovine ili robu uvezenu uz povoljno tarifno postupanje koristi suprotno propisanim uvjetima (čl. 17. i 18. ZCPBiH);
 - c) ako robu uvezenu na osnovu carinske povlastice otuđi prije propisanog roka ili je preda drugom na upotrebu ili je upotrijebi u druge svrhe, a ne u svrhe zbog kojih je ta roba oslobođena od plaćanja uvoznih dažbina (član 176. ZCPBiH).
- (2) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se za prekršaj i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 4.000 KM.

- (3) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se za prekršaj fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 8.000 KM.

Član 9.

(Zabranjena roba)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 30.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako lažnim prikazivanjem činjenica ostvari ili pokuša ostvariti uvoz ili izvoz robe, čiji je uvoz ili izvoz zabranjen, ili je ograničen posebnim propisima (član 34. ZCPBiH).
- (2) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se za prekršaj i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 3.000 KM.
- (3) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 5.000 KM.

Član 10.

(Nepredavanje robe, neprijavlivanje poštanske pošiljke i nepravilno raspolaganje robom u slobodnoj zoni)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice:
- a) ako ne prijavi, odnosno ne preda robu carinskom uredu koji su odredili carinski organi ili na drugi način onemogućiti prijavljivanje, odnosno predaju robe ili takvu robu preda u izmijenjenom stanju (član 35. ZCPBiH);
 - b) ako ne prijavi poštanske pošiljke koje podliježu obaveznoj prijavi radi obavljanja carinskog postupka (član 35. ZCPBiH);
 - c) ako s robom koja nije bh. porijekla, smještenoj u slobodnoj zoni ili slobodnom skladištu, raspolaže na način suprotan članu 167. ZCPBiH (član 168. ZCPBiH).
- (2) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se za prekršaj i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 2.000 KM.
- (3) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se za prekršaj fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 2.000 KM.

Član 11.

(Izuzimanje robe od carinskog nadzora i izbjegavanje mjera carinskog nadzora)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 10.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice:
- a) ako robu za koju je carinskom uredu podnesena carinska prijava preda drugom, takvu robu primi ili upotrijebi prije obavljenog pregleda (čl. 65. do 67. ZCPBiH);
 - b) ako robu za koju je prihvaćena carinska prijava preda drugom, takvu robu primi ili njome raspolaže na bilo koji drugi način, prije izmirenja carinskog duga (član 71. ZCPBiH);
 - c) ako robu prijavljenu za izvoz, provoz, vanjsku obradu ili uskladištenje izuzme od carinskog nadzora prije provedenog carinskog postupka (član 56. ZCPBiH);
 - d) ako povrijedi carinska obilježja u namjeri da izbjegne mjere carinskog nadzora (član 69. ZCPBiH);
 - e) ako robu smještenu u carinsko skladište izuzme od carinskog nadzora (čl. 98. i 107. ZCPBiH);
 - f) ako izvrši istovar, pretovar ili robu izuzme s mjesta na kojem se nalazi bez odobrenja carinskih organa (čl. 43. i 44. ZCPBiH);
 - g) ako izvozi robu u stanju drugačijem od onog u kojem je bila prilikom prihvatanja izvozne prijave (član 158. ZCPBiH).
- (2) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se za prekršaj odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 1.000 KM.

- (3) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se za prekršaj fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 5.000 KM.

Član 12.

(Prekršaji u putničkom saobraćaju)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj fizičko lice:
- a) ako carinskim organima lažno prikaže da nosi robu koju je kao putnik privremeno iznio (čl. 37. i 38. ZCPBiH);
 - b) ako izlaznom carinskom uredu prijavi da privremeno iznosi robu koju ne nosi sa sobom (član 175. ZCPBiH);
 - c) ako carinskim organima prijavi stvari koje sa sobom nosi, ali onemogućuje provođenje carinskog postupka (član 34. ZCPBiH).

Član 13.

(Davanje netačnih podataka o robi pri izvozu, podnošenje lažnih dokumenata za robu i nezakonito obavljanje djelatnosti u slobodnoj zoni)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice:
- a) ako u ispravama koje se podnose uz prijavu, označi drugi kvalitet, vrstu, količinu, vrijednost ili porijeklo robe u namjeri da pri izvozu robe ostvari olakšicu predviđenu posebnim propisom ili izbjegne plaćanje izvoznih dažbina (član 157. ZCPBiH);
 - b) ako podnese lažnu dokumentaciju za robu koja ulazi, napušta ili ostaje u slobodnoj zoni ili slobodnom skladištu (član 161. stav 4. ZCPBiH);
 - c) ako nastavlja obavljati industrijsku, komercijalnu ili uslužnu djelatnost u slobodnoj zoni, poslije izrečene zabrane obavljanja takvih djelatnosti od carinskih organa (član 166. ZCPBiH).
- (2) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se za prekršaj odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 150 KM do 600 KM.
- (3) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se za prekršaj fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 1.200 KM.

Član 14.

(Nepravilno postupanje s uskladištenom robom, čuvanje dokumentacije, istovar i putni pravac)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 2.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice:
- a) ako se ne pridržava propisanih uvjeta za smještaj robe u carinskom skladištu (član 95. ZCPBiH);
 - b) ako s uskladištenom robom ne postupa prema propisanim uvjetima nadležnog carinskog organa (član 106. ZCPBiH);
 - c) ako ne obavijesti nadležni carinski organ o promjenama do kojih je došlo nakon davanja odobrenja (član 97. ZCPBiH);
 - d) ako izvrši privremeno uskladištenje robe van mjesta ili protivno uvjetima koje odredi nadležni carinski organ (član 48. ZCPBiH);
 - e) ako se ne pridržava propisanih uvjeta i rokova u postupku unutrašnje obrade, vanjske obrade, obrade pod carinskom kontrolom i privremenog uvoza (čl. 111., 112., 114., 115., 120., 128.-136., 145. ZCPBiH);
 - f) ako ne obavijesti carinski organ o istovaru robe izvršenom zbog neposredne opasnosti (član 43. ZCPBiH);
 - g) ako onemogućuje pregled robe koja napušta carinsko područje BiH (član 175. ZCPBiH);

- h) ako nakon prijave robe carinskim organima ne omogući pregled robe, uzimanje uzoraka ili na drugi način onemogućuje određivanje carinskog postupka ili namjene (član 65. ZCPBiH);
 - i) ako onemogućuje pregled robe, lica i prijevoznih sredstava koji ulaze, napuštaju ili ostaju u slobodnoj zoni (član 161. ZCPBiH);
 - j) ako ne čuva dokumente koji se odnose na provedeni carinski postupak (član 15. ZCPBiH);
 - k) ako u bescarinskoj prodavnici prodaje robu licima koja ne ispunjavaju uvjete za kupovinu te robe (član 95. ZCPBiH);
 - l) ako ne koristi putne pravce za prijevoz robe koje su odredili carinski organi (član 35. ZCPBiH).
- (2) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se za prekršaj i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 500 KM.
- (3) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se za prekršaj fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 800 KM.

Član 15.

(Nepravilno postupanje u slučaju nepredviđene okolnosti i više sile, povreda carinskih obilježja i prekoračenje roka predaje i drugi slučajevi onemogućavanja vršenja carinskog nadzora i davanja netačnih podataka)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 150 KM do 1.500 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice:
- a) ako bez odgađanja ne obavijesti carinski organ da zbog nepredviđenih okolnosti ili više sile ne može ispoštovati obavezu predviđenu članom 35. stav 1. ZCPBiH (član 36. ZCPBiH);
 - b) ako ne obavijesti nadležni carinski organ o teretu izbačenom iz zrakoplova u slučaju opasnosti i mjestu gdje je teret izbačen (član 35. ZCPBiH);
 - c) ako povrijedi carinska obilježja (član 69. ZCPBiH);
 - d) ako prekorači rok za predaju robe određenom carinskom uredu (član 35. ZCPBiH);
 - e) ako nakon stavljanja robe u slobodan promet ne dopusti pregled dokumenata ili pregled robe carinskim organima (član 75. ZCPBiH);
 - f) ako ne vodi ili neuredno vodi evidenciju robe smještene u carinsko skladište, onemogućuje kontrolu knjige evidencije, inventuru jednog dijela ili cjelokupne robe smještene u carinsko skladište (čl. 102. i 103. ZCPBiH);
 - g) ako na propisan način ne vodi evidenciju o zalihama robe koja se nalazi u slobodnoj zoni ili slobodnom skladištu (član 169. ZCPBiH);
 - h) ako podnese ili dovede do podnošenja nadležnom carinskom organu ispravu, informaciju, uvjerenje ili bilo koji drugi dokument koji je netačan, lažan ili krivotvoren, a koji nije imao za posljedicu izbjegavanje plaćanja dažbina, odnosno njihovo plaćanje u manjem iznosu.
- (2) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se za prekršaj i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 500 KM.
- (3) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se za prekršaj fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 500 KM.

Član 16.

(Neprijavlivanje robe namijenjene za lične potrebe)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 50 KM do 1.000 KM kaznit će se za prekršaj fizičko lice ako carinskom organu ne prijavi robu čiji uvoz nije zabranjen koju prenosi preko carinske linije, a koja je namijenjena za njegove lične potrebe ili za

lične potrebe članova njegovog domaćinstva (član 34. ZCPBiH).

- (2) Ako vrijednost robe koja je predmet prekršaja iz stava (1) ovog člana ne prelazi iznos od 500 KM, carinski radnik će na licu mjesta naplatiti novčanu kaznu u iznosu od 50 KM, a robu ocariniti. Ako izvršilac prekršaja odbije platiti kaznu, protiv njega se pokreće redovni prekršajni postupak.

Član 17.

(Primanje, držanje i promet robe kojima je učinjen carinski prekršaj)

Pravno lice, subjekat registriran za obavljanje određene privredne djelatnosti, koje nema status pravnog lica, odgovorno lice u pravnom licu i fizičko lice koje robu kupi, proda, primi na poklon, prikrije, primi na čuvanje, upotrijebi ili primi na držanje po ma kom osnovu, za koju zna ili je moglo znati da je njome izvršen prekršaj iz čl. 3., 4., 5., 6., 7. stav (1) tač. a), b) i c), čl. 8., 9., 10. i člana 11. stav (1) tačka e) ovog Zakona kaznit će se za prekršaj istom kaznom propisanom za učinioca prekršaja.

Odjeljak B. ZAŠTITNE MJERE

Član 18.

(Zabrana obavljanja vanjskotrgovinskog prometa)

- (1) Za prekršaj iz čl. 3. i 4. ovog Zakona pravnom licu može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja poslova uvoza, izvoza i provoza robe u trajanju od šest mjeseci do tri godine.
- (2) Zaštitna mjera zabrane obavljanja poslova uvoza, izvoza i provoza robe može se izreći i odgovornom licu u pravnom licu u trajanju od šest mjeseci do tri godine.

Član 19.

(Oduzimanje robe)

- (1) Roba koja je predmet prekršaja iz čl. 3., 4., 5., 6., 7., člana 8. stav (1) tačka a), člana 9., člana 10. stav (1) tačka b), člana 12. stav (1) tačka a) i roba koja je predmet prekršaja iz člana 17. ovog Zakona, ako je učinilac prekršaja izvršio neku od radnji predviđenih u čl. 3., 4., 5., 6., 7., članu 8. stav (1) tačka a), članu 9., članu 10. stav (1) tačka b) i članu 12. stav (1) tačka a), oduzet će se.
- (2) Roba koja je predmet prekršaja iz čl. 3., 4., 5., 6., 7., člana 8. stav (1) tačka a), člana 9., člana 10. stav (1) tačka b), člana 12. stav (1) tačka a) i roba koja je predmet prekršaja iz člana 17. ovog Zakona, ako je učinilac prekršaja izvršio neku od radnji predviđenih u čl. 3., 4., 5., 6., 7., članu 8. stav (1) tačka a), članu 9., članu 10. stav (1) tačka b) i članu 12. stav (1) tačka a), može se oduzeti i kada nije vlasništvo učinioca prekršaja.
- (3) Ako se roba ne pronade, od učinioca prekršaja naplatit će se njena protuvrijednost koja, prema odredbama Zakona o carinskoj politici Bosne i Hercegovine, predstavlja carinsku vrijednost i provest će se postupak naplate uvoznih i izvoznih dažbina u smislu tog zakona.
- (4) Smatrat će se da roba nije pronađena ako se iz bilo kojih razloga ne može oduzeti.
- (5) Za vrijednost nepronađene robe učinioci prekršaja odgovaraju solidarno.
- (6) Roba koja je predmet carinskog prekršaja za koju je propisana zaštitna mjera oduzimanja robe, kao i roba za koju nije proveden carinski postupak, može se staviti pod carinski nadzor do okončanja prekršajnog postupka, uz polaganje garancije u visini vrijednosti robe i dažbina kojima je ta roba opterećena ako se radi o robi za koju je propisana zaštitna mjera oduzimanja robe, odnosno u visini iznosa dažbina kojima je ta roba opterećena, ako se radi o robi za koju nije proveden carinski postupak, a za koju nije propisano izricanje zaštitne mjere.

Član 20.

(Oduzimanje prijevoznog, odnosno prijenosnog sredstva)

- (1) Prijevozno, odnosno prijenosno sredstvo izgrađeno, prilagođeno, izmijenjeno ili podešeno na bilo koji način u svrhu skrivanja robe koja je predmet prekršaja iz čl. 3., 4., 5., 6., i člana 7. stav (1) tač. a) i b), ovog Zakona, a za čiji je prijevoz odnosno prijenos iskorišteno, može se oduzeti.
- (2) Prijevozno, odnosno prijenosno sredstvo koje je isključivo upotrijebljeno za činjenje prekršaja iz čl. 3., 4., 5., 6. i člana 7. stav (1) tač. a) i b) ovog Zakona, a za čiji je prijevoz, odnosno prijenos iskorišteno, može se oduzeti.
- (3) Ovim se ne isključuje pravo trećih lica na naknadu štete od učinioca prekršaja.

Član 21.

(Posebni slučajevi oduzimanja robe i prijevoznog sredstva)

- (1) Roba ili prijevozno, odnosno prijenosno sredstvo kojim je izvršen prekršaj može se oduzeti i kad se postupak protiv učinioca prekršaja obustavi zbog toga što je u vrijeme izvršenja prekršaja bio maloljetan.
- (2) Roba ili prijevozno, odnosno prijenosno sredstvo kojim je izvršen prekršaj može se oduzeti, odnosno naplatiti njihova vrijednost i kad se protiv učinioca ne može voditi prekršajni postupak zbog toga što je nepoznat ili nedostupan nadležnim organima, ili zbog postojanja drugih zakonskih smetnji, osim u slučaju nastupanja apsolutne zastarjelosti.

Odjeljak C. NAPLATA CARINE PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI, OTKUP ROBE I PLAĆANJE KAZNE U RATAMA

Član 22.

(Napлата carine)

- (1) Ako se rješenjem o prekršaju za prekršaje navedene u ovom Zakonu roba ne oduzima, odnosno ako je prekršajni postupak obustavljen ili se ne može voditi zbog toga što je učinilac nepoznat ili nedostupan nadležnim organima, ili zbog postojanja drugih zakonskih smetnji, carinski organ će po službenoj dužnosti pokrenuti postupak naplate uvoznih i izvoznih dažbina.
- (2) Ako se iznos dažbina ne može naplatiti od učinioca prekršaja, naplatit će se od držaoca robe.

Član 23.

(Otkup robe)

- (1) Licu koje je izvršilo prekršaj za koji je propisana zaštitna mjera oduzimanja robe, kao i vlasniku robe ako je roba oduzeta od nevlasnika, carinski organ može u opravdanim slučajevima vratiti robu, pod uvjetom da plati vrijednost robe koja je bila predmet prekršaja i uvozne i izvozne dažbine.
- (2) Prilikom ocjene opravdanosti vraćanja robe u smislu stava (1) ovog člana, cijeni se:
- karakter i specifičnost robe,
 - namjena robe,
 - rok trajanja robe i dr.
- (3) Vrijednost robe i dažbine utvrđuju se prema propisima koji važe na dan donošenja rješenja.

Član 24.

(Plaćanje kazne i vrijednosti robe u ratama)

Carinski organ koji je vodio prekršajni postupak u prvom stepenu može, u opravdanim slučajevima, dozvoliti da se izrečena novčana kazna i vrijednost robe plate u ratama, s tim što rok otplate ne može biti duži od jedne godine.

POGLAVLJE II. ORGAN ZA VOĐENJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA

Član 25.

(Nadležnost za vođenje postupka)

- (1) Carinsko-prekršajni postupak u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj u prvom stepenu vode sudovi za prekršaje, prema mjestu izvršenja prekršaja, a u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine Osnovni sud Brčko Distrikt.
- (2) Organ nadležan za odlučivanje po žalbama na prvostepena rješenja je Okružni sud u Republici Srpskoj, Kantonalni sud u Federaciji Bosne i Hercegovine, a u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine Apelacioni sud.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 26.

(Primjena procesnog zakona)

Pri vođenju carinsko-prekršajnog postupka primjenjivat će se procesne pravne odredbe Zakona o prekršajima Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 12/94, 16/95, 40/98 i 96/03), Zakona o prekršajima kojima se povređuju federalni propisi ("Službene novine Federacije BiH", br. 9/96 i 29/00) i Zakona o prekršajima Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH", br. 8/00, 1/01 i 6/02), prema mjestu izvršenja prekršaja.

Član 27.

(Zastarjelost)

Pri vođenju carinsko-prekršajnog postupka primjenjivat će se rokovi zastarjelosti predviđeni Zakonom o prekršajima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 20/04).

Član 28.

(Prestanak važenja ranijih zakona)

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju da važe Zakon o carinskim prekršajima Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/00) i Zakon o carinskim prekršajima Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 13/00).

Član 29.

(Postupak koji nije okončan)

Svi slučajevi, odnosno postupci, koji do dana stupanja na snagu ovog Zakona nisu okončani, završit će se po odredbama ovog Zakona.

Član 30.

(Ograničenje u primjeni propisa)

- (1) Do stupanja na snagu novog prekršajnog zakonodavstva Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, prekršajni postupak u prvom stepenu vodi i rješenja donosi Komisija za carinske prekršaje u regionalnim centrima Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine, sastavljena od tri člana od kojih je jedan član predsjednik.
- (2) Predsjednik i članovi Komisije mogu imati zamjenika.
- (3) Komisija može ovlastiti jednog od svojih članova za preduzimanje radnji u postupku.
- (4) Predsjednika i članove Komisije, kao i njihove zamjenike, imenuje direktor Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine, na prijedlog šefa Odsjeka za carine pri regionalnom centru.
- (5) Predsjednik i članovi Komisije moraju imati položen pravosudni ispit ili ispit sudije za prekršaje kojima se povređuju federalni propisi.
- (6) Do stupanja na snagu novog prekršajnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, organi nadležni za odlučivanje po žalbama na prvostepena rješenja su okružni sudovi u Republici Srpskoj, Federalno vijeće za prekršaje u Federaciji

Bosne i Hercegovine, a u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine Apelacioni sud.

Član 31.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

PSBiH broj 242/05

28. novembra 2005. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
dr. **Nikola Špirić**, s. r.

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Mustafa Pamuk, s. r.

Temeljem članka IV. 4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 69. sjednici Zastupničkoga doma, održanoj 25. listopada 2005. i na 51. sjednici Doma naroda, održanoj 28. studenoga 2005, usvojila je

ZAKON

O CARINSKIM PREKRŠAJIMA BOSNE I HERCEGOVINE

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet Zakona)

Ovim se Zakonom određuju carinski prekršaji koje na carinskom području Bosne i Hercegovine u primjeni Zakona o carinskoj politici Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 57/04) i propisa donesenih na temelju toga Zakona, počine pravne i fizičke osobe, propisuju kazne i mjere za počinjene prekršaje, kao i ovlast za vođenje prekršajnog postupka.

Članak 2.

(Definicije)

- (1) U primjeni ovoga Zakona pojmovi imaju sljedeća značenja:
 - a) **carinski prekršaj** je svako kršenje ili pokušaj kršenja Zakona o carinskoj politici Bosne i Hercegovine ili bilo kojeg drugog carinskog pravila ili propisa;
 - b) **carinsko područje** je područje koje je ograničeno carinskom crtom, a koja je istovjetna s granicom BiH;
 - c) **uvozne pristojbe** su carine i druge pristojbe s podjednakim učinkom kao carinske pristojbe naplative pri uvozu, ali ne uključujući naknade i troškove za izvršene usluge;
 - d) **izvozne pristojbe** su carinske i druge pristojbe s podjednakim učinkom kao carinske pristojbe naplative pri izvozu, ali ne uključujući naknade i troškove za izvršene usluge;
 - e) **nadzor od carinskih organa** znači radnju koju ti organi poduzimaju u općem smislu s ciljem osiguranja primjene carinskih propisa i, kada je to potrebno, drugih propisa koji se primjenjuju na robu koja podliježe carinskom nadzoru;
 - f) **osoba** znači:
 - 1) fizička osoba, što podrazumijeva i subjekt registriran za obavljanje određene gospodarske djelatnosti koji nema status pravne osobe,
 - 2) pravna osoba i
 - 3) udruga osoba, kojoj je priznata sposobnost obavljanja pravnih radnji, ali koja nema status pravne osobe.

**POGLAVLJE I. RADNJE KOJE PREDSTAVLJAJU
PREKRŠAJ I SANKCIJE****Odjeljak A. PREKRŠAJI I NOVČANE KAZNE****Članak 3.****(Zabranjena roba i roba opasna za život s pribavljenom
dozvolom)**

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 100.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba:
 - a) ako, izbjegavajući mjere carinskoga nadzora, unese ili pokuša unijeti robu preko carinske crte, čiji je uvoz ili izvoz zabranjen, ograničen ili zahtijeva posjedovanje dozvole prema valjanim propisima (članak 34. ZCPBiH);
 - b) ako, izbjegavajući mjere carinskoga nadzora, unese ili pokuša unijeti predmete ili supstance opasne za zdravlje i život ili koje predstavljaju ozbiljnu opasnost za javnu sigurnost (članak 34. ZCPBiH);
 - c) ako podnese ili dovede do podnošenja mjerodavnom carinskom organu, isprave, informacije, uvjerenja ili bilo koji drugi dokument koji je netočan, lažan ili krivotvoren, s namjerom izbjegavanja bilo kakve zabrane ili ograničenja navedenog u stavku (1) toč. a) i b) ovoga članka.
- (2) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se za prekršaj i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 15.000 KM.
- (3) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se za prekršaj fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 2.000 KM do 10.000 KM.

Članak 4.**(Opojne droge, oružje, streljivo ili eksploziv s pribavljenom
dozvolom)**

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 80.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba:
 - a) ako carinskom organu ne prijavi opojne droge ili sirovine u smislu propisa o opojnim drogama, za koje posjeduje uredu dozvolu za uvoz ili izvoz (članak 34. ZCPBiH);
 - b) ako carinskom organu ne prijavi oružje, streljivo ili eksplozive koje prenosi preko carinske crte, za koje je pribavio dozvolu mjerodavnog organa za posjedovanje i prenošenje (članak 34. ZCPBiH).
- (2) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se za prekršaj i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 5.000 KM.
- (3) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se za prekršaj fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 8.000 KM.

Članak 5.**(Unos robe izvan graničnog prijelaza)**

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 2.500 KM do 70.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako izvan graničnog prijelaza unese ili pokuša unijeti robu preko carinske crte (članak 34. u svezi s člankom 3. stav 3. ZCPBiH).
- (2) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se za prekršaj i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 7.000 KM.
- (3) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 7.000 KM.

Članak 6.**(Davanje netočnih podataka o robi i činjenicama pri uvozu)**

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 KM do 60.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba:
 - a) ako u ispravama koje se podnese uz prijavu za carinski postupak označi drugu kakvoću, vrstu, količinu,

vrijednost ili podrijetlo robe ili na drugi način omogući netočno prijavljivanje robe s namjerom izbjegavanja plaćanja uvoznih pristojbi vezanih uz carinski postupak ili njihovo plaćanje u manjem iznosu (čl. 34. i 59. ZCPBiH);

- b) ako lažnim prikazivanjem činjenica ostvari ili pokuša ostvariti oslobađanje plaćanja uvoznih pristojbi (čl. 176. i 180. ZCPBiH);
 - c) ako prilikom ponovnog uvoza robe izvezene prema članku 177. ZCP BiH lažno prikaže drugo stanje robe (članak 178. ZCPBiH).
- (2) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se za prekršaj i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 6.000 KM.
 - (3) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se za prekršaj fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 6.000 KM.

Članak 7.**(Skrivena roba, neprijavljivanje cestovnog motornog vozila
i nepravilno postupanje s robom u graničnom pojasu ili
zrakoplovu)**

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 KM do 50.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba:
 - a) ako preko graničnog prijelaza unese ili pokuša unijeti skrivenu robu (članak 34. u svezi s člankom 3. točka 3. ZCPBiH);
 - b) ako bez prijave graničnom carinskom uredu uveze ili pokuša uvesti cestovno motorno vozilo na koje su utisnuti brojevi šasije ili motora pod kojim je ono registrirano kod mjerodavnih organa u Bosni i Hercegovini ili na koje su stavljene domaće registarske oznake (pločice) ili na temelju prometne dozvole u kojoj su ispravljene oznake vozila (članak 34. ZCPBiH);
 - c) ako u carinskom graničnom pojasu na moru, međunarodnim graničnim rijekama ili graničnim jezerima, s plovnog objekta koji prometuje s inozemstvom bez odobrenja carinskih organa primi, pokuša primiti ili predati robu (članak 35. ZCPBiH);
 - d) ako tijekom leta bez opravdanog razloga izbaciti teret iz zrakoplova i o tome ne obavijesti mjerodavni carinski organ (članak 35. ZCPBiH).
- (2) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se za prekršaj i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 5.000 KM.
- (3) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se za prekršaj fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 10.000 KM.

Članak 8.**(Neprijavljivanje robe i nepravilna uporaba robe uvezene
po povlasticu)**

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 40.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba:
 - a) ako carinskim organima ne prijavi robu koju unosi preko carinske crte (čl. 34. i 38. ZCPBiH);
 - b) ako robu uvezenu uz smanjenje ili oslobađanje plaćanja uvoznih pristojbi ili uz primjenu tarifnih mjera propisanih drugim propisima Bosne i Hercegovine ili robu uvezenu uz povoljno tarifno postupanje koristi suprotno propisanim uvjetima (čl. 17. i 18. ZCPBiH);
 - c) ako robu uvezenu na temelju carinske povlastice otuđi prije propisanoga roka ili je preda drugome na uporabu ili je uporabi u druge svrhe, a ne u zbog kojih je ta roba oslobođena plaćanja uvoznih pristojbi (članak 176. ZCPBiH).

- (2) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se za prekršaj i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 4.000 KM.
- (3) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se za prekršaj fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 8.000 KM.

Članak 9.

(Zabranjena roba)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 30.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako lažnim prikazivanjem činjenica ostvari ili pokuša ostvariti uvoz ili izvoz robe čiji je uvoz ili izvoz zabranjen ili je ograničen posebnim propisima (članak 34. ZCPBiH).
- (2) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se za prekršaj i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 3.000 KM.
- (3) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 5.000 KM.

Članak 10.

(Nepredavanje robe, neprijavljivanje poštanske pošiljke i nepravilno raspolaganje robom u slobodnoj zoni)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba:
- a) ako ne prijavi, odnosno ne preda robu carinskom uredu koji su odredili carinski organi ili na drugi način onemogućiti prijavu, odnosno predaju robe ili takvu robu preda u izmijenjenom stanju (članak 35. ZCPBiH);
 - b) ako ne prijavi poštanske pošiljke koje podliježu obvezi prijavljivanja radi provođenja carinskog postupka (članak 35. ZCPBiH);
 - c) ako s robom koja nije bh. podrijetla smještenom u slobodnoj zoni ili slobodnom skladištu raspolaže na način suprotan članku 167. ZCPBiH (članak 168. ZCPBiH).
- (2) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se za prekršaj i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 2.000 KM.
- (3) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se za prekršaj fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 2.000 KM.

Članak 11.

(Izuzimanje robe ispod carinskog nadzora i izbjegavanje mjera carinskoga nadzora)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 10.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba:
- a) ako robu za koju je carinskom uredu podnesena carinska prijava preda drugome, takvu robu primi ili uporabi prije obavljenog pregleda (čl. od 65. do 67. ZCPBiH);
 - b) ako robu za koju je prihvaćena carinska prijava preda drugome, takvu robu primi ili njome raspolaže na bilo koji drugi način, prije izmirenja carinskoga duga (članak 71. ZCPBiH);
 - c) ako robu prijavljenu za izvoz, provoz, vanjsku obradbu ili uskladištenje izuzme ispod carinskoga nadzora prije provedenog carinskog postupka (članak 56. ZCPBiH);
 - d) ako povrijedi carinske oznake u namjeri izbjegavanja mjera carinskoga nadzora (članak 69. ZCPBiH);
 - e) ako robu smještenu u carinsko skladište izuzme ispod carinskoga nadzora (čl. 98. i 107. ZCPBiH);
 - f) ako obavi istovar, pretovar ili robu izuzme s mjesta na kojem se nalazi bez odobrenja carinskih organa (čl. 43. i 44. ZCPBiH);

- g) ako izvozi robu u stanju drukčijem od onog u kojem je bila prilikom prihvaćanja izvozne prijave (čl. 158. ZCPBiH).

- (2) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 1.000 KM.
- (3) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se za prekršaj fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 5.000 KM.

Članak 12.

(Prekršaji u putničkom prometu)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj fizička osoba:
- a) ako carinskim organima lažno prikaže da nosi robu koju je kao putnik privremeno iznio (čl. 37. i 38. ZCPBiH);
 - b) ako izlaznom carinskom uredu prijavi da privremeno iznosi robu koju ne nosi uz sebe (članak 175. ZCPBiH);
 - c) ako carinskim organima prijavi stvari koje nosi uz sebe, ali onemogućiti provođenje carinskoga postupka (članak 34. ZCPBiH).

Članak 13.

(Davanje netočnih podataka o robi pri izvozu, podnošenje lažnih dokumenata za robu i nezakonito obavljanje djelatnosti u slobodnoj zoni)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba:
- a) ako u ispravama koje se podnose uz prijavu, označi drugu kakvoću, vrstu, količinu, vrijednost ili podrijetlo robe u namjeri da pri izvozu robe ostvari olakšicu predviđenu posebnim propisom ili izbjegne plaćanje izvoznih pristojbi (članak 157. ZCPBiH);
 - b) ako podnese lažnu dokumentaciju za robu koja ulazi, napušta ili ostaje u slobodnoj zoni ili slobodnom skladištu (članak 161. stavak 4. ZCPBiH);
 - c) ako nastavlja obavljati industrijsku, komercijalnu ili uslužnu djelatnost u slobodnoj zoni, nakon što su carinski organi izrekli zabranu obavljanja takvih djelatnosti (članak 166. ZCPBiH).
- (2) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 150 KM do 600 KM.
- (3) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se za prekršaj fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 1.200 KM.

Članak 14.

(Nepravilno postupanje uskladištenom robom, čuvanje dokumentacije, istovar i putni smjer)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 2.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba:
- a) ako se ne pridržava propisanih uvjeta za smještaj robe u carinskom skladištu (članak 95. ZCPBiH);
 - b) ako uskladištenom robom ne postupa prema propisanim uvjetima mjerodavnog carinskoga organa (članak 106. ZCPBiH);
 - c) ako ne obavijesti mjerodavni carinski organ o promjenama do kojih je došlo nakon davanja odobrenja (članak 97. ZCPBiH);
 - d) ako privremeno uskladišti robu izvan mjesta ili suprotno uvjetima koje odredi mjerodavni carinski organ (članak 48. ZCPBiH);
 - e) ako se ne pridržava propisanih uvjeta i rokova u postupku unutarnje obradbe, vanjske obradbe, obradbe pod carinskom kontrolom i privremenog uvoza (čl. 111., 112., 114., 115., 120., 128.-136. i 145. ZCPBiH);

- f) ako ne obavijesti carinski organ o istovaru robe obavljenom zbog izravne opasnosti (članak 43. ZCPBiH);
 - g) ako onemogućiti pregled robe koja napušta carinsko područje BiH (članak 175. ZCPBiH);
 - h) ako nakon prijave robe carinskim organima ne omogućiti pregled robe, uzimanje uzoraka ili na drugi način onemogućiti određivanje carinskog postupka ili namjene (članak 65. ZCPBiH);
 - i) ako onemogućiti pregled robe, osoba i prijevoznih sredstava koji ulaze, napuštaju ili ostaju u slobodnoj zoni (članak 161. ZCPBiH);
 - j) ako ne čuva dokumente koji se odnose na provedeni carinski postupak (članak 15. ZCPBiH);
 - k) ako u bescarinskoj prodavaonici prodaje robu osobama koje ne ispunjavaju uvjete za kupnju te robe (članak 95. ZCPBiH);
 - l) ako ne koristi putne smjerove za prijevoz robe koje su odredili carinski organi (članak 35. ZCPBiH).
- (2) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se za prekršaj i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 500 KM.
- (3) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se za prekršaj fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 800 KM.

Članak 15.

(Nepravilno postupanje u slučaju nepredviđene okolnosti i više sile, povreda carinskih oznaka i prekoračenje roka predaje i drugi slučajevi onemogućavanja obavljanja carinskoga nadzora i davanja netočnih podataka)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 150 KM do 1.500 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba:
- a) ako bez odgode ne obavijesti carinski organ da uslijed nepredviđenih okolnosti ili više sile ne može poštivati obvezu predviđenu člankom 35. stavak 1. ZCPBiH (članak 36. ZCPBiH);
 - b) ako ne obavijesti mjerodavni carinski organ o teretu izbačenom iz zrakoplova u slučaju opasnosti i mjestu gdje je teret izbačen (članak 35. ZCPBiH);
 - c) ako povrijedi carinske oznake (članak 69. ZCPBiH);
 - d) ako prekorači rok za predaju robe određenom carinskom uredu (članak 35. ZCPBiH);
 - e) ako nakon puštanja robe u slobodan promet ne dopusti pregled dokumenata ili pregled robe carinskim organima (članak 75. ZCPBiH);
 - f) ako ne vodi ili neuredno vodi evidenciju robe smještene u carinsko skladište, onemogućiti kontrolu knjige evidencije, inventuru jednoga dijela ili cjelokupne robe smještene u carinsko skladište (čl. 102. i 103. ZCPBiH);
 - g) ako na propisani način ne vodi evidenciju o zalihama robe koja se nalazi u slobodnoj zoni ili u slobodnom skladištu (članak 169. ZCPBiH);
 - h) ako podnese ili dovede do podnošenja mjerodavnom carinskom organu ispravu, informaciju, uvjerenje ili bilo koji drugi dokument koji je netočan, lažan ili krivotvoren, a koji za posljedicu nije imao izbjegavanje plaćanja pristojbi, odnosno njihovo plaćanje u manjem iznosu.
- (2) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se za prekršaj i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 500 KM.
- (3) Za radnje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se za prekršaj fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 500 KM.

Članak 16.

(Neprijavlivanje robe namijenjene za osobne potrebe)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 50 KM do 1.000 KM kaznit će se za prekršaj fizička osoba ako carinskom organu ne prijavi robu čiji uvoz nije zabranjen, koju prenositi preko carinske crte, a koja je namijenjena za njegove osobne potrebe ili za osobne potrebe članova njegova kućanstva (članak 34. ZCPBiH).
- (2) Ako vrijednost robe koja je predmetom prekršaja iz stavka (1) ovoga članka ne premašuje iznos od 500 KM, carinski djelatnik će na licu mjesta naplatiti novčanu kaznu u iznosu od 50 KM, a robu ocariniti. Ako počinitelj prekršaja odbije platiti kaznu, protiv njega se pokreće redoviti prekršajni postupak.

Članak 17.

(Primanje, držanje i prometovanje robe kojom je počinjen carinski prekršaj)

Pravna osoba, subjekt registriran za obavljanje određene gospodarske djelatnosti koji nema status pravne osobe, odgovorna osoba u pravnoj osobi i fizička osoba koja robu kupi, proda, primi na dar, prikrije, primi na čuvanje, rabi ili primi na držanje po ma kojoj osnovi, za koju zna ili je mogla znati da je njome počinjen prekršaj iz čl. 3., 4., 5., 6., članka 7. stavak (1) toč. a), b) i c), iz članka 8., iz članka 9., iz članka 10. i iz članka 11. stavak (1) točka e) ovoga Zakona kaznit će se za prekršaj istom kaznom propisanom za počinitelja prekršaja.

Odjeljak B. ZAŠTITNE MJERE

Članak 18.

(Zabrana obavljanja vanjskotrgovinskoga prometa)

- (1) Za prekršaje iz čl. 3. i 4. ovoga Zakona pravnoj osobi može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja poslova uvoza, izvoza i provoza robe u trajanju od šest mjeseci do tri godine.
- (2) Zaštitna mjera zabrane obavljanja poslova uvoza, izvoza i provoza robe može se izreći i odgovornoj osobi u pravnoj osobi u trajanju od šest mjeseci do tri godine.

Članak 19.

(Oduzimanje robe)

- (1) Roba koja je predmetom prekršaja iz čl. 3., 4., 5., 6., 7., 8. stavak (1) točka a), članka 9., članka 10. stavak (1) točka b), članka 12. stavak (1) točka a) i roba koja je predmetom prekršaja iz članka 17. ovoga Zakona, ako je počinitelj prekršaja učinio neku od radnji predviđenih u čl. 3., 4., 5., 6., 7., u članku 8. stavak (1) točka a), u članku 9., u članku 10. stavak (1) točka b) i u članku 12. stavak (1) točka a), oduzet će se.
- (2) Roba koja je predmetom prekršaja iz čl. 3., 4., 5., 6., 7., iz članka 8. stavak (1) točka a), članka 9. članka 10. stavak (1) točka b), članka 12. stavak (1) točka a) i roba koja je predmetom prekršaja iz članka 17. ovoga Zakona, ako je počinitelj prekršaja učinio neku od radnji predviđenih u čl. 3., 4., 5., 6., 7., u članku 8. stavak (1) točka a), u članku 9., u članku 10. stavak (1) točka b) i u članku 12. stavak (1) točka a), može se oduzeti i kada nije vlasništvo počinitelja prekršaja.
- (3) Ako roba ne bude pronađena, od počinitelja prekršaja naplatit će se njezina protuvrijednost koja, prema odredbama Zakona o carinskoj politici Bosne i Hercegovine, predstavlja carinsku vrijednost i provest će se postupak naplate uvoznih i izvoznih pristojbi u smislu toga Zakona.
- (4) Smatrat će se da roba nije pronađena ako se iz bilo kojih razloga ne može oduzeti.
- (5) Za vrijednost nepronađene robe počinitelji prekršaja odgovaraju solidarno.
- (6) Roba koja je predmetom carinskog prekršaja za koju je propisana zaštitna mjera oduzimanja robe, kao i roba za koju

nije proveden carinski postupak, može se staviti pod carinski nadzor do okončanja prekršajnog postupka uz polaganje jamstva u visini vrijednosti robe i pristojbi kojima je ta roba opterećena, ukoliko se radi o robi za koju je propisana zaštitna mjera oduzimanja robe, odnosno u visini iznosa pristojbi kojima je ta roba opterećena ukoliko se radi o robi za koju nije proveden carinski postupak, a za koju nije propisano izricanje zaštitne mjere.

Članak 20.

(Oduzimanje prijevoznog, odnosno prijenosnog sredstva)

- (1) Prijevozno, odnosno prijenosno sredstvo izgrađeno, prilagođeno, izmijenjeno ili uređeno na bilo koji način u svrhu skrivanja robe koja je predmetom prekršaja iz čl. 3., 4., 5., 6. i članka 7. stavak (1) toč. a) i b) ovoga Zakona, a za čiji je prijevoz ili prijenos uporabljeno, može biti oduzeto.
- (2) Prijevozno, odnosno prijenosno sredstvo koje je isključivo uporabljeno za činjenje prekršaja iz čl. 3., 4., 5., 6. i članka 7. stavak (1) toč. a) i b) ovoga Zakona, a za čiji je prijevoz ili prijenos uporabljeno, može biti oduzeto.
- (3) Ovim se ne isključuje pravo trećih osoba na naknadu štete od počinitelja prekršaja.

Članak 21.

(Posebni slučajevi oduzimanja robe i prijevoznog sredstva)

- (1) Roba ili prijevozno, odnosno prijenosno sredstvo kojim je počinjen prekršaj može se oduzeti i kad se postupak protiv počinitelja prekršaja obustavi zbog toga što je u vrijeme počinjenja prekršaja bio maloljetan.
- (2) Roba ili prijevozno, odnosno prijenosno sredstvo kojim je počinjen prekršaj može se oduzeti, odnosno naplatiti njihova vrijednost i kada se protiv počinitelja ne može voditi prekršajni postupak zbog toga što je nepoznat ili nedostupan mjerodavnim organima ili zbog postojanja drugih zakonskih smetnji, osim u slučaju nastupanja apsolutne zastare.

Odjeljak C. NAPLATA CARINE PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI, OTKUP ROBE I PLAĆANJE KAZNE U OBROCIMA

Članak 22.

(Naplata carine)

- (1) Ako se rješenjem o prekršaju za prekršaje navedene u ovome Zakonu roba ne oduzima, odnosno ako je prekršajni postupak obustavljen ili se ne može voditi zbog toga što je počinitelj nepoznat ili nedostupan mjerodavnim organima, ili zbog postojanja drugih zakonskih smetnji, carinski organ će po službenoj dužnosti pokrenuti postupak naplate uvoznih i izvoznih pristojbi.
- (2) Ako se iznos pristojbi ne može naplatiti od počinitelja prekršaja, naplatit će se od držaoca robe.

Članak 23.

(Otkup robe)

- (1) Osobi koja je počinila prekršaj za koji je propisana zaštitna mjera oduzimanja robe, kao i vlasniku robe ako je roba oduzeta od nevlasnika, carinski organ može u opravdanim slučajevima vratiti robu, pod uvjetom da plati vrijednost robe koja je bila predmetom prekršaja i uvozne i izvozne pristojbe.
- (2) Prilikom ocjenjivanja opravdanosti vraćanja robe, u smislu stavka (1) ovoga članka, cijeni se:
 - a) narav i specifičnost robe,
 - b) namjena robe,
 - c) rok trajanja robe i dr.
- (3) Vrijednost robe i pristojbe utvrđuju se prema propisima koji su valjani na dan donošenja rješenja.

Članak 24.

(Plaćanje kazne i vrijednosti robe u obrocima)

Carinski organ koji je vodio prekršajni postupak u prvome stupnju može, u opravdanim slučajevima, pustiti plaćanje izrečene novčane kazne i vrijednosti robe u obrocima, s tim što rok otplate ne može biti dulji od jedne godine.

POGLAVLJE II. ORGAN ZA VOĐENJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA

Članak 25.

(Nadležnost za vođenje postupka)

- (1) Carinsko-prekršajni postupak u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj u prvom stupnju vode sudovi za prekršaje, prema mjestu počinjenja prekršaja, a u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine Osnovni sud Brčko Distrikt.
- (2) Organ nadležan za odlučivanje po žalbama na prvostupanjska rješenja je Okružni sud u Republici Srpskoj, Kantonalni sud u Federaciji BiH, a u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine Apelacijski sud.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 26.

(Primjena procesnog zakona)

Pri vođenju carinsko-prekršajnog postupka primjenjivat će se procesnopravne odredbe Zakona o prekršajima Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 12/94, 16/95, 40/98 i 96/03), Zakona o prekršajima kojima se povrijeduju federalni propisi ("Službene novine Federacije BiH", br. 9/96 i 29/00) i Zakona o prekršajima Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH", br. 8/00, 1/01 i 6/02), prema mjestu počinjenja prekršaja.

Članak 27.

(Zastara)

Pri vođenju carinsko-prekršajnog postupka primjenjivat će se rokovi o zastari predviđeni Zakonom o prekršajima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 20/04).

Članak 28.

(Prestanak važenja ranijih zakona)

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti Zakon o carinskim prekršajima Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/00) i Zakon o carinskim prekršajima Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 13/00).

Članak 29.

(Postupak koji nije okončan)

Svi slučajevi, odnosno postupci koji do dana stupanja na snagu ovoga Zakona nisu okončani, okončat će se prema odredbama ovoga Zakona.

Članak 30.

(Ograničenje u primjeni propisa)

- (1) Do stupanja na snagu novoga prekršajnog zakonodavstva Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine prekršajni postupak u prvom stupnju vodi i rješenja donosi Komisija za carinske prekršaje u regionalnim sjedištima Uprave za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine, sastavljene od tri člana, od kojih je jedan član predsjednik.
- (2) Predsjednik i članovi Komisije mogu imati zamjenika.
- (3) Komisija može ovlastiti jednoga od svojih članova za poduzimanje radnji u postupku.
- (4) Predsjednika i članove Komisije, kao i njihove zamjenike, imenuje direktor Uprave za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine, na prijedlog šefa Odsjeka za carine pri regionalnom sjedištu.

- (5) Председник и чланови Комисије морају имати položen правосудни испит или испит суца за прекршаје којима се повређују федерални прописи.
- (6) До ступања на снагу новог прекршајног закона Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине органи надлежни за одлучивање по жалбама на првоступанска рјешења су окружни судови у Републици Српској, Федерално вјеће за прекршаје у Федерацији Босне и Херцеговине, а у Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине Апелацијски суд.

Чланак 31.

(Ступање на снагу)

Овај Закон ступа на снагу осмога дана од дана објаве у "Службеном гласнику БиХ".

PSBiH број 242/05
28. студеноса 2005. године
Сарајево

Председатељ Заступничког дома Парламентарне скупштине БиХ др. Никола Шпирџић , в. р.	Председатељ Дома народа Парламентарне скупштине БиХ Mustafa Pamuk , в. р.
--	---

На основу члана IV 4.а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 69. сједници Представничког дома, одржаној 25. октобра 2005. године, и на 51. сједници Дома народа, одржаној 28. новембра 2005. године, усвојила је

ЗАКОН

О ЦАРИНСКИМ ПРЕКРШАЈИМА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет Закона)

Овим законом одређују се царински прекршаји које на царинском подручју Босне и Херцеговине, у примјени Закона о царинској политици Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 57/04) и прописа донијетих на основу тог закона, учине правна и физичка лица, прописују казне и мјере за учињене прекршаје, као и надлежност за вођење прекршајног поступка.

Члан 2.

(Дефиниције)

(1) У примјени овог закона појмови имају следеће значење:

- царински прекршај** је свако кршење или покушај кршења Закона о царинској политици Босне и Херцеговине или било којег другог царинског правила или прописа;
- царинско подручје** је подручје које је ограничено царинском линијом, а која је идентична са границом БиХ;
- увозне дажбине** су царине и друге дажбине са истим ефектом као царинске дажбине наплативе при увозу, али не укључујући накнаде и трошкове за извршене услуге;
- извозне дажбине** су царинске и друге дажбине са истим ефектом као царинске дажбине наплативе при извозу, али не укључујући накнаде и трошкове за извршене услуге;
- надзор од царинских органа** значи радњу коју ти органи предузимају у општем смислу са циљем обезбеђивања примјене царинских прописа, и када је то потребно, других прописа који се примјењују на робу која подлијеже царинском надзору;

ф) **лице** значи:

- физичко лице, што подразумева и субјекат регистрован за обављање одређене привредне дјелатности који нема статус правног лица,
- правно лице и
- удружење лица, којем је призната способност да врши правне радње, али које нема статус правног лица.

ГЛАВА I - РАДЊЕ КОЈЕ ПРЕДСТАВЉАЈУ ПРЕКРШАЈ И САНКЦИЈЕ

Одјељак А - ПРЕКРШАЈИ И НОВЧАНЕ КАЗНЕ

Члан 3.

(Забрањена роба и роба опасна по живот са прибављеном дозволом)

- Новчаном казном у износу од 5.000 КМ до 100.000 КМ казниће се за прекршај правно лице:
 - ако, избегавајући мјере царинског надзора, унесе или покуша да унесе робу преко царинске линије чији је увоз или извоз забрањен, ограничен или захтијева посједовање дозволе према важећим прописима, (члан 34. ЗЦПБиХ);
 - ако, избегавајући мјере царинског надзора, унесе или покуша да унесе предмете или супстанце опасне по здравље и живот или које представљају озбиљну опасност по јавну безбједност (члан 34. ЗЦП БиХ);
 - ако поднесе или доведе до подношења надлежном царинском органу, исправе, информације, увјерења или било којег другог документа који је нетачан, лажан или кривотворен с намјером да избјегне било какве забране или ограничења наведена у ставу (1) тачка а) и б) овог члана.

(2) За радње из става (1) овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 1.000 КМ до 15.000 КМ.

(3) За радње из става (1) овог члана казниће се за прекршај физичко лице новчаном казном у износу од 2.000 КМ до 10.000 КМ.

Члан 4.

(Опојне дроге, оружје, муниција или експлозив са прибављеном дозволом)

- Новчаном казном у износу од 3.000 КМ до 80.000 КМ казниће се за прекршај правно лице:
 - ако не пријави царинском органу опојне дроге или сировине у смислу прописа о опојним дрогама, за које посједује уредну дозволу за увоз или извоз (члан 34. ЗЦПБиХ);
 - ако не пријави царинском органу оружје, муницију или експлозиве које преноси преко царинске линије, за које је прибавило дозволу надлежног органа за посједовање и преношење (члан 34. ЗЦПБиХ).
- За радње из става (1) овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 1.000 КМ до 5.000 КМ.
- За радње из става (1) овог члана казниће се за прекршај физичко лице новчаном казном у износу од 500 КМ до 8.000 КМ.

Члан 5.

(Уношење робе ван граничног прелаза)

- Новчаном казном у износу од 2.500 КМ до 70.000 КМ казниће се за прекршај правно лице ако ван граничног прелаза унесе или покуша да унесе робу преко царинске линије (члан 34. у вези са чланом 3. став 3. ЗЦПБиХ).

- (2) За радње из става (1) овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 500 КМ до 7.000 КМ.
- (3) За радње из става (1) овог члана казниће се физичко лице новчаном казном у износу од 500 КМ до 7.000 КМ.

Члан 6.

(Давање нетачних података о роби и чињеницама при увозу)

- (1) Новчаном казном у износу од 2.000 КМ до 60.000 КМ казниће се за прекршај правно лице:
 - a) ако у исправама које се подносе уз пријаву за царински поступак означи други квалитет, врсту, количину, вриједност или поријекло робе или на други начин омогући нетачно пријављивање робе с намјером избјегавања плаћања увозних дажбина везаних за царински поступак или њихово плаћање у мањем износу (члан 34. и 59. ЗЦПБиХ);
 - b) ако лажним приказивањем чињеница оствари или покуша да оствари ослобађање од плаћања увозних дажбина (чл. 176. и 180. ЗЦПБиХ);
 - c) ако приликом поновног увоза робе извезене по члану 177. ЗЦП БиХ лажно прикаже друго стање робе (члан 178. ЗЦПБиХ).
- (2) За радње из става (1) овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 500 КМ до 6.000 КМ.
- (3) За радње из става (1) овог члана казниће се за прекршај физичко лице новчаном казном у износу од 200 КМ до 6.000 КМ.

Члан 7.

(Скривена роба, непријављивање друмског моторног возила и неправилно поступање са робом у граничном појасу или ваздухоплову)

- (1) Новчаном казном у износу од 2.000 КМ до 50.000 КМ казниће се за прекршај правно лице:
 - a) ако преко граничног прелаза унесе или покуша да унесе скривену робу (члан 34. у вези са чланом 3. став 3. ЗЦПБиХ);
 - b) ако без пријаве граничној царинској канцеларији увезе или покуша да увезе друмско моторно возило на које су утиснути бројеви шасије или мотора под којим је оно регистровано код надлежних органа у Босни и Херцеговини или на које су стављене домаће регистарске ознаке (таблице) или на основу саобраћајне дозволе у којој су извршене исправке ознаке возила (члан 34. ЗЦПБиХ);
 - c) ако у царинском граничном појасу на мору, међународним граничним ријекама или граничним језерима, са пловног објекта који саобраћа са иностранством, без одобрења царинских органа прими, покуша да прими или преда робу (члан 35. ЗЦПБиХ);
 - d) ако током лета без оправданог разлога избаци терет из ваздухоплова и о томе не обавијести надлежни царински орган (члан 35. ЗЦПБиХ).
- (2) За радње из става (1) овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 1.000 КМ до 5.000 КМ.
- (3) За радње из става (1) овог члана казниће се за прекршај физичко лице новчаном казном у износу од 200 КМ до 10.000 КМ.

Члан 8.

(Непријављивање робе и неправилно коришћење робе увезене по повластици)

- (1) Новчаном казном у износу од 1.000 КМ до 40.000 КМ казниће се за прекршај правно лице:
 - a) ако царинским органима не пријави робу коју уноси преко царинске линије (чл. 34. и 38. ЗЦПБиХ);

- b) ако робу увезену уз смањење или ослобађање плаћања увозних дажбина или уз примјену тарифних мјера прописаних другим прописима Босне и Херцеговине или робу увезену уз повољно тарифно поступање користи супротно прописаним условима (чл. 17. и 18. ЗЦПБиХ);
- c) ако робу увезену на основу царинске повластице отуђи прије прописаног рока или је преда другом на употребу или је употреби у друге сврхе, а не у сврхе због којих је та роба ослобођена од плаћања увозних дажбина (члан 176. ЗЦПБиХ).

- (2) За радње из става (1) овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 500 КМ до 4.000 КМ.
- (3) За радње из става (1) овог члана казниће се за прекршај физичко лице новчаном казном у износу од 200 КМ до 8.000 КМ.

Члан 9.

(Забрањена роба)

- (1) Новчаном казном у износу од 500 КМ до 30.000 КМ казниће се за прекршај правно лице ако лажним приказивањем чињеница оствари или покуша остварити увоз или извоз робе чији је увоз или извоз забрањен, или је ограничен посебним прописима (члан 34. ЗЦПБиХ).
- (2) За радње из става (1) овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 500 КМ до 3.000 КМ.
- (3) За радње из става (1) овог члана казниће се физичко лице новчаном казном у износу 200 КМ до 5.000 КМ.

Члан 10.

(Непредавање робе, непријављивање поштанске пошिल्ке и неправилно располагање робом у слободној зони)

- (1) Новчаном казном у износу од 300 КМ до 20.000 КМ казниће се за прекршај правно лице:
 - a) ако не пријави односно не преда робу царинској канцеларији коју су одредили царински органи или на други начин онемогући пријављивање односно предају робе или такву робу преда у измијењеном стању (члан 35. ЗЦПБиХ);
 - b) ако не пријави поштанске пошिल्ке које подлијежу обавези пријављивања ради обављања царинског поступка (члан 35. ЗЦП БиХ);
 - c) ако са робом која није бх. поријекла, смјештеној у слободној зони или слободном складишту располаже на начин супротан члану 167. ЗЦПБиХ (члан 168. ЗЦПБиХ).
- (2) За радње из става (1) овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 200 КМ до 2.000 КМ.
- (3) За радње из става (1) овог члана казниће се за прекршај физичко лице новчаном казном у износу од 200 КМ до 2.000 КМ.

Члан 11.

(Изузимање робе од царинског надзора и избјегавање мјера царинског надзора)

- (1) Новчаном казном у износу од 200 КМ до 10.000 КМ казниће се за прекршај правно лице:
 - a) ако робу за коју је царинској канцеларији поднесена царинска пријава преда другом, такву робу прими или употреби прије обављеног прегледа (чл. 65. до 67. ЗЦПБиХ);
 - b) ако робу за коју је прихваћена царинска пријава преда другом, такву робу прими или њоме располаже на било који други начин, рије измирења царинског дуга (члан 71. ЗЦПБиХ);

- c) ako robu prijavljenu za izvoz, провоз, спољну обраду или ускладиштење изузме од царинског надзора прије спроведеног царинског поступка (члан 56. ЗЦПБиХ);
 - d) ако повриједи царинска обиљежја с намјером да избјегне мјере царинског надзора (члан 69. ЗЦПБиХ);
 - e) ако робу смјештену у царинско складиште изузме од царинског надзора (чл. 98. и 107. ЗЦПБиХ);
 - f) ако изврши истовар, претовар или робу изузме са мјеста на којем се налази без одобрења царинских органа (чл. 43. и 44. ЗЦПБиХ);
 - g) ако извози робу у стању другачијем од оног у којем је била приликом прихватања извозне пријаве (члан 158. ЗЦПБиХ).
- (2) За радње из става (1) овог члана казниће се за прекршај одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 200 КМ до 1.000 КМ.
- (3) За радње из става (1) овог члана казниће се за прекршај физичко лице новчаном казном у износу од 200 КМ до 5.000 КМ.

Члан 12.

(Прекршаји у путничком саобраћају)

- (1) Новчаном казном у износу од 200 КМ до 5.000 КМ казниће се за прекршај физичко лице:
- a) ако царинским органима лажно прикаже да носи робу коју је као путник привремено изнио (чл. 37. и 38. ЗЦПБиХ);
 - b) ако излазној царинској канцеларији пријави да привремено износи робу коју не носи са собом (члан 175. ЗЦПБиХ);
 - c) ако царинским органима пријави ствари које са собом носи, али онемогући спровођење царинског поступка (члан 34. ЗЦПБиХ).

Члан 13.

(Давање нетачних података о роби при извозу, подношење лажних докумената за робу и незаконито обављање дјелатности у слободној зони)

- (1) Новчаном казном у износу од 200 КМ до 5.000 КМ казниће се за прекршај правно лице:
- a) ако у исправама које се подносе уз пријаву означи други квалитет, врсту, количину, вриједност или поријекло робе с намјером да при извозу робе оствари олакшицу предвиђену посебним прописом или избјегне плаћање извозних дажбина (члан 157. ЗЦПБиХ);
 - b) ако поднесе лажну документацију за робу која улази, напушта или остаје у слободној зони или слободном складишту (члан 161. став 4. ЗЦПБиХ);
 - c) ако наставља да обавља индустријску, комерцијалну или услужну дјелатност у слободној зони, послије изречене забране обављања Босне и Херцеговине таквих дјелатности од царинских органа (члан 166. ЗЦПБиХ).
- (2) За радње из става (1) овог члана казниће се за прекршај одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 150 КМ до 600 КМ.
- (3) За радње из става (1) овог члана казниће се за прекршај физичко лице новчаном казном у износу од 100 КМ до 1.200 КМ.

Члан 14.

(Неправилно поступање с ускладиштем робом, чување документације, истовар и путни правац)

- (1) Новчаном казном у износу од 200 КМ до 2.000 КМ казниће се за прекршај правно лице:
- a) ако се не придржава прописаних услова за смјештање робе у царинском складишту (члан 95. ЗЦПБиХ);

- b) ако са ускладиштем робом не поступа према прописаним условима надлежног царинског органа (члан 106. ЗЦПБиХ);
 - c) ако не обавијести надлежни царински орган о промјенама до којих је дошло након давања одобрења (члан 97. ЗЦПБиХ);
 - d) ако изврши привремено складиштење робе ван мјеста или противно условима које одреди надлежни царински орган (члан 48. ЗЦПБиХ);
 - e) ако се не придржава прописаних услова и рокова у поступку унутрашње обраде, спољне обраде, обраде под царинском контролом и привременог увоза (чл. 111, 112, 114, 115, 120, 128.- 136, 145. ЗЦПБиХ);
 - f) ако не обавијести царински орган о истовару робе извршеном због непосредне опасности (члан 43. ЗЦПБиХ);
 - g) ако онемогући преглед робе која напушта царинско подручје БиХ (члан 175. ЗЦПБиХ);
 - h) ако након пријављивања робе царинским органима не омогући преглед робе, узимање узорака или на други начин онемогући одређивање царинског поступка или намјене (члан 65. ЗЦПБиХ);
 - i) ако онемогући преглед робе, лица и превозних средстава који улазе, напуштају или остају у слободној зони (члан 161. ЗЦПБиХ);
 - j) ако не чува документе који се односе на спроведени царински поступак (члан 15. ЗЦПБиХ);
 - k) ако у бесцаринској продавници продаје робу лицима која не испуњавају услове за куповину те робе (члан 95. ЗЦПБиХ);
 - l) ако не користи путне правце за превоз робе које су одредили царински органи (члан 35. ЗЦПБиХ).
- (2) За радње из става (1) овог члана казниће се за прекршај одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 100 КМ до 500 КМ.
- (3) За радње из става (1) овог члана казниће се за прекршај физичко лице новчаном казном у износу од 100 КМ до 800 КМ.

Члан 15.

(Неправилно поступање у случају непредвиђене околности и више силе, повреда царинских обиљежја и прекорачење рока предаје и други случајеви онемогућавања вршења царинског надзора и давања нетачних података)

- (1) Новчаном казном у износу од 150 КМ до 1.500 КМ казниће се за прекршај правно лице:
- a) ако без одгађања не обавијести царински орган да због непредвиђених околности или више силе не може испоштовати обавезу предвиђену чланом 35. став 1. ЗЦПБиХ (члан 36. ЗЦПБиХ);
 - b) ако не обавијести надлежни царински орган о терету избаченом из ваздухоплова у случају опасности и мјесту гдје је терет избачен (члан 35. ЗЦПБиХ);
 - c) ако повриједи царинска обиљежја (члан 69. ЗЦПБиХ);
 - d) ако прекорачи рок за предају робе одређеној царинској канцеларији (члан 35. ЗЦПБиХ);
 - e) ако након стављања робе у слободан промет не допусти преглед докумената или преглед робе царинским органима (члан 75. ЗЦПБиХ);
 - f) ако не води или неуредно води евиденцију робе смјештене у царинско складиште, онемогући контролу књиге евиденције, инвентуру једног дијела или целокупне робе смјештене у царинско складиште (чл. 102. и 103. ЗЦПБиХ);

- g) ако на прописан начин не води евиденцију о залихама робе која се налази у слободној зони или слободном складишту (члан 169. ЗЦП БиХ);
- h) ако поднесе или доведе до подношења надлежном царинском органу исправу, информацију, увјерење или било који други докуменат који је нетачан, лажан или фалсификован, а који није имао за посљедицу избегавање плаћања дажбина односно њихово плаћање у мањем износу.
- (2) За радње из става (1) овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 100 КМ до 500 КМ.
- (3) За радње из става (1) овог члана казниће се за прекршај физичко лице новчаном казном у износу од 100 КМ до 500 КМ.

Члан 16.

(Непријављивање робе намијењене за личне потребе)

- (1) Новчаном казном у износу од 50 КМ до 1.000 КМ казниће се за прекршај физичко лице ако царинском органу не пријави робу чији увоз није забрањен коју преноси преко царинске линије, а која је намијењена за његове личне потребе или за личне потребе чланова његовог домаћинства (члан 34. ЗЦП БиХ).
- (2) Ако вриједност робе која је предмет прекршаја из става (1) овог члана не прелази износ од 500 КМ, царински радник ће на лицу мјеста наплатити новчану казну у износу од 50 КМ, а робу оцаринити. Ако извршилац прекршаја одбије да плати казну, против њега се покреће редовни прекршајни поступак.

Члан 17.

(Примање, држање и промет робе којим је учињен царински прекршај)

Правно лице, субјект регистрован за обављање одређене привредне дјелатности које нема статус правног лица, одговорно лице у правном лицу и физичко лице које робу купи, прода, прими на поклон, прикрије, прими на чување, употреби или прими на држање по ма ком основу, за коју зна или је могло знати да је њоме извршен прекршај из чл. 3, 4, 5, 6, члана 7. став (1) тач. а), б) и с), чл. 8, 9, 10. и члана 11. став (1) тачка е) овог закона, казниће се за прекршај истом казном прописаном за учиниоца прекршаја.

Одјељак В - ЗАШТИТНЕ МЈЕРЕ

Члан 18.

(Забрана обављања спољнотрговинског промета)

- (1) За прекршај из чл. 3. и 4. овог закона правном лицу може се изрећи заштитна мјера забране обављања послова увоза, извоза и провоза робе у трајању од шест мјесеци до три године.
- (2) Заштитна мјера забране обављања послова увоза, извоза и провоза робе може се изрећи и одговорном лицу у правном лицу у трајању од шест мјесеци до три године.

Члан 19.

(Одузимање робе)

- (1) Роба која је предмет прекршаја из чл. 3, 4, 5, 6, 7. и 8. став (1) тачка а), члана 9. и члана 10. став (1) тачка б), члана 12. став (1) тачка а) и роба која је предмет прекршаја из члана 17. овог закона, ако је учинилац прекршаја извршио неку од радњи предвиђених у чл. 3, 4, 5, 6, 7. и члана 8. став (1) тачка а), члана 9, члана 10. став (1) тачка б) и члана 12. став (1) тачка а), одузеће се.
- (2) Роба која је предмет прекршаја из чл. 3, 4, 5, 6, 7. и члана 8. став (1) тачка а), члана 9, члана 10. став (1) тачка б), члана 12. став (1) тачка а) и роба која је предмет прекршаја из члана 17. овог закона, ако је учинилац прекршаја извршио неку од радњи предвиђених у чл. 3, 4, 5, 6, 7., члану 8. став (1) тачка а), члану 9., члану 10. став (1) тачка б) и члану 12. став

(1) тачка а) може се одузети и када није власништво учиниоца прекршаја.

- (3) Ако се роба не пронађе, од учиниоца прекршаја наплатиће се њена противвриједност која, према одредбама Закона о царинској политици Босне и Херцеговине, представља царинску вриједност и спровешће се поступак наплате возних и извозних дажбина у смислу тог закона.
- (4) Сматраће се да роба није пронађена ако се из било којих разлога не може одузети.
- (5) За вриједност непронађене робе учиниоци прекршаја одговарају солидарно.
- (6) Роба која је предмет царинског прекршаја за коју је прописана заштитна мјера одузимања робе, као и роба за коју није спроведен царински поступак, може се ставити под царински надзор до окончања прекршајног поступка, уз полагање гаранције у висини вриједности робе и дажбина којима је та роба оптерећена уколико се ради о роби за коју је прописана заштитна мјера одузимања робе, односно у висини износа дажбина којима је та роба оптерећена, уколико се ради о роби за коју није спроведен царински поступак, а за коју није прописано изрицање заштитне мјере.

Члан 20.

(Одузимање превозног, односно преносног средства)

- (1) Превозно, односно преносно средство изграђено, прилагођено, измијењено или подешено на било који начин у сврху скривања робе која је предмет прекршаја из чл. 3, 4, 5, 6. и члана 7. став (1) тач. а) и б), овог закона, а за чији је превоз односно пренос искоришћено, може се одузети.
- (2) Превозно, односно преносно средство које је искључиво употребљено за чињење прекршаја из члана 3, 4, 5, 6. и члана 7. став (1) тач. а) и б) овог закона, а за чији је превоз односно пренос искоришћено, може се одузети.
- (3) Овим се не искључује право трећих лица за накнаду штете од учиниоца прекршаја.

Члан 21.

(Посебни случајеви одузимања робе и превозног средства)

- (1) Роба или превозно, односно преносно средство којим је извршен прекршај може се одузети и кад се поступак против учиниоца прекршаја обустави због тога што је у вријеме извршења прекршаја био малолетан.
- (2) Роба или превозно, односно преносно средство којим је извршен прекршај може се одузети, односно наплатити њихова вриједност и кад се против учиниоца не може водити прекршајни поступак због тога што је непознат или недоступан надлежним органима, или због постојања других законских сметњи, осим у случају наступања апсолутне застарјелости.

Одјељак С - НАПЛАТА ЦАРИНЕ ПО СЛУЖБЕНОЈ ДУЖНОСТИ, ОТКУП РОБЕ И ПЛАЋАЊЕ КАЗНЕ У РАТАМА

Члан 22.

(Наплата царине)

- (1) Ако се рјешењем о прекршају за прекршаје наведене у овом закону роба не одузима, односно ако је прекршајни поступак обустављен или се не може водити због тога што је учинилац непознат или недоступан надлежним органима, или због постојања других законских сметњи, царински орган ће по службеној дужности покренути поступак наплате увозних и извозних дажбина.
- (2) Ако се износ дажбина не може наплатити од учиниоца прекршаја, наплатиће се од држаоца робе.

Члан 23.

(Откуп робе)

- (1) Лицу које је извршило прекршај за који је прописана заштитна мјера одузимања робе, као и власнику робе ако је роба одузета од невластника, царински орган може у оправданим случајевима вратити робу, под условом да плати вриједност робе која је била предмет прекршаја и увозне и извозне дажбине.
- (2) Приликом оцјене оправданости враћања робе у смислу става (1) овог члана, цијени се:
 - a) карактер и специфичност робе,
 - b) намјена робе,
 - c) рок трајања робе и др.
- (3) Вриједност робе и дажбине утврђују се према прописима који важе на дан доношења рјешења.

Члан 24.

(Плаћање казне и вриједности робе у ратама)

Царински орган који је водио прекршајни поступак у првом степену може, у оправданим случајевима, дозволити да се изречена новчана казна и вриједност робе плате у ратама, с тим што рок отплате не може бити дужи од једне године.

ГЛАВА II - ОРГАН ЗА ВОЂЕЊЕ ПРЕКРШАЈНОГ ПОСТУПКА

Члан 25.

(Надлежност за вођење поступка)

- (1) Царинско-прекршајни поступак у Федерацији Босне и Херцеговине и Републици Српској у првом степену воде судови за прекршаје, према мјесту извршења прекршаја, а у Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине Основни суд Брчко Дистрикт.
- (2) Орган надлежан за одлучивање по жалбама на првостепена рјешења је Окружни суд у Републици Српској, Кантонални суд у Федерацији Босне и Херцеговине, а у Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине Апелациони суд.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 26.

(Примјена процесног закона)

При вођењу царинско-прекршајног поступка примјењуваће се процесно правне одредбе Закона о прекршајима Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", бр. 12/94, 16/95, 40/98 и 96/03), Закона о прекршајима којима се повремену федерални прописи ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 9/96 и 29/00) и Закона о прекршајима Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине ("Службени гласник Брчко Дистрикта БиХ", бр. 8/00, 1/01 и 6/02), према мјесту извршења прекршаја.

Члан 27.

(Застарјелост)

При вођењу царинско-прекршајног поступка примјењуваће се рокови застарјелости предвиђени Законом о прекршајима Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 20/04).

Члан 28.

(Престанак важења ранијих закона)

Даном ступања на снагу овога закона престају да важе Закон о царинским прекршајима Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 46/00) и Закон о царинским прекршајима Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 13/00).

Члан 29.

(Поступак који није окончан)

Сви случајеви, односно поступци који до дана ступања на снагу овог закона нису окончани, завршиће се по одредбама овог закона.

Члан 30.

(Ограничење у примјени прописа)

- (1) До ступања на снагу новог прекршајног законодавства Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, прекршајни поступак у првом степену води и рјешења доноси Комисија за царинске прекршаје у регионалним центрима Управе за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине, састављена од три члана од којих је један члан председник.
- (2) Председник и чланови Комисије могу имати замјеника.
- (3) Комисија може овластити једног од својих чланова за предузимање радњи у поступку.
- (4) Председника и чланове Комисије, као и њихове замјенике, именује директор Управе за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине на приједлог шефа Одсека за царине при регионалном центру.
- (5) Председник и чланови Комисије морају имати положен правосудни испит или испит судије за прекршаје којима се повремену федерални прописи.
- (6) До ступања на снагу новог прекршајног закона Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, органи надлежни за одлучивање по жалбама на првостепена рјешења су окружни судови у Републици Српској, Федерално вијеће за прекршаје у Федерацији Босне и Херцеговине, а у Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине Апелациони суд.

Члан 31.

(Ступање на снагу)

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

ПСБиХ број 242/05

28. новембра 2005. године

Сарајево

Председавајући Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ др Никола Шпирић , с. р.	Председавајући Дома народа Парламентарне скупштине БиХ Мустафа Памук , с. р.
---	--

MINISTARSTVO FINANSIJA I TREZORA BOSNE I HERCEGOVINE

625

Na osnovu člana 61. stav 2. Zakona o Upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02), člana 5. Zakona o trezoru institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 7/00), a u skladu sa Odlukom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, broj 208/05 od 27. oktobra 2005. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 82/05), ministar Ministarstva finansija i trezora donosi

NAREDBU

O UPLATNIM RAČUNIMA ZA NAKNADE PRUŽANJA USLUGA DAVANJA PODATAKA IZ CENTRALNE EVIDENCIJE PODATAKA DRŽAVLJANA BOSNE I HERCEGOVINE

I

Ovom Naredbom propisuje se način uplate novčanih sredstava ostvarenih uplatom korisnika javnog sektora u Bosni Hercegovini na ime naknade za pružene usluge davanja

podataka iz centralne evidencije podataka državljana Bosne i Hercegovine.

II

Uplatni račun iz tačke I ove Naredbe pripada Jedinstvenom računu trezora (JRT) koji je otvoren kod Central profit banke d.d. Sarajevo pod nazivom JRT Trezor BiH-Takse, broj 1291011000570718.

III

Vrsta prihoda iz tačke I ove Naredbe je:

	Vrsta prihoda
1. Naknada troškova za pružene usluge davanja podataka iz centralne evidencije podataka državljana Bosne i Hercegovine	722884

IV

Polja koja se odnose na uplate javnih prihoda moraju biti popunjena na slijedeći način:

- Polje: Broj poreznog obaveznika-treba da sadrži jedinstveni matični broj građanina, ukoliko uplatu vrši fizičko lice, ili trinaestocifreni identifikacioni broj pravnog lica, ukoliko uplatu vrši pravno lice
- Polje: Vrsta uplate-za svaku uplatu treba biti '0'
- Polje: Vrsta prihoda-obavezno mora biti popunjeno vrstom prihoda '722884'
- Polje: Općina-treba da sadrži odgovarajuću šifru općine
- Polje: Porezni period-treba da odgovara datumu uplate
- Polje: Budžetska organizacija - popuniti brojevima '0709999'
- Polje: Poziv na broj-popuniti brojevima '0'

V

Ova Naredba stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Broj 4369/05

9. decembra 2005. godine
Sarajevo

Ministar
mr. Ljerkica Marić, s. r.

Na temelju članka 61. stavak 2. Zakona o Upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02), članka 5. Zakona o trezoru institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 27/00), a sukladno sa Odlukom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, broj 208/05 od 27. listopada 2005. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 82/05), ministar Ministarstva financija i trezora donosi

NAREDBU

O UPLATNIM RAČUNIMA ZA NAKNADE PRUŽANJA USLUGA DAVANJA PODATAKA IZ CENTRALNE EVIDENCIJE PODATAKA DRŽAVLJANA BOSNE I HERCEGOVINE

I

Ovom Naredbom propisuje se način uplate novčanih sredstava ostvarenih uplatom korisnika javnog sektora u Bosni Hercegovini na ime naknade za pružene usluge davanja podataka iz centralne evidencije podataka državljana Bosne i Hercegovine.

II

Uplatni račun iz tačke I ove Naredbe pripada Jedinstvenom računu trezora (JRT) koji je otvoren kod Central profit banke d.d. Sarajevo pod nazivom JRT Trezor BiH-Pristojbe, broj 1291011000570718.

III

Vrsta prihoda iz tačke I ove Naredbe je:

	Vrsta prihoda
1. Naknada troškova za pružene usluge davanja podataka iz centralne evidencije podataka državljana Bosne i Hercegovine	722884

IV

Polja koja se odnose na uplate javnih prihoda moraju biti popunjena na slijedeći način:

- Polje: Broj poreznog obaveznika-treba sadržati jedinstveni matični broj građanina, ukoliko uplatu vrši fizička osoba, ili trinaestocifreni identifikacijski broj pravne osobe, ukoliko uplatu vrši pravna osoba
- Polje: Vrsta uplate-za svaku uplatu treba biti '0'
- Polje: Vrsta prihoda-obavezno mora biti popunjeno vrstom prihoda '722884'
- Polje: Općina-treba sadržati odgovarajuću šifru općine
- Polje: Porezno razdoblje-treba odgovarati datumu uplate
- Polje: Proračunska organizacija - popuniti brojevima '0709999'
- Polje: Poziv na broj-popuniti brojevima '0'

V

Ova Naredba stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Broj 4369/05

9. prosinca 2005. godine
Sarajevo

Ministar
mr. Ljerkica Marić, s. r.

Na osnovu člana 61. stav 2. Zakona o Upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02), člana 5. Zakona o trezoru institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 27/00), a u skladu sa Odlukom Savjeta ministara Bosne i Hercegovine, broj 208/05 od 27. oktobra 2005. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 82/05), ministar Ministarstva finansija i trezora donosi

NAREDBU

O UPLATNIM RAČUNIMA ZA NAKNADE PRUŽANJA USLUGA DAVANJA PODATAKA IZ CENTRALNE EVIDENCIJE PODATAKA DRŽAVLJANA BOSNE I HERCEGOVINE

I

Ovom naredbom propisuje se način uplate novčanih sredstava ostvarenih uplatom korisnika javnog sektora u Bosni Hercegovini na ime naknade za pružene usluge davanja podataka iz centralne evidencije podataka državljana Bosne i Hercegovine.

II

Uplatni račun iz tačke I ove naredbe pripada Jedinstvenom računu trezora (JRT) koji je otvoren kod Central profit banke d.d. Sarajevo pod nazivom JRT Trezor BiH-Takse, broj 1291011000570718.

III

Vrsta prihoda iz tačke I ove naredbe je:

	Vrsta prihoda
1. Naknada troškova za pružene usluge davanja podataka iz centralne evidencije podataka državljana Bosne i Hercegovine	722884

IV

Polja koja se odnose na uplate javnih prihoda moraju biti popunjena na slijedeći način:

6. Polje: Proračunska organizacija - popuniti brojevima '0904999'

7. Polje: Poziv na broj-popuniti brojevima '0'

V

Ova Naredba stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Broj 4399/05

13. prosinca 2005. godine
Sarajevo

Ministar
Mr. Ljerk Marić, s. r.

На основу члана 61. став 2. Закона о Управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02), члана 5. Закона о трезору институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 27/00), а у складу са Правилником о полагању правосудног испита на нивоу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 52/04), министар Министарства финансија и трезора доноси

НАРЕДБУ

О УПЛАТНИМ РАЧУНИМА ЗА НАКНАДЕ ТРОШКОВА ПОЛАГАЊА ПРАВОСУДНОГ ИСПИТА НА НИВОУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I

Овом наредбом прописује се начин уплате новчаних средстава остварених уплатом физичких и правних лица на име накнаде трошкова полагања правосудног испита на нивоу Босне и Херцеговине у складу са Правилником о полагању правосудног испита на нивоу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 52/04), Правилника о накнадама за рад у Комисији за полагање правосудног испита на нивоу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 52/04), и Рјешења министра правде Босне и Херцеговине о висини накнаде за полагање правосудног испита на нивоу Босне и Херцеговине.

II

Уплатни рачун из тачке II ове Наредбе припада Јединственом рачуну трезора (ЈРТ) који је отворен код Централ профит банке д.д. Сарајево под називом ЈРТ Трезор БиХ-Таксе, број 1291011000570718.

III

Врста прихода из тачке I ове Наредбе је:

Врста прихода

1. Накнада трошкова полагања правосудног испита на нивоу БиХ	722883

IV

Поља која се односе на уплате јавних прихода морају бити попуњена на слиједећи начин:

- Поље: Идентификациони број -треба да садржи јединствени матични број грађанина, уколико уплату врши физичко лице, или тринаестоцифрени идентификациони број правног лица, уколико уплату врши правно лице
- Поље: Врста уплате-за сваку уплату треба бити '0'
- Поље: Врста прихода-обавезно мора бити попуњено врстом прихода '722883'
- Поље: Општина-треба да садржи одговарајућу шифру општине уплатиоца
- Поље: Порески период-треба да одговара датуму уплате
- Поље: Бюджетска организација - попуњити бројевима '0904999'
- Поље: Позив на број-попуњити бројевима '0'

V

Ова наредба ступа на снагу даном доношења, а објавит ће се у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Број 4399/05

13. децембра 2005. године
Сарајево

Министар
мр. Љерка Марић, с. р.

VISOKO SUDSKO I TUŽILAČKO VIJEĆE BOSNE I HERCEGOVINE

На основу члана 17. став 1., а у веzi са чланом 33. Закона о Visоком судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 25/04), Вјеће је, на сједници одржаној 19. септембра 2005. године, донijело

ODLUKU

O IMENOVANJU DODATNOG SUDIJE U OSNOVNOM SUDU U DERVENTI

I За додатног судију у Основном суду у Дервенти, на период од двије године, именује се:

1. GORANA ZLATKOVIĆ

II Прilikом именовања Visоког судског и тужилачког вјећа Босне и Херцеговине је узело у обзир квалификације, знанје и искуство кандидата. Именована кандидаткиња се истакла, између осталих пријављених кандидата, својим претходним стручним достигнућима, способношћу за обављање послова судије и могућношћу анализирања правних проблема, по показаној независности, непристрасности, интегритету, ревности и одговорности у обављању дужности, као и комуникативности и зрелости прilikом одлучивања. Вјеће сматра да овај кандидат у потпуности испуњава увјете за именовање прописане у члану 43. Закона о Visоком судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине.

III Ова Одлука ступа на снагу 19.9.2005. године.

IV Именовани судија ће преузети дужност 5.12.2005. године.

V У складу са чланом 45. Закона о Visоком судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине, ова Одлука биће објављена у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", као и у просторijама Вјећа доступним јавности.

VSTV-02-1325-14122005	Predsjednik Visokog
2. decembra 2005. godine	sudskog i tužilačkog vijeća
Sarajevo	Bosne i Hercegovine
	Branko Perić, s. r.

На temelju чланка 17. ставак 1., а у свеzi са чланком 33. Закона о Visоком судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 25/04), Вјеће је, на сједници одржаној 19. рујна 2005. године, донijело

ODLUKU

O IMENOVANJU DODATNOG SUCA U OSNOVNOM SUDU U DERVENTI

I За додатног суца Основног суда у Дервенти, на период од двије године, именује се:

1. GORANA ZLATKOVIĆ

II Прigодом именовања Visоког судског и тужилачког вјећа Босне и Херцеговине је узело у обзир квалификације, знанје и искуство кандидата. Именована кандидаткиња се истакла, између осталих пријављених кандидата, својим претходним стручним достигнућима, способношћу за обављање послова суца и могућношћу анализирања правних проблема, по показаној независности, непристрасности, интегритету, ревности и одговорности у обнашању дужности, као и комуникативности и

zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ovaj kandidat u potpunosti ispunjavaju uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

III Ova Odluka stupa na snagu 19.9.2005. godine.

IV Imenovani sudac će preuzeti dužnost 5.12.2005. godine.

V Sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine, ova Odluka bit će objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", kao i u prostorijama Vijeća dostupnim javnosti.

VSTV-02-1325-14122005
2. prosinca 2005. godine
Sarajevo

Predsjednik Visokog
sudbenog i tužiteljskog vijeća
Bosne i Hercegovine
Branko Perić, s. r.

На основу члана 17. став 1., а у вези са чланом 33. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 25/04), Савјет је, на сједници одржаној 19. септембра 2005. године, донио

ОДЛУКУ

О ИМЕНОВАЊУ ДОДАТНОГ СУДИЈЕ У ОСНОВНОМ СУДУ У ДЕРВЕНТИ

I За додатног судију у Основном суду у Дервенти, на период од двије године, именује се:

1. ГОРАНА ЗЛАТКОВИЋ

II Приликом именовања Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је узео у обзир квалификације, знање и искуство кандидата. Именована кандидаткиња се истакла, између осталих пријављених кандидата, својим претходним стручним достигнућима, способношћу за обављање послова судије и могућношћу анализирања правних проблема, по показаној независности, непристрасности, интегритету, ревности и одговорности у обављању дужности, као и комуникативности и зрелости приликом одлучивања. Савјет сматра да овај кандидат у потпуности испуњавају услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

III Ова одлука ступа на снагу 19.9.2005. године.

IV Именовани судија ће преузети дужност 5. 12. 2005. године

V У складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине, ова Одлука биће објављена у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", као и у просторијама Савјета доступним јавности.

BCTC-02-1325-14122005
2. децембра 2005. године
Сарајево

Председник Високог
судског и тужилачког савјета
Босне и Херцеговине
Бранко Перић, с. р.

ISPRAVKA

Nakon što je izvršeno poređenje teksta u prevodu Odluke visokog predstavnika br. 24/00 sa originalom teksta na engleskom jeziku koju je otpisao visoki predstavnik 11. maja 2000. godine, pronađena je tehnička odnosno štamparska greška, te je potrebno da se objavi slijedeća ispravka

ISPRAVKA

U PREVODU TEKSTA ODLUKE VISOKOG PREDSTAVNIKA KOJOM SE DONOSI ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA OKVIRNOG ZAKONA O PRIVATIZACIJI PREDUZEĆA I BANAKA U BOSNI I HERCEGOVINI, BR. 24/00, OBJAVLJENOG U "SLUŽBENOM GLASNIKU BOSNE I HERCEGOVINE", 14/00

1. U Odluci kojom se donosi Zakon o izmjenama i dopunama Okvirnog zakona o privatizaciji preduzeća i banaka u Bosni i Hercegovini, pronađena je sljedeća tehnička odnosno štamparska greška:

U amandmanu na član 2. stav 3., u trećem redu Okvirnog zakona o privatizaciji preduzeća i banaka u Bosni i Hercegovini, riječ "restitucija" potrebno je zamijeniti sa riječi "privatizacija" u odgovarajućem padežu. Nakon sravnjavanja, kompletan tekst člana 2. stava 3. treba da glasi kako to i slijedi:

"Nijedan proces restitucije, privatizacije preduzeća i banaka neće prejudicirati rješavanje po zahtjevima za restituciju koji se mogu podnijeti u skladu s važećim zakonima o restituciji; s tim, međutim, da svaki entitetski zakon o restituciji isključi preduzeća i banke koji su predmet privatizacije, kao i njihovu zemlju, imovinu i zgrade, iz naturalne restitucije, te predvidi da nadležni organi vlasti osiguraju pravičnu nadoknadu svim zakonskim podnosiocima zahtjeva".

16. decembra 2005. godine

Edouard d'Aoust, s. r.

Nakon što je izvršena usporedba teksta u prijevodu Odluke visokog predstavnika br. 24/00 sa originalom teksta na engleskom jeziku koju je potpisao visoki predstavnik 11. svibnja 2000. godine, pronađena je tehnička odnosno tiskarska greška, te je potrebno da se objavi slijedeći ispravak.

ISPRAVAK

U PRIJEVODU TEKSTA ODLUKE VISOKOG PREDSTAVNIKA KOJOM SE DONOSI ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA OKVIRNOG ZAKONA O PRIVATIZACIJI PODUZEĆA I BANAKA U BOSNI I HERCEGOVINI, BR. 24/00, OBJAVLJENOG U "SLUŽBENOM GLASNIKU BOSNE I HERCEGOVINE", 14/00

1. U Odluci kojom se donosi Zakon o izmjenama i dopunama Okvirnog zakona o privatizaciji poduzeća i banaka u Bosni i Hercegovini, pronađena je slijedeća tehnička odnosno tiskarska greška:

U amandmanu na članak 2. stavak 3., u trećem redu Okvirnog zakona o privatizaciji poduzeća i banaka u Bosni i Hercegovini, riječ "restitucija" potrebno je zamijeniti sa riječi "privatizacija" u odgovarajućem padežu. Nakon sravnjavanja, kompletan tekst članka 2. stavka 3. treba da glasi kako to i slijedi:

"Nijedan proces restitucije, privatizacije poduzeća i banaka neće prejudicirati rješavanje po zahtjevima za restituciju koji se mogu podnijeti u skladu s važećim zakonima o restituciji; s tim, međutim, da svaki entitetski zakon o restituciji isključi poduzeća i banke koji su predmet privatizacije, kao i njihovu zemlju, imovinu i zgrade, iz naturalne restitucije, te predvidi da nadležni organi vlasti osiguraju pravičnu nadoknadu svim zakonskim podnosiocima zahtjeva".

16. prosinca 2005. godine

Edouard d'Aoust, v. r.

Након што је извршено поређење текста у преводу Одлуке високог представника бр. 24/00 са оригиналом текста на енглеском језику коју је потписао високи представник 11. маја 2000. године, пронађена је техничка односно штампарска грешка, те је потребно да се објави следећа исправка.

ИСПРАВКА

У ПРЕВОДУ ТЕКСТА ОДЛУКЕ ВИСОКОГ ПРЕДСТАВНИКА КОЈОМ СЕ ДОНОСИ ЗАКОН О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОКВИРНОГ ЗАКОНА О ПРИВАТИЗАЦИЈИ ПРЕДУЗЕЋА И БАНАКА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ, БР. 24/00, ОБЈАВЉЕНОГ У "СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ", 14/00

1. У Одлуци којом се доноси Закон о изменама и допунама Оквирног закона о приватизацији предузећа и банака у Босни

и Херцеговини, пронађена је следећа техничка односно штампарска грешка:

У амандману на члан 2. параграф 3., у трећем реду Оквирног закона о приватизацији предузећа и банака у Босни и Херцеговини, ријеч "реституција" потребно је замијенити са ријечи "приватизација" у одговарајућем падежу. Након савјештавања, комплетан текст члана 2. параграф 3. треба да гласи како то и слиједи:

"Ниједан процес реституције, приватизације предузећа и банака неће прејудуцирати рјешавање по захтјевима за реституцију који се могу поднијети у складу с важећим законима о реституцији; с тим међутим, да сваки ентитетски закон о реституцији искључи предузећа и банке који су предмет приватизације, као и њихову земљу, имовину и зграде, из натуралне реституције, те предвиди да надлежни органи власти осигурају правичну надокнаду свим законским подносиоцима захтјева".

16. децембра 2005. године

Edouard d'Aoust, c. p.

S A D R Ź A J

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE

622	Zakon o odbrani Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	7021
	Zakon o obrani Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	7031
	Zakon o odbrani Bosne i Hercegovine (srpski jezik)	7041
623	Zakon o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	7052
	Zakon o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	7074
	Zakon o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine (srpski jezik)	7095
624	Zakon o carinskim prekršajima Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	7118
	Zakon o carinskim prekršajima Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	7122
	Zakon o carinskim prekršajima Bosne i Hercegovine (srpski jezik)	7127

MINISTARSTVO FINANSIJA I TREZORA BOSNE I HERCEGOVINE

625	Naredba o uplatnim računima za naknade pružanja usluga davanja podataka iz centralne evidencije podataka državljana Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	7131
	Naredba o uplatnim računima za naknade pružanja usluga davanja podataka iz centralne evidencije podataka državljana Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	7132
	Naredba o uplatnim računima za naknade pružanja usluga davanja podataka iz centralne evidencije podataka državljana Bosne i Hercegovine (srpski jezik)	7132
626	Naredba o uplatnim računima za naknade troškova polaganja pravosudnog ispita na nivou Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	7133

Naredba o uplatnim računima za naknade troškova polaganja pravosudnog ispita na razini Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 7133

Naredba o uplatnim računima za naknade troškova polaganja pravosudnog ispita na nivou Bosne i Hercegovine (srpski jezik) 7134

VISOKO SUDSKO I TUŽILAČKO VIJEĆE BOSNE I HERCEGOVINE

Odluka o imenovanju dodatnog sudije u Osnovnom sudu u Derventi (bosanski jezik)	7134
Odluka o imenovanju dodatnog suca u Osnovnom sudu u Derventi (hrvatski jezik)	7134
Odluka o imenovanju dodatnog sudije u Osnovnom sudu u Derventi (srpski jezik)	7135

ISPRAVKA

Ispravka prijevoda teksta Odluke visokog predstavnika kojom se donosi Zakon o izmjenama i dopunama Okvirnog zakona o privatizaciji preduzeća i banaka u Bosni i Hercegovini, br. 24/00, objavljenog u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", 14/00 (bosanski jezik) 7135

Ispravak prijevoda teksta Odluke visokog predstavnika kojom se donosi Zakon o izmjenama i dopunama Okvirnog zakona o privatizaciji poduzeća i banaka u Bosni i Hercegovini, br. 24/00, objavljenog u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", 14/00 (hrvatski jezik) 7135

Ispravka preвода текста Одлуке високог представника којом се доноси Закон о изменама и допунама Оквирног закона о приватизацији предузећа и банака у Босни и Херцеговини, бр. 24/00, објављеног у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", 14/00 (srpski jezik) 7136

CD '94 - '98

Cijena 109,00 KM

CD 1999

Cijena 99,00 KM

CD 2000

Cijena 90,00 KM

CD 2001

Cijena 5,00 KM

CD 2002

Cijena 10,00 KM

CD 2003

Cijena 15,00 KM

SERVER EDITION 49,90 KM

<http://www.slist.ba/>**JP NIO SLUŽBENI LIST
BOSNE I HERCEGOVINE****INFO-HISTORIJAT****PRETRAGA PROPISA****CJENOVNIK****REKLAMNI DIO****ANKETA - KLIKNITE DA PROVJERITE****KONTAKT****EDUKACIJA****PRETPLATA****AKTUELNO**

Copyright © JP NIO Službeni list Bosne i Hercegovine 2003.

All rights reserved.

Info-mail

bilten

**sudske prakse
Vrhovnog suda
Federacije
Bosne i
Hercegovine**

broj 2

**Sarajevo,
juli-decembar
srpanj-prosinac 2004. godine**

PRAVNI VODIČ 2005

Registar propisa BiH, entiteta, distrikta, kantona

Izdavač: Ovlaštena služba Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Trg BiH 1, Sarajevo - Za izdavača: Savjetnik u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine Avdo Čampara - Priprema i distribucija: JP NIO Službeni list BiH Sarajevo - v.d. direktor: Nino Hasanović - Telefoni: Centrala: 554-160, 554-161 - Direktor: 554-150 - Pretplata: 554-570, faks: 554-571 - Oglasni odjel: 554-111, faks: 554-110 - Pravna služba: 554-151 - Računovodstvo: 558-440, faks 550-295 - Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa: UNICREDIT ZAGREBAČKA BANKA BH 338-320-22000052-11, VAKUFСКА BANKA d.d. Sarajevo 160-200-00005746-51, HYPO-ALPE-ADRIA-BANK A.D. Banja Luka, filijala Brčko 552-000-00000017-12, RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo 161-000-00071700-57 - Štampa: UNIONINVESTPLASTIKA d.d. Semizovac - Za štampariju Semir Prguda - Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska glasila. "Službeni glasnik BiH" je upisan u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 731. Na osnovu odredbi člana 13. stav 1. tačka 13. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga ("Službeni glasnik BiH", broj 62/04) i Mišljenja Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje broj UO 14-02-05-10/05 od 14. 02. 2005. godine, "Službeni glasnik BiH" je proizvod na čiji se promet ne plaća porez na promet proizvoda. Upis u sudski registar kod Kantonalnog suda u Sarajevu, broj UF/I - 2168/97 od 10.07.1997. godine. - Identifikacijski i porezni broj 4200226120002. Pretplata za II polugodište 2005. za "Službeni glasnik BiH" i "Međunarodne ugovore" 90,00KM, "Službene novine Federacije BiH" 80,00 KM. Web izdanje: <http://www.slilist.ba> - godišnja pretplata 200,00 KM